querit̄.C.qui accu.nõ po.Cõfirmatur iſta cõcluſio.q: in cri
124 minalibus ad puniẽdũ † quinimo ⁊ in iudicio ciuili in quo
agit̄ ad penã ꝓbationes preſumptiue nõ ꝯcludũt vt eſt caſus
no.⁊ ibi ꝑ Bar.in.l.j.§.docere.ff.ne qs eũ ⁊c.⁊ eſt gl.not.cũ
tex.in.l.ſi vero.§.q pro rei.ff.qui ſatiſd.cog.Dixit tñ Bal.ſin
gulariter in loco preallegato ꝙ in iudice inquirente iſta doctri
na Bar.non haberet locum.q: in inquiſitione apponitur illa
clauſula ſuper quibus omnibus ⁊c.que clauſula facit ꝙ ſuper
maleficio videatur inquiri diuiſim.i.hoc maleficiũ eſſe cõmiſ
ſum iſto vel alio tpe eiuſdem menſis facit quod hꝫ in.c.cum di
lecti.de dolo ⁊ contu.⁊ in.l.ſi cum dies.§.ſi.de arbi.Sꝫ iſtud
dcm̃ nõ procedit ſine ſcrupulo.quia ponẽdo certam diẽ in in
quiſitione cũ clauſula ſupradicta ſenſus illius clauſule erit iſte
ꝙ maleficium fuit cõmiſſum illa die vel alia de qua probabitur
eiuſdem mẽſis qui ſenſus facit libellũ incertum ⁊ alternatiuum
⁊ ſic videtur ꝙ libellus non ꝓcedat vt.l.pretor edixit.§.qd̃ aũt
ff.de iniurijs.Nec põt dici ꝙ ex vtraqꝫ parte alternatiue idem
reſultet.⁊ ſic procedat libellus iuxta ea que tradit Cy.⁊ bal.in
l.gallus.§.ſi eius.de libe.⁊ poſt.quia hoc nõ videt̄ verũ exquo
maleficium cõmiſſum vna die non eſt idem qd̃ maleficiũ alia
die cõmiſſum vt dixi. Unde ipſe idem bal.in.l.ij.C.de ꝓba.
in vlti.col.videtur limitare predictam doctrinam qñ adiectio
detractio qualitatis non mutat quiditatem facti ſeu delicti ſed
forte remedium ⁊ actionẽ.⁊ ideo infert ꝙ ſi vnus locus inten
tatur in inquiſitione ⁊ aliꝰ probatur. Iſta clauſula nõ releuat
⁊ idem dicit de tempore incompatibili ⁊ in loco iſtud eſt minꝰ
dubium.quia locus debet apponi de neceſſitate ſed in die eſt
magis dubiũ.quia non debuit de neceſſitate apponi. Unde
videtur poſſe dici defendendo doctrinam Bal.in loco preal
legato ꝙ licet dies fuerit vel videatur appoſita alternatiue nõ
tamen viciat accuſationem exquo non erat neceſſario appo
nenda iuxta que habentur per gloſ.in.l.vinum.ff.ſi cer.peta.
⁊ in.l.j.in prin.C.de rei vxo.acti.⁊ que plene tradunt doct.in
ſi.queſtione in.l.edita.C.de eden.benefacit text.in clemẽ.ſepe
in ſi.de verbo.ſigni.Unde idem Bal.in repetitione padua
125 na in.l.edita.C.de edendo.† dicit ꝙ ita poſitio admitti
tur pono hoc eſſe factum tali tempore vel tempore de quo pro
126 habitur.¶ † Et aduerte quia ſm̄ Cy.in dicto.§.ſi eius li
bellus alternatiuus procederet et aꝫ ſi deducerentur duo facta
diuerſa ex quibus reſultaret idem effectus.Sed Bal.ibi tenet
contrarium per regulam poſitam in.l.vbi autem.§.qui illud
aut illud.ff.de verborum obliga.per Barto. Unde reſpon
ſio proxima eſt melior.pro qua vide quod ponit Barto.in ex
trauaganti ad reprimendum in verbo figura iudicij. Poſſet
etiam dici quod quamuis iſte libellus eſſet alternatiuus pro
cederet tamen parte non opponente ſicut procedit libellus ge
neralis vt.l.ſi.C.de anna.excep.Hec tamen reſponſio eſt ma
gis dubia.q: in accuſatione criminali locus ⁊ tempus ⁊ ſimi
lia non debent poni niſi vt crimen proponatur magis certũ
ſed poſſet dici defendendo quod ſatis eſt libellum eſſe certum
in his qui de neceſſitate in eo debent exprimi.Et ad materiam
iſtam vide Bal.ſingu.in.l.in cauſis.C.de accuſati. vbi dixit
quod ſi in accuſatione exprimatur ſolum mẽſis.licet poſtea in
poſitionibus ⁊ articulis accuſator reſtringat ſe ad diem qui nõ
probatur per teſtes nihilominus poterit ſequi condemnato
ria.quia ſatis eſt quod libellus complectatur crimẽ probatum
licet proſecutio fuerit ſpecialis ſuper cuius intellectu videndũ
eſt quod ponit Bar.in.l.⁊ an eandem.§.actiones.ff.de ex.rei
iudica.⁊ in.l.de rebus.ff.de arbi.⁊ quod no.doct.in.l.licet.C.
127 de iudi.¶ † Ex premiſſis ita declaratis poteſt iferri ad que
ſtionem quam Bar.tacite decidit in.d.l.is qui reus.ſi agatur
actione ciuili ex contractu ⁊ deducatur in libello cõtractus fa
ctus certo tempore vtrum ſi teſtes deponunt ſuper contractu
ſed de tempore vel loco dicunt ſe non recordari concludenter
probẽt cõtractum deductum in libello.Super quo multũ du
bitauit Inno.⁊ domi.Anto.in.c.cum oporteat eo.⁊ ego ibi
ſum ſecutus opi.qui tenet quod teſtes probẽt.⁊ hanc opi.ſeq
128 tur Jo.de imo.in dicta.l.is qui reus.† quia regulariter plu
ralitas actuum non preſumitur vt tradit Inno.in.c.cum Jo
annes de fide inſtru.⁊ benefacit tex.in.c.in preſentia de prob.
Hoc tñ fallit fauore matrimonij vt eſt caſus ſingularis in.c.ꝑ
tuas.ſ.de cõdi.oppo.in cuius fauorem etiam eſt ſpeciale vt ſi
vnum factum deducatur in iudicium.⁊ aliud probet̄ nihilo
minus debeat ſequi ſentẽtia iuxta probationẽ vt tradit ſingu
lariter Hoſt.⁊ ſequit̄ do.Anto.in.c.atteſtationes ſupra de de
ſpon.impub.Et forte poſſet iſtud habere locũ etiã ſi ſnĩa eſſet
ferenda ꝯ matrimoniũ ꝑ impedimentũ cõſanguinitatis vel
affinitatis.Caſus eſt no.ſcdm̃ vnã lec.in.c.j.ſupra de ꝯſang.
⁊ affint.Sed cum reuerẽtia ſua iſta ratio non tollit dubitatio
nem q: vt ſupra dixi dato quod nõ preſumat̄ pluralitas actuũ
nihilominus adhuc probatio poteſt eſſe obſcura ⁊ equiuoca.
quia poteſt eſſe quod ille vnus actus non fuerit celebratus tpe
deducto in libello ſꝫ alio tpe.⁊ ſic ꝯctus deductus in libello nõ
erit probatus.Non obſtat tex.in.c.cũ Joannes.quia ibi ideo
teſtes qui non deponũt de tpe neceſſario referuntur ad vendi
tionem factam in inſtrumento qm̃ de illa venditione conſta
bat legitime per inſtrumentum. Unde cum conſtaret vnum
ſolum actũ eſſe factum.Item probaretur legitime hunc actum
eſſe factum ⁊ iſto tpe de neceſſitate ad illum teſtes repetunt̄ ſed
in.q.noſtra in fauorẽ ipſius agentis non creditur aſſertioni
ipſius lꝫ dicat actum fuiſſe factũ certo tẽpore.⁊ ideo cum teſtes
dicant ſe non recordari de tempore dictum eorum non refertur
neceſſario ad tempus aſſertum in libello quia de illo non con
ſtat in fauorẽ actoris vt.l.rationes.⁊.l.executio.C.de probat.
Et ideo teſtes potuerunt intelligere de alio tempore.Et profe
cto de ſubtilitate iuris iſta concluſio eſt vera.pro qua facit opti
me tex.cum gloſ.in.c.abbate ſane.in ſi.de re iudi.libr.vj.⁊ qd̃
tradit Barto.in.d.§.actiones.⁊ in.l.non ſolum.§.ſed vt pro
129 hari.ff.de no.op.nun.in † qbus locis dicit̄ ꝙ ſi actor in li
bello ciuili deducit certum tempus contractus ⁊ teſtes ſimpli
citer deponunt de contractu ſed non recordantur de tempore.
Iſta probatio eſt obſcura quia teſtes potuerunt ſe referre ad
contractum factum poſt litem motã qui non veniret in pñti iu
dicio vt.l.non poteſt videri.ff.de iudi. Idem ergo hẽmus di
cere neceſſario ſi teſtes dicant contractum eſſe factum ante li
tem motam ſed de tempore non recordari quia qua ratione in
primo caſu teſtis dictum poteſt ſe referre ad tempus ante litẽ
⁊ poſt litem incboatam eadẽ ratione in ſecundo caſu poteſt ſe
referre ad tempus deductum in libello ⁊ ad aliud tempus. Po
teſt tamen ſaluari communis opi.taꝫ in iſta.q.quam ĩ prima.
130 .q.† qñ accuſator appoſuit diem in libello ſi in ipſo libello ſit
appoſita clauſula que communiter ſolet apponi in libello non
aſtringens ſe ad probandum ſuperflua ⁊c. quia per iſtaꝫ cl'aꝫ
videtur accuſator vel agens non aſtringere ſe ad diem accuſa
tionis vel ad tẽpus contractus poſitũ in libello quod in actio
ne ciuili que non infamat de iure vel de facto de neceſſitate nõ
dꝫ poni.vt in.c.abbate ſane.preallegato.⁊ plene per bar.in.l.
pretor edixit.§.j.ff.de iniuri.⁊ in.l.edita.C.de edẽ.Iſta doctri
na colligitur ex his que tradit Barto.⁊ moder.in.l.diuus.ff.
de re iudi.⁊ in.l.circa.ff.de probat.

131 .§. Ad corrigendos.

IN.§.ad corrigendos.No.pmo ibi. Ut ex
notorijs exceſſibus ⁊c.ꝙ proceſſus ſuper
notorio habet ſpecialem modum procedendi
diuerſũ ab alijs.q: non ſeruatur in ipſo iure
ordo vt in.c.ad noſtraꝫ.de iureiu.ij.q.j.c.de
manifeſta.⁊.c.manifeſta. ¶ Scdo not.ibi.
132 Et ſi tribus modis ⁊c. tres modos ꝓcedẽdi ſup criẽ.ſ. accu
ſationis.inquiſitionis ⁊ denunciationis. quos declara hic vt
hic ꝑ doc.quibus adde quartũ.ſ.cũ agit̄ per viaꝫ actionis ciui
lis ad intereſſe vel cõmodum priuati vt in.c.olim.ĩ.de iniur.⁊
in.c.ex parte.de reſcriptis.Iteꝫ ⁊ quintum cum agitur per viã
133 exceptionis de quo in.c.ſup his.ſ.e. ¶ Tertio not.ibi Illo
ſemp adhibito ⁊c.ꝙ ſnĩa dꝫ eẽ cõformis ipſi petitiõi.Nã fa
tuus eſt iudex qui pronũciat ſup nõ petitis vt.l.ſi.C.de ſi.libe.
⁊ in.c.lꝫ hely.ĩ.de ſymo. Repitur tñ caſus in quo iudex pro
nunciat vltra petita vel ſuper nõ petitis ſicut in cauſa criali qñ
iudex condemnat ſuper delicto ad maiorem penam ꝙ̃ conclu
ſerit pars.q: in criali concluſio partis non poteſt preiudicare
reipublice vt ex text. ſecundum vnam lect.quam ibi approbat
Barto.in.l.quid ergo.§.pena grauior de his qui not.infa.
Uide etiam ad materiam quod ponit Barto.in.l.ſtipulatio
nes non diuiduntur.in ſi.commenti.ff.de verbo.ob.⁊ in.l.j.
134 ff.de actio.emp.† Uerba tñ ſnĩe ſecundum doc.hic debent
improprlari vt adaptentur ad petita in libello vt not.Spe.in
tit.de reſti.ſpo.§.ſpoliatus.ver.⁊ no.ꝙ quedam ⁊ eſt glo.ſa
tis communis de iure ciuili in.l.⁊ puto.ff.fa.he.Et de iuramẽ
to.ſnĩa ⁊ alijs vide per doc.in.l.ſed ⁊ ſi poſſeſſori.§.item ſi iu
135 rauero.ff.de iureiur. ¶ Quarto no.in ver.hunc tñ ordinẽ.
ꝙ cum agitur contra perſonas regulares non proceditur ſtri
cte ſicut contra alios.Unde ex leuiori cauſa remouentur ab ad
miniſtratione ⁊ ex leuioribus probationibus.⁊ non admittun
tur omnes exceptiones.⁊ relaxatur ſubtilitas iuris non tamen
136 obmittitur veritas.i.vitatis iquiſitio ſm̄ Joan.an.hic.† Et
per hoc videtur dicendum ꝙ in receptione teſtium debeat cita
ri pars ⁊ credo eſſe verius licet Spe.dixerit contrarium ſingu
lariter in ti.de inquiſitione.§.ſi.circa medium.ſuper quo vide
moder.in.c.ſi teſtium.ſ.de teſti. ¶ Poſt declarationem gl.
ponunt hic Inno.⁊ Jo.an.gl.magnam in qua querunt prin
137 cipaliter de qnqꝫ qõnibus.† Pria qd̃ eſt qs ſit finis iudicij
ciuilis vel criminalis. Secunda quot ſint genera vel gradus
penarum tam de iure ciuili quam canonico.Tertia vtrum pe
nam ordinariam delicti iudex poſſet imponere in qualibet via
procedendi. Quarta vtrum iudex penam impoſitam a lege
poſſit ex cauſa diminuere ⁊ augere. Quinta ⁊ vltima vtrum
ſententia lata in criminalibus trahat ſecum executionem incõ
tinenti. ¶ Et pro intellectu primi articuli videndum eſt ꝓut
diximus in voce.quod plene ponit domi. Anto.⁊ moder.in
rubrica ſupra de iudi.vbi plene ſcripſi multa addendo de iure
ciuili in illa materia de qua vide per Bar.in.l.a gratia.ff.de
ter.mo.⁊ in.l.iij.§.j.ff.de ſepul.vio.per Bal.in.l.ſi eccleſie.
C.de epi.⁊ cle.per Ang.in.l.ſi quis id quod.ff.de iuriſdi.om.
138 iud. ¶ Et inquantum hic Inno. querit vtrum iudex qui
cognoſcit de cauſa criminaliter poſſit incidenter ſatiſfacere de
intereſſe ſuo paſſo iniuriam vel delictum.Adde ſecundũ do.
anto.hic quod non ſolum quando iudex procedit per viam in
quiſitionis.ſed etiam cum procedit per viam accuſationis põt
incidenter facere reſtitui rem vel intereſſe damnum paſſo ab
eo qui deliquit.Et licet Inno.videatur hoc reſtringere ad ca
ſum cum agitur de crimine via inquiſitionis. Ipſe tamen di
cit idem ſi agatur via accuſationis ⁊ in effectu ſequitur dicta
Bar.de verbo ad verbum in.l.interdum.§.qui furem.ff.de
fur. Unde licet iudicium ciuile ⁊ criminale non poſſint cumu
lari principaliter in iudicio vt.l.interdum.ff.de publ.iudi. Et
plene declarat idem Barto.in.l.ij.§.hoc edicto circa prin.ff.
vi bo.rapto.poteſt tamen deduci reſtitutio rei ⁊ conſeruatio
indemnitatis incidenter ſm̄ Barto.ibi pro quo videtur caſus
de iure ciuili in auten.vt iu.ſine quoquo ſuf.§.illud.ver.opor
tet.quem allegat Innocen.hic ⁊ valde bene alia iura allegat
Bart.vꝫ.l.inter eum.§.qui furem.vbi videtur caſus.l.iiij.§.
ſi dicantur.ff.ſi.reg.⁊.l.medicus.cum mã.ff.de var.⁊ extraor.
139 cog.⁊ in.l.ſi ab eo.in ſi.ff.de calũ.† Uñ infert ꝙ iſte libellus
prodit in criminalibus peto reum condemnari pena legiti
ma ⁊c.⁊ mihi rem vel damnum quod ſum paſſus reſtitui.
¶ Et aduerte quia per hoc videtur velle Barto.ꝙ hic peti
tio ciuilis deducatur incidenter.quia accuſator nõ petit reum
cõdemnari ad rei reſtitutionem ſed ſimpliciter petit eum cõdẽ
nari ad penaꝫ criminalem.poſtea petit ſibi conſuli de indem
nitate quaſi in hoc videatur implorare officium iudicis mer
cenarium. ¶ Pro declaratione huius.q.ſciendum eſt ꝙ
Bald.hanc.q.mouet in pluribus locis vꝫ in.l.obſeruare.§.
proficiſci.ver.vj.quero.ff.de offi.procon.⁊ leg.in.l.j.C.de
iudi.vbi.no.loquitur in.l.ꝙ euitandi.C.de condi.ob tur.cau
ſam in.l.qui crimen.in vlti.colum.C.qui accu.non po.⁊ in.l.ſi
quis a ſe fundum.C.ad.l.iul.de vi.⁊ in.§.proficiſci.⁊ in duo
bus locis ſeq.In effectu ſequitur communem ſententiam ad
dit tamen in ſingulis locis aliquid.quia in.§.proficiſci dicit ꝙ
hoc habet locum nõ ſolum in iudicio accuſationis ſed etiam
in iudicio inquiſitiõis vt patet ex tex.allegato in corpe quod
videbit̄ minus concedendum q: regulariter iudex nõ inquirit
140 ad vtilitatẽ priuatã vt.ſ.plene fuit dictũ in.l.j.C.de iu.† ad
dit ꝙ incidenter non ſolum poteſt reus cogi ad reſtitutionem
rei ⁊ damni ſed etiam ad reſtitutionẽ pene applicande parti ex
forma legis vel ſtatuti. Pro qua concluſione eſt caſus ſing.ſe
cundum intellectum Bar.in.d.§.qui furẽ.vbi tex.dicit ꝙ tũc
maxime extinguetur actio ciuilis ad penã quãdo iudex cauſa
criminalis non ſolum iuſſit rem reſtitui ſed etiam iuſſit reſti
tui aliquid vltra.⁊ ſic conſulit etiam de pena parti in aliqua
quãtitatem. Pro iſta concluſio eſt caſus no.de iure canonico
quem ibi ponderat.d.Abb.moder.ad hoc in.c.poſtulaſti.ſ.
de iu.vbi iudex eccleſiaſticus puniendo de crimine incidenter
facit ſatiſfieri de iniuria clerico verberato.⁊ tamen actio iniu
riarum competit ad ſolam vindictam vt.l.pretor edixit.§.
j.de iniur. ¶ In.l.quod euitandi.addit ꝙ econtra ſi iudi
ci conſtat de delicto in iudicio ciuili non poteſt incidenter im
ponere penam criminalem licet probationes iſte debet ſibi ma
teriam inquirendi ſuper crimine.⁊ hanc doctrinam poſuit ꝓus
Barto.in.l.ij.§.hoc edicto.ff.vi bono.rapto.⁊ ratio eſt ſecun
dum eum quia fortiores probationes requiruntur ad puniẽ
dum crimen quam in iudicio ciuili intentato vt ipſe pro poſtea
plene declarat in ſua diſtinctione. Sed in.l.ſi quis a ſe fun
dum.⁊ in.d.l.qui crimen in effectu tenet contra Barto.in.§.
qui furem.⁊ ita tenet ibi Cy.⁊ Petr.mouentur quia ſi iudex
in iudicio criminali incidenter poſſet conſulere indemnitati
partis fruſtra eſſent inuenta iudicia ciuilia pro crimine.de qui
bus in.l.interdum.preal.⁊ in.l.j.C.quando ci.ac.cri.pre. Sꝫ
ad hanc rationem poteſt reſponderi quod immo non eſſent
141 fruſtra.† quia quandoqꝫ expediret agere actione ciuili ⁊ nõ
criminali.vel quia probationes cõcludẽtes in iudicio ciuili nõ
concluderent in criminali iuxta nota.in.d.l.ij.§.hoc edicto.
per Bar.vel quia timeret de potẽtia vel calũnia aduerſarij ꝑꝑ
quã nollet ſe exponere ꝑiculo pene taliõis agẽdo crialiter vel vt
vitarent inimicitias ⁊ offenſiões grauiores q̃ inducũtur p accu
ſationem criminalem iuxta no.in.c.cum.p.⁊ in.c.cum opor
teat ſupra eo.vnde ſicut iudex conſuluit parti in iudicio crimi
nali in particulari intereſſe ipſius partis incidenter vt.l.ſi po
ſtulauerit.§.queſtioni.⁊ ibi per Bartol.de adul. ita videtur
quod poſſit cõſulere in totali intereſſe.⁊ iſtud eſt valde equum
vt euitetur circuitus in reſtitutione intereſſe ⁊ pars conſequa
tur ſuum debitum.ſed in condemnatione ad penam applican
dam parti non ſubeſt iſta equitas.⁊ tamen iura videntur hoc
probare vt ſupra dixi. ¶ Et adde ad premiſſa Angel.in.l.
ſi vacãt.in vlti.q.C.de bo.va.libr.x.vbi tenuit quod iudex
inquirens poteſt incidenter iubere reꝫ reſtitui parti ſicut tenuit
Bald.in.§.proficiſci. ¶ Aduerte etiam ad intellectum.l.in
terdum.§.qui furem.ff.de fur.quia Bald.in locis ſupra alle
gatis reſpondet ad illum text.dupliciter. Uno modo quod
ibi fuit proceſſum de facto ſicut dixit gloſ.in.l.j.C.quando ci.
ac. Alio modo quod ibi eſt ſpeciale in deprehenſo in crimine
in quo ⁊ alia ſpecialia inducuntur quaſi ſentiat quod ex depre
henſione crimen ſit notorium.⁊ propterea iudex potuerit pro
cedere ordine iuris non ſeruato per ea que habentur in.l.ictus
fuſtium.ff.de infami. ¶ Tu potes dicere.⁊ hoc magis con
ſonat littere quod ibi pars que retulit querelam ad iudicem
agit ciuiliter ⁊ non criminaliter vt videtur probari in princi.
text.ibi.⁊ viam eligiſſe videtur que rem proſequeretur.⁊ etiam
ex ſi.dum dicit ꝙ deo tollitur actio furti quia ducẽdo furem ad
iudicem periculo maioris pene eum ſuppoſuit per que verba
ſatis clare datur intelligi quod pena criminalis non fuit ibi im
poſita ex quo ſequitur quod non fuit actum criminaliter. quia
ſi ſic feciſſet actum iudex debuiſſet imponere penam crimina
lem que imponitur pro furto alias iniuſte feciſſet.dicitur tamẽ
ibi quod fuit ſuppoſitus periculo pene criminalis.quia ex pro
bationibus factis in iudicio ciuili iudex potuit inquirere con
tra eum ⁊ ipſum punire vt ſupra dixi. Huic tamen lec.que
multum eſt conſentencia littere ſolum ob.quia prefectus vigi
lium de quo dicit ibi text.non habet cognitionem ciuilem vt
ibi declarat Barto. Unde non videtur quod principaliter ſu
per iudicio ciuili potuerit adiri niſi dicas quod ibi ſit ſpeciale
142 propter defenſionem factam in ipſo crimine. ¶ Super ſe
cunda.q.que eſt de generibus ⁊ gradibus penarum.adde pri
mo breuiter quod ꝙ̃uis de iure digeſtorum ⁊ codicis datus
in metallum vel in opus metalli efficeretur ſeruus pene hodie
tamen nõ efficitur ſi ſit ingenuus vel libertus ⁊ ſic illa iura ſunt
correcta quãtum ad hoc vt eſt caſus in auten.de nup.§.quod
autem ⁊ in auten.ſed hodie.⁊ ibi per gl.C.de do.inter virum
⁊ vxorem.Licet autem illa iura ſint correcta in damnato in me
tallum non tamen ſunt correcta in damnato ad mortem na
turalem ſm̄ Bar.qui ita declarat in.l.eius qui.§.ſi.ff.de teſt.
⁊ in.l.qui vltimo.ff.de penis.⁊ per moder.in.l.ij.ff.de pub.
iud. ¶ Quid autem ſit de bannito ex forma ſtatuti ad pe
nam capitis qui nondum venit in fortiam. Uide per Angel.
⁊ Bald.in.l.ſi quis filio exheredato.§.quod ſi quis.ff.de in
143 iuſt.teſt. ¶ Secundo adde inꝙ̃tum dictum eſt per doc.ꝙ
aliquando per canones inducitur pena ſeruitutis pro crimine
que ſimiliter equiparatur pena metalli iuxta text.in.c.cos di.
lxxxij.xxxj.di.c.quidam cler.⁊ in.c.ita quorũdam.ĩ.de iude.
Adde quod idem poteſt fieri ex forma ſtatuti ꝙ bannitus vel
condemnatus pro crimine efficiatur ſeruus capientis ſecun
dum Bald.not.in.l.ij.C.qui ad liber.procla.non li.per illum
144 text. ¶ Tertio adde ꝙ cum multiplex ſit pena capitalis vt
l.edicto.§.rei capitalis.ff.de bo.po.ſi lex vel ſtatutũ facit mẽ
tionem de pena capitali in dubio intelligitur de minima illa
rum penarum.Glo.eſt not.quam ibi ponderat Bald.in.l.ſi.
C.que res vẽ.ve.facit text.in.l.ſi de interpretatiõe ⁊ in.l.ſi pre
ſes.⁊ ibi per Barto.ff.de pe.⁊ quod ipſe idem not.vbi bonus
145 text.in.l.iij.§.ſi.cum.l.ſe.ff.de ſuſpe.tu. ¶ Quarto adde ꝙ
epiſcopus in excommunicatione pro crimine ⁊ perſiſtentem
per annum in excommunicatiõe poteſt imponere penaꝫ depre
dationis bonorum ſuorum que etiam ſimilatur pene confiſca
tionis vt ſingulariter Joa.an.in.c.j.de homi.libro ſexto.vbi
multas alias penas eccleſiaſticas enumerat. Et vtrum hoc
poſſit fieri per ſtatutum vide per Bald.in.c.j.de mili.⁊ vaſ.
146 qui con.ẽ. ¶ Quinto adde quia aliqui Moder.hic circa
penam perpetui carceris que equiparatur dationi in metal
lum ſecundum docto.hic ⁊ Barto.in.l.ij.de pu.iudi.⁊ Bal.
in.l.reos.C.de accu.quem allegant hic. Aliqui moder.que
147 runt † vtrum recluſo in carcerem perpetuum poſſit aliquid
relinqui ⁊ legari quã.q.tetigit Bar.quem ipſi non allegãt in.l.
ij.ff.de his qui pro nõ ſcri.habẽtur.⁊ ibi ꝯcludũt ꝙ ſolũ alimẽ

Universidad del Rosario Archivo Histórico

tapoſſunt ei relinqui ꝛ non aliud ꝛ videtur ibi ſentire ꝙ ſint
ſerui pene quod debet intelligi de iure codicis ꝛ digeſtorum vt
ſ.diximus de damnatis in metallum. Et hanc diſtinctionem
ſequitur Bald.in.l.j.C.de his qui ad li.perue.non po.vbi di
cit ꝙ talis eſt inteſtabilis actiue ꝛ paſſiue. vnde non poſſunt ei
relinqui niſi alimenta. Et hanc ſententiam ſequitur Joan.de
Jmo.quem Moder.referunt hic in.l.ij.ff.de pub.iu.de iure ci
uili referens Benedictum de Plumbino ita tenuiſſe per.l.j.
ſ.allegatam. Sed de iure canonico ipſe tenet ꝙ etiam legatum
alimentorum non poſſit ei relinqui.quia debent ſubſtentari in
dolore ꝛ anguſtia panis ꝛ aque vt dicit text.in.c.nouimus.in
fi.j.de verbo.ſignifica.ꝛ not.in.c.quis.de penis libro ſexto.
Moder.tamen hic ſimpliciter tenent ꝙ etiam de iure canoni
co alimenta poſſint ei relinqui.non tamen reſpondent ad iura
allegata.quia ſi debent ſubſtentari in pane ꝛ aqua non vide
tur aliud tribuendum ad ſubſtentationem niſi forte diceres ꝙ
cum verbo victus veniant etiam veſtimenta. Jtem ꝛ multa
alia vt.l.verbo.victus.de verbo.ſignifica.reſpectu illorum va
lebit legatum ꝛ etiaꝫ vt ematur panis ad eius ſubſtentationē.
148 Queritur etiam Bald.in.d.l.j.nunquid mortuus in car
cere preſumatur mortuus ex pena ꝛ anguſtia carceris.an vero
naturaliter ꝛ fortuito. Et primo arguit quod iſta videatur eſſe
mors naturalis per gloſ.not.inſtitu.de capi.di.§.j.preterea di
cit ipſe ſi carcer intelligeretur occidere ergo iſta pena non per
mitteretur epiſcopo.quia ſic efficeretur irregularis vt in. c.cle
ricis.ꝛ in.c.ſententiam ſupra ne cleri.vel mo. Jn contrarium
adducit text.in.l.j.C.de cuſt.reo.vbi videtur probari ꝙ carce
ratus dicitur mori ex pena carceris. Moder. tenent hic pri
mum dictum.ꝛ ad iſtam.l.reſpondent ꝙ loquitur de carcere
temporali.ſed queſtio noſtra in carcere perpetuo. que ſo.non
habet ſaporem iuris. quia ſic ex diuturno carcere temporali
carceratus preſumitur mori quanto fortius ex perpetuo vel
ſaltem eodem modo. ſed forte voluerunt intelligere ꝙ quis
carceratus in perpetuum videatur mori ex carcere. hoc tamen
non ſit imputandum carceranti ex quo facit iure permittente.
149 † Sed cum irregularitas contrahatur ex culpa quinimmo
etiam ſine culpa.vt plene traditur quinquageſima di. in ſum
ma ꝛ in.c.j.de homi.etiam ſi nulla poſſent imputari culpa epi
ſcopo dum tamen ex facto ſequeret mors ſine dubio eſſet irre
gularis.ꝛ ideo iſta pena non eſſet ſibi permittenda ex qua poſ
ſet ſequi irregularitas. Unde tu dicas ꝛ melius ꝙ text.in.l.j.
preallegata non dicit ꝙ ex carcere quis preſumatur mori niſi
quando ſubtraheretur ſibi cibus vel cuſtodiretur indiſcrete.
150 † Et ideo infert hic.d.Anto.de bu.ꝙ prelati qui clericos in
carceribus incluſos nimis attenuant in victu ſi clerici ex hoc
moriantur efficiuntur irregulares. Et ſimiliter dicendum eſt
de his quos ponunt in gabijs ſecundum eum. quod dictum
quidam Moder.hic interpretantur quaſi. d. Anto.ſentiat ꝙ
iure clerici non poſſunt includi in iſtis gabijs. licet conſuetu
do obſeruat contrarium ꝛ male. quod proculdubio eſſet ve
rum quando probabiliter timeretur ꝙ talis incluſio poſſet in
ferre mortem alias non eſſet verum.quia licet canon in.c.pe.j.
de hereti.dicat hereticum includēdum eſſe in carcere perpetuo.
virtute tamen illius canonis poteſt hereticus murari vel in
cludi in muro que incluſio videtur eſſe eque difficilis. ſicut illa
que fit in gabia ſiue cauea.caſus eſt no.ꝛ clarus in.c. vt cōmiſ
ſi.§.illorum.de hereti.libr.vj. Et quia de carcere perpetuo di
151 ctum eſt.† ſcias ſm Archidya.xix.diſtin.c. in memoria. ꝛ
Bald.in.l.continet.ff.quod me.cauſa. ꝙ iſta eſt maior pena
que imponatur a canone. Et hoc etiam ſentiunt do.hic. ꝛ
vide Barto.in.l.imperium.ff.de iuriſd.om.iud. Et quis de
iure ciuili nō imponatur pena perpetui carceris vt in.c.quis.
de penis.libro ſexto. ꝛ. l.aut damnum.§.ſolet. ff. de penis.
Reperitur tamen aliquando carcer impoſitus pro pena etiaꝫ
libero homini.vt eſt caſus,not.in.l.ſenatus.ff.de iureiuran.ꝛ
alius quem not.ibi Angel.in.l.nemo carcerem.circa prin.C.
de exac.tributorum.li.x. Reperitur etiam de iure canonico ꝙ
ſola captura imponitur pro pena.vt.c.accuſatur.§.fi.de here.
lib.vj.licet poſſet intelligi ibi ꝙ capturā ſequatur incarceratio:
152 Sed queritur pro complemento iſtius materie. vtrum ſi
ſtatutū vel lex facit mentionem de pena capitis intelligatur de
morte naturali vel poſſit intelligi de pena capitali citra mortem
puta dationis in metallum deportationis vel exilij quam. q.
mouet Joa.an.in nouella in.c.quanto.ſ. de iur.iur. ꝛ ibi refert
quendam Jo.gloſatorem ſemel euaſiſſe vnum a pena mortis.
quia pena capitis poſſet intelligi de penis citerioribus morte
per tex.ꝛ glo.in.d.c.quanto. Et hanc concluſionem ſequitur ibi
Joa.de Jmo.ꝛ in.l.ij.ff.de pub.iud.quem referunt hic aliqui
moder.qui pro predicta concluſionem allegant tres optimas.
ll.vꝫ text.in.l.cum patronum in prin.de iur.patro.ꝛ in.l. qui

cum maior.§.his demum.ff.de bo.li.ꝛ in.l. hos accuſare.§.
omnibus.in verbo capitis.ff.de accuſa. Sed contra iſtam de
terminationē eſt caſus rotundus in.l.relegati.in.ij.reſpōſo.ff.
de penis.ꝛ ibi gl.no.in verbo ad lr̄am.dicit.n.tex.ꝙ ſi relega
tus in perpetuuꝫ nō ſeruat cōfinia imponitur ſibi pena depor
tationis vel exilij. Si vero deportatus ipſe nō ſeruat cōfinia
imponitur ſibi pena capitis.i.mors. Et rn̄dendo ad.l.capit.
ff.de penis.ꝛ ad aliquas.ll.allegatas.dicit ibi gloſ.ꝙ verbuꝫ
pena capitis in illo textu.ſtat ad litteram.i.proprijſſime. Pro
iſta cōcluſiōe videtur eſſe caſus in.l.fi.in prin.iuncto fi.ipſius
ff.de re.di.ꝛ inſti.de pub.iu.§. pe.vbi ſatis clare colligitur ꝙ
pena capitis proprie ſumpta dicitur pena mortis. Añ glo.di
cit ibi not.ꝙ eſt pena capitis maior ꝛ pena capitis minor. Et
tamen ego credo ꝙ ſi in ſtatutis fieret mentio de pena capitis
153 intelligeretur etiaꝫ de pena capitali citra mortem. † q: ſtatu
ta recipiunt interpretationē declaratiuam a iure cōmuni vt in
c.cum dilectus.de ꝯſu.ꝛ p bar.in.l.omnes populi.ff. de iuſti.
ꝛ iur.niſi forte eſſet ſtatutuꝫ in loco ꝙ verba ſtatutorum debe
rent interpretari ad litteram.quia ad litteraꝫ pena capitis non
eſt pena capitalis. Pro qua cōcluſiōe vide qd̄ ſingulariter po
154 nit Bal.in.l.j.C.de pa.qui fi. diſtra.† Et quādo lex impo
nit penā per v̄bum ſuperlatiui gradus. verbigratia per verbuꝫ
ſceleriſſima vel duriſſima.in dubio comprehenditur pena mor
tis ſm glo.in.l.j.C.nemi.lice.ſi cru.ꝛc.quam allegant hic ali
qui moder.cui adde aliam in auten.vt iu.ſine quoquo.ſuff.§.
illud.in verbo amariſſimis. Glo.tamē in.l.j.C.de ſeditioſis
quam allegat Bld.in.l.data opera.C.qui accu. nō poſ.circa
prin.vbi enumerat multos caſus in quibus imponitur pena
mortis.ꝛ multa genera penaꝝ videtur ſentire.ꝛ iſta eſt ciuilior
interpretatio ꝙ imponatur pena grauiſſima.i.vel mortis vel
alia capitalis ſecundum qualitatem perſonarum. Et ad mām
iſtam vide glo.in verbo criminalis in prima conſtitutione.ff.
§.illud.el.j.quod not.d.Abb.moder.in.c.inter alia.ſ.de im
155 mu.ec.ꝛ Bald.in.l.legis virtus.ff.de legi. Circa quar
tum articulum declarando dicta Jnno. Adde primo ꝙ mens
Jnno.videtur eſſe dum dicit ꝙ ſi iudex imponit certā penam
in ſnia.illa ſine dubio afficietur reus ꝙ intentio ſua videtur eē
ꝙ etiam ſi non appareat de cauſa in ſententia vel in actis per
quā iudex recedit a pena iuris cōis nihilominus valeat ſenten
tia.q: cum iudex habeat arbitrium moderandi penam ex cau
ſa ſi alterat penam determinatam a iure error non eſt expreſ
ſus in ſentētia quoniam potuit moueri ex aliqua cauſa que nō
apparet ex actis ꝛ ita tꝫ Bar.vbiqꝫ vꝫ in.l.quid ergo.§.pena
grauior.ff.de infa.ꝛ in.l.relegatorum.§.ad tempus.de inter
di.ꝛ releg.ꝛ in.l.moris.§.iſte fere.ff.de penis Bald.tamen
ſm Pe.ꝛ Cy.limitat hoc ſingu.in.l.non dubium.C.de legi.
ꝙ iſtud eſt verum niſi ſtatutum ponendo certaꝫ penaꝫ prohi
beat aliā imponi.qd̄ dictum non affirmo pro nunc hꝫ tn̄ colo
rem veritatis.vt illa clauſula aliqd operetur vt in.c.j.ſ.de re
156 ſcrip.cum mā. Secundo adde inquantum ipſe dicit ꝙ pe
nam iuris ſemel impoſitam poſt ſniam iudex non poteſt alte
rare. Tex.ſing.pro iſta opi.in.c.vt cōmiſſi.in prin.de hereti.
li.vj.vbi probatur ꝙ inquiſitor heretice prauitatis non poteſt
ſolus alterare penā a ſe impoſitam ſed cum conſilio ſeu cōſen
ſu prelati eius qui punitur.ſpeciale eſt in illo crimine vt poſſit.
157 † Reperitur tn̄ caſus in quo iudex poteſt alterare penaꝫ pe
cuniariaꝫ in corporaleꝫ.qn̄.ſ.debitor nō eſſet ſoluēdo etiam ſi
pena illa ſit applicāda parti. Super quo vide text.ꝛ Bartol.
in.l.ſi plures.§.j.ff.de iniuri.ꝛ Cy.in.l.ſi nō conuitij.C.e. Et
ad cuius petitionem pōt fieri iſta alteratio. Vide An.plene in
l.ſi quis id quod.ff.de iuriſ.om.iu.ꝛ bal.in.l.fi.ff.de in ius vo.
158. Utrum autem iudex hanc poteſtatem poſſit reſeruare in
ſententia eſt pulchra queſtio de qua per Bal.plene in autē.in
terdicimus.C. de epiſco.ꝛ cleri.vbi ponit inter cetera vnum ꝙ
eſt dubiū de iure vꝫ ꝙ qn̄ pena eſt arbitraria iudex pōt reſer
uare ſibi hanc poteſtatem ꝛ iſtud arbitrium quod non videtur
verum q: ex quo ſemel fuit arbitratus ꝛ impoſuit certaꝫ penaꝫ
nō videtur poſſe amplius arbitrari vt.l. qcqd aſtringende.in
fi.ꝛ ibi per Bar.ff.de ver.ob.ꝛ per Ang.ꝛ moder.in.l.quod
iuſſit.ff.de re iud. Preterea ſex prolatiōe ſnie functus eſt officio
ſuo.vnde nō poteſt ex interuallo ius queſituꝫ fiſco alterare vel
parti.vt patet ex his que ipſe idem ponit in.l.terminato. C.de
fruc.ꝛ lit.expen.ꝛ Barto.ꝛ Moder.in.l.iudex poſtquam.ff.
de re iud. Et ad materiaꝫ vide gl.no.xvj.q.j.c.j.que videtur
velle quod iudex loci delicti non poſſit alterare penam impoſi
tam a iure. Vide etiā que ponit Joa.an.ꝛ do.Anto.in.c.niſi
159 ſpecialis de offi.leg. Et lꝫ † ſupra diximus quod vꝫ iudicis
ſentētia alterantis penaꝫ licet nō appareat de cauſa. Debes tn̄
ſcire qd̄ in ſindicatu ipſe condemnatur niſi probet cām cur al
terauit penam ſm Bar.ꝛ Bal.in dicto.§.pena grauior quia
pro iudice

pro iudice ſupplente ex officio non preſumitur ſm gloſ.not.
160 xxx.q.v.c.iudicantem. Circa quintum ꝛ vltimum articu
lum quo queritur vtrum ſententia lata ꝛc. Adde dictis Jnno.
inquantum ipſe vult hic ꝙ condemnatus de crimine ciuiliter vel
criminaliter ex quo eſt infamatus infamia iuris poteſt exerce
re omnia pertinentia ad prelatum quouſqꝫ nō remoueatur ab
officio ꝛ ab adminiſtratione per ea que habentur.viij.q.iiij.c.
nonne.ꝛ in.c.cum ex officij ſupra de preſcri. Et quia ſi aliter
diceremus ſequeretur quod condemnatus actione ex contra
ctu que infamat puta mandati vel depoſiti iuxta.l.j.ꝛ.l.fur
ti.§.mandati.ff.de infami.non poſſet adminiſtrare prelatu
ram ꝛ officium ſuum licet aliter non eſſet depoſitus ab officio
quod videtur abſurdum. Nam licet domi. Anto. hic ꝛ alij
Moder.videantur ſequi iſtam doctrinam. Bartol.tamen ex
preſſe tenet contrarium in.l.iij.§.primo.ff.ad leg.iulia.repe.
161 † vbi dat pro regula quod notarius vel alius officialis qui
habet officium publicum ſeu dignitatem non poteſt illam exer
cere ſi efficitur infamis infamia iuris. Et hoc videtur proba
re textu.in.l.ſecunda.§.miles de infami.ꝛ in.l.ij.C.de digni.
libro.xij.ꝛ melius probatur in.l.infamia.C. de decurio.in ver
bo.queſitum honorem. Jn contrarium pro iſta ſententia Jn
nocen.facit text.clarus in.c.querelam.de iureiuran.in verbo
admonentes. vbi patet quod quis periurus qui non ſeruat
promiſſionem iuratam ſit infamis ipſo iure vt.l. ſi quis cum
maior.cum materia.C.de tranſ.nihilominus non eſt priua
tus beneficio adepto ipſo iure. ſed priuandus. Ad idem text.
162 in.l.iudices.C.de dignitati.libro.xij. Preterea † ſi homici
da.ꝛ irregularis non eſt priuatus ipſo iure ſed priuandus. vt
eſt caſus in.c.ex litteris.j.de exceſ.prela.ꝛ ibi per Jnnocen. ꝛ
per eundem in.c.cum noſtris.ſ.de conceſſ.preben.ergo mul
to minus infamis cenſebitur priuatus ipſo iure ſi propter illaꝫ
qualitatem non cenſetur quis ipſo iure priuatus que impedit
executionem officij peracta penitentia vt in.c.fi. ſ.de tempo.
ord. Super iſta.q.Bald.in.l.in exercendis.C.de fi.inſtru.in
pe.carta tenet in effectu ſententiam Jnnocen. hic ꝙ ſola infa
mia nata ex cōdemnatiōe ſuper crimie quia nō intelligatur pri
uatus a dignitate vel officio publico.ꝛ allegat iſta dicta Jnn.
hic.ꝛ ideꝫ tenet in.l.caſſius.ff.de ſenat.circa princ.commenti.
idem tenet in.l.qui depoſituꝫ.C.depoſiti.vbi dicit ꝙ infamis
ex ſententia lata ſuper actione famoſa ciuili deſcendente ex cō
tractu.nec eſt priuatus officio publico vel dignitate nec priuan
dus Jnfamis vero ex condemnatione lata ſuper crimine non
eſt priuatus ipſo iure ſed eſt priuandus.ꝛ idem ſentit in.l.fin.
C.uā.allegat dicta Jnno.hic. Mihi videtur ꝙ diſtinctio
do.Ab.moder.in.c.querelam.ſ.de iur.iur.ſit vera vꝫ aut lo
quimur de dignitate vel officio conceſſo in titulum ſicut ſunt
cōiter bn̄ficia eccleſiaſtica. Jteꝫ comitatus ducat? ꝛ ſi in quibus
intitulati cenſentur habere fortius ius quam ſimplices admi
niſtratores publici quia ſunt perpetui ꝛ percipiunt fructus ꝛ
emolumēta ꝛ tunc per infamiā iure talibus officijs vel digni
tatibus quis non cenſeatur priuatus ipſo iure ꝛ ſic intelligo
dicta Jnnocen.hic ꝛ domi. Flo.in.d.c.querelam ꝛ licet Jn
nocen. ꝛ domi.Abb. ibi eum ſequens in.c. inter dilectos.j.
de exceſ.prela.dicant contrarium videlicet ꝙ hoc ipſo ꝙ ali
quis eſt condemnatus pro crimine ex quo infertur infamia cē
ſetur priuatus beneficio vel dignitate. Jſta tamen opi. quam
dixi videtur probabilior. Poteſt tamen intelligi dictum Jn
nocen. Ubi dum dicit ꝙ condemnatus pro crimine cenſetur
priuatus beneficio licet non priuetur expreſſe quando crimen
eſſet dignum depoſitione ſecundum ius intelligendo ꝙ iudex
in ſententia non impoſuerit aliam penam ſed ſimpliciter decla
rauerit eum commiſiſſe tale crimen. vel condemnauerit eum
de tali crimine non exprimendo aliter penam. tunc enim ſi na
tura iudici patiatur tacite ipſo iure eſſet impoſita pena priuatio
nis vt dixit Jnnocen.hic in quarta.q.principali.ꝛ eſt caſus in
l.j.§.calumniatoribus.ff.ad turp. Jn alijs autem officijs ꝛ di
gnitatibus publicis opi. Barto.videtur verior per iura.ſ.alle
gata que hoc probant. Videtur tamen Bald.in.c.j.§.ſi inter
pares.in vlti.q.de.l.cor.ſentire ꝙ iſta ſint vera quando infa
mia eſt illata per ſententiam condemnatoriam.ſecus ſi ſit illa
ta ipſo iure.quod dictum videtur eſſe probabile ſaltem quantum
163 vt † valeant geſta per publicum officialem ex quo tolleratur
in officio quouſqꝫ nō declaretur eſſe priuandus per ea que tra
dit glo.in autentica.de tabel.§.fina.ꝛ Barto.in extrauagan
ti quoniam nuper.in verbo rebellādo.ꝛ Bald.in.d.l.caſſius
vbi dicunt ꝙ quis aliquis ſit priuatus ipſo iure ab officio
quouſqꝫ tamē tolleratur valēt geſta per eum.per.l.barbarius.
ff.de offi.preto. Et ibi de illa.q.per Bar.ꝛ bal. Et ad materia
vide tex.ſing.quem ibi pōderat Bal.in.c.j.§.ſi duo. de pace
164 te.in vſibus feudoruꝫ per † quem ibi dicit ꝙ remotus ab of

ficio ſemel propter delictum in eo commiſſum non poteſt am
plius ad idem officium deputari ſecus ſi eſſet priuatus ipſo iure
officio propter negligētiaꝫ. quia tūc nō poſſet deputari imme
diate ne lex eſſet ludibrior ſed mediate ſic vt eſt caſus in.c.com
miſſa.de elec.libro ſexto. Utrum autem officialis qui deli
quit i officio etiam ſi nō ſit infamis ipſo iure nihilominus per
dat poteſtatē adminiſtrandi ꝛ ipſum officium ipſo iure. Vide
per Barto.in.d.l.iij.§.j.ꝛ per Bald. in.d.§.ſi inter pares ꝛ
165 in.l.caſſius.prealle. Secundo adde dictis Jnnocen.hic
inquantuꝫ ipſe dicit ꝙ condemnatus de crimine ciuiliter vel etiaꝫ
reiectus propter crimē per viā exceptionis efficitur notorie cri
minoſus.ita ꝙ ſi prelatus ſuus velit euꝫ priuare bn̄ficio ex ſola
ſentētia lata in dictis cauſis plene probabitur crimen eſſe cō
miſſuꝫ que dicta ſequitur hic.d.Anto.ꝛ.d.Flor.ꝙ Joan.de
Jmo.ꝛ aliqui mode.ſequētes euꝫ dicunt ꝙ iſta dicta nō vidē
tur procedere quia ſicut probationes facte in iudicio ciuili tan
quam minus pleno nō faciūt fidem in cauſa criminali ad cō
demnationem ita nec ſententia lata in iudicio ciuili preiudicat
criminali in quo probationes debent eſſe fortiores.ita traditur
per Bart.in.l.ij.C.hoc edicto.ff.vi bo.rap. Et probatur iſta
concluſio a ſimili in.c.veniēs.el.ij.de teſti.ꝛ in.l.ſi iudex.ꝛ ibi
no.ff.de his qui ſunt ſui vel alie.iur.ꝛ plene tradunt canoni
ſte in.c.cuꝫ dilectus.in fi.de ordi.cog.ꝛ in.c.cauſam que.ſ.de
teſti.ꝛ per Cy.ꝛ Bald.in.l.j.C.quando ci.actio.ꝛ in.l.ex mor
te.C.ad.l.acqui. Unde iſta dicta non ſunt cōmunia neqꝫ ve
ra facit tamen pro ſua opi.text. not.in.l.fi.ff. de offi.preſ.per
que Bartol. ibi dicit probari ꝙ acta facta in cauſa ciuili va
lent in criminali quo ad cōdemnationem. Sed ille text.poteſt
alter exponi intelligendo ꝙ ex probationibus nouiter receptis
in iudicio criminali fiat ibi punitio. Unde Bald. formaliter
in.l.quod euſtandi.C.de condi.ob.tur.cauſaꝫ tenet ꝙ ex pro
ceſſu ꝛ ſententia lata ſuper crimine in cauſa ciuili non proba
tur crimen in iudicio criminali. datur tamen materia ꝛ pote
166 ſtas inquirēdi iudici ſuper crimine. Sed eſt dubiuꝫ quid
de confeſſione que eſſet facta in iudicio criminali. Super quo
dominus Abb.hic qui tāgit articulum allegat Jnnocen.te
nētem ꝙ ſic in.c.per inquiſitionem ſupra de electio. Jn cōtra
riuꝫ allegat glo.quinquageſima.diſtin.capitu.ex penitētibus:
ꝛ rationem quia cum iſta confeſſio in iudicio ciuili ſit facta ad
alium finem talis confeſſio tanquam reſpectu pene criminalis fa
cta incidenter nō debebit preiudicare quo ad penam crimina
lem vt in. c.j.ſ. de excep.ꝛ plene ſcripſimus in iſta decre.in
prin.ipſius ꝛ p Bar.in.l.ſi cōfeſ.ff.de cu.reo.vnde ipſe putat
quod iſta confeſſio nō plene probet crimē. iudex tamen poſſit
cogere reum perſeuerare in cōfeſſiōe ſicut tradit Jnno.in con
feſſiōe facta coram iudice incompetēti in.d.c.per inquiſitiōem.
Tu ſuper iſto articulo vide Bald.in.l.mercalem.C.de cō
di.ob turpem cauſam vbi tenet quod confeſſio facta in iudicio
ciuili de crimine probet crimen iudice poſtea inquirēte ad pu
nitionem criminis. Et idem tenet Joa.an.in.c.fi.de iureiurā.
libro ſexto. Et hec eſt ſentētia communis doc.in.c.cauſaꝫ que
ſupra de teſti.vbi domi. Anto.allegat Joa.an.ꝛ Spe.hoc te
nēs.ꝛ quādo ille ideꝫ qui egit ciuiliter de crimine nūc accuſa
ret eſſet minus dubium alio autem accuſante vel iudice inqui
rēte eſſet maius dubium. De quo plene ſcripſi.in.d.c.cauſaꝫ:
167 que vn̄ videas ibi. Et ad articuluꝫ precedētem videlicet
quod ſentētia lata ſuper crimine ciuiliter etiam propoſito per
viaꝫ exceptiōis nō faciat notorium videlicet in iudicio crimia
li ſicut dicit Jnnocē.bene facit text.in.c.dilectus ſi. de or.cog.
ꝛ in.l.lutius de infami.in quibus dicitur quod ſi crimē eſt pro
batum per viam exceptiōis cōtra teſtem patitur ſolum penam
repulſiōis nec aliter punitur que iura cuꝫ ſimpliciter loquātur
poſſunt itelligi ꝛ in eodeꝫ proceſſu ꝛ in diuerſa inſtātia quod
teſtis ex illis probationibus non puniatur niſi forte dicas ꝙ
Jnnocē.loquitur de exceptiōe que repellit electum vel cōfirma
tum de qua loquimur text.in.c.ſuper eo.de elec. Et ad predi
ctum articulum vide Spe.in titu.de inquiſitiōe.§.nūc viden
168 dum.ver.quid ſi actuꝫ vbi dicit not.ꝙ † quis aliquis ſit cō
demnatus de delicto in iudicio ciuili per probatiōes in eo fa
ctas iudex tamen nullo accuſante nō poterit cōtra reum inqui
ri ex quo manifeſte ſequitur ꝙ in iudicio crimiali ſentētia lata
in ciuili nō facit notoriuꝫ.quia ſuper notorio ſine dubio iudex
poteſt inquirere vt in text.noſtro.hoc tamē dictum in ſe non
eſt verum quia proceſſus ciuilis dat materiam inquirendi vt
ſ.diximus licet nō faciat.crimē notorium. Et ad primaꝫ.
q.quam poſuimus in iſta vltima addi.de infamia vtruꝫ im
pediat aliquem ab officio vel dignitate ipſo iure. Vide Bal.
in.l.j.in.ij.carta.C.de ſum.tri.ꝛ in. l.iubemus.§.ſane. C.de
ſacroſan.ꝛ in.l.ij.in fi.C.de ſenten. Franciſcus Areti.
C. Sicut olim.

Universidad del Rosario | Archivo Histórico

Metropolitani. Ad corre-
ctionem ex
ceſſuum ꝛ morū reformatione ſingulis annis
debent celebrare prouinciale cōcilium in quo
in ſingulis dioceſib⁹ debet. ſtatuere perſonas
idoneas que reformanda ꝛ corrigenda con-
cilio referat negligētes ab officij executione ſuſpendi dēnt.Et
ſunt tres partes ſecūda eſt ibi.Ut autem.tertia ibi.Quiſquis.
1 ¶ No.primo ex iſto text.tria genera cōciliorum. ¶ Primū
eſt cōciliū generale de quo.xvj.di.c.multum ꝛ in.c.ſignificaſti
de elec.Et iſtud eſt cōcilium quod habet ſupremam poteſta-
tem in eccleſia non tamen deponit papam regulariter iuxta ea
que habentur.xl.di.c.ſi papa.ꝛ in.d.c. ſignificaſti. Et vide
bonum tex.in.c.ſi duo.lxxix.di. ¶ Secundum eſt concilium
prouinciale de quo.xv.di.c.j.ꝛ ſeq. ¶ Tertium eſt conciliū
ſynodale quod facit epiſcopus de quo.xviij.diſtin.c.quoniā.
2 Et de materia vide per Innocen.in.c.graue.de preb. ¶ Se
cundo not.ibi.Singulis annis ꝛc.ꝙ iſta concilia prouincia-
lia per clericos ſeculares debent celebrari annuatim licet olim
celebrarentur bis in anno.xviij.di.c.quoniam.Et vtrum ſoli
epiſcopi debeant vocari ad iſta concilia. vel etiam alij prelati
inferiores eſt dubium de quo poſuit Innocē.in.c.graue.ſ.de
preben.ꝛ domi.Anto.in.c.ſi.de his que ſi.a prelato.Joan.an.
3 †tangit hic ꝛ videtur ſentire per iſtum textum in ver.publica-
turi ea.ꝛc. ꝙ ſoli epiſcopi ſint vocandi quia canon iuuet epi-
ſcopis vt publicent alijs inferioribus quod non erat neceſſa-
rium ſi alij fuiſſent preſentes. Nec obſtat text. in iſta decre.in
ver.ꝛ alios in cōcilium.quia poteſt intelligi de alijs qui eſſent
preſentes aliqua de cauſa.non tamē infertur ꝙ neceſſario ſint
vocandi.Dominus Floria.dicit per iſtum ver.ꝙ ſicut vniuer
ſitas cathedralium eccleſiarum debet vocari ad iſtud conciliū
vt in.c.ſi.de his que ſiunt a prela.de quibus poteſt etiam intel-
ligi iſte ver. ꝛ alios ſm Joan.an.qui ita reſpondet ad illum
ver.ita etiā alij prelati ſint vocādi propter generalitatem huius
ver.Et ad ver.publicaturi.quem inducit Joan.an.pro ſe re-
ſponde ꝙ publicatio ſit in dioceſi per epiſcopos.q2 nō omnes
clerici ſunt preſentes concilio cum ſolum prelati debeant vo-
4 cari.Et iſta opi.videtur probabilior per ſupradicta. ¶ Ter-
tio not. ibi.De corrigendis exceſſibus. ꝙ ad inquiſitionem
generalem que ſit in concilio prouinciali. quia non ſit contra
certam perſonam nec de certo crimine non requiritur infamia
5 precedens de quo plene diximus.ſ.c.proximo. ¶ Quarto
not.ibi.Debitam penam.ꝙ tranſgreſſor canonis poteſt pu-
niri tanq̄ delinquens.licet ipſo canone non ſit ſpecialiter ap-
poſita pena ſed ſimpl'r aliqd prohibitum vel iuſſum.De quo
vide gloſ.not.in.c.generali de elec.libr.vj.ꝛ Bald.in.l.legis
6 virtus.ff.de lega. ¶ Quinto not.in ver.vt autem ibi perſo-
nas ydoneas ꝙ denunciatores publici de quibus hic ꝛ in.c.
ſingulis.de ſta.mo.ꝛ in.c.epiſcopus.xxxv.q.vj.debent eſſe per
ſone idonee ꝛ honeſte vnde dic̄ Bar.in.l.diuus.de cuſto.reo.
ꝙ omnis exceptio que poteſt opponi contra accuſatorem op-
ponitur contra denūciatorem.facit optime text.in.c.licet hely.
ſ.de ſymo.ꝛ in.c.cum dilectus.ſ.eo.Et de materia iſtorum de
nunciatorum dic vt plene traditur in.c.preterea.de teſti.cog.
7 ¶ Sexto not.ꝙ requiritur aliqua inquiſitio que ſit de crimi-
ne ſine iuriſdictione ꝛ vocatur iſtud ſimplex miniſterium de
quo in.c.ſi.§.vltimo.ſ.de offi.delega. Reperitur etiam que-
dam inueſtigatio extraiudicialis que tamen ſit ab habente iu-
riſdictionem ſicut illa que ſit.ab executore apoſtolico non pro-
cedente forma iudicis de qua in clemen.vnica de officio deleg.
8 in gloſ.ꝛ in.c.fin.de preſump. ¶ Septimo not.ibi que ſtat.
quod concilium prouinciale poteſt facere ſtatuta valida.ꝛ ex
hoc ſatis infertur ꝙ iſtud concilium prouinciale facit colle-
gium ꝛ vniuerſitatem quod tenet hic Hoſtien.ꝛ aliqui moder.
quia ſi epiſcopi in nullo concilio eſſet vt ſinguli tunc non poſ
ſent ſimul facere ſtatuta que valerent ſaltem vt ſtatuta omniū.
quia reſpectu dioceſis non fuerit ſtatuta aliorum epiſcoporum
non valerent vt in.c.ij.de conſti.libro ſexto.Quinimmo eſſet
dubium vtrū valerent vt ſtatuta facta a ſingulis epiſcopis in
ſua dioceſi per ea que habentur in.c.cum ſuper.ſ.de offi.dele.ꝛ
9 in.c.cum ex offi.de preſcri.per Innocen. ¶ Ultimo not.in
verbo ſuſpendantur.ꝙ quia iſta verba ſonant in futurum.iſte
non eſt canon late ſententie ſm doc.iuxta regulam poſitā per
doc.in.c.ſi diligenti.de fo.cōpe. ¶ In gl.iij.ibi.Prioribus
concordantijs credo ſtañ. Ant.hic videtur tenere ꝙ ipſe ar-
chiepiſcopus debeat procurare iſtos viſitatores per ea que ha
bentur in auc.vt nulli iudi.§.illud.de cuius intellectu ponit gl.
in.c.ſtatutum.§.in ſup.de reſcrip.li.vj.Sed Hoſti.ꝛ Jo.an.
ꝛ cōiter mode.videtur approbare.gl.Nō obſtat tex.in.c.inter
cetera.ſ.de offi.ordi.q hodie declaratur in.c.ſi epiſcopus.e.ti.li.

vj.quia ille loquitur de eo qui viſitat tanq̄ vicarius epiſcopi.
ꝛ ſequitur officium quod tenebatur exequi ipſe epiſcopus. vñ
non eſt mirum ſi committatur cauſa epiſcopi principaliter ipſe
epiſcopus debet ei facere expenſas.vt.l.j.§.ſi pupillus. ff. de
tut.ꝛ cur.diſtra. Sed viſitatores iſti deputantur hic principa-
liter propter vtilitatem ſubiectorum et bene gubernatur. Unde
non eſt mirum ſi ab ipſis ſubditis debent ſubminiſtrari expen
ſe vt.l.ſi poſtulauerit.§.pe.ff.de adul.ꝛ ibi per Barto.in ſi.q.
Et pro iſta differentia bene facit text.in.c.grandi. cum glo.ibi
poſita de ſup.neg.prela. Non ob.text.in.§. illud quia ibi lo-
quitur in iudice ordinario qui habet ſalarium de publico.vnde
10 quatenus expenderet domi tenetur ſibi imputare †.Sed viſi-
tatores iſti nullum habent ſalarium de publico. vnde ſunt ma-
gis ſimiles iudicibus delegatis qui cum egrediuntur locum
domicilij ſui debent habere expenſas moderatas vt in dicto.
11 §.in ſuper.ꝛ a partibus debet habere †. Ubi autem iſti viſi-
tatores inquirerent i loco proprie habitationis nullas recipe-
rent expenſas ſicut nec delegatis vt in.c. cum ab omni ꝛ ibi
plene.ſ.de vi.ꝛ ho.cle.Et ad materiam vide gloſ.not. in.c.
12 cupientes.§. quod ſi per de elec.libro ſexto.† que dicit quod
quando lex obligat aliquem ad faciendum expenſas alicui
propter itineris arreptionem ꝛ ſimiles cauſas intelligatur ſi pe
tantur ab eo qui debet habere expenſas ꝛ illam gloſ. allegat
Bald.ad hoc in.l.vnica.C.ne li.in vna ꝛ eadē cauſa ter.pro-
uo. ¶ In gloſ.poſita in verbo iuriſdictionem ibi. Sed ſufficit
ꝙ ſint honeſte perſone Hoſti.dicit ꝛ ſequuntur communiter
docto.quod cum iſti ſint ſimiles teſtibus ſynodalibus de qui-
bus in.c.epiſcopus.xxxv.q.vi.ſicut illi debent iurare ita ꝛ iſti.
Et hanc opi.ſequuntur moder. que poteſt confirmari duplici
13 ratione.† quia diſpoſitio facta de vno officiali trahit ad aliū
cui conceditur ſimilis poteſtas vt eſt caſus not.ꝛ ibi per Bal.
in.l.ex facto.ff.de nego.geſto.ꝛ in.l.ij.§.ꝛ ſi quidem.ꝛ ibi per
Barto.ff.ad tert.benefacit text.in.c.de multa circa mediū.ſ.
de preben.Secunda ratio eſt quia cum iſti deputentur per iu-
dicem vt referant iudici ꝛ inſtruant eius proceſſum habent
quandam ſimilitudinem teſtium.ꝛ ideo debent iurare ſm bar.
in.l.theopompus.ff.de do.prele.ꝛ plene tradit dominus
Ant.in.c.veniens.ſ.de teſti.el.j.ꝛ aliquid in.c.propoſuiſti.de
proba. ¶ In ea.glo.ibi.Hodie vero non poſſunt ꝛc. Gloſ.
iſta ſentit ꝙ archiepiſcopus nō poſſit viſitare dioceſim ſui ſuf-
fraganei niſi data negligentia ipſius ſuffraganei. Et quod
plus eſt facta denunciatione per iſtos viſitatores que glo.com
muniter reprehenditur a doc.quia eſt cōtra text.in.c.ſi.de cēſi.
libr.vj.vbi patet ꝙ etiam data nulla negligentia ſuffraganei
archiepiſcopus libere poteſt viſitare eius prouinciam. Nec ob.
iſte text. quia non loquitur de archiepiſcopo volente viſitare
ſed de correctione que fit per totum concilium prouinciale. Nec
tamen credo ꝙ ſi iſti viſitatores non denuncient ideo conci-
lium nō poſſit inquirere quia eſt iſtud introductum vt facilius
ꝛ expeditus puniatur crimina ꝛ innoteſcant . ergo non debet
coartare facultatem dandam cōcilio vel datam concilio prouin
ciali.de qua in.c.quoniam.ꝛ.c.ſi.xviij.di. ¶ In eadē glo.ibi.
Minus creditur quam alijs ꝛc. Iſta differentia inter alios offi
ciales ꝛ iſtos non videtur vera.quia ſi iſti iurant vt alij vt ſu-
pradictum eſt ergo equaliter eis debet credi.nec eſt verū ꝙ ſint
deputati ad referendum ſolam famam ſed pōt ꝛ referre delicta
que viderunt committi vt patet in ver.ꝛ ea ꝛc. Unde dicendū
eſt de iſtis ꝛ de alijs officialibus deputatis ad referendum pro-
ut plene traditur in.c.preterea.ſ.de teſti.cog.ꝛ in.l.ea quidē.
C.de accu.ꝛ in.l.diuus.per Barto.ff.de cuſt.reo.ꝛ hic aliquid
per Hoſti.ꝛ doc. ¶ In eadem glo.ibi.Et iſti inquiſitores non
14 dēnt obmittere.† Iſta gloſ.indubitanter procedit ꝙ ſi aliquis
prelatus ordinarius actualiter de aliquo crimine nō ingreret.
ſed ſi actualiter ingreret.verbi gratia.Si archidyaconus inq
reret in aliquo loco de aliquibus delictis.tūc aut querit vtrum
pendente iſta inquiſitione reus poſſet trahi ad alium iudicem. Et
dicendum eſt ꝙ non ſm Joan.an.hic per ea que habentur in
c.ex tenore.ſ.de reſcrip. Quinimmo etiam ſi concilium pro-
uinciale poſt cognitionem ceptam ab ordinario vellet aduoca
re cauſam ad ſe ꝛ impedire cognitionem ordinarij non poteſt.
Caſus eſt no.in auc.de defenſor.ciuita.§.ſed interim.§.ꝛ iu-
dicare ꝛ.13 Archi.prolixe hoc diſputans.xj.q.j.c.de perſona.
vbi omnino vide ꝛ Bal.in.l.ij.§.ſi qs municipalis.ff.ſi quis
cau.facit optime quod ponit moder.in.c.cū parati.ſupra de
15 appel. ¶ Utrum autem ſola pars poſſit opponere hanc exce
ptione vel etiam ipſe iudex qui prius cepit cognoſcere. Uide p
Bar.in.l.ſepulchri violati actio.ff.de ſepulch.viola.ꝛ p do-
minum Antonium in.c.qualiter.el ſecundo ſupra eodē. Sed
queritur vtrum iudice ordinario inquirente impediat inquiſitio
iſtorum viſitatorum qui cognoſcunt ſine iuriſdictione ꝛ ad re-
ferē.ꝛ

ferē.ꝛ tunc non impeditur ſm Joan.an. dicit tamen quod
iſto caſu viſitatores non poſſunt inquirere ſine licentia archi-
dyaconi inquirentis cum iuriſdictione allegat tex. in. c. non
oportet.lxxx.di.qui parum facit Unde.d.Anto.ꝛ moder.hic
dicunt ꝙ cum vnus cognoſcat cum iuriſdictione ꝛ alter ſine.
Item ꝛ ad diuerſos fines.quia vnus vt puniat alter vt referat
concilia non debent impedire vnus alium ſicut dicimus in di
uerſis accuſatoribus differentibus diuerſa.crimina in.l.qui de
crimine.C.de accu. ¶ Sed dubium facit quia cum iſta inqui
ſitio fiat ad preparationem inquiſitionis faciende per conciliū
prouinciale ſicut ipſum concilium prouinciale non poſſet in-
quirere alio preocupante vt dictū eſt. ita videtur ꝙ non poſ-
16 ſint iſti inquirere. † quia diſpoſitio facta in iudicio principali
trahitur ad iudicium preparatorium in quo eſt eadē ratio vt
eſt caſus cum gloſ.in.l.pomponius.in prin.ff.de procu. ꝛ ſa-
tis ſentiunt ibi doc.vbi eſſet eadem ratio , benefacit text. in cle.
diſpendioſam.de iudi.ꝛ quod not.in.c.ceterum eo.titu.ꝛ in.c.
litteras.de iura. calum. Sed poteſt reſpōderi ꝙ iſta inquiſitio
fit vtiliter in caſu quo ordinarius eſſet negligens vel conclude
ret.Item ſi cauſa deferreretur ad concilium per viam appella-
tio. Preterea ex iſta inquiſitione iudex ordinarius efficeretur
diligentior ſciens iſta eſſe deferenda ad concilium.ꝛ ibi exami
nanda ſi ipſe neglexerit. Franciſcus Aretinus.
.C. Olim.i.v.ꝛ.p.

Sententie. Excommunicationum ꝛ ſu
ſpenſionum late a prelato vł
ab alio eius nomine in denunciatores criminū poſt
denunciationē de crimine factam vel in eos qui ſunt
futuri teſtes relaxantur ne impediatur iudicium ꝛ ſimiliter late
in eorum adherentes ꝛ reſtituuntur ſpoliati poſt denunciatio
nem in qua proceditur de plano ꝛ ſine ſtrepitu iudiciorum re-
laxatis iuramentis de veritate dicēda.ꝛ ipſa pendente interim
monachi obediunt ſuo prelato in his que ad proceſſum non
impediunt. copia vero teſtium datur inquiſitio ꝛ deputati ad
proſequendum denunciationem recipiunt expenſas de bonis
monaſterij ꝛ qui eam prius fuerūt proſequuti. Sunt due par-
1 tes principales.ſecunda ibi predictis ꝛc. ¶ Primo not.ibi.
Relaxatis quod iudex delegatus in cauſa poteſt relaxare ſen-
tētias excommunicationum latarum in aliquem qui ſit pars iu
dicij.ꝛ iſtud euenit hic quia erat expreſſum in mandato.nam ſi
non erat expreſſum ſeruanda eſſet forma que ponitur in.c.pru
2 dentiam.§.ſexta de offi.delega. ¶ Secundo no.in verbo ſu
ſpenſionum ſententijs ꝛc.quod ſuſpenſus ab officio regulari-
ter videt̄ poſſe repelli a teſtimonio.ꝛ hoc tenet Hoſti.quādo
ſuſpenſio eſt facta ab homine ſecus ſi ſit facta a iure. ꝛ refert ꝛ
ſequitur Spe.in ti.de teſte.§.j.ver.quid de ſuſpenſo.Sed Jo.
an.ibi in addi.tenet oppoſitum dicens quod text.in.d.c.apo-
ſtolice ſupra de excep.non loquitur de teſte ſed de eo qui cū ſit
ſuſpenſus ab adminiſtratione vel ab officio non poteſt agere
nomine eccleſie aqua eſt ſuſpenſus immo in contrarium fa-
ciunt ibi not.per gloſ. Non obſtat iſte text. ſm Moder. quia
hic ſuſpenſio non fuit relaxata vt poſſent teſtificari. ſed quia
fuit facta pendente lite ꝛ in preiudicium denunciationis propo
ſite ꝛ ideo non potuit fieri vt videbis in prima ꝛ ſecunda glo.
Sed iſta reſponſio ad iſtum text.non videtur ſufficere.quia re
ſpectu eorum qui debebāt eſſe teſtes ſi poterant teſtificari etiā
ſuſpenſi.nihil videtur fuiſſe attentatum in preiudicium iudicij
pendentis. ergo ex hoc capite non debuerunt abſolui niſi ſu-
ſpenſio impediret officium teſtificandi Moder. tamen com-
muniter concludunt ꝙ ex ſola ſuſpenſione quis nō repellitur
a teſtificando quia edictum de teſtibus eſt prohibitoriū vt in
c.j.ſ.de teſti.ꝛ in ſuſpenſo non reperitur expreſſe ſtatutum ꝙ
repellatur.quinimmo cum text.in.c.decernimus de ſenten.ex-
com.libro.vj.repellat excommunicatum propter periculū cō
munionis ad teſtificandum.Aliud videtur in ſuſpenſo in quo
illa ratio non ſubeſt. Unde niſi ſuſpenſio ſit facta ex crimine
propter quod etiam ſine ſuſpenſione teſtis repelleretur ad teſti
monio iuxta not.in.c.teſtimonium ſupra de teſti. ſuſpenſio de
ſe non repellit.Sed contra iſtam doctrinam fortiter facit quia
ſuſpenſus ſiue a iure ſiue ab homine ſine dubio non poteſt or-
dinari vt in.c.ſi.ſ.de tempo.ordi.ſed qui repellitur ab ordina
tione repellitur ſimiliter ab accuſatione ꝛ teſtimonio in crimi-
nalibus.ij.q.vij.c.ipſi apoſtoli.ꝛ.c.ſequē. ꝛ in.c.ſi.ſ.de teſti.
ergo videtur quod vbi cum agitur de punitiōe criminis ſuſpē
ſus ſit repelendus a teſtimonio. Et pro iſta opi.multum facit
iſta lra.ꝛ q2 ſi ſola pēdētia accuſationis repellit teſtē a teſtificā
do in crīalibus vt in.c.ſi.ſ.de teſti.quaſi ex ſola accuſatiōe vi-
deatur grauata eius opinio multofortius vr̄ qđ ex pena ſuſpē
ſionis ſimiliter ſit grauata eius opinio ꝛ maxie hoc vr̄ dōm ſi
pena ſuſpēſionis ſit perpetua prout cēſetur eſſe quādo infertur

ipſo iure pro delicto ſm gloſ.not.in cle.j.de re.ec.non alie. ꝛ
qđ no.gloſ.in cle.j.in ſi. de hereti.Nam ſingulariter dixit In
nocē.in.c.qualiter.§.eo.Suſpenſio perpetua eſt pena que ex
genere infert infamiam ſicut pena fuſtium vt.l.ictus fuſtiū de
infami.Quia tamen hoc dictum nō probatur iure non eſt fa-
ciendum fundamentum in eo. Pro iſta tamen concluſione
multū facit tex.hic qui male poteſt euitari niſi reſtringas ipſū
ad eos qui volebant proſequi denunciationē pro vtilitate ſue
eccleſie ꝛ tenēdo cōmunem ſententiam ad minus poteſt limi-
tari ꝙ haberet locum vbi ſuſpenſio non eſſet perpetua. quo
caſu ſicut diximus in.c.teſtimonium.ſ. de teſti.non diceretur
ſuſpenſus non poſſe promoueri ad ordines ex quo ſatiſfaciē-
do poſſet abſolui vt ibi dixi.videtur tamen alia opi. de ſubti-
3 litate iuris verior maxime per iſtum text. ¶ Tertio not. ibi.
Uel per quoſcūq; iudices poſt inceptum negocium ꝛc. quod
monachus poteſt petere ſe reſtitui ſi iniuſte per abbatem ſuum
vel ſuperiorem fuit ſpoliatus. Et ſm Hoſtien.hic poteſt in-
telligi quod petierit ſe reſtitui de iuſticia.quia fuit delectus de
clauſtro indebite ꝛ ſine cauſa implorando officium iudicis
ſicut facit ſeruus cum opprimitur a domino.l.j.§.quod autē
ff.de offi.pre.vrb.ꝛ in.c.cum dilecta.ſupra de reſcri. ꝛ bene fa-
cit quod nota. Innocen.in.c.nouit.ſupra de iudi.ꝛ Bartol.
in extrauaganti ad reprimendum ſuper verbo denunciatio-
4 nem.in princip.† Sed queritur vtrum ſi abbas expelit mona
chum de beneficio manuali.vtrum monachus de facto expul
ſus poſſit petere ſe reſtitui.ſuper quo Inno.dicit ꝙ nō poteſt
vel nomine ſuo vel nomine eccleſie.noīe ſuo quidem.tū quia
potuit remoueri ad nutum ſupioris vt in.c.cū ad monaſteriū
§.tamen alicui.ſ.de ſta.mo.tum quia ipſe nō poſſidet benefi-
cium ſed nudam detētionem habet ſm gloſ.xij.q.j.c. non di-
catis. Nec etiam poteſt petere reſtitutionem nomine eccleſie.
quia illa non eſt ſpoliata maxime ſi poſſideat iſtud beneficium
p aliū eque idoneū quo caſu nihil poteſt intereſſe eccleſie.Tu
potes dicere ꝙ iſta dicta ſunt vera regulariter, ſed tamen poſ-
ſent eſſe aliqui caſus in quibus iſta reſtitutio competeret mo-
nacho nomine proprio. Primus eſt quādo abbas ex malicia
ꝛ dolo remoueret monachum iuxta ea que tradit Joā. an.in
c.cum ſingula de preben.libro ſexto.Secūdus quādo priora-
tus eſſet cōfirmatus a ſede apoſtolica ex certa ſcientia iuxta ea
que plene refert Ab.in.c.ad noſtrā.ſ.de cōfir. vti.vel inuti.
nec repelleretur monachus tunc a petitione reſtitutionis ex eo
5 quia poſſidet ſed detinet.quia † etiam nudo detentatori quia
ſua detētatione nō debuit priuari.ſi eſt priuatus competit offi
cium iudicis.vt eſt caſus ꝛ ibi gloſ.in. l.acquilius regulus.in
ſi.ff.de dona.ꝛ plene per Barto.in.l.rem que nobis.ff.de ac-
qui.poſ.ꝛ per.d.Anto.in.c.ſepe.de reſti.ſpol. Et ad predicta
vide bonam gloſ.in ſi. in cle. ne in agro.in verbo legitima.
de ſtat.mo.Et quādo monachus remouetur a beneficio ma-
nuali poſt denūciatiōem factam de ſuo prelato. Hoſt.ꝛ Joā.
an.hic vidētur intelligere ꝙ hoc ipſo cēſeatur remotus in frau
dem ꝛ vt aliqualiter impediatur proceſſus in crimie denūcia-
to.ꝛ ideo debet fieri reſtitutio. ꝛ cum text. dicit debere reſtitui
ſpoliatus contra iuſticiam.Illa verba debent intelligi aſſerti-
ue.i.ꝙ fuerūt cōtra iuſticiam ſpoliate propter litis pēdentiam.
6 ¶ Quarto not. ex eodem ver. ꝙ ſicut poteſt ferri ſentētia in
aliquem ꝛ eius adherētes.ita videtur ꝙ quis poſſit appella-
re pro ſe ꝛ ſuis adherētibus.quia ſi hoc pmittitur in actu odio
ſo vt hic.ꝛ in.j.ſ.de poſt.prela.ꝛ in.c.j.de of.dele. multofor-
tius videt̄ permitti in actu fauorabili.Et forte iſto cāu poſſent
adherētes proſequi appellatiōem licet haberēt eam ratam ex-
tra teminum appellādi ex quo appellatio valuit reſpectu ipſo-
rum a principio per ea que tradit ſingulariter Bartol. in.l.j.
C.qui admi.De quo tamen dic vt traditur per gloſ. in.c.vt
circa de elec.libr.vj.ꝛ p Bald.in auc.hodie in ſi.C.de ap.Et
qui dicūtur proprie adherētes.ponit Ang.in quodam ſuo cō
ſilio quod refert Pe.in materia interpretatiōis declaratiue in
7 repetitione ſua.in.c.j.ſ.de cōſti. ¶ Quinto not.ꝙ pendēte
lite ſeu poſt ceptam litem nihil poteſt intētari in preiudicium
8 ipſius litis.de quo dicetur plene in gl.ij.† Sꝫ queritur quādo
dicatur quo ad propoſitum decre.noſtre incepta lis ſeu nego-
cium.ſup hoc ſunt due opi.vel tres.quidam dicūt ꝙ negociū
dicitur hic ceptum poſtq̄ abbas ſciuit cōtra ſe eē commiſſam
inquiſitionē.Alij dicūt ꝙ negocium dr̄ ceptum litis cōteſt.q2
illo tēpore dicitur eē lis mota vt in.c.ex.parte.el.ij.ſ.de v̄.ſig.
Tertij dicunt ꝛ hanc opi.approbat Hoſti.ꝛ cōiter doc.ꝙ q̄-
uis lis dicatur mota per litis conteſtationē vt in.d.c.ex parte.
ꝛ.l.j.in ſi.ꝛ ibi no.ff.de teſti.ꝛ plene in.l.cauſas vel lites.C.de
tranſ.dicitur tñ incepta p ſolam citationem.ꝛ iſto mō intelliga
tur text.in cle.ij.vt.pen.qui dicit ꝙ q̄tum ad effectum vt lite
pendente nihil poſſit innouari.lis dicitur pendere per citatio-

Universidad del Rosario | Archivo Histórico

nem Joan.de Jmo.hic dicit ꝙ iſta differentia eſt falſa ⁊ con-
tra text.in auc.qui ſemel ⁊ in corpore vnde ſumitur.C.quomo
do ⁊ quando iu.⁊ illa iura ad hoc allegat glo.in.d.c.ex parte.
in vlti.gloſ.vt dicunt hic aliqui moder.⁊ bene.hoc etiam dicit
tex.ſatis clare in.c.gratum.ſ.de of.deleg.in verbo quaſi ceptū
negocium vbi probatur ꝙ proprie negocium dicitur ceptum
poſt litis conteſtationem.Unde reiecta iſta differentia ſi tene-
mus quod hic iſte excommunicationes ſint relaxate.⁊ alia re-
tractata.quia ſunt facta pendente lite neceſſario eſſet dicendū
quod hic negocium eſſet ceptum per citationem vt declaratur
in.d.cle.ij.qꝛ non eſt differentia vt infra dicam ſiue aliquid in
nouetur per iudicem ſiue per partem.Si autem tenemus quod
non virtute litis pendentie.quia lis non pendebat proprie ſu-
per his que fuerūt attentata ſed alia ratione fiet iſta relaxatio ⁊
reſtō vꝫ qꝛ taliter attentata poſt negociū ceptum cū tendat ad
impedimentū cognitionis criminis videantur attenta in frau
dem tunc probabiliter poſſet dici quod prima opi.eſſet vera
qꝺ negocium diceretur ceptum largo modo a die qua abbas
ſcit inquiſitionem contra eſſe commiſſam.qꝛ ab illo tempore
poteſt preſumi fraus ⁊ diſpoſitio facta de lite incepta trahitur
etiam ad litem preparatam vbicunꝙ cauſa diſpoſitionis eque
habet locum lite preparata ſicut incepta.caſus eſt no.in.l.ſi qs
libertatem.ver.plane.ff.de peti.here.iuncto prin.in verbo cō-
ſtat.⁊ bene facit tex.⁊ quod ibi per Barto.in.l.miles.§.j.ff.de
adul.⁊ text.⁊ quod ibi ſcribit domi.Abb.in.c.licet ſupra eo.⁊
quod traditur in text.⁊ gl.in.c.meminimus ſupra de appella.
9 ¶ † Utrum autē pretextu litis pēdentie ex alia ratione hic fue
rit facta reuocatio dicetur ſuper.ij.gloſ.¶ Sexto not.ibi Jn
negocio de plano ⁊c.qꝺ vbicūꝙ proceditur contra religioſos
non ſeruatᷣ omnino ordo iudicialis maxime cum proceditᷣ per
inqſitionem gn̄alem non tamen auferᷣ defenſio reſpiciens me-
rita cāe que ſurgit ex equitate naturali vel iuriſgentium.vnde
datur copia teſtium vt in ver.ſi vero teſtes.Et ad materiam
vide tex.in.c.qualiter in fi.ſ.eo.⁊ qꝺ ponit Bar.in.l.filiuſfa
10 milias in prin.ff.de dona.¶ † Septimo no.ibi.Tribus vel
quattuor.qꝺ ad denūciandū crimen vel promouendū inquiſi-
tionem non ſolum admittunᷣ plures.ſed etiam pn̄t deputari p
iudicem plꝛes qꝺ videᷣ eſſe ſi text.in.c.lꝫ.ſ.e.vbi plures admit-
tuntur ad accuſandum ⁊ in.c.ij.ſ.eo.Sed cōtra predicta facit
regula que ponitᷣ in.l.ſi plures.ff.de accuſa.⁊ in.l.j.ff.de pup.
ac.vbi iura dicūt ꝙ quando accuſator non proſequitur ſuam
vel ſuorum iniuriam.tunc ex pluribus volentibus accuſare iu-
dex debet eligere vnum Jnno.hic ⁊ Joan.an.⁊ communiter
docto.dn̄t ꝙ ſi pars opponeret ſe non debere reſpondere plu
ribus vnus eſſet eligendus.proceſſi autē hic iudicium qꝛ pars
non oppoſuit vt eſt text.cum gloſ.in.l.ſi accuſatoribus.C.de
accuſ.Sed iſta reſponſio videtur contra text.noſtrum in quo
ſuperior ex officio proteſtatur ſe deputaturum plures qꝺ non
11 feciſſet ſi ſciret ſe grauare partem.† Unde poteſt dici ⁊ melius
ꝙ quando plures accuſant vel denunciant pro vtilitate vnius
perſone ſicut iſti faciebant pro vtilitate ſui monaſterij debent
admitti dummodo accuſent vno libello ⁊ coram eodem iudice
caſus eſt ⁊ ibi hoc ꝫ Bal.in.l.ſenatus.C.qui accu.nō poſ.Jn
alijs vō caſibus pcedat diſtinctio doc.Dicit tn̄ hic not.Jnno.
ꝙ ſi plures volentes accuſare conſtituunt vnum procuratorē
tunc qꝛ ceſſat ratio propter quam competit exceptio reo ne ſcꝫ
diſtrahatur in plures vt.l.ne in plꝛes.ff.de exerci.debebit ad-
mitti.procurator.Nec cogetur dicere ex oībus iſtis accuſatori-
bus cuius nomine accuſet.ſed poterit accuſare nomie omniū.
Et hanc doc.approbant hic communiter doc.ſed Bart.eam
reprobat expreſſe in.l.ſi plures preallega.quem ēt referunt ali
qui moder.hic ⁊ in.c.ij.ſ.eo.Mouetᷣ qꝛ ſi iſti plures accuſato-
res nō pſequuntur iniuriam ppriā.Procurator non poſſet
ab ipſis ꝯſtitui in pſecutiōe iuris publici vt.l.lꝫ in pn̄.ff.de p
cur.⁊ aſſignatur ibi ratio in glo.vnde dicit Bar.in.l.pe.§.ad
12 crimen.circa prin.ff.de pub.iud.† qꝺ vbi accuſator nō proſe
quitur iniuriam propriam nam pōt ꝯſtituere pcuratorē in cri
mine de qua doctrina ſcripſimus plene in.c.veniēs.ſ.eo.ſed
forte pro nunc poſſet reſponderi huic rationi quod in iudicijs
mere ciuilibus in quibus accuſator denunciator vel promotor
inqſitionis nō timet penā talionis vel aliam penam extra or-
dinem illa iura procedat.ſed in iſtis in quibus accuſator timet
penam ceſſat ratio que aſſignatur per glo.in.d.l.lꝫ.quia non
magis intereſt domini quam procuratoris proſequi litem.hic
enim intereſt propter periculum pene ad quod ſe reſtringit do
minus non procurator.vnde cum iura dicāt ſimpliciter quod
in cauſis a religione cura poteſt conſtitui procurator vt in.l.j.
ff.an per alium cauſe.⁊.l.ij.C.de procur.forte ſimpliciter ſunt
intelligenda vt etiam ex parte accuſatoris poſſit conſtitui licet
non proſequatur ſuam vel ſuorum iniuriam.⁊ ſic poſſet teneri

opi.communis hic poſita.Et pro intellectu huius reſponſio-
nis vide ꝙ pleniſſime ſcripſi in.c.veniens.ſ.eo.Et adde cū ſu
13 pra dixi † ꝙ hic plures denunciatores admittuntur.quia oēs
procurant vtilitatem vnius eccleſie ſicut dicimus in pluribus
tutoribus in.l.ſenatus.C.qui accuſa.non poſ.quod iſtud ha-
bet locum in his qui procurant vtilitatem vnius propter in-
tereſſe officij ſibi iniuncti.⁊ tales videntur eſſe iſti denunciato-
res hic quia ſubditi clerici tenentur denunciare ſuperiorem ſuū
pro vtilitate ſue eccleſie.ij.q.vij.c.qua propter.ſicut tutores pro
curare vtilitatem pupilli vt de articulo predicto ⁊ vide Ange.
in.l.ſi accuſatoribus.C.de accuſa.qui videtur ſentire quod plu
res accuſatores poſt litē conteſtatam poſſunt conſtituere vnū
procuratorem ⁊ ita intelligit Jnnocen.hic ante litem conteſta
14 tam ſequitur ſententiam.Barto.Tu dic vt dixi.¶ † Octa-
uo not.⁊ vltimo ibi factas ⁊ faciendas ⁊c.ꝙ quando mona-
chus accuſat vel denunciat abbatem dꝫ hr̄e expenſas a mona-
ſterio ⁊ poteſt repetere factas.De quo plene dixi in.c.ex parte.
15 ſ.eo.vbi vide.† Sed iſte text.videtur probare vnum magis
ſingulare ſm̄ docto.ꝙ monachus auctoritate propria in iſto
caſu poteſt percipere de fructibus ⁊ bonis monaſterij.⁊ idem
dicunt aliqui ſi abbas nollit miniſtrare expenſas monacho
ad quos tenetur maxime ſi procuret vtilitatem monaſterij.⁊
licet Ain.dicat quem hic videtur ſequi Joan.an.⁊ do.Anto.
ꝙ hoc non poſſit monachus.quia debet exponere prius quic
quid habet de ſuo doc.Moder.hoc reprehendunt.quia mo-
nachus non habet proprium.vnde etiam illud quod habet pe
nes ſe eſt monaſterij.ſed poteſt intelligi dictum.Ain.vt dicit
Joan.de Jmol.⁊ bene ꝙ ſi monachus de bonis monaſterij
aliquid habet penes ſe permittente abbate de illis debeat prius
facere expenſas.Pro confirmatione iſtius concluſionis addu
cunt moder.hic tex.in.l.ſi fideiuſſorē.§.ſi ignorantes.ff.mā.
16 vbi probatur ſin.† ꝙ fideiuſſor qui eſt obligatus ad ſoluen-
dum pro principali poteſt ſoluere de bonis ipſius principalis.
De quo vide per Bar.in.l.ij.§.cato.ff.de verbo.obliga.⁊ in
auc.ſi captiui.C.de epiſ.⁊ cle.⁊ in auc.qua in prouincia.in vl.
q.C.vbi de cri.agi ops.quod dictum allegant aliqui Moder.
Et ad materiam vide glo.not.in.l.ſi pupilli.§.itē queritur.in
gloſ.magna.ff.de neg.geſtio.⁊ quod tradit Angel.in.l.vir ex
17 certis.ff.de iudicijs.¶ † Jn gl.poſita in verbo negocii.ibi.
Videtur a contrario.Viſa concluſio in vtraque ꝙ pendente
cognitione de crimine contra prelatum.prelatus ipſe in omni
bus poſſit exercere iuriſdictionem in ſubditos.Sed iſta gl.com
muniter reprehenditur per doc.quia eſt cōtra text.in ver.ita
tamen.⁊ quia in prin.littere papa mandat relaxari ſententias
cenſure que fuerunt late poſt inquiſitionem inceptam ꝙ quo da
tur intelligi ꝙ non ſolum habilitas teſtificandi fuit cauſa ab-
ſolutionis.ſed quia iſta inhabilitas fuerat illata iniuſte a ſupe
riore propter litis pendentiam.Unde vt bene predicat.domi.
Abbas hic iſte ſententie tanquam iniuſte mandantur rela-
xari in qua relaxatione nulla preſtatur cautio ab excommuni-
cato.ſed ſi iſte relaxationes fuerint iniuſte late tunc excommu-
nicati deberent abſolui iuxta formam de qua traditur in.c.ea
noſcitur.j.de ſen.excom.⁊ in.c.qua fronte.de ap.Sed dubium
facit ſcōm iſtum intellectum qui in effectu habet iſtam conclu-
ſionem ꝙ prelatus poteſt exercere in ſubditos iuriſdicionem
preterꝙ in his per que impediretur ſeu retardaretur proceſſus
ſuper crīe.quia ſi iſtud operatur pendentia litis propter quam
vt ait hic Hoſti.nec in ipſo articulo ſuper quo lis pēdet nec in
cōnexo nec in alio per quod fieret preiudicium expeditioni prin
cipalis litis impediret iuriſdictio iudicis videtur ꝙ iſte ſententie
cenſure fuerint nulle ipſo iure tanꝙ late a iudice cuius iuriſdi-
ctio erat ſuſpenſa ſicut gl.iudex excōmunicat poſt appellationē
interpoſitam vt in.c.per tuas.j.de ſen.excom.ergo deberent
denūciari nulle nō relaxari vt in.c.romana.§.pe.de appel.li.
vj.Reſponderi poteſt ſaluādo dicta doc.vel ꝙ hic relaxatur
de facto ⁊ ad cautelam vt tollatur omnis ſuſpitio contra teſtes
producendos ⁊ denunciatores ſicut aliquando relaxatur iura
mentum qꝺ eſt nullum vt eſt caſus in.c.fi.de teſti.cogē.iuncto.
c.conſtitutis.de teſti.⁊ quod traditur in.c.venerabilem.ſ.de
electio.Et pro iſta ſo.multum facit iſta littera in verbo reſti-
tutio.Ex quo intelligendo verba ſequentia videlicet ques cō
tra iuſticiam ſpoliauerat aſſertiue vt dicit Hoſti.ſatis proba-
tur ꝙ ſpoliatio facta de iſtis monachis propter litis penden-
tiam fuit nulla ipſo iure alias non dicerentur proprie ſpoliati
a iudice vt in.c.conquerēte.ſ.ibi no.ſ.de reſti.ſpol.Ad pōt
dici ⁊ no.ꝙ quis attentata per partem pendente lite ſuper ar
ticulo de quo pendet lis ⁊ cōnexo ſint nulla ⁊ retractanda per
viam attentati vt in cle.ij.in tex.⁊ gl.vt lit.pendē.⁊ in.c.cum
M.in fi.⁊ ibi no.ſ.de cōſti.Secus tn̄ eſt ſi ſint attentata ſuper
articulo nō cōnexo.ex quo tn̄ per indirectum litis retardat aut
impeditur

impeditur tunc enim valet actus ſed ne fraus proſit facienti re
ſcinditur.Nec ob.tex.in ver.eis reſtitutis.quia poteſt intelligi
ꝙ proceſſus fuerit nullus ex alio capite quam ex litis penden-
tia maxime ſi teneas ꝙ illa verba non ponantur aſſertiue ſed
narratiue vt ꝫ glo.⁊ ꝯditionalr̄.l.ſi fuerūt ꝯ iuſticiā ſpoliati.
¶ Jn gloſ.poſita in verbo.de tacenda veritate.Dicunt hic
doc.ꝙ hodie per nouam conſtitutionem prouiſum eſt vt talia
iuramenta ſint nulla ipſo iure vt in.c.quia plerīꝙ.de offi.ordi.
li.vj.Sed ſecundum hoc ſi glo.eſt vera que dicit ꝙ etiam iure
iſto iuramentum non ligabat ipſo iur.Jlla decre.nihil adde-
18 ret quo ad nullitatem iuramenti.† potes dicere ꝙ aut qui iura
uit tacere veritatem producitur vt teſtis.⁊ tunc etiam de iure ve
teri ipſo iure non ligetur iuramento vt eſt caſus in.c.conſtitu-
tus ſupra de teſti.⁊ no.in.c.fi.de teſti.cog.per moder.⁊ in.c.in
timauit de teſti.Aut vult ſponte inſtruere iudicem non tanꝙ
teſtis ſed tanꝙ promotor inquiſitiōis vel inſtructor.iuxta no.
in.l.ob hec verba.ff.de his qui not.infa.⁊ tunc olim qꝫtum
ad hoc obligabatur iuramento ſed erat relaxandus vt in text.
noſtro hodie vero iuramentum eſt nullū ipſo iure quo ad hūc
effectum. Franci.Aret.

C. Prelatorum exceſſus.

Contra infamatum. De dilapi-
datione proceditur per inquiſitionem qua penden-
te prohibetur inquiſitio ptās alienandi bona eccle-
ſie per iudicem.Uel ſic ſm̄ dominum Abb.Super denuncia
tione facta de crimine dilapidationis proceditur ad inquiren-
dam veritatem criminis ⁊ pendente iudicio debet interdici per
iudicem prelato poteſtas alienandi bona eccleſie.h.d.Et ſunt
due partes.Secunda eſt ibi.Diſcretioni ⁊c.Et ſecūda diuidi-
tur in tres.ſecunda eſt ibi.Eidem epiſcopo tertia eſt ibi.Uen
1 dendi ⁊c.¶ † No.primo ibi.Jnquiratis ſollicite veritatē ⁊c.
ꝙ ad denunciationem factam de crimine per ſubditos prelati
ſuperior committit inquiſitionē contra criminoſum.⁊ intellige
iſtum tex.Jo.an.ꝙ hic iudices poſſint inquirere virtute iſtius
commiſſionis etiam fama non precedente.quia ex quo.S.P.
mandat inquiri ſuper veritate criminum ſatis videtur atteſta-
ri iſtum eſſe diffamatum apud ſe ſed Ho.hic quem ſequitur.d.
Abb.moder.tenet contrarium quia non eſt veriſimile ꝙ in re-
ſcripto de iuſticia pontifex in dubio voluerit permittere ordi-
nem iuris vt in.c.cauſam que ſupra de reſcrip.⁊ traditur in.c.j.
e.tit.Et pro iſta concluſione adducit text.⁊ quod ibi not.in.c.
cum oporteat ſupra eo.vbi fuit commiſſa inquiſitio criminuꝫ.
⁊ tamen ſub iſta commiſſione videtur etiam commiſſa inquiſi-
tio fame per prius.⁊ tamen ſicut inquiſitio fame eſt aliud quam
inquiſitio veritatis criminis ita eſt aliud quam inquiſitio crimi
nis proprie loquendo.⁊ iſta opi.eſt probabilior de iure per ea
2 que diximus in.c.cum oporteat preallega.¶ † Secunda no.
ꝙ aliquis dicitur prodignus non ſolum rerum ſuarum ſed etiā
fame quod intelligitur euenire quādo quis turpiter viuit ⁊ pu
blice peccat vel ſaltem non ita occulte vt veriſimile ſit delicta
ſua debere venire in noticiam multorum.⁊ dicit text.xij.q.j.c.
nullo.⁊.xj.q.iij.c.non ſunt audiendi quod crudelis eſt qui ne-
3 gligit famā ſuā † vn̄ aliquo modo delicta occulta ſunt miora:
quia non ſcandelizant aliquem hec prebent exemplum aliquo
modo ſunt maiora quia non poſſunt corrigi ſm̄ gloſ.xxxij.q.
iiij.c.nemo.vbi bonus tex.Aliquando tamen ex actu occulto
generatur maior ſuſpitio delicti in his que de ſui natura ſunt
permiſſa vt.l.fi.ff.de rit.nup.⁊ que ſit differentia quo ad penaꝫ
inter dictum occultum ⁊ publicum vide in.l.nemo.C.de ſum.
4 tri.per Bal.¶ † Tertio no.ibi.Uendendi dandi quod ap
pellatione venditionis non videtur venire aliud genus con-
tractus per quod inducitur alienatio.vides enim ꝙ hic poſt
verbum venditionis exquirantur vel exprimuntur alie ſpecies
alienationum.Sed contra hoc facit regula que ponitur in.l.
ſicut.§.venditionis verbo.ff.qui.mo.pig.vel impo.ſol.⁊.l.
ſtatu liberi.§.quintus.ff.de ſta.lib.D.Abb.dicit ꝙ quando
ſit mentio non ſolum de venditione ſed de precio.tunc ſtricte
accipitur venditio vt.l.fi.in text.⁊ gloſ.C.de predi.cur.libr.x.
alias capitur large pro quolibet contractu ex quo inducitur
alienatio ⁊ remittit ſe ad not.per Barto.in.l.filius.§.diui.ff.
de lega.j.⁊ per Cyn.in.l.ij.C.de vſuca.p emp.Moder.mul-
ta adducunt hic maxime dicta Bald.in.c.j.ad fi.de ali.feu.
⁊ in.c.j.ad fi.de contro.inter vaſ.⁊ emp.⁊ quod not.plene
Bald.in.l.voluntatis.C.de fidei.¶ Sed tu debes aduerte-
re ad iſtum text.quia hic non fiebat mentio de precio ⁊ tamen
verbum venditio non importat alias ſpecies alienationum.
Queritur ergo que ſit cauſa cur hoc nomen non capiatur ge-
neraliter in iſto tex.ſicut ſolet capi.poteſt dici ꝙ vel hoc factum
eſt ad maiorē expreſſionem vt tollatur omnis dubitatio.Uel

5 dic ⁊ not.† ꝙ in decreto iudicis vel ſuperioris verba iſta de-
bent accipi proprijſſime non extenſiue ſicut cum preferuntur a
lege vel a teſtatore.Caſus eſt nota.in fi.in.l.ſi pupillorum.§.
j.ff.de re.eo.iuncta.l.in quorꝫ.ff.de pig.⁊ ideo dicunt moder.
6 in.l.ſi vero.§.de viro.ff.de ſol.ma.† quod qūuis verba vel di-
ſpoſitio legis extendatur diſpoſitio tamen hominis regulari-
ter non extenditur vt in.c.cum in illis.⁊ in.c.cui de non ſacer-
dotali de preben.lib.vj.⁊ ideo dicit gl.ſingula.in.c.ſi de con-
7 ſuetudine eo.lib.† quod per regulam cui licet quod eſt plus
ſemper ſit extenſio ad id quod eſt minus preterꝙ in mandato
8 hominis.Et ad hoc ſing.no.iſtum tex.¶ † Ultimo not.ꝙ
litteris ſigillatis iudicum creditur de actis factis coram ſe.Ad
idem text.in.c.cum a nobis in fi.ſupra de teſtibus ⁊ in.c.poſt
ceſſionem.⁊ ibi plena ſupra de probatio.Et de materia ſigilli
vide plenius in.c.ſecundo de fide inſtrumē.⁊ in.l.ſi qua per cal
lumniam.C.de epiſ.⁊ cle.⁊ in rubrica.C.de fide inſtrumen.per
Bal.⁊ poteſt dici quod ideo hic papa mandat apponi ſigil-
lum ſm̄ dominuꝫ Flo.⁊ bene quia ſcripture non erant ſolem-
nizate per manuꝫ notarij alias duas cauſas aſſignant hic doc.
de quibus hic per eos.ſed iſta eſt melior.¶ Jn gl.poſita ſuper
verbo vendidi.ibi non debet ſemper ſtatim remoueri ⁊c.De
iſta materia iſtius gl.vide quod plenius traditur in.c.venera
bili ſupra.de offi.dele.iij.q.ij.c.qꝛ ea.xij.q.ij.c.vulterane.per
9 Archi.¶ Et aduerte ad gl.tuam inꝙtum ſentit quod pote-
ſtas alienandi debet hic interdici per iudicem.naꝫ per hoc ſen
tit clare quod ipſo iure non eſt interdicta.Et hanc ſententiam
ſequitur hic Jnno.ſed Hoſti.tenet contrarium cuius opi.Jo.
de Jmo.dicit eſſe veriorem de iure per tex.noſtrum in verbo in
terdicta qui videtur inferre vt ita dicam canonem late ſenten-
tie ipſo iure per verba preſentis vel preteriti temporis iuxta re-
gulam que ponitur in.c.ſi diligenti ſupra de fo.compe.⁊ in.l.
iubemus.§.ſane.C.de ſacroſan.eccle.per Bar.⁊ per eundem
in.l.in criminali.C.de iuriſdic.omnium iudi.Sed ad iſtum
text.poteſt reſponderi quod hic datur poteſtas iudici per iſta
verba vt ita faciat non declaratur inquiſitum ipſo iure eſſe ſu-
ſpenſum a poteſtati alienandi.Et quod hoc ſit verum patet ex
tex.in.c.venerabili ſupra de offi.delega.ibi omne genus alle-
nationis diſtrictius interdicens que verba clare ſignificat quod
iſtud eſt factum iudicis non iuris.Et hanc opi.ſequitur hic
domi.Abb.moder.⁊ recte adducens pro ea optimum text.in
10 c.veritatis in fi.ſ.de dol.⁊ contu.¶ † Sed queritur pro de-
claratione littere nunquid taliter prohibitus a iudice alienari
poſſit alienare fructus ⁊ res mobiles que ſeruando ſeruari nō
poſſunt ſuper quo etiam ſunt opi.Nam Jnnocen.hic videtur
velle quod tales res poſſint alienari ſicut dicimus in tutore in
lege lex que tutores.in princi.C.de adminiſtra.tuto.Sed illa
lex parum fuit qꝛ ibi non ꝓhibetᷣ gn̄alr̄ tutori alienatio.ſed ſo-
lum de rebus immobilibus ⁊ de mobilibus que ſeruando ſer-
uari poſſunt.Quinimmo ex natura adminiſtrationis cum li-
bera quam habet tutor vt.l.qui fundum.§.ſi tutor.ff.pro emp.
⁊.l.interdum.§.qui tutelam.ff.de fur.habet regulariter pote-
ſtatem alienandi vt.l.procurator cui libera.ff.de procur.⁊ in
c.qui generaliter de procura.li.vj.Hoſti.autem hic ſentit op-
poſitum.quia ſi prohibitio iſta generalis reſtringeretur ad res
que ſeruando ſeruari poſſunt tunc nihil operaretᷣ vltra ius cō
mune.quia etiam de iure communi res que ſeruando ſeruari
poſſunt non poſſunt alienari vt in.c.nulli in tex.⁊ gloſ.de re-
bus eccleſi.non ali.⁊ eſt gloſ.in.c.ij.eodem tit.libro ſexto.ergo
vt verba aliquid operentur dicemus ꝙ non poterit alienare
etiam res que ſeruando ſeruari nō poſſunt.Nec ob.ratio quaꝫ
aſſignat hic domi.Ab.Moder.qui dicit ꝙ iſtud tenderet ad
damnum ⁊ odium eccleſie.vnde ne inductum in fauorem eccle
ſie retorqueatur in leſionem contra regulam quod ob gratiam
de re.iur.debemus dicere ꝙ talis alienatio ſit permiſſa ſecun-
dum eum.Nam ad iſta poteſt reſponderi ꝙ quando eſſet peri
culum ꝙ res periret ſi non alienaretur poſſet adiri ſuperior qui
daret licentiam ſibi vel alteri ydoneo diſtrahendi.Moder.ta-
men hic communiter ſequuntur opi.Jnnocenti.pro qua alle-
gant optimam gloſ.iuncto text.in.c.j.in fi.de cler.egro.libro
ſexto.vbi patet quod coadiutor datus epiſcopo infirmo poteſt
alienare mobilia que ſeruando ſeruari non poſſunt licet ſibi
quomodolibet ſit prohibita alienatio.Ad argumentum Ho
ſtien.non reſpondet ſed poteſt reſponderi ꝙ iſta prohibitio
etiam ſic reſtricta multum operabitur.quia res que ſeruando
ſeruari poſſunt.vel res immobiles etiam ſubſiſtente cauſa le-
gitima ⁊ ſeruata ſolemnitate canonis.non poterit epiſcopus
alienare ſicut dicimus quando teſtator prohibet alienationem
minori vt probatur ſingu.in.l.ij.C.de vſuc.pro empt.Et ſimi
liter quando res relinquitur eccleſie ſub conditione ne aliene-
tur ſm̄ glo.nota.in.c.verum ſupra de condi.⁊ appel.Fatetur

Universidad del Rosario | Archivo Histórico

11 tamen Hoſtien. ꝙ † pro expenſis moderatis iſte epiſcopus
poſſet alienare de rebus eccleſie per ea que habentur in .c. j. ⁊
ij. ē. de pigno. ⁊ in. c. fin. de pe. cleri. melius facit textu. nota. ⁊
qđ ibi per Bal. in. l. fi. C. de ordi. cog. vbi probatur ꝙ ſeruus
de rebus ſuis ſequeſtratis apud alium poteſt diminuere pro-
12 pter alimenta. † Et ꝙ ille qui alias non poteſt alienare poſſit
nihilominus alienare res tempore perituras. probat text. in. l.
ſi oleum. §. fi. ff. de dolo. vbi patet ꝙ ille qui habet res in ſeque
ſtrum poteſt eas alienare ſi ſunt tempore periture. Idem pro-
batur in eo qui detinet rem cauſa cuſtodie qui ſine dubio alias
res non poſſet alienare vt dicit text. in. l. in venditione. §. j. de
bo. au. iudi. poſſ. ⁊ in. l. is cui. §. qui legatorum. ff. vt in poſ. leg.
Si ergo ille qui nullum ius habet in re ſed ſolum detentionem
poteſt alienare res tempore perituras. multofortius id videtur
poſſe epiſcopus qui quoad alia remanet adminiſtrator vt cō-
muniter concludunt doc. in. c. venerabili. preallegato. Et iſta
opi. eſſet ſeruanda in practica quia eſt communis. eſt tamen ali
qualiter dubia de iure quia eadem ratione videtur eſſe prohi-
bitum in iſtis que ſeruādo ſeruari non poſſunt ſicut in alijs ſci
licet ſuſpitio diſſipationis. ⁊ maxime quia quod res non cor-
rumpantur ſi non poſſunt ſeruari poteſt prouideri per ſupe-
13 riorem ipſo epiſcopo denunciante. ¶ † Conſequenter etiam
queritur que ſint res que ſeruando ſeruari non poſſunt vide
glo. ⁊ doc. in. l. j. C. ſi aduer. vſuca. Et vtrum pecunia dicatur
de talibus. vide gloſ. ⁊ Barto. in. l. j. §. queſitum. ff. ad trebel-
lia. ⁊ eundem Barto. in. l. poteſt pupillus. ff. de aucto. tuto. ⁊
Bald. in. l. j. C. ſi aduer. tranſ. ⁊ in. l. ſi curatorem habens. C.
de in inte. reſtitutio. minor. ⁊ text. ⁊ ibi per Salycetum in au-
14 tentica nouiſſimi. C. de adminiſtratione tutor. ¶ † Conſe-
quenter etiam querit hic Innocen. vtrum iudex cui committi-
tur cauſe cognitio ſi non detur ſibi ſpecialis poteſtas citandi
partes vt cōpareant coram ſuperiore habeant hanc poteſta-
tem. ⁊ concludit ꝙ ſic. quia ſi iudex a quo appellatur. ⁊ cuius
iuriſdictio eſt ſuſpenſa hoc poteſt facere vt in. c. perſonas. ⁊ in
c. cum ſit de ap. multofortius iſte cuius iuriſdictio non eſt ſu-
ſpenſa. qui cui committitur principale videtur etiam committi
acceſſoria vt in cle. j. de reſcrip. ⁊ in. c. preterea. ⁊. c. ſane. ē. de
offi. deleg. Tu vide tex. ſing. ⁊ glo. pro iſto dicto in. c. cum ber
toldus. in verbo remiſerunt. ē. de re iudi. ⁊ videtur velle ibi gl.
15 † ad hoc vt ſuperior ſine alia citatione poſſit ferre ſententiam
quod in aſſignatione iſtius termini debeat apponi verbum pe
remptorie iuxta not. in. c. conſuluit. ē. de offi. dele. Et iſtud eſt
verum quando terminus fuiſſet aſſigātur partibus abſenti-
16 bus ſecus ſi preſenti. † quia monitio iudicis habet vim perē-
ptorij vt. l. ij. C. quomodo ⁊ quādo iud. Et iſto caſu eſt vera
opi. Spe. in ti. de remiſſio. §. videndum reſtat circa princ. ſm
17 domi. Anto. hic qui ita cōcordat iſtas opini. ¶ † Dixit etiā
hic Innocen. ad intellectum littere quod ſi iudex prohibet pre-
lato alienationem. Iſta prohibitio impedit trāſlationem
domini. eſt enim prohibitio legis animate que debet idem ope
rari quod prohibitio legis inanimate ſm eum. Prohibitio
autē facta a lege inanimata ſine dubio impedit tranſlationem
dominij vt. l. ſi ita quis. §. ea lege. ⁊ ibi. plene. ff. de vrbo. ob-
ligatio. Quinimmo etiam ſi iſta prohibitio eſſet facta per iu-
dicem ſine ſpeciali mandato ſedis apoſtolice. Idem videretur
dicendum per. l. ſi quis ſciens. ff. de contrahen. emp. ⁊ ita tenet
Bartol. in. l. ſi filius. §. diui. ff. de leg. i. reprehendens Inno-
cen. in. c. Raynaldus. ē. de teſti. De quo tamen eſt dicendum
in locis preallegatis.

¶ Laus deo ac beatiſſime virgini Marie ⁊ beato Joanni
Baptiſte in cuius vigilia completa eſt lectura iſta in ciuitate
Senarum videlicet die. xxiij. Junij. M. cccclxix.

¶ Finiunt commentaria admiranda ſuper titulo de accuſa-
tio. inquiſitio. ⁊ denuncia. in. c. v. lib. decretalium prefati Ma-
ximi iuriſconſultorum principis equitiſq; romani ſacrorumq;
canonum viri interpretis. D. Franciſci de acoltis de Are-
tio: ex proprio auctoris exemplari ſumpta.

¶ Maximi iuriſconſulti mirifico iuris acutiſſime refulgentis
aurati equitis magnificiq; comitis dñi Franciſci de acoltis de
aretio elegantiſſima ac facundiſſima in librum. ſcōm decreta-
lium ſcripta omni memoratu digniſſima ⁊ poſteris mirum in
modum profutura feliciter incipiunt.

¶ Rubrica de iudicijs.

Imiſſis alijs que. Cir
ca ſpludia iſtius rubrice hic tradūt
Doct. diffuſe duo ſunt diſcutienda:
que hic tangunt do. Ant. ⁊ alij mo
derni. Primum eſt vtrū inquiſitio
ſit remedium ordinarium de iure vel
extraordinarium. Scōm vtrum ius
patronatus dicatur ius mere ſpiri-
tuale origine. An vō dicaṫ ius tem
a porale annexum ſpiritualitati. ¶ † Circa primum [a] fuerunt
1 opi. vna fuit gloſatoris. j. q. j. c. multi. ⁊ in. c. j. iiij. q. iiij. dicētis
inquiſitionē eſſe remediū extraordinariū. ⁊ hanc ſequiṫ glo. in. c.
qm̄ cōtra. in. v. extraordinariū. j. de proba. Secunda fuit opi.
Archi. lxxxvj. di. c. ſi quid. dicentis inquiſitionem eſſe remediū
ordinarium. ⁊ hanc vṙ tenuiſſe Inno. in. c. dilecto. de ſen. excō.
in. vj. ſm modernos hic licet primā teneat in. c. cū oporteat de
accu. vt refert domi. Abb. ⁊ in. c. ſuper litteris. ē. de reſcrip. ſm
Bald. in. l. ea quidem. in vlti. char. C. de accu. ¶ Tertia fuit
opi. Bar. ⁊ legiſtarum quā ipſe poſuit. in. l. ſi maritus. §. ſi aūt
extraneus. ff. de adult. vbi diſtinguit ꝙ aut inquiſitio permitti-
tur regulariter a ſtatuto in omni caſu ⁊ tunc eſt remediū ordi-
narium. Aut ſumus in iure cōmuni ⁊ tunc eſt remedium extra-
ordinarium ſicut dixit Ange. in. l. ea quidem. C. de accuſa. ⁊ ſic
poſſet ſaluari dictum ſpe. qui dixit ꝙ inquiſitio eſt remedium
ordinarium. vt ipſe no. in ti. de inquiſi. §. nunc dicemus. verſi.
ſed pone reum. alias ver. ſed quid ſi reus. circa fi. ibi ⁊ ſatis eſt
ordinaria in. §. nunc tractemus. de quo aliquid ibi per gl. Jo.
an. pro qua queſtione eſt caſus no. quem ibi ponderat Bald.
in. l. j. C. de liber. ⁊ eo. lib. Et probatur etiam manifeſta ratione
2 ſm modernos ibi † qr illud dṙ eſſe extraordinarium qđ cōpetit
contra regulas iuris. vt notatur in. l. iij. §. fi. ff. de mino. ⁊ in. l.
j. ⁊ per totum. ff. de vari. ⁊ extraor. cogni. ſed inquiſitio regula-
riter non eſt permiſſa de iure ciuili ⁊ de iure canonico: vt in. c.
qualiter ⁊ quando. j. de accu. ⁊. l. reſcripto. §. ſi quis accuſato-
rem non habens. ff. de mune. ⁊ one. ergo eſt remedium extraor
dinarium. Preterea in inquiſitione non ſeruatur totaliter ordo
iuris. qr ſi reus eſt preſens improprie dṙ in ea fieri litis conteſta-
tio ſm Bald. in. l. properandum. in prin. C. de iudi. Si autem
reus eſt abſens nō conteſtatur in ea lis aliqua: vt in. c. quoniā
frequenter. §. ſunt ⁊ alij. j. vt lit. non conteſta. ergo dṙ remediū
extraordinariū: qr nō ſeruatur in ea ordo iuris totaliter ⁊ patet
in. d. c. qualiter. §. dz ⁊ per hanc rationem ſcđam dixit Bal. no.
in. j. §. cum vrbem. ff. de offi. prefec. vr. ꝙ etiam ſi inquiſitio ſit
permiſſa regulariter a ſtatuta nihilominus nunq̄ dicetur reme
dium ordinarium quia in ea non ſeruatur ordo iuris vt dictum
eſt. Sed iſta ſua ratio de iure ciuili conſideranti ſubtiliter non
poteſt procedere. nam aut loquitur de inquiſitione que ſit in
cauſa capitali. ſ. a relegatione. ē. ⁊ tunc contra abſentem nō pōt
procedi. ſiue lis ſit conteſtata ſiue non: vt traditur in. l. abſentē
ff. de penis. ⁊ in. l. abſentem. C. de accu. ⁊. c. veritatis. de dolo ⁊
contu. ⁊ ſic non erit differentia inter accuſationem ⁊ inquiſitio-
nem. Aut loquimur cauſis a relegatione. j. ⁊ tunc ſicut in cauſa
inquiſitionis alias accuſationis: vt plene tractat Barto. in. d.
l. abſentem. poteſt procedi lite non cōteſtata. ita ēt i cā inqſitiōis
iudiciū. ergo vtrūq; cū pcedat lite nō cōteſta. aut neceſſe eſt eſſe
extraordinarium. aut eſt neceſſe dicere vtrunq; eſſe ordinariū.
¶ Poſſet tamen forte dici ꝙ in vno caſu de iure ciuili inqui-
ſitio diceretur remedium extraordinarium dato ꝙ ſemper pōt
inquiri ex forma ſtatuti: puta epiſcopi inquirentis de cauſa ca-
pituli ſed non dico ꝙ poſſit procedi ad condem. vt dictum
eſt. Sed quo ad effectum condēnationis ⁊ cōfiſcationis bono-
rum ⁊ quo ad illum effectum inuenietur differentia inter inqui-
ſitionem ⁊ accuſationem qr in inquiſitione poterūt recipi teſtes
ſuper crimine lite non conte. lz non poterit fieri in accuſatione:
3 ſed hoc vltimum non credo verum † qr in grauioribus etiam
inſtituta accuſatione indiſtincte permittitur annotatio bonorū
ſi reus ſe abſentat ſiue ſit lis conte. ſiue nō: vt in. d. l. j. ⁊. ij. ff. de
req. reis. ⁊ no. in. d. c. veritatis. ⁊ ſic intelligitur diſtinctio bart.
eſſe vera in. d. §. ſi autem extraneus contra quem Bal. in. l. ea quidem
C. de accu. dixit ꝙ de iure canonico inquiſitio eſt remedium or-
dinarium non bene dixit qr etiam de iure canonico non eſt per-
miſſa regulariter vt patet in. d. c. qualiter ⁊ in. c. j. de accu. in. vj.
¶ Dicitur tñ inquiſitio ſm abb. modernum ibi. ⁊ do. domi.
in. d. c. j. ꝙ eſt remediū ordinarium largo modo inq̄rū in ipſa
non omittitur totalis ordo iuris: ſed in aliquibus ſeruatur ⁊ per
4 hec ſit expeditus iſte articulus. ¶ † Super ſcđa. q. in qua que
b ritur vtrum ius patronatus [b] dicatur mere ius temporale an-
nexum ſpiritualitati ſicut videtur dicere tex. in. c. quanto. j. eo.
an vero debeat dici ius ſpirituale ex diſpenſatione eccleſi. fuerūt
opi. Nam Goff. ff. hic do. Anto. de but. ⁊ multi alij dicunt ꝙ
eſt ius ordine ſpirituale ⁊ ꝙ ius patronatus dicitur eſſe ius ſpi-
rituale ⁊ per tex. in. c. quāto. de iure patro. Inducendo. cum ſit ꝙ
eccleſia tolerat laycum in iure patronatus: ⁊ ſic videtur ꝙ ius
patronatus competat layco ex diſpenſatione eccleſie ⁊ per ꝯñs
ꝙ ſit ius ſpirituale ⁊ ꝙ de iure communi non cadit in laycum
vt in. c. ſacroſancta. ⁊ in. c. maſſana. ē. de elec. ⁊ in. c. cauſamq;.
j. de preſcrip. Nam ſi eſſet ius temporale videretur cadere lay-
cum ipſo iure: ⁊ de iure cōmuni nō cadit in laycum. Sed huic
ēt rationi rñdetur vt dixi in voce. qr ius patronatus q̄ntūcunq;
ſit ius tpale pertinet ad diſpoſitionē ⁊ ordinationē eccleſie ſicut
quoddā annexū iuri ſpirituali. Iccirco ipſius ius temporale p-
tinet totaliter ad perſonas eccleſiaſticas ⁊ ad diſpoſitionem ec-
cleſie pro his bene facit tex. in cle. diſpendioſam. de iudi. ⁊ qđ
traditur per glo. in. c. lr̄as. j. de iura calū. ⁊ per Bar. in. l. j. al's.
cum. ij. in prin. ⁊ in. §. tranſactionē. ff. de tranſac. ⁊ in. c. ij. extra
de eta. ⁊ qua. ⁊ ideo dicunt doc. no. reprehendendo gl. ber. in. c.
5 dilectus el. iij. j. de preb. † ꝙ ſummus pontifex pōt preiudicare
iuri patronatus laycorum ꝙ tñ nō vṙ velle facere niſi expreſſe
de ipſo faciat mentionē vt no. gl. quā approbant omnes in cle.
ij. de preben. ⁊ tradidit do. Abb. in. d. c. dilectus. vnde domi.
Abb. mo. hic impugnant iſtam opi. do. An. tenens expreſſe ꝙ
ius patronatus dicatur ſui origine ⁊ natura prout reſidet in
layco eſſe ius temporale annexum ſpirituali: que opi. mihi pla-
cet ⁊ vltra eius rationes addo tres rationes notabiliſſimas ⁊
concludentes in materia. prima ratio eſt iſta: quia ſi ius patro-
natus laycorum eſſet origine ⁊ ſui natura mere ſpirituale non
poſſet poſſideri nec preſcribi per laycum quando iam non eſſet
formatum penes laycum ſed eſſet de nouo acquirendū ⁊ crean-
dum in eccleſia ſicut declarauit ibi Innocen. Sed iſtud eſt fal-
6 ſum † quia immo ⁊ ius patronatus eſt ſolum ius temporale ⁊
poteſt poſſideri ⁊ preſcribi a layco caſus eſt not. ⁊ ibi hoc po-
nit domi. Anto. in. c. querelam. ē. de elec. ⁊ bene facit tex. in. c.
generali. in fi. eo. titu. in vj. ⁊ ſic tenuit diſputando Joan. an. in
regula ꝙ alicui. de regu. iur. in mercu. nam ſpiritualia non poſ-
ſunt poſſideri per laycum neq; preſcribi Sed ad iſtud fortiter
poſſet aliquis dicere ꝙ ratio premiſſa eſt vera in iure ſpirituali
ꝙ nullo caſu de iure communi. ſiue ex priuilegio inſerto in cor-
pore iuris reperitur competere layco licet aliquando illud ius
ſpeciale fuerit conceſſum ⁊ concedatur per priuilegium ſpecia-
le non inſertum in corpore iuris vt patet. xvj. queſtio. j. c. huic
etiam. lxiij. diſtinc. c. adrianus. per gloſ. in capitu. nobis. j. de
7 iure pa. per Jo. an. in. c. ij. de preben. li. vj. † qr priuilegiū inclu
ſum in corpore iuris fauorabilibus eſt q̄ talia priuilegia que
ſunt extra ius ſm gl. in autē. qua in prouincia. C. vbi de crimine
agi oportet. ⁊ in. l. ij. §. legatis. ff. de iudi. vnde non eſt mirum
ſi tale priuilegiū incluſum in iure facilius extenditur vt illud idē
ius in certis caſibus cōpetit ex tali priuilegio poſſit preſcribi ⁊ poſſi
deri per laycū. vṙ enim ꝙ ex quo in perſona laycali ius ſpiritua
le ſemel factum eſt trāſmiſſibile in certis caſibus de quibus. xvj.
q. vij. in ſumma. ⁊ in. c. pie mentis perpetuo. ⁊ in omni caſu ſit
in cōmercio layci ⁊ per laycum poſſit acquiri in. l. pater. §. quin
decim. ⁊ qđ ibi per bar. ff. de leg. iij. ⁊. l. videamus. ff. ꝙ me. cau.
que eſt. l. no. ad hoc. ⁊ qđ no. Bart. in. l. q duos. in prin. de re.
du. ⁊ Bal. in. l. cum antiquioribus. C. de iure delib. ſed iſta rō
ſeu reſponſio non procedit quia etiā ius decimādi qđ eſt ſpūa-
le aliquibus caſibus ex priuilegio hodie redacto in corpore iu-
ris competit laycis vt patet in. c. cum apoſtolica. de his que fi.
a prela. ⁊ ibi per Doct. ⁊ in. c. ij. §. illas auten. de deci. lib. vj. ⁊
tamen extra caſus conceſſos tale ius nō poſſet poſſideri ⁊ pre-
ſcribi per laycum. vt in. d. c. tua. el. j. iuxta fi. j. de deci. vbi pba-
tur ꝙ etiam ibi aliter conceſſio facta hodie eſt inhoneſta: vt dixit
tex. in. d. c. cum apoſtolica. ¶ Scđa rō eſt iſta: qr ſi ius patrona
tus eſſet mere ſpūale. ēt in caſu in quo conceditur layco nō di-
ceretur per laycū poſſideri ſed teneri noīe eccleſie. caſus eſt not.
quē ibi ponit Do. An. in. c. cū apoſtolica. de his que fi. a prela.
ſine conſenſu capituli. c. ꝙ ſicut. ē. de elec. quā approbat Joan.
8 an. in. c. ij. de preben. in. vj. Innocen. cōcludit. † ꝙ qñ pontifex
ex priuilegio transfert iura ſpiritualia in laycum nunq̄ exercet
illa neq; ſunt in layco vt fundata in ipſo ſed vt in miniſtro ⁊
agente nomine pontificis ſed in iſtis iuribus is poſſidet cuius
nomine poſſidetur vt. l. ꝙ meo. in prin. ff. de acquiren. poſſ. ⁊
l. certe. §. fi. ff. de preca. ⁊ in. c. cum veniſſet. j. de reſtitu. ſpolia. ⁊

a ¶ Circa pmū. vtrū inqſitio ſit remediū ordinariū vel extraordinarium vltra doc. hic vīđ auguſti. de arma. in addi ad Ang. are. i tracta. mal. col. ix. Et. d. prepoſitū ſci ambro. in. c. cū ſpāli vbi plene p peruſi. de appel. Et not. ꝙ cōis ꝯpi. ē ꝙ ſit extraordi. ſm areti. in cap. qualr ⁊ qñ col. iij. infra de accuſa. Ruffi. belin.

b ¶ Vtrum ius patronatus ſit mere temporale ⁊c. vīđ plene Fely. in c. q̄to. j. eod. Et Barb. hic panor. in. c. ij. ⁊ in. c. nobis infra de iure pa. Et p Imo. in Rub. ex̄ ō iur. pa.

Universidad del Rosario | Archivo Histórico

in.c.ſi diligenti.j.de preben.ergo patet verā eſſe cōcluſionem
quā ēt ſentit glo.no.lxxxvj.di.c.bene qdem.ſed ius patrona,
tus vbiq; pōt poſſideri a layco.vt in.c.conſultationibus.j.de
9 iure pa.ergo nō eſt ius mere ſpūale. ℭ †Tertio ꝓbat̄ iſta cō,
clo in.c.lectis.lxiij.di.vbi pꝫ ꝙ ius poſtulandi cōſecrationem
epī a ſuperiore pōt preſcribi a layco ⁊ eſt rō qꝛ per poſtulatio,
nē nulli acquiritur ius ſpūale ſed eſt preparatio ad acquirendū
ius patro.layci qꝛ per ipſuꝫ nō acquiritur ius in bñficio ſed ad
rē vt no.Jnno.in.c.ꝙ ſicut preall.⁊ plene hoc declarat hic.d.
abb.ꝓ bis facit optime tex.in.c.cumana.ſ.de elec.⁊ qđ no.gl.
lxiij.di.in ſumma vbi videas. ℭ Jn hac ēt rubrica querūt mo
10 derni de duabus qōnibus vltra ꝓmiſſas qōnes.† Prima qō
eſt qñ lex imponit penā ſimplr̄ cui veniat pena applicanda an
parti vel fiſco. ℭ Scḋa ſiue pena applicetur pti ſiue fiſco.vtrū
ad exigendum penā vr̄ inſtituta accuſatio criminalis vel po,
a tius ciuilis ſeu iudicium ciuile.ſuper primo articulo a refert hic
do.abb.dicta Bar.in.l.agraria.ff.de termino amoto.diſtin,
guentis ꝙ aut ad penā exigendā introducitur actio aut accuſa
tio.aut ſumus in caſu dubio primo caſu pena applicatur parti
vt.l.ſi cui.ff.de ver.ſig.⁊.l.ſi libertus.ff.de in ius vo.⁊ in.l.fin.
ff.de liti.ſcḋo caſu applicat̄ fiſco vt.l.multarū.C.de mo.mul.⁊
per glo.in.l.iubemus.C.de ſac.ſan.ec.Tertio caſu ſilr̄ dicit pe,
nam eſſe appli.fiſco per iura all̄.⁊ alia ſua iura que videas ibi
per eū.Guil.de cu.in.l.ſi eccleſie.C.de epiſ.⁊ cle.cuius ibi me,
minit bal.vr̄ aliter diſtinguere qꝛ aut loquimur in pena extra,
ordinaria ⁊ tūc in dubio illa applicat̄ fiſco.ſic loquit̄ tex.in.d.
l.multarū.qꝛ multa imponit̄ vbi nō eſt ſtatuta certa pena ⁊ ad
arbitriū iudicis in.l.ſi qua pena.in fi.ff.de ver.ſig.⁊ in.l.aliud
§.item multa.ff.eo.ti.aut loquit̄ in pena ordinaria ⁊ certa ⁊ tūc
illa in dubio applicatur pti leſe.all̄at tex.vbi dixit eſſe caſum in
auten.de ſan.epiſ.§.ſi vero ꝓ qualibet.⁊ in autē.de ec.ti.§.pe.
ſed qꝛ iſta dicta ita ſimpliciter non ꝓcedunt vt pꝫ ex.j.dicendis
Jccirco in iſta materia vt in voce dicimus ponēde ſunt alique
concluſiones no.ex qbus patebit veritas huius difficilis.qō.
11 ℭ †Prima cōcluſio eſt talis vbicūq; lex imponit penaꝫ ad,
emptionis omniū bonorum vel alicuius quote:puta tertie ptis
in dubio iſta pena applicabitur fiſco.niſi lex exprimat ſic.intel,
lige gl.§.his quoq; iudicibus.in.l.iubemus ſcḋa.C.de ſa.ſan.
ec.⁊ ꝓ ſcḋo dicto eſt caſus in.l.vnica.§.ſinaūt.C.de rap.virg.
rō huius cōcluſionis ſit qꝛ hoc eſt ꝓpriū cōfiſcationis bonorū
⁊ de nā talis pene qꝛ oīa bona vniuerſaliter auferant̄ vel aliqua
quota in.l.recuſare.§.ſi fiſco.ff.ad tre.⁊ in.l.j.⁊ ibi no.C.de fi,
deiuſ.vñ iſta dicunt̄ regalia vt in.c.j.que ſint rega.in vſi.feu.
que non pñt cōpetere priuato quinimo nec inferiori a principe
vt.l.j.⁊ ibi per Bar.C.de bo.va.li.x.Ex natura igit̄ ipſius pe
12 ne impoſite hoc eſt ꝙ pena applicetur a lege fiſco. ℭ †Scḋa
eſt talis ſi pena imponit̄ a lege ꝓ delicto priuato reſpiciente of
fenſam publicā vel vtilitatē publicaꝫ tūc qꝛ reſpu.principaliter
eſt offenſa ipſi applicabitur pena.ꝓ hoc optime facit tex.in.l.ij.
13 C.de epiſ.audi.⁊ in.l.eos.§.ne temere.C.de appel. ℭ Tertia
concluſio qñ pena imponitur per noīa multiplicatiua dupli
⁊ tripli ꝓ delicto in quo nō offendit̄ priuatus principaliter
ſed patitur aliquod intereſſe vel iniuriā in dubio iſta pena ap,
plicabitur pti ⁊ non fiſco.ꝓ hoc facit optime tex.in auten.de
ſan.epiſ.§.ſportulariū.⁊ eſt ratio ſubtilis ⁊ pulchra qꝛ quando
imponitur pena tali modo ſemper in dubio eſt ſimplū vt in.l.
hoc edicto.ver.querentibus.ff.de pu.⁊ ibi no.ꝑ Bar.⁊ tradit̄
14 inſti.de ac.§.tripli.Unde dixit glo.no.ad fi.† ꝙ ſemper vbi
lex aliqd non declarat in dubio eſt ſimplū vt.l.his qui predam
ff.ad.l.iul.peculatus.per quā dixit bal.in.c.j.§.ſi duo.de pace
tenenda in vſi feu.ꝙ etiam ſi intereſſe partis ſit in ſpē nihilomi
nus extimatio ſpēi vt ſimplum ineſt in duplo ⁊ ꝙ pena ſtatuti
vel legis impoſita per nomina multiplicatiua dupli vel tripli
contineat in dubio in ſe ſimplum.tenet etiam Bar.in.l.j.C.de
penis fiſca.credi.preferri.li.x.⁊ in.l.iiij.C.de nauicularijs.Quo
ergo iſta pena imponitur a lege qꝛ in dubio cōtinet ſimplū ꝙ
eſt intereſſe ptis ⁊ applicandū pti māifeſte pꝫ.qua rōne ſimplū
applicetur pti eadē rōne ⁊ duplū.al̄s ſi applicaretur fiſco vltra
ſimplū non poſſit applicari ꝓprie ſub ratione dupli vbi aūt in
ſimplo nō cōtinetur intereſſe partis leſe ſed ſimpluꝫ eſſet mera
pena taꝫ reſpectu partis q̄ꝫ reſpectu fiſci forte nō procederet iſta
cōcluſio.exemplum in actione iniuriarum in qua quis nō agit
ad intereſſe propter offenſam ſed ad penam propter vindictā
15 vt.l.pretor edixit.§.ſi dicatur.ff.de iniur. ℭ †Quarta cōclu,
ſio erit iſta qñ lex impoſuit ꝓ crimine criminaliter intentato ſuf,
ficientem penā ⁊ nulla pena reperitur impoſita pro crīe ciuiliter
intentato applicanda parti in dubio erit iſta qñ lex imponens
penam pecuniaria vt videatur eā applicare parti vt ſic proui,
deat lex vbi eſt neceſſe ⁊ non vbi prius erat ſufficienter ꝓmiſ,
ſum vt.l.j.§.dixerit aliquis.ff.de public.⁊ qđ ibi no.⁊ adduco

a ℭ Primo ar culo.qñ lex ſimplr̄ imponit penā cui veniat ãplicāda.vi de gl.⁊ Bartolū ⁊ q̄ ibi pleniſſi.appo ſti.l.l.iij.ff.de ſepul. vio.

b ℭ Jn dubio pena.Sed ꝯ iſtaꝫ cōcluſionē oppo. de.l.fi.ff.de litig. Et de textu.in.l. pen.ff.de ius vo ca.ſol.vt ꝑ alex.in l.ſi qs id qđ.ff.de iuriſdi.om.iud.itē oppo.ō.l.ſi puto. ff.ō iure fiſ.ſo.viō. Bolo.i ſua Teo doſ.in car.xxvj.i vlti.col.ſoci.in.l. j.ff.ſol.mat.Ruf. belung.

c ℭ Jn.ij.q.qua cōcludit ꝙ qñ pe na applicat̄ fiſco ꝙ cā dicat̄ crialis. ꝑ iſta cōclu.vide meliorē tex.de cor pore iuris in.§.in ſumma iſti.de in iuri.viō plene lā, celo.in Rub.ff.ō iud.⁊ d.Jo.bap. de cacialup.i Ru bri.C.de iud.vide appoſti.magnaꝫ ad Barto.in.l.iij. ff.ō ſep.vio.Ruf. belū.

tex.no.in.l.ſi quis reū.ff.de cu.reo.ſm intellectū Dy.⁊ bar.ibi
qui ſatis colligitur iuncta.l.iij.in fi.⁊ qđ ibi no.ff.de ꝑuar.vbi
pꝫ ꝙ ſi ille qui ꝓmiſit rei ſiſtere in iudicio ciuiliter nō repreſen
tat ipſuꝫ imponit ſibi pena a iudice ⁊ ſi penā nō ꝓmiſit parti ex
quo dat intelligi ꝙ ſicut pars poſſet ſibi hāc penā ſtipulari ita
ſi imponat a iudice veniat applicanda parti ⁊ hoc eſt qđ ad pu,
niēdū deſiſtentē criminaliter ſufficienter erat ꝓmiſſus in aliquo.l.
16 vt patet in.d.l.iij.in fi.⁊ qđ ibi per bar. ℭ †Quinta cōcluſio
eſt talis vbi imponit̄ ꝓ crimine ⁊ particulari delicto ꝓ quo nō
reperitur impoſita adhuc alia pena ciuilis vel criminalis in du,
b bio pena b applicatur fiſco ⁊ nō parti ſm Bal.no.in.d.l.ſi ec,
cleſie.in fi.cuius dicta ſic intelligo ⁊ reſtringo quod ꝓbat lege
⁊ ratione.lege quidem per.l.eos.C.de modo mul.⁊ in.l.aliud
§.inter multam.ff.de ver.ſigni.ratiōe ꝙ fauor publicus in du,
bio ꝓfertur fauori priuato.vt in autē.res que.C.cōmunia de le.
cum multis alijs.⁊ ideo lex in iſto dubio magis videtur pro,
uidiſſe reipublice ⁊ vindicte pub.ꝙ vindicte priuate.⁊ idem eſt
dicendū eadē ratione ꝙ inueniretur pena criminalis applican,
da fiſco ⁊ pena ciuilis applicanda parti ſufficienter impoſita ⁊
poſtea per nouā legē imponeretur noua pena vel ꝓ toto gene
re delicti vel in aliqua ſpecie ipſius ⁊ in dubio pena applicetur
fiſco ⁊ intelligatur eſſe accuſatio criminalis per eandem ratio
17 nem.⁊ per.l.lege cornelia.cum.l.ſe.ff.de iniur. ℭ †Sexta ⁊
vltima concluſio ſi lex imponit penam pro aliquo maleficio ꝙ
tū non cadit in aliquam ſpeciem criminis inducit de nouo ab
ipſa lege vel prius tūc in dubio pena applicatur parti leſe ⁊ nō
fiſco ſm bal.no.in.l.ſi eccleſie ꝓ cuius concluſione eſt caſus in
l.fi.in ratione decidendi.ff.de litig.vbi dixit tex.ꝙ in edicto ꝓ,
toris imponebatur pena ⁊ non dicebatur cui deberet applicari
⁊ ſubiungitur applicatur parti leſe in ſolatium iniurie ſibi facte
18 que ratio manifeſte oſtendit.† ꝙ in dubio ꝓ applicari pena
illi que prius offenditur ⁊ cuius contemplatione pena imponi,
tur ⁊ in hoc eſt dicendum ꝙ ſi ex illo maleficio principaliter
lederetur.fiſcus vel res pub.tunc enim iſto caſu pena fiſco ap,
plicaretur vel rei publice leſe ⁊ in hac vltima concluſione vera
eſt opi.Ang.qua poſuit in.l.ſi qs id qđ.ff.de iuriſdi.om.iud.
nam quando maleficium incidit in certā ſpēm criminis.de
per Barto.in.d.l.agraria.⁊ Jo.an.in.c.irrefragabili.
ancha.in cle.paſtoralis.de re iudi.⁊ Bal.in.l.vnica.C.de bis q
de offi.oradi.vbi etiam tex.gloſ.⁊ Bal.in.l.vnica.C.de bis q
in priorum creditorum loco ſuccedunt.Ad idem tex.in.l.poſt
legatum.§.admittere.ff.de bis qui vt indig.⁊ in.l.ei emanci,
pati.§.ſi duo.⁊ qđ ibi no.per Bar.ff.de colla.bon.⁊ bis opi
nie facit tex.no.in.l.j.§.ꝙ ſi per calumniā.ff.de vaca.mu.vbi
pꝫ ꝙ vexare aliquē in iudicio ciuili calumnioſe lex non punit
niſi ad ſatiſfactionem de quo tamen articulo die vt in.l.ſi quis
obreptserit.ff.de pal.per Bar.⁊ per Moder.in.c.ſi.de preſcrip.
⁊ per Bal in.l.quicunq;.in fi.C.de ſer.fugi.⁊ ſic poſit intelligi
c leges allegate per Guil.de cu. ℭ †Jn ſcḋa.q. c eſt cōis con,
19 cluſio ꝙ ſi imponitur pena applicanda fiſco tunc iudicium ſit
criminale qꝛ agitur ad vindictam publicam iuxta.l.licitatio.§.
ꝙ illicite.ff.de ſepul.vio.⁊ ibi per Barto.hoc Abba.Moder.
Al.⁊ Jnno.in.c.qualiter.ij.j.de accu.ſed ipſe Abb.no.ad.c.ꝑ
credit contrariū qđ ēt qñ pena nō applicat̄ parti iudiciū nō eſt
eſſe criminale ſemper per.c.ꝑ tuas.ſ.de ſymo.⁊ c.ſup his.ſ.de
accu.Unde ipſe aliter diſtinguit dicēs ꝙ aut agitur penam or,
dinaria delicti ita ꝙ per illam punitur delictum maiori pena ꝙ
que ſit ꝓ delicto ſtatuta ꝙ ſemper dicitur agi criminaliter ſiue
pena applicetur fiſco ſiue parti.Si vero agitur ad penam deli,
cti non ordinariam ſed accidentaliter ipſi delicto ⁊ tunc ſemper
iudicium ſit ciuile etiam ſi pena applicatur fiſco. ℭ Pro his
adducit in ſimili no.glo.in.l.iij.§.preterea.ff.de ſuſpec.tu.⁊
20 in.l.ſi.C.eo.vbi glo.⁊ dixit ꝙ condemnatus per inquiſitionē
non efficitur infamis ⁊ ſic patet ꝙ tale iudicium non eſt ita cu,
rum ſicut iudicium accuſationis.ſed propterea poteſt dici ciuile
non ita certum ⁊ rigoroſum iuxta.l.ſi cui.ff.de ſerui.ru.predi.
ſed iſta doctrina ſua nullo modo ꝓcedit ꝙ quando pena ap,
plicatur parti agitur ad cōmodo priuato ⁊ ex hoc patet ꝙ iudi,
cium eſt ciuile.ita dicit tex.in.l.infamē in vltimo reſponſo.ff.de
pub.iudi.⁊ bene facit tex.in quiſenatus.ff.de iniur.vnde con,
tra naturam attributam a legibus.ff.ꝙ vbi pena applicat̄ par,
ti ⁊ principaliter agitur ad ipſam ꝙ iudicium ſit criminale vnde
primum membrum do.Abb.non poteſt eſſe verum.nec ſcḋm
etiam eſt verum qđ dixit ꝙ ſi pena veniat applicanda fiſco qđ
modo non ſit ordinata pena delicti dicit agi ciuiliter ꝙ hoc eſt
21 †cōtra tex.in.l.diuus.in princip.ff.ad.l.cor.de fal.vbi patet
ꝙ ſi teſtis cōmittit falſum coram iudice qui hꝫ iuriſdictionem
ciuilem ⁊ non criminalem nō pōt extra ordinē ⁊ accidentaliter
penā delicti punire teſtem ſed dꝫ remitti ad iudicem crimina,
lem.⁊ ita ibi declarat.Barto.ergo patet ꝙ et cum imponitur
pena

pena extraordinaria ex officio iudicis iudicium eſt criminale
22 ⁊ non ciuile. ℭ De articulo tamen an iudex cauſarum ciuiliū
poſſit punire teſtem dicentē falſum coraꝫ ſe.dic vt tractat̄ in.l.
nullū.C.de teſti.⁊ in.c.j.de cri.fal.per Anto.de bu.nō ob.c.ꝑ
a tuas qꝛ poſſumus rn̄dere a dupliciter.vel ꝙ ibi v̄bū dupliciter.
alias ciuiliter capiatur improprie ⁊ largo modo.i.nimis ſeuere
⁊ ſi ſic intellexit do.abb.bñ dixit vel poſſumus dicere notabi,
lius in dictis iuribus licet pena non applicetur parti nō appli,
cabitur fiſco ſed eſt quedā tertia ſpēs plene que dicitur remotio
ab officio ⁊ adminiſtratione vt dixit ex.formaliter in.c.qualiter
⁊ quando circa prin.j.de accu.in exemplo euangelico ibi alle,
gato in qua ſpē pene ſi agitur ad remotionē ab officio dūtaxat
dicitur agi ciuiliter ⁊ non criminaliter vt probat tex.in.l.iij.§.
tutor qui.ff.de ſuſpec.tu.⁊ no.bar.in.l.j.§.nunc videamus.ff.
eo.tit.⁊ ad māꝫ vide qđ no.bal.in.l.j.C.vbi cā fiſ.poſt. Jac.
bu.ꝛc. ℭ Sequitur primū capitulum de quo vult deo.

De quo vult deo. Qui ꝓmittit non recuſa,
re iudicem alias ſuum habens exceptionem declina
toriam non pōt penitere ⁊ cōtumax in non reſpon,
dendo pōt excōicari non tñ priuari ſuo beneficio.⁊ diuiditur in
tres ptes.Jn prima narratur factū.Jn ſcḋa ponit̄ iuris diſpō:
ibi placuit.Jn tertia ibi nam adimi rn̄det quidam tacite qōni.
1 ℭ †No.primo ibi aduerſarius b ꝛc.ꝙ ille qui litigat mecum
b in iudicio dr̄ eē aduerſarius meus.ad idē tex.in.c.fi.j.de eo qui
mit.in poſ.⁊ in.l.ſi aduerſarius.C.de fide inſtru.⁊ hic facit ad
ſtatuta facientia mentionē de aduerſario ſm do.ant.⁊ moder.
⁊ qꝛ ille qui mecum litigat meus dr̄ eſſe aduerſarius.iō ſi datur
mihi in iudicē delegatū poſſum eū recuſare tanq̄ꝫ ſuſpectum.
Non ſolum ſi litigat noīe ꝓprio ſed ēt ſi litigat nomine eccleſie
ſeu tanq̄ꝫ prelatus ſiue rector.ita dixit gloſ.not.in.c.cum ſuper
ſ.de offi.dele.ar.l.ꝑ litē.in prin.ff.de excu.tu.⁊ ita tenent hic
moder.⁊ do.anto. ℭ Super quo videtn.Joan.an.in.c.legit,
2 timam.xj.char.de appel.lib.vj ℭ †Utruꝫ aūt ſicut litigans
mecum pōt recuſari in iudicē ita pōt recuſari in teſtem vt peni,
tus non admittatur ad teſtium ponit hic do.an.⁊ abb.poſt eū.
⁊ in effectu concludunt ꝙ autē loquimur in eo qui habuit litē
mecum cum de preterito ſed nunc non hꝫ ⁊ tunc ſemper poteſt
eſſe teſtis ita intelligunt no.doctrinam Joā.an.in addi.ſpe.in
rub.in.ver.ſciendum.⁊ in.ver.vj.Aut loquimur de eo qui ha,
bet litem mecum de pñti ⁊ tunc diſtinguunt ꝙ aut hꝫ litem cri,
minalem mecum vel ciuilem omnium bonorum vel maioris
partis ⁊ tunc repellitur totaliter ⁊ a teſtimonio tex.in autē.de
teſti.§.ſi vero odioſus.in prin.⁊ per ea que no.glo.⁊ doc.in.c.
cum oporteat.j.de accu.⁊ in.c.cum.ꝑ.e.ti.⁊ per ea que haben,
tur in.c.frequens.de reſtit.ſpo.libꝛ.vj.ad hoc vt in.l.propter
litem.ſ.al̄.Aut habet litem ciuilem mecum ⁊ tunc non repel,
li lit̄ teſtis oīno ſed ē in officio iudicis quāta fides ſit ſibi adhiben
da.ita videtur probari in.d.§.j.ſi vero odioſus.ſed tu in iſta
3 materia conſidera duo que ponunt hic doct. ℭ †Et adde ad
primū ꝙ prelatus qui agit cām nomine eccleſie ſue bene poteſt
accuſari vt ſuſpectus.qꝛ participat cōmodum cum ſit vſufru,
ctuarius in vita ⁊ vſurarius in morte iuxta ea que habentur in
c.pñti de offic.ordi.lib.vj.pro qua cōcluſione facit optime tex.
in.c.inſinuante.ſ.de offi.deleg.vbi patet ꝙ clericus cōmenſa,
lis alicuius facit illum eſſe iudicem ſuſpectum lꝫ agat cauſam
eccleſie ſue.⁊ ita determinat Joan.an.in ſimili qōne per illum
tex.in.c.poſtremo.in fi.de appella.reprehendens dicta ſpec.in
4 ti.de iudice delegato.§.ſupereſt.ver.quidaꝫ intentauit.† Sed
vbi nomine eccleſie ageret yconomus vel procurator in aliquo
caſu ad quē nullum pertineat cōmodum de rebus benefic.tunc
videtur dicendum oppoſitum.primo per tex.que ibi no.abb.
moder.ad hoc in.c.poſtremo.j.de ap.in.ver.in eodem nego,
5 cio per quem dicunt ibi doc.ꝙ † licet aliquis nō poſſit eſſe iu,
dex in cauſa in qua eſt aduocatus ex preſumpta affectiōe vt in
c.romana.de teſti.lib.vj.tamen in alia cauſa nō ſic poterit re,
cuſari.ſcḋo qꝛ aduocatꝰ ꝯ me in vna cā nō dr̄ eē mihi inimicus
vt.l.qui cum maior.§.ſi.ff.de bo.liber.ergo non repellitur vt
ſuſpectus pro his bene facit tex.in.c.ſuper eo.⁊ qđ ibi no.j.de
appel.Forte tñ poſſet dici ꝙ hoc nō haberet locum in eo qui
fuiſſet procurator contra me in cā capituli vel actione famoſa
per ea qui habentur in.l.pe.in prin.ff.de inof.teſta.⁊ imponit
Bar.in.l.poſt legatū.§.ſunt qui putant.ff.de his q.vt indig.
6 hoc tñ nō affirmo pro nūc. ℭ †Utrū iudex poſſit c recuſari
c qui habuit litē cū parte licet nūc ſit finita doc.nō declarant hic:
ſed per argumenta eorū que dicunt in teſte ſatis videntur ſen,
tire qđ non poſſit recuſari ſed tu aduerte qꝛ aut iudex habuit
litem mecum ⁊ ſuccubuit ⁊ tunc non poſſet qꝛ preſumit̄ durare
inimicitia ⁊ aliqualis lis contracta per litē adhuc ex culpa ſua
vt.j.dicemus:vt obtinuit ⁊ tunc dixit glo.ſi.quā menti ⁊ tene

in.c.vt debitus.j.de appella.ꝙ iudex non pōt recuſari vt ſuſpe
ctus quando ſuſpitio ſurgit ex culpa recuſantis ſed quia cōiter
doc.ibi impugnant illaꝫ glo.ideo ſimpliciter ex tenendū ꝙ pōt
7 recuſari. ℭ †Secūdo principaliter adde dictis doc.inq̄tum
declarando dicta Joā.an.ꝙ ſi aliquis habuit litē mecū ⁊ nūc
non habet non poteſt repelli a teſtimonio ꝙ hoc videtur eſſe
falſum ideo videt̄ eſſe diſtinguendum ſicut diſtinguitur prece,
dente lite hic per doct.qđ probo qꝛ iccirco repellitur teſtis mo
uens litem criminalē qꝛ ex tali lite preſumitur inimicus vt in.c.
cum.ꝑ.⁊ in.c.cū oporteat.j.de accu.⁊ probatur clare in.d.§.ſi
8 vero odioſus.ſed iſta ratio habet locū etiam finita lite:† qꝛ qui
ſemel fuit inimicus preſumit̄ durare inimicitia niſi probet̄ recō,
ciliatio ſm Jnnocen.in.c.cum.oporteat preallega.⁊ Bald.in
auten.ſi dicatur.C.de teſti.⁊ eſt caſus quē ibi ponderat Bald.
in.l.iij.ipſius.§.ſi.C.fa.herci.ergo pari ratione repellitur nunc
ſicut tūc amplius dicit ſpec.in titu.de deleg.§.ſupereſt inter qui
quōdam ꝛc.ꝙ inimicus etiā reconciliatus pōt repelli vt ſuſpe,
ctus all̄.tex.cū gl.iij.q.v.c.accuſatores.intellige ſi ſit reconcilia
tus de recedenti alias non procederet dictum ſuum vt ibi not.
Joan.an.preſumitur enim adhuc durare aliqua relique inimi,
citie precedentis ex quibus repellit̄ ſicut inimicus.facit qđ no,
tanter tradidit Bar.in.l.j.§.idem iulianus.ff.de queſtionibus
ſed tamen aduerte qꝛ licet iſta ratio fortaſſe vigeat vident̄ poſ,
ſe ſaluari dicta in vno caſu quando ſcilicet ille qui habuit litem
mecum vicit vel ego ſuccubui tūc enim licet preſumatur dura,
re inimicitia quia tunc videt̄ eſſe cōtracta culpa mea.ideo teſtis
non videtur eſſe repellendus.ita dicit no.Bal.ſequendo dicta
Nicolai de mat.in auten.ſi dicatur.C.de teſti.⁊ tenet Bart.per
illum tex.in.l.j.§.cum quis.ff.de queſtionibus pro quibus fa,
cit optime tex.no.quem ipſe no.allegauit in.d.§.ſi vero odio,
ſus.circa princip.vbi dicit ꝙ ille qui mouit litem criminaliter
repellitur totaliter a teſtimonio donec lis fuerit finita ergo poſt
litem finitam videtur eſſe admittendus aliquo caſu ſed contra
iſtaꝫ doctrinā eſt ſcilicet doctrina Jnnocen.in.c.cum.J.⁊.A.
9 j.de iudic.† dicentis ꝙ ad repellendum aliquem a teſtimonio
non diſtinguit̄ cuius culpa d in inimicitia fuit contracta ſed ſa,
d tis ē ꝙ teſtis habeat me odio ⁊ illa dicta ſequunt̄ hic Moder:
que habēt magnā equitatē in ſe poſſet forte dici ꝙ in tali caſu
teſtis non repellitur in totum ſed non adhibeatur ſibi plena fi,
des ſicut dixit tex.in.d.§ cū quis.⁊ ibi etiam per Bald.q̄uis
ille tex.meo iudicio non probet cōcluſionē bar.vt in voce.dixi.
10 ℭ †No.ſecūdo ibi petijſſet ꝛc.ꝙ iudex non debet citare par,
e tē niſi actore petente.e ⁊ idem tex.in.c.licet.j.ad accuſa.⁊ in.l.
peremptoriū.in prin.⁊ ibi per Barto.ff.de iudi.⁊ ponit ſpe.in
ti.de citatione.§.ſequitur.ver.idem autē.⁊ Barto.dixit not.in
l.iij.§.hoc autem.ff.de dam.infec.ꝙ iudex procedens contra
contumacem ⁊ ipſum citans nulliter procedit ſi non citauit ad
petitionem partis preſentis ſed ex officio in.l.properanduꝫ.§.
⁊ ſi quidem.C.de iudi.vbi aūt iudice citante non ad petitioneꝫ
partis ſed ex officio pars non comparentis tenetur ſi ⁊ proce,
deretur cōtra pñtes valeret iudiciū ⁊ ſententia.ita tradidit bal.
declarans iſtum articuluꝫ in.l.vna.in pe.colum.C.vt que deſ.
aduo.⁊ ꝓbat̄ iſta cōcluſio ex dicendis in quodā alio notabili.
11 ℭ †Jllud ēt ſcias q̄uis in prin.ꝓceſſus nulla ſit citatio fa,
cta pte nō petente ⁊ in fine.tñ ſi iudex videat perire inſtantiam
pōt citare partes ex offō ⁊ ꝓferre ſniam.ita determinat ſingu,
12 lariter Bar.in.l.ſeius augerius.in pe.q.ff.ad.l.fal.† ⁊ eſt rō
vt lites expediant ⁊ non deſeratur inſtantia ꝑtinet ad fauorem
publicū vt traditur in.l.properandū.in fi.C.de iudi.ſed in his
que ſpectant ad fauorem publicuꝫ iudex ſupplet ex offō vt in.c.
bone.⁊ ibi no.ſ.de poſtu.prela.⁊ plene in.d.§.hoc autem iudi
cium.ergo hoc caſu poteſt ſupplere.Dicit tamen notabiliter
13 do.Guil.de ſuza.in.l.ad peremptorium.ff.de iudi.† ꝙ q̄uis
citatio non poſſit committi parte non ſi tamen in actis reperi,
tur citatio commiſſa preſumitur ꝙ preceſſerit poſtulatio par,
f tis f ⁊ idem dicit in commiſſione iudicis vꝫ ꝙ ſi reperit̄ in actis
nunciuꝫ citaſſe ⁊ retuliſſe preſumitur iudicis cōmiſſio preceſſiſ,
ſe primū dictū tenent hic do.Anto.de bu.Jo.de imo.⁊ cōiter
Moder.mouentur ꝑ ea que tradūt doc.in.c.vnico.j.de lit.cō,
te.⁊ in.l.qui in aliena.§.j.de acq.he.⁊ per tex.in.l.ij.C.de do,
tis promiſ.⁊ per.l.ſi ſiue.in prin.ff.de interro.ac.ſm dictuꝫ re,
prehendit hic do.Ant.qꝛ cōmiſſio iudicis neceſſarie ex inter,
uallo antecedit ipſam citationē ergo nō preſumitur interueniſ,
ſe niſi probet̄ vt.l.j.⁊ qđ ibi not.C.de fide inſtru.⁊ iure haſte.
fiſ.lib.x.⁊ ſic dicit tenere Barto.in.l.ſciendum.ff.de verb.ob.
Licet do.Abb.Moder.hic dicat hoc vltimū dictū eſſe verum
niſi in his que eſſent medici preiudicij.all̄.tex.⁊ quod ibi not.
in.c.j.ſ.de cle.pere.⁊ qđ no.Jnnocen.in.c.innotuit.j.de eo q
fu.ordi.rece.do.meus in.l.ſciendum.in repeti.ſua.ff.de.ver.
oblig.reprehendit vtrunq; dictū dicens ꝙ primā queſtionem

a ℭ Quia poſſumꝰ rn̄dere iſta,clo ſunt Alex.in l.iij.ff.de ſep.vio.in appoſti. magna. Ruff.beling.

b ℭ Aduerſa riꝰ.ꝛc.⁊ no.q. iſte tex.loquit̄ i cā crimi li.ſꝫ gd in ciuili dicas ꝙ qui litigat me cū i cā ciuili dr̄ aduerſarius vt in.c.j.de plus pe ti.⁊ ibi pano.no tab.ſed gd i ꝓ curatore dicas idē eſſe.l.j.§.g auſ.ff. de calūnia ⁊ in.l. C.de pena iud.ſꝫ gd ō eo g parat ſe ad litigādū dicas ꝙ ēt dr̄ aduerſa rius.§.ſi.inſti.de pena teme.liti. Ruff.belinge.

c ℭ Accuſatores: vide que ibi plene notaui ad Bern. Et per Ro.ſing. cccxv.ꝛc.

d ℭ Nō diſtin guit cuiꝰculpa ꝛc. tu vide oīno bar. limitantē in.l.j.§. cū qs.ff.de queſti. niſi dedita opera cāret inimicitias.

e ℭ Niſi actore petēte ꝛc.idē dicit d.alex.i.l.ſi finita §.iulianus in.ij. col.ff.de dā.infe. Et fely.hic q bis limitat.v.modis: vltra quē vide alex. in cōſi.cxxiij.inci. viſo ꝓceſſu vol.ij. Ruffi.belin.

f ℭ Preſumit ꝙ ꝓceſſerit poſtula tio ptis.iſtaꝫ mer. opi.ſequit̄ arcti.in conſ.ſuo.xxxvj.in cip.caſus talis eſt qui ēt hoc limitat vt ibi per eum.

formát bal.in.l.j.ff.de iniuſ.vo.⁊ nihil determinat ſʒ remittit
ad Cy.in.l.neminē.C.de exhiben.reis ipſe autē finaliter tenet
ꝙ neqꝫ preſumitur preceſſiſſe petitio partis in citatione neqꝫ
cōmiſſio iudicis primū dictū probat ꝙ iſta petitio partis eſt ſo
lēnitas extrinſeca ergo nō preſumitur.l.quecqꝫ.§.fi.ff.de publi.
pro ſcdō dicto adducit eandē rōnē ⁊ Bart. hoc tenentē in.l.j.
§.ſane.ff.de offi.prefec.vrb. Tu aūt ſup iſto articulo poſſes di
cere diſtinctionē dn̄i Anto.eſſe verā vʒ ꝙ preſumatur preceſſiſ
ſe poſtulatio partis ſed nō cōmiſſio iudicis. Prima concluſio
probatur ꝙ citatio de reo cōiter non ſolet fieri ſine aliqua expē
ſa partis iuxta no.in.l.ij.C.de ſponſ.⁊ eſt cōſuetudo ſed actus
a in quo requiritur [a] aliqua expenſa in dubio preſumitur factum
14 inſtante eo cuius intereſt vt in.l.cū ſeruus ⁊ ibi per Bar.ff.de
ver.ob.⁊ bene facit tex.in.l.ſi ſeruus.§.qui margaritam.⁊ qd
ibi per Bal.ff.de leg.j.ergo iſte actus preſumitur factus parte
petente pro his optime facit qd not.ponit Bald.in.l.j.C.de

a ¶ Actus i quo requirit ipenſa p̄ſumit factus p eū cuius intereſt.

15 eden.† vbi dixit ꝙ ſi mercator ſcribit rōnem ad me pertinen
tem preſumitur id feciſſe me inquirente ⁊ mandante ⁊ cum di
cit per dn̄m meū ꝙ ſolēnitas extrinſeca non preſumit.rn̄deo
hoc eſſe regulare ſed fallit in caſu.d.l.cū ſeruus. Itē qn̄ cōiter
⁊ vt in pluribus actus ſic ſolet fieri qr tunc illa ſolēnitas preſu
mitur in.l.fi.⁊ ibi no.C.de fideiuſ.vnde dicit no.Jo.an.in tit.
16 de emp.⁊ ven.§.nunc videndū.in quadā additione ſua † ꝙ
cum inueſtitura cōiter ſoleat fieri preſenti in ea preſumatur pre
ſentia partis ꝯ regulā que ponitur in.l.ij.C.de teſta.⁊ ymag.in
l.titia.§.idē rn̄deo.ff.de ver.ob.mihi autē dictū do.an.plʒ ſed
non per rōnem ſuā qr illa diſtinctio vtrū ſolēnitas poſſit inter
uenire tpe actus vel antecedat actum neceſſariū adhibetur qn̄
notarius enunciaret ſolēnitatē in inſtr̄o.ſed quando notarius
ſolēnitatem extrinſecā nō enunciat tunc indiſtincte ſolemnitas
extrinſeca non preſumitur vt tradit bar.in.d.l.ſciendum.⁊ tn̄
17 dictū eſt verū noua rōne † qr oīs preſumptio ſolēnitatis ad
hibite reſultans ex facto iudicis ceſſat ſiue tollitur qn̄ ex inſpe
ctione actorū que producuntur apparet tale actum in actis non
inueniri ſm Inno.in.c.cū ad ſedē.j.de reſtit.ſpo.⁊ probatur
in.c.vno.j.de lit.cōte.⁊ ſequit Jo.an.in ti.de ſen.§.vt aūt.in
addi.⁊ in.c.qm̄ ꝯ.j.de proba.⁊ lʒ ibi do.an.aliqualiter ꝯdicat
opinio iſta vr̄ verior vt dixit Inno.vt eam approbat Bar.in
l.hi qui ad ciuilia.C.appel.⁊ in.l.j.in prin.ff.vt cāe poſt pub.
adſit tutor ⁊ bene facit tex.in.l.fi.C.de reb.cre.pro hac etiā pte
optime facit tex.in.c.prudentiam in prin.ſ.de offi.dele.in ver.
per nuncium.nō tn̄ pars ptextu citationis facte cōpareret ⁊ nō
opponeret cōtra citationē de ſe factā dato etiā ꝙ in pn̄ti requi
reretur citatio de neceſſitate preſumeret iſta ſolēnitas ex tribus
ſimul cōcurrentibus.ſ.ex facto iudicis precedētis ⁊ ex ſcriptu
ra notarij ſcribentis citationē ⁊ relationē nuncij.ita not.ſing.
Jo.an.in ti.de teſte.§.ſequitur alias ſed pone.⁊ declarat ⁊ ſe
quitur do.ant.de bu.in.c.fraternitatis.in fi.ſuper vltima glo.
j.de teſti.Et ſi dicas ſm rōnem p te aſſignatam ſicut non pre
ſumeretur cōmiſſio iudicis ita non preſumeretur poſtulatio par
18 tis.Rn̄deo † ꝙ commiſſio citationis quam fecit iudex eſt de
actis ⁊ in actis dʒ ſcribi vt in.c.qm̄ ꝯ.j.de pba.ſed petitio par
tis non vt pʒ in.d.c.qm̄ contra.⁊ ꝙ non preſumat in dubio
cōmiſſio iudicis habes tex.no.in.l.his ſolis.quem ibi ponde
19 rat Bald.ad hoc.C.de reuo.dona. ¶ † Utrum autē ſufficit
generalis cōmiſſio nuncij ſine ſpāli commiſſione de citando eſt
queſtio quā tangit hic do.an.⁊ de ipſa dicit Inno.plenius.

b ¶ Judex ex officio ſuo pōt iterrogare in oī pte iudicij.iſtā opi.tʒ gl.in l.j.ff.de interrog.ac.⁊ i.c.pen.d iur.calū.⁊ ex h vid gd inferat ro.cōſ.ſuo ccclxxiij.inci.i cāu ꝓpoſitio.⁊c.⁊ vltra allāta p Fely: hic vide ipſū met hic in.c.cū ioānes de fide iſtru.alex.i.l.iiij.§.h aūt iudiciū de dā.infec.Ro.cōſ.xx.inci.viſo puncto ⁊ in ſing.ccclxj.⁊ i cō.clxxvj.ici.iſte ſunt reſponſiones.⁊c.

20 ¶ † Tertio no.ꝙ cōciliū prouinciale pōt cognoſcere d̄ cauſis
epālibus nō tn̄ epos deponere vt pbat.vj.q.iiij.in.c.ſcitote.⁊
c.ꝗuis.vt plene hic per doct.⁊ in.c.graue.j.de preben.
21 ¶ † Quarto no.in ver interrogatus ſm vnā expoſitionē ꝙ

c ¶ Cōcluſū in cā iudex pōt reuocare ex cauſa.

b iudex ex officio ſuo [b] nō ſolū pōt interrogare ptē ſup cōcernen
tibus principale negociū ſʒ ēt vt ordinet preparatoria iudicij ⁊
ſuper cōcernētibus exceptiones declinatorias ⁊ ſic pʒ ꝙ ⁊ poſt
lit.cōte.⁊ an̄ iudex interrogat ⁊ in oī parte iudicij.l.vbicunqꝫ
22 ff.de inter.act.xxx.q.v.c.iudicantē. ¶ † Unde dicit hic not.
an.de bu.ꝙ ēt poſt cōcluſum.in cā pt iudex interrogare partē
nō ſolū ad declarationē prioris pceſſus vt no.Inno.in.c.cū
Joānes.j.de fide inſtru.ſed ēt ſuper aliquo de nouo ptinente

d ¶ Dis leuis cōtumacia in nō cōparendo eſt peccatum mortale.

ad cām.⁊ ſic dicit ſe cōſuluiſſe per glo.in.l.vbicūqꝫ pall'.⁊ per
tex.in.l.generaliter.§.igit.C.de reb.cre.ſed tu in iſto articulo
aduerte qr tex.allegatus p do.ant.non preſupponit ꝙ ibi eſſet
cōcluſū in cā lʒ dicat ꝙ iudex pōt deferre iuramētū in defectū
probatiōis in ipſa ſn̄ia ex hoc nō ſequit ꝙ intelligat eē cōclu
ſū i cā per citationē ptium ad ſn̄iam audiendam tum.qr cōclu
ſio in cā fit ptibus renūciātibus allegatiōibꝰ ſuis vt in auc.in
hemus.C.de iud.⁊ no.in.c.paſtoralis.j.de cā poſ.⁊ ppꝛie.Tn̄
23 qr ꝯrin̄ inuit tex.i cle.ſepe.verſus finē.de ver.ſig.† niſi forte eēt
pfixus terminus iudici adiudicādū de ꝯſenſu ptiū tūc.n.videnr
actū vt vltia dies termini ſit p ꝯclōne cāe vt tradit ſingulr inn.
⁊ moder.poſt eū in.c.ſuper eo.j.de appella.Et ꝯ hanc doctri
nam facit qd ponit Bal.no.in.c.j.§.ſi vaſallus de contro.in
24 ueſti.vbi dixit ꝙ † poſt cōcluſū in cā iudex nō pōt deferre iu
ramentū in defectū pbationis ⁊ hoc ſentit Bar.in lege admo
nendi iuxta fi.ff.de iureiu.ſed iſta dicta poſſent eſſe va ſi iudex
poſſet deferre iuramentū ex offō pte nō petente.ſicut tʒ bart.in
d.l.admonendi.ſed multi moderni tenent cōtrariū in.c.fi.j.de
iureiur.⁊ qͣtum attinet ad ppoſitū cōtrariū tenuit bal.expreſſe
in.l.accuſationibus.C.de accu.vbi oino videas ⁊ ex ſuperius
dictis ⁊ inferius dicendis. ¶ Super iſto arti.potes ponere
25 duas vel tres cōcluſiones pro veritate ipſius. ¶ † Prima cō
cluſio in criminalibus poſt cōcluſū in cā iudex vr̄ poſſe teſtes
pducere ⁊ iterrogare ſup nouo articulo.caſus ē no.in.l.vnus
§.fi.in.v̄.quocūqꝫ tpe.ff.de qōnibus.⁊ tʒ bal.no.in.d.l.ſi ac
cuſatoribus. ¶ Scdā cōcluſio ēt pōt ꝯcluſionē in cā iudex pōt
interrogare ptes ſup nouo articulo vt no.Jo.an.in tit.de po
ſiti.§.quarto.⁊ ſequitur do.dn̄ic.in.c.j.de cōfeſ.lib.vj.⁊ idē te
nent dn̄i de rota in ſuis cōcluſionibus quos refert ⁊ ſequit do.
Ant.in.c.auditis.ſ.de pcur.⁊ eſt rō huius deciſionis qr cōclu
ſio in cā eſt renunciatio quā faciūt ptes facultati pbandi ⁊ alle
gandi ⁊ aliquid ſed per vinculū intectum partibus non viden
tur ligate manus iudicis vt patet in.c.fraternitatis.⁊ in.c.cum
clauior.j.de teſti.⁊ bn̄ facit tex.in.l.ſi vnus.§.an̄ oia.ff.de pac.
ergo non impeditur iudex qui poſſit facere id quod pertinet ad
27 officium ſuū. ¶ † Tertia cōcluſio ſit talis in iudicijs ſumma
rijs ſemper iudex pōt interrogare poſt cōcluſum in cā ad omnē
effectum glo.eſt no.in cle.ſepe.in.ver.interrogabat.de verbo.
28 ſig.⁊ tenent Moder.in.c.cū.j.de fide inſtru. ¶ † Quarta cōclu
c ſio ex iuſta cā iudex pōt reuocare [c] cōcluſū in cā ⁊ admittere ptē
ad allegandū de iure ſuo:vt ſingu.tradunt dn̄i de rota cōcluſio
ne preallegata.⁊ domi.Anto.in.c.auditis.⁊ hoc ſentit Bald.
expreſſe in.l.j.C.ſen.reſcin.non poſ.cuius rationem plenius
29 in voce declaraui.† Quinto no.ex hoc tex.ibi vt nullus eidem
communicet ⁊c.ꝙ ille qui recedit a iudicio ſine licentia iudicis
hoc ipſo dicitur eſſe contumax ⁊ poteſt excōmunicari.ad idē
tex.in.c.ex hominis.alias prout nobis.⁊ ibi glo.de dolo.⁊ cō
tuma.per glo.⁊ in.l.ſcire oportet.§.oportet.⁊ ibi per bar.ff.de
excu.tu.⁊ de hoc hic plene p An.de bu.⁊ Moder.⁊ per bar.in
l.ſi finita.§.iulianus.ff.de dam.infe.⁊ in.l.cōſentaneū.C.quō
30 ⁊ qn̄ iudex.† Sexto no.ex eodē v̄.duo.primū ꝙ iudex cōtuma
cē ex offō ſuo pōt excōicare qr offendit honor iudicis quo caſu
iudex pōt punire ex offō ſuo vt.l.quos pbibet.ff.de poſtu.imo
impoſitio multe qui fit cōtumaci tota pendet ex offō iudicis ⁊
nihil ptinet ad ptē ſm bar.in.l.ij.ff.ſi qs in ius vo.nō.ie.⁊ per
31 Moder.hic.† ſm ē ꝙ iudex p cōtumacia pōt excōicare.cōcor.
tex.in.c.tūc.j.vt lit.nō cōte.⁊ in.c.qm̄ frequenter.§.vlt.eo.tit.
32 ⁊ ex hoc elicit do.An.no.† ꝙ quelibet leuis cōtumacia in nō
d cōparendo eſt peccatū mortale [d] qr grauiſſimū ē peccatū inobe
dientie.viij.q.iij.c.ſicut nā ſi non eſſet peccatū mortale nō poſ
ſet qs p cōtumacia excōicari.xj.q.iij.c.nemo.⁊.c.nulla.p hoc
adducit gl.quā reputat ſolēnem.lxxxvij.diſt.c.duo.que dicit
33 † ꝙ quelibet leuis cōtumacia eſt digna excōicatione quā gl.in
telligit ipſe de cōtumacia in nō cōparēdo.nā in cōtumacia que
eſſet nō ſatiſfaciendo vel in nō parendo pcepto iudicis illa gl.
34 nō pōt eſſe vera ſm eū rō eſt † qr excōicatio nunqꝫ fert in me
diate p delicto ſed ſemp p cōtumacia nō ſatiſfaciendo ſm gl.
no.xj.q.iij.c.epiſ.⁊ pbat in.c.ſacro.de ſen.excō.Si ergo que
libet cōtumacia eſſet digna excōicatione ſeqt ꝙ p qualibet leui
offenſa ⁊ pmiſſa monitione qs poſſet excōicari ꝙ eſt ꝯ dictam
35 iura † maior eſt.n.cōtumacia in nō cōparendo qr ille q nō cō
paret peccat in duobus qr nō cōparet ⁊ nō pet q nō paret pec
cat in vno dūtaxat ad hoc adducit.l.creditor.ff.de appellatio.
tamē cōtra h facit qr cōtumax in nō cōparendo nō hr̄ p con
feſſo ⁊ tamen contumax in non comparendo habetur pro cō
feſſo nō rn̄dendo vt pʒ in.l.gn̄ali.§.bis de pſentibus.⁊ ibi p
Bald.C.de re credi.⁊ iureiur.⁊ tradit in.c.ij.de confeſ.lib.vj.
¶ Preterea cōtumacia in nō cōparendo.eſt ſpēs cōtumacis
in nō parendo.vn̄ nō pōt dici aliud delictū de p ſe qr genus in
eſt ſpeciei.l.pen.ff.vn̄ legi. ¶ Un̄ pōt dici alr̄ in iſta mā ꝙ rō
36 pdictorū ſit † qr excōicatio que fit de reo nō cōparente fit pnci
palr̄ in fauorē actoris ⁊ ſubrogata quodāmodo in loco primi
decreti qd patet qr eſt in electione iudicis vtrū pcedat ad hoc
vt in.c.quoniam frequenter.in fi.vt lit.non conteſta.Et ideo
ſicut pro qualibet contumacia poteſt primum decretum inter
poni ita poterit qs excōicari. Uel pōt dici ⁊ melius ꝙ monitio
que fit in.c.ſacro.non eſt oīs actus iudicialis preciſe coactiuus:
⁊ ideo non tam afficit perſona moniti ſicut citatio ⁊ propterea
maior eſt contumacia non comparentis qꝫ moniti quia etiam
iudicialis fortius afficit vt.l.mulier fundos.ff.de lege commiſ
ſa.⁊ per Barto.in.l.non ſolum.§.morte.ff.de operis nouis
nun.pro

nun.pro his facit optime tex.⁊ qd ibi per Bal.in.l.in ꝯtibus
37 §.fi.C.de nō nu.pe.p qd ibi dixit Bald.† ꝙ qꝫuis ibi citatio
non poſſit fieri die feriata intimatio tn̄ que fit a iudice pōt fieri
38 die feriata qr nō eſt actus iudicialis. ¶ † Septimo no.ibi fuit
a abſolutio ⁊c.ꝙ excōicatus q ſatiſfecit non intelligit [a] ſola ſatiſ
factione eſſe abſolutus ſed requirit abſolutio actualis ſecus eſt
in ſuſpenſo ad tps vel donec ſatiſfecerit ſm glo.no.in cle.j.de
deci.⁊ qd tradidit Inn.in.c.cū bone.de eta.⁊ qua.tu vide tex.
optimū in.c.cū deſideres.§.fi.j.de ſen.ex.⁊ optime facit tex.in
39 prin. ¶ † Octauo no.ꝙ p iſta v̄ba nullus cōicet tali inde du
citur excōicatio ſuper quo vide tex.in.c.fi.de ſen.ex.⁊ qd ibi ple
40 ne ſcribūt doc. ¶ † Ultimo no.ꝙ nō pp quodlibet peccatū
mortale qs dʒ priuari bn̄ficio ēt ſi propter illud fuerit excōica
tus ſed dʒ eſſe graue crimen ex quo fiat priuatio.xv.q.vij.c.in
uentū ⁊ videbis ple.in.c.at ſi clerici in eo qr tex.noſter hic dicit
ꝙ citatio non pōt fieri niſi iudice cōmittente videndum eſt ſm
do.ant.⁊ modernos hic primo nunquid generalis cōmiſſio fa
cta nūcio de citando ſufficiat abſqꝫ ſpāli cōmiſſione.Scdō nū
41 quid officiū citandi poſſit cōmitti ipſi parti. ¶ † Circa primū
referendo dicta doc.⁊ nō nulla addendo potes ponere tres cō
cluſiones prima cōcluſio eſt iſta † citationē realē non pōt face
re nūcius niſi pcedat ſpālis cōmiſſio iudicis vt.l.neminē.C.de
exhib.reis ⁊ ibi hoc tʒ Bart.⁊ ſequit hic do.an.de bu.⁊ cōiter
moder.quicquid dixerit Inno.in.c.qm̄.ſ.de pba.vbi tn̄ loqui
tur Inno.in citatione verbali.vt.j.dictū.Iſta concluſio pba
42 tur vltra doc.† qr ad capturam perſone ſiue fuerit in iure ciuili
ſiue in criminali non dʒ pcedi ſine cāe cognitiōe de iudicio ciui
li ē manifeſtū ex his qui hn̄r in.l.nemo carcerem.C.de exacto
re tributo li.x.de iudicio criminali poſuit ſinglr̄.Jo.an.in.c.ſi
clericos.de ſen.excō.li.vj.quē refert Bart.⁊ ſequit hic do.an.
de bu.⁊ cōiter moderni quicquid dixerit Innocen.in.c.qm̄ ꝯ de
pba.Cy.in.l.ꝙ euitandi in fi.C.de cond.ob tur.cām.Sed iſta
cauſe cognitio nō pōt ptinere ad nūciū qr eſt merus executor vt
l.ſi vt pponis.C.de excu.rei iud.ergo nō poterit citare.Ad idē
43 facit optime † qr in cauſa capture procurator dʒ habere ſpāle
mandatū p oībus in.l.nō ſolum.§.fi.cū.l.ſeq.ff.de pcur.⁊ cō
ſuluit Bar.in cōſilio ꝙ incipit in cā ſtacij. ¶ Secunda cōclu
44 ſio i iſta mā ſit talis † nuncius nō pōt citare v̄baliter ſine ſpāli
cōmiſſione vbi in cōmiſſione citationis requiritur aliqualis cāe
cognitio vt no.Bal.qui ita diſtinguit in.l.ſi quando.C.de te
ſti.per rationem ſuperius aſſignatam in prima concluſione ⁊
ſic intelligo dicta Bar.in.d.l.neminē ⁊.d.an.hic ⁊ pro iſta cō
cluſione allego tibi tex.no.in.l.pperandum.§.⁊ ſi quidem.C.
de iudi.in.ver.iudicibus aures ſuas referentibus ⁊c.vbi pʒ ꝙ
45 † qn̄ reus vult citare actorem vt pferat ſn̄ia in fine inſtantie.
iudex debet ſuper hoc cognoſcere ⁊ ipſe impartiri licentiam.
46 ¶ † Tertia cōcluſio in hac materia ſit talis vbi nulla requiri
tur cāe cognitio in cōmiſſione citationis ſi iudex expreſſe com
mittit nūcio ꝙ citet oēs ⁊ ſingulos quos ptes petierūt citari p
babiliter poteſt decidi ꝙ virtute huius gn̄alis citationis poſſit
fieri citatio ⁊ ſic intelligetur Inno.in.c.qm̄ ꝯ.j.de proba.vbi
hoc tʒ quem ſequit bal.in.d.l.ſi qn̄.C.de teſti.⁊ licet ipſe nihil
alleget poteſt probari iſta doctrina ratione ⁊ auctoritate rōne
47 quidem † qr regulariter tm̄ valet mandatū generale quo ad
genus qͣtū ſpāle quo ad ſpeciem in his qua cōprehendit vt in
c.qui generaliter de procur.li.vj.cum multis alijs ergo ſi nulla
ratio particularis prohibet quin citatio in genere poſſit cōmitti
tantum valebit generalis commiſſio qͣtum ſpecial'. ¶ Pro
hac concluſione adduco tibi tex.not.iuncta glo.in.l.ij.in ver.
traditus fuerit.C.de ſpon.dicitur enim ibi ꝙ nuncius cui a pn
cipio fuit commiſſa citatio in aliqua cauſa pōt ⁊ debent ſemper
citare vſqꝫ ad finem cauſe.Et ſic pʒ ꝙ vna deputatio genera
lis ſufficiat licet non fuerit pticularis commiſſio in ſingulis ci
tationibus. ¶ Scdō pro h adduco tex.in autē.ſed libellū.C.
48 de lit.cōte.vbi pʒ † ꝙ executor deputatus in cā pōt recipere
cautionem ſeu promiſſionem noīe ptis abſqꝫ alias ſpāli com
miſſione ſi ergo pōt hoc tanqꝫ pſona publica ex generali com
miſſione ſibi facta a iudice qr hoc nullā requirit cauſe cognitio
nem ⁊ eſt de pertinentibus ad expeditionem cauſe quare non
eodē modo pōt ſilr̄ citare virtute generalis commiſſionis ſi
cut dicit Bal.obſeruari florentie ⁊ in hiſpania. ¶ Tertio hoc
49 cōfirmat † qr ſicut generali cōmiſſione que fit notario actorū
poteſt notarius recipere pductionem libelli abſqꝫ eo qd ſit ibi
iudex qr iſta pductio pōt fieri de plano ⁊ die feriata vt.l.miles
§.ſexaginta.ff.de adul.⁊ pbat.no.in.l.precipimus in princip.
⁊ ibi h ponit Bal.C.de appel.ita videtur nuncius virtute ge
neralis cōmiſſionis poſſe citare. ¶ Non ob.tex.in.l.omnes
§.nihilominus.C.de epi.⁊ cle.⁊ in.l.cū clericis.eo.titu.qr de
50 bes ſcire † ꝙ qn̄ nuncius ſimplr̄ eligit a iudice vel p vna cauſa
vel pro omnibus nō vr̄ ſibi per h datum mandatū incōtinenti
de citando.⁊ idō requirit ꝙ poſtea pticulariter deputet ad citan
dum vel in ſingulis actibus vel in tota cā vt dr̄ in.d.l.j.C.de
ſpon.Sed ſimplr̄ videt approbari talis pſona p ydonea ⁊ cui
poſtea.poſſit cōmitti citatio ⁊ an credatur in offō ſibi cōmiſſo.
Sed ꝯ pdicta fortiter facit qr ſm bal.⁊ odof.in.l.cū clericis.§.

a ¶ Excōicatus q ſatiſfecit nō itelligit abſolutꝰ niſi actualr̄ abſoluat idē tʒ Panor.in c.ad aures de ſymo.Et ibi plene per Joā.de ana.

51 memoria.C.de epiſ.⁊ cle.† iudex prius quā cōmittat citationē
dʒ velle videre petitionem actoris vt videat ſummatim vtrum
calumnioſe petat:nā ſi eſſet in euidēti calumnia poſſet eū ſtatim
repellere vel ſi libellus eſſet ineptus.l.q cū maior.§.ſi pri.ff.de
bo.liber.⁊.l.j.ff.de offi.aſſeſ.ſi ergo requirit ſaltē hec inſtructio
priuſqꝫ iudex cōmittat citationē nō vr̄ ꝙ nuncius poſſit citare
ſine ſcientia iudicis ⁊ volūtate.Sed ad h pōt rn̄deri ꝙ libellus
priuſqꝫ fiat citatio nō dʒ neceſſario offerri iudici ſm bal.⁊ gl.⁊
cōiter doc.in autē.offerat.C.de lit.conte.Unde dicit ibi Bal.
52 † ꝙ cōmiſſio citatiōis fit ſine cā cognitiōe nō tn̄ ſine cāe expreſ
ſione ⁊ pbat ꝙ talis cōmiſſio pōt fieri a iudice pcedēte vt.l.ſed
interpellat.in prin.ff.de arbitris.⁊.l.diem pferre eo.ti.ſm bar.
qui ita no.in.l.ſi finita.§.iulianus.in.ij.colū.ff.de dam.infec.
¶ Sed aduerte qr qꝫuis credam hanc doctrinā eſſe verā bar.
tn̄ in.d.§.iulianus.ppe fi.ij.col.tʒ expreſſe ꝯriū dicens ꝙ de

¶ Citatio an poſſit fieri virtute gn̄alis cōmiſſiōis.

iure ad hoc vt citatio cōſtituat reū in cōtumacia ſemp citationē
dʒ precedere libelli porrectio corā iudice ⁊ allegat tex.vbi dicit
hoc eſſe in auten.de litigioſ.§.ad excludēdas.col.viij.⁊ in autē.
de exhiben.reis.§.ſi vero.⁊.§.ſancimus.col.v.Hec iura cum
reuerentia hoc mihi non pbant qr tex.in.§.ad excludendas ⁊
in auten.generaliter.C.de epiſ.⁊ cleri.que inde ſumit non dicit
aliquid de libello offerendo iudici ſed hic dicit ꝙ non dʒ offerri
libellus reo niſi prius actor ſe ſubſcribat ⁊ pmittat vt ibi elicitur
prius tn̄ pcedit citatio vt ſatis clare pbat ibi tex. ¶ In cuius
tn̄ cōmiſſione iudex dʒ hoc attingere ſeu declarare ꝙ reus non
aliter teneat reſpondere libello niſi actor prius ſe ſubſcribat ⁊c.
⁊ eodē modo poteſt reſponderi ad tex.in.l.ſancimus.ad.§.ſi
vero quidam.Reſpondeo ꝙ poſtqꝫ reus non comparuit ⁊ eſt
factus cōtumax.anteqꝫ imponatur primū dictum iudex dʒ vi
dere petitionē actoris alias nō poſſet interponere iuxta menſu
ram debiti declarati.Sed per hoc nō cogimur dicere ſicut cre
dit Bar.ꝙ petitio debeat offerri iudici anteqꝫ cōmittat citatio
nem ⁊ pro prima concluſione huius.q.vbi dixi ꝙ in citatione
reali requiritur ſemper ſpecialis cōmiſſio eſt tex.optimus in
auten.de exhibē.⁊ introdu.reis.§.ſi vero ēt quidam.circa pn.
Et qr tex.noſter preſupponit hic ꝙ reus erat preſens ⁊ tamen
53 fuit citatus idcirco tractat hic plene.d.ant.⁊ Moder. ¶ Utrū
b preſens in iudicio [b] ſit vocandus.de quo dic vt hic plene per

b ¶ Preſens in iudicio an ⁊ qn̄ citetur.

eum.⁊ per bar.in.l.j.ff.de in ius vo.⁊ tetigit in autē.ſi omnes
C.ſi vt ſe ab here.abſti.per Jo.an.in.c.fi.de elec.li.vj.quorum
dictis adde breuiter aliqua.Et primo inquantum dicit.d.ant.
54 † ꝙ reus qui eſt preſens ſemper cogitur recipere libellū ideſt
pati vt libellus ſibi offeratur.allegans Guil.in ſpē in titu.de
libellorum concep.§.nunc videamus.ver.item dicunt quidam
adde ꝙ idem tenuit Bald.allegans illa dicta in.l.additos.
in fi.C.de ap.qr per hoc nihil preiudicatur ipſi reo cum habeat
ſolum ius deliberandi plus dixit Bald.no.in auten.offeratur.
55 circa medium.C.de lit.conteſt.† ꝙ ſi reus ſit preſens in iudi
cio propter aliquā cauſam ⁊ fuerit citatus pro iſta cauſa ⁊ offe
ratur ſibi libellus ante terminum prefixum in citatione nihilo
minus cogitur reus ſuſcipere libellum quia ceſſante cauſa dila
tionis ceſſat dilatio.vt.l.a filia.§.j.ff.ad tre.⁊.l.ſi quis ita he
res.ff.de acquiren.heredi. ¶ Secundo adde inqꝫtum com
muniter doc.hic concludunt ⁊ etiam Bal.in.l.ij.C.quomodo
6 ⁊ quando iudex.† ꝙ qn̄ reus [c] eſt preſens ⁊ veriſimiliter bene
c inſtructus ⁊ deliberatus tūc ſine citatione cogitur reſpondere

c ¶ Reus nō citatus qn̄ cogetur rn̄dere libello.

libello abſqꝫ alia monitione iudicis vel citatione ꝙ hoc dictū
non videtur eſſe verum.primo quia inquantum reus citatur
vt veniat ad accipiendum copiam petitionis ad reſpondendū
finis citationis non eſt preſentia rei ſed aliquid faciendum ab
ipſo reo.ergo non ſufficit preſentia ſed debet interuenire moni
tio vel citatio vt.l.ſi ideo.§.fina.ff.de euic.⁊ tradit Joan.an.
no.in tit.de emp.⁊ vendi.in addi.magna.⁊ barto.in.l.denū
ciaſſe.in princi.ff.de adul.⁊ in.l.non ſolum.§.morte.ff.de op.
no.nun.⁊ Bald.in.l.j.C.de peri.⁊ cōmo.rei ven.ſecundo qr
pro illa concluſione videtur eſſe caſus ſingu.iuncta glo.ibi po
ſita in auten.de litigio.§.ad excludendas.circa princip.in ver.
retentus.ꝙ glo.exponit in eo qui eſt preſens in iudicio ⁊ ſm
illam expoſitionem patet ꝙ ſicut reus abſn̄s debent citari vt ibi
dicitur ita preſens debet retineri.i.cogi a iudice vt reſpondeat
libello priuſqꝫ teneatur rn̄dere monetur.⁊ hec eſt monitio iudi
cis que requiritur vt ibi clare patet.Et pondera ꝙ illa cogni
tio fit etiam anteqꝫ actor.ſubſcribat ſe libello ⁊ promittat prout
ibi dicitur ⁊ ſic non potes dicere ꝙ ibi iuſſus iudicis ſit ne
ceſſarius non ad accuſandam contumaciam ſed potius ad

Universidad del Rosario | Archivo Histórico

conuincendā maliciā vel ad imponendaꝫ penā ſaltē detentio-
nis.nam acti ſubſcriptionem factam ab actore non poterit di-
ci reus contumax quia nō tenebatur rñdere libello. ℂ Tertio
adde dictus do.An.hic inq̄tū vult ſequendo Bar.in.l.furio
57 ſo.ff.de re iudi.dum dixit † ꝙ ad hoc vt actus factus a iudi-
ce in preſentia rei nō citati valeat neceſſe eſt ꝙ iudex primo de-
claret reo ꝙ ſuper illo actu vult ꝓcedere alias reus nō ꝑſumereť
aduertere ad illū actū nec diceret preſens.l.diem ꝓferre.§.corā
ff.de arbi.⁊ per gl.in.c.vt circa.de elec.li.vj.ꝙ ꝯtrā tenent ex-
preſſe Ange.⁊ Joā.de Jmo.in.l.denuo quoqꝫ.ff.de rei iudi.
alleg.Jo.an.in ti.de ſnia.§.vt.autē.ſed ver pone mouenť per
d.l.de vno quoqꝫ ⁊ p.l.ēt.§.fi.⁊.l.in cauſe.§.cā cognita.ff.de
mino.que ſilr requirunt ꝑſentiā ⁊ q̄ ille qui eſt ꝑſens in dubio
ꝑſumiť intelligere vt in.c.ꝑuenit.j.de teſti.cog.⁊ plene p bart.
⁊ alios in.l.j.in fi.ff.de auc.tuto.deo ēt ſi aliter nō ſit ꝑcognitū

ℂ No.iſtō dictū

pti vť ꝙ actus factus ipſo pñte ⁊ ꝑſumptiue intelligente valeat
⁊ teneat aliter ſequeretur ꝙ illi q ſunt pñtes in iudicio ſiue coraꝫ
principe pp aliud non preſumerentur aduertere ad ea qui fiunt
coram principe ꝯ.l.oēm.C.de teſta.⁊ ꝯ.l.in donationibus.⁊
qđ ibi no.C.de do.vñ plus plꝫ opi.dñi ang.in iſto paſſu dato
tñ ꝙ opi.bar.ſit vera ēt limitat eā Bal.ſinglr.in.l.fi.in fin.C.
de ſen.experi.reci.ꝙ illud ē verū niſi notarius ſcripſerit in actis
ptē fuiſſe ꝑſentem q̄ tunc preſumunť omnia ſolēniter acta vt
l.cū oſtendimus.§.fi.ff.de fideiuſ.tuto.Quarto adde inq̄tum
58 do.an.hic tangit † vtrū pñs in iudicio preſumatur eſſe cita-
a tus [a].⁊ alle.archid.ꝙ ſic qñ reus preſens venit de longinquo
vt ipſe nota.lxxxij.di.c.propoſuiſti.ꝙ hoc dictum lꝫ Bald.⁊
alle.in.l.ij.C.quō ⁊ qñ iudex ⁊ in.l.ij.ff.de cōdi.⁊ demon.⁊ in
l.j.ff.de in iuſ.vo.ipſe tñ do.an.hic.no.vť ſequi hoc dictū niſi
ēt cōcurrat aliud ꝙ reus pñs miſerit nūcium ⁊ ſic intelligit tex.
in.c.bone.ꝯ.de elec.Tu aūt dicas iſtud dictuꝫ ſine dubio non

a ℂ Preſens in iudicio vtrū ꝑſumatur citatus.

59 eſſe verū de iure.primo † q̄ requiſitio vel monitio regulariter
nō ꝑſumiť niſi ꝓbetur ſm bal.in.c.j.iuxta fi.de allodijs p illū
tex.in vſi.feu.ſcdo q̄ ante ſniam diffinitiuā regulariter ꝓ actis
iudicij nō preſumitur vt in.c.qm̄ cōtra.j.de ꝓbatio.Tertio q̄
tex.in.c.bone in quo ipſi ſe fundāt fundat ſe in auctoritate iu-
diciaria ſnia ꝑſumiť quo erat lata per iudicem ꝓ qua preſumitur
vt pꝫ in.ꝯ.nos igitur ergo vbi non eſſet lata ſnia preſumitur
regulariter contrarium ⁊ ad ea que diximus primo loco vtrum
pñs cogatur rñdere libello vide Bal.oino q vť ponere nouaꝫ
diſtinctionē in.l.ſi accuſatoribus.C.de accu.Sed tñ plus placet
diſtinctio cōis cū additionibus p me factis.Tractant ergo hic
b doc.diffuſe nunqd qñ [b] iudex imponit mulctam ꝯ cōtumacem
dꝫ tm̄ ptē citare ſuper quo referendo ſpālitcr dicta ipſorū q̄tuꝫ
60 expedit pono tibi tres breues cōcl'ones. ℂ Prima concluſio

b ℂ Contumax qñ mulcteť an am plius ſit citādus.

eſt iſta qñ contumacia eſt notoria puta q̄ reus dixit in iudicio
ſe nolle rñdere vel citatus a nuncio idē expreſſe proteſtatus eſt
ſicut traditur in.c.venerabilibus.§.ſecus de ſen.excom.in.vj.
⁊ in cle.ſi aūt.de do.⁊ contu.per glo.tunc iudex pōt excōicare
⁊ mulctare ſine aliqua alia citatione ſm do.ant.⁊ moder.hic p
hoc adducitur iſte tex.in.c.cū dilecti.j.de do.⁊ contu.⁊ q̄ ſup
notorio iudex non citat.Sed incontinenti punit vt.l.nullū.C.
de teſti.⁊ in.c.cum olim.j.de re iudi.⁊ qđ not.in.c.ad noſtram
j.de iureiur.pro quibus adduco tibi tex.not.vltra eos in ver.
penitus quē ibi ponderat bal.ad hoc in.l.ij.C.vt lit.pen.ſed tñ
aduerte q̄ Bar.multuꝫ no.in.l.eius qui delatorē in prin.ff.de
iure fiſ.vť negare ꝙ in exemplis.ꝯ.poſitis dicatur cōtracta cō-
tumacia q̄ potuit ille q dixit ſe nolle rñdere hře aliquā iuſtam
cauſam vel impedimentum vt non reſponderet. ℂ Sed ſalua
reuerentia ſua hoc non ſufficit q̄ ſi iuſtam cauſam habebat aut
poterat probare aut non ſi poterat imputandū eſt ſibi euꝫ non
allegauit vt.l.ait pretor.§.pmittať.ff.de mino.⁊ ꝙ tradit bal.
in.l.prepoſitiones.C.de epiſ.⁊ cle.ſi vero nō poterat ꝑinde eſt
ac ſi cauſa nō ſubeſſet quo ad iudicē q nō dꝫ iudicare niſi ex act.
iij.q.vij.c.iudicet.⁊ in.l.illicitas.§.preſides.ff.de offi.preſi. Et
pro veritate huius concluſionis vide qđ idem not.in.l.ex con-
61 ſenſu.§.fi.ff.de appel. ℂ † Secūda cōcluſio eſt talis vbi iudex
vult punire contumacem non notorium ſeu manifeſtum non
c poteſt hoc facere niſi parte citata ſi vult [c] mulctā imponere ſm
Bar.qui ita no.in.l.ij.ff.ſi quis in iuſ.vo.non ie.⁊ in.l.iij.§.ſi
ad diem.ff.de re mili.per tex.in.d.§.ſi ad diem ⁊ in.d.l.ij.ſed
tex.in.§.ſi ad dieꝫ poteſt euitari quia ibi loquitur in delicto ex-
traiudiciali ꝙ nō eſt notorium iudici tanqꝫ iudici ⁊ etiam agi-
tur ibi de magno preiudicio ⁊ graui pena que duo non concur
runt in caſu nřo q̄ mulcta eſt leuis pena ⁊ de cōtumacia ſaltim
preſumpta conſtat iudici vt iudici vnde melius facit tex.in.d.l.
ij.in ver.ex cauſa.⁊ hanc concluſionem tenet hic do.an.⁊ abb.
ſed dñs Bal.in.d.l.ij.tenet contrarium ꝙ imo ſine aliqua cita-
tione reus poſſit mulctari allegat Jnno.in.c.querela.ꝯ.de ꝓ-
cur.⁊ Ja.bu.in.l.ne quicqꝫ.§.vbi decretum.ff.de offi.procon-

c ℂ Judex quā do vult punire cō tumacē an requi ratur citatio.

d ℂ Juramentū operať ꝙ qs pōt cogi ꝓciſe ad factū vide plene p do. Ant.corſe.i repe. rub.de iureiur.in xv.priuilegi.

ſul.⁊ leg.p cōi opi.vltra doctores adduco.tibi tex.not.iudicio
meo.in.l.ſi quis.ff.de iuſ.vo.vbi pꝫ ꝙ ſi quis liberto vocāti pa-
tronū in ius ſine venia ptoris ſimplr imponat penā ⁊ velit ꝙ iu-
dex poſſit eum condēnare tñ ħ non dꝫ facere iudex ſine cauſe
cognitione ꝙ pōt ſubeſſe iuſta cauſa vt non debeat penas pati.
Ad idem facit optime tex.in.l.ſed ſi hac.§.ptor ait.ff.e.⁊ qđ
62 ibi per Bar.in.d.l.ij.in.ver.ex cā p que tex.pꝫ † ꝙ ad illud
ꝙ denegat regulariter aliqñ tñ ex cā pūitiſ ſemp dꝫ adhiberi
cāe cognitio ergo ⁊ ptis pñtia vt.l.in cauſe.§.cā cognita.ff.de
mino.multoſortius dꝫ iſtud obſeruari qñ iſtud qđ eſt faciendū
a iudice nō dꝫ fieri niſi ex cā.ſed.l.cōez cōcluſionē multū facit
id qđ habeť p glo.⁊ bal.in.l.⁊ in multis.C.de appel.vbi con-
63 cludit † ꝙ ſi quis iudex non poſſit imponere multā pro contu-
macia preſumpta ſed p vero dolo ditaxat ſi tñ imponitur vt
impoſitio multe ſed nō pōt negari ſi citatus nō cōparet notorie
cōſtat iudici de cōtumacia preſumpta ſed alias ex quo videtur
ꝙ ſine citatione poſſit reum multare licet hoc non debeat.pro
hoc facit optime tex.in.c.ij.§.de teſti.cogen.⁊ in.c.preterea.§.de
ap.in qbus pꝫ ꝙ pōt inferri pena ipſo iure a iudice poſt lapſuꝫ
terminū quo citatus nō cōparere vel parere ⁊ ſic inuenieť pena
impoſita anteqꝫ fiat reo copia defenſionis p nouā citationem
neceſſ verum ꝙ ſentiunt hic doc.q.in.c.ij.eſſe manifeſta cō-
tumacia q̄ ibi imponitur pena ſolum ex eo ꝙ ſuis teſtes nō cōpa-
reant in termino ⁊ ſimiliter in.c.preterea.ex eo ſolum ꝙ ſolue-
re debebat non ſoluit in termino ⁊ iſta non eſt cōtumacia mani-
feſta ⁊ concedunt doc.vnde poſſumus approbando commu-
nes opi.limitare cas hoc modo † ꝙ regulariter reus ſit citan-
dus fallit niſi iudex vehementer preſumatur de malicia rei ex
64 aliqua cauſa rationabili † niſi forte reus eſſet valde remotus
a tribunali iudicis ſic poſſunt intelligi iura predicta ⁊ cū dicit
ꝙ iudex lꝫ nō debeat pōt multare p dolo pſūpto ⁊ intelligo
dūmō citet prius reum q̄ non cōceditur idem priuilegium pre-
ſumptionis notorio ꝙ notorio veritatis.⁊ pro pdicta limitatio
ne vide ꝙ in ſimili dicit ſpecu.in ti.de ſen.§.ij.ver.ſed nunquid
65 iudex.vbi etiā dixit no.ad propoſitum † iudex reo contumaci
poſſit imponere penam applicandam parti ꝙ dictum Bald.
reputat notabile in.l.pro grauia in fina.C.commu.vel epi.
66 ℂ † Utrum aūt qñ pena imponiť ipſo iure ad declarandus
aliquā penā incurriſſe requiratur partes citatio.vide gl.no.in
cle.preſenti.de cenſi.⁊ in cle.ij.de penis ſup eo.ver.⁊ Moder.
in.c.ij.de eo.ſen.exco.⁊ Ang.⁊ dominum meum in
l.is cui bonis.ff.de ver.obli.⁊ qđ ponit not.Bal.in.c.j.circa
67 prin.de feu.ſine cul.non amit. ℂ † Tertia cōcluſio vbicunqꝫ
iudex vult imponere penaꝫ ordinariam ſtatutam p cōtumacia
ſemp hoc pōt parte non citata.vlterius ſm Bart.in.d.§.ſi ad
diem.vbi cōdenatio expenſarū poſſit fieri pre nō citata p cō-
tumacia.dic vt plene p doc.⁊ p bar.in.l.nō ignorat.C.de fruc.
⁊ lit.expen.⁊ ad materiam vltra doc.vide qđ ponit bar.in.l.ij.
in princi.fine cōiuncto.ff.ſi quis iuſ.di.non obtemp. ℂ In glo.
poſita ſuper verbo placere do.Ant.ponit hic aliud intellectu
ad iſtum tex.vꝫ ꝙ hic non eſt locus penitentie vel ꝙ pactum
de prorogando iuriſditionem in futurum fuit interpoſitū corā
iudice preſente ⁊ acceptante vel fuit prorogata iuriſditio in
dicem preſente ⁊ ꝙ hic ipſe tractat diffuſe materiam prorogā-
tionis ⁊ poſt ipſum do.Abba.addendo ad quedā dicta ipſo-
rum in iſta materia ⁊ procedendo ordinate. ℂ Uidenda ſunt
tria vel quattuor.Primū eſt poſito ꝙ pactū factū corā iudi-
ce nō iudicat prorogationē iuriſditionis vel ꝙ verba reſpiciūt
tempus futurū vel ꝙ ante lit.cōte.prorogatio fieri nō pōt.viden-
dū eſt vtrū preciſe quis poſſit cogi ad hoc pactū ſeruandū. Et
quid ſi pactū eſſet iuratum. ℂ Scdo principalr eſt videndus
vtrū tacita prorogatio iuriſditionis poſſit fieri ante lit.conte.⁊
quō. ℂ Tertio poſito ꝙ poſſit.vtrū poſſit fieri ante lit.con-
teſt.vtrū poterit fieri expreſſa.Circa primum vl inq̄ſtum do.
Anto.dicit ⁊ Moderni ꝙ qñ iſtud pactum interponitur ſuper
actu iudiciali ⁊ frāgitur fides debuſ.l.actori ⁊ iudici preciſe
poſſit cogi paciſcens ad factum.vt.l.ſi iuſſa.§.ſi.ff.de pcur.⁊
68 videtur ꝙ hoc ſit intelligendum quando promiſſio fuit fa-
cta iudici ⁊ parti tunc enim habet locum ratio doctorum iuriſ
ſed quando pmiſſio fieret parti licet iudice preſente ⁊ acceptan-
te per hoc nullum acquiritur ius iudici qñ parti fuit facta pro
miſſio pro ſuo intereſſe licet ius eſſet querendum tertio.videli.
habet locum hic lex ſi procuratori preſentis.ff.de verbo.oblig.
maxime q̄ pars non recipit pro iudice ſed habet locum tex.in
l.ſtipulatio iſta.§.ſi ſtipuler.⁊ qđ ibi no.in.d.l.ff.de verbo.oblig.
d ℂ † Ubi aūt pactū eſſet iuratū [d] dixit hic domi.Anto.⁊ ſi
prorogatio ſit facta in abſentia iudicis nō poterit cogi pars ꝓ-
69 ciſe ad factum ſed liberatur preſtando intereſſe ⁊ quia iura-
mentum ſapit naturam ſue principalis promiſſionis vt.in ca.
per tuas.ꝯ.de arbi.⁊ qđ ibi no.in.l.ſi.ff.qđ ſatiſda.cog.⁊ hāc
ſententiam

ſententiaꝫ ſequitur hic do.Abb.per rationes predictas ſed cō-
tra hanc determinationem tenet ipſe do.an.in.c.veniens.j.de
iureiuran.allegat glo.no.in.l.ſi pecuniaꝫ.in prin.ff.de condi.
ob cau.que vult ꝙ virtute iuramenti ille q promittit preciſe co-
gatur ad illud factum.⁊ hanc opi.optime ſequitur Bal.in vſi.
feu.circa preludia in.vj.col.de qua ēt meminit in.l.j.C.de ſen.
que pro eo qđ intereſt ⁊ placet mihi iſta opi.q̄ iuramentuꝫ dꝫ
impleri in forma ſpecifica vt in.c.ad noſtram.de iureiuran.ſm
vnam lec.facit qđ ponit Bar.in.l.iulianus.la piccola de con-
ditio.⁊ de monſtratio.⁊ in.l.amplius non peti.ff.rem ra.ha.
ℂ Non ob.ꝙ iuramentum debet ſortiri naturam contractus
70 priuilegialis † q̄ cōcedo verū primordialē ſed non acciden-
talē que ꝑuenit cōtractui ex mora.vt.l.itē veniunt.§.cū predi-
ximus.ff.de peti.here.⁊ tradit Bar.⁊ moderni in.l.certi con-
ditio.in princi.ff.ſi cer.pe.Intereſſe aūt prefatum infertur per
moram iuxta.l.ſi inſulam.cum materia.ff.de ver.obli.vide tñ
diffuſe.Jo.de Jmo.pro intellectu huius articuli in.l.ij.§.pe.
ff.de dona.vbi multum reuocat in dubium glo.in.l.ſi pecuniā.
71 ℂ Circa ſm cōis eſt opi.† ꝙ per quēcunqꝫ actum qui fit a
partibus coram iudice ēt ante lit.conteſt.qñ tacite vel expreſſe
per illum petitur aliquid a iudice fieri inducatur prorogatio iu-
a riſdictionis [a] vt renūciatio exceptionis fori ita nota.Baldus.
in.l.quidam conſulebat.ff.de re iudi.⁊ in.l.ſi conuenerit.ff.de
iuriſdi.om.iudi.⁊ in.l.fi.C.de excep.per tex.in.d.l.fi.in ver.a
prin.⁊ in.l.ſed ſi ſuſceperit.in.prin.ff.de iud.⁊ in.c.inter mona
ſterium.de re iud.Sed contra predictā cōem ſniaꝫ facit.l.aper-
tiſſimi circa medium.C.de iudi.⁊ in.l.nemo.C.de iuriſdi.om.
iudi.vbi patet ꝙ terminus proponendi declinatorius contra
72 iudicem eſt litis conte. ℂ Secundo facit ratio ſubtilis † quia
cum omnis exceptio que opponitur ante lit.conte. opponatur
ad finem repellendi iudicium lꝫ q̄tum ad eius cognitionem
videatur prorogata iuriſditio in iudice non tñ videbitur ꝓro-
gata reſpectu cognitionis principalis q̄ inducta ad vnum finē
non operantur finem contrariū vt.l.qui hoiem.§.fi.ff.de ſolu.
regula ꝙ ob gratiam de re.iur.⁊ ideo dic ꝙ hec opi.nō videť
vera ſupereſt vidē vtrū ꝓrogata ſit irreuocabiliter ſi eſt ſuper
quo dixit Ja.bu.⁊ Bal.poſt eum in.l.j.C.de iuriſdi.om.iudi.
73 † ꝙ a principio eſt ſemel prorogata ſed reuocabiliter q̄ non
eſſet ꝓrogata ſequereť ꝙ actus facti ante lit.cōte.eſſent nulli qđ
eſt falſum vt pꝫ in.d.l.j.ex hoc ēt ſequereť ꝙ ipſa lit.cōte.⁊ per
has rōnes hoc tꝫ Jo.an.in tit.de compe.iudi. additione.§.j.
ver.ſed qd erit. ℂ Sed iſta nō videnť bñdicta q̄ ſi eēt acq̄ſita
74 iuriſditio p actus ꝑcedentes lit.cōte.ipſi iudici † tunc nō vi-
deretur ei poſſe auferri ipſo inuito vt in.c.ſi tibi abſenti de pre-
ben.li.vj.⁊ p ea que ponit Bar.in.l.abſenti.in prin.ff.de do-
na.⁊ p regulā traditā in.l.fi.ff.de pac.⁊ in.l.ſi poſt mortem.ff.
de cōtratabulis dicendū eſt ergo vt primo dixi ꝙ nullo modo
iuriſdi.in cā ꝓncipali vť ꝓroga. ℂ Fatendū eſt tñ ꝙ quo ad
actus ꝑcedentis lit.cōte.bñ vť ꝓrogata iuriſditio vt dictū eſt ⁊
per ħ rñdeť ad argumenta bal.⁊ Joā.an.p ſupradicta vel dic
75 † ꝙ in eo q funditus caret iuriſditiōe.iuriſditio.ſuperueniens
ꝑcedente iudicio nō cōualidet retro geſta.vt.l.obſeruare.§.ꝓfi-
ciſci de offi.ꝓconſul.⁊ lega.⁊ ibi p bar.⁊ p glo.⁊ bal.in.l.ij.C.
qui pro ſua iuriſdi.in eo tñ q hꝫ fundamentū iuriſditionis ⁊ in
quē ꝓrogať iuriſditio eſt aliud ſm gl.⁊ doc.elegāter in.l.j.vbi
de cri.agi.oꝫ ⁊ ponit Jnno.⁊ moderni in.c.prudentiā.in ꝑnci.
ꝯ.de offi.deleg.vñ poſſumus dicere ꝙ ante lit.cōte.actus facti
erunt quodāmō in ſuſpenſo ſicut dicimus in ſimili in.l.ſi non
ſortē.§.ſi decē.ff.de cōdi.idebi.aduerte tñ q̄ dixit bal.no.ſin.l.
76 ſi ⁊ cōuenerit † ꝑalle.ꝙ ſi p tacitū litigiū ptis ꝓrogareť iuriſdi.
⁊ poſtea pereat inſtantia vel cā celetur primus proceſſus.aliqua
de cā nō cogeť reus interim rñdere in noua inſtantia corā iudi
ce incōpetenti ita dicit ſingulariter guil.de cu.in.l.ſi qs poſtea
ff.de iudi.⁊ ſcribit bal.in loco prealle.p.l.hos accuſare.§.ħ bñ
ficio.ff.de accu.⁊ p.l.ſi qs repetere in princi.ff.ad turpe.dixit ēt
77 ſinglr bal.in.l.j.C.ad.l.iul.repe.cōſidera † ꝙ prorogatio ta-
cita que fit p actuꝫ litigandi nunqꝫ pōt fieri in cā inq̄ſitionis q̄
cū in ea requirať cōſenſus ptiū vt.l.ij.ff.de iudi.nō eſt dare cō-
ſenſum ambarū partiū in inq̄ſitione qđ dictū forte nō eſt verū
lꝫ ſit nouū q̄ conſenſus duorū requiriť qñ agiť de preiudicio
vtriuſqꝫ in caſu aūt nřo q̄ agitur de preiudicio rei dumtaxat.iđ
ſola voluntas eius attendatur vt.l.nenſenius ⁊ quod ibi not.
ff.de neg.geſt.⁊ quod Bartolus.ponit in.l.nō ſoluꝫ.§.morte
78 ff.de oper.no.nuncia. † Jlud etiam ſcias ꝙ prorogatio que
fit de loco ad locum nunqꝫ poteſt fieri per tacitum conſen-
ſum partiū ſed requiriť expreſſus caſus eſt ſingularis in.c.ſta-
tutū.§.in nullo.de reſcrip.li.vj.per quē tex.ita cōſuluit Ang.⁊
ſequitur do.domi.in.d.§.in nullo. ℂ Circa tertium videtur
dicendum ꝙ qñ partes prorogant iuriſditionē litigando ante
lit.conte.coram iudice ideo valeat prorogatio quia iudex vti-
tur iuriſditione partibus volentibus ⁊ ſic cenſetur interuenire
79 quedam traditio † q̄ vſus in incorporalibus loco traditioni-
bus habetur vel eſt vt.l.quotiens.ff.de ſerui.Sed quando ꝑ-
tes conſentiant expreſſe in iudicem pñtem ⁊ acceptantem videť
ꝙ nulla poſſit iudici acquiri iuriſditio ex ħ ſolo primo q̄ qdaꝫ
ex ſola cōuentione de cōſtituendo ius incorporale nō cōſtituiť
ius incorporale in re vt.l.ſi pr.in princi.ff.quē ad ſerui.amit.⁊
no.in.l.iij.§.dare.ff.de vſufr.ſecūdo q̄ ptes ꝓrogantes iuriſdi
tionē ēt ſi vellent expreſſe transferre quaſi iuriſditionis poſſeſ-
ſionē nō vť poſſe q̄ nullā poſſeſſionē hñt penes ſe vñ dic bar.
80 no.in.l.ꝙ in eo.in prin.ff.de acq.poſ.† ꝙ lꝫ ruſtici exꝓſſe ſubij
ciant.ſe alicui ⁊ cōſtituāt ſe noīe illius poſſidē per ħ nō accipiť
quaſi poſſeſſio iuriſditionis neqꝫ iuriſditio q̄ nemo dat qđ nō
hꝫ.j.q.vij.dic hertū.hoc dicit no.Jnno.in.c.dilectus de capel.
81 mo.† ꝙ lꝫ ruſtici faciant hōagiū alicui vel ꝑſtent iuramentuꝫ
fidelitatis per iſtos actus non acquirit quaſi poſſeſſio iuriſdi.ſꝫ
ſaluando ſniam do.an.tanqꝫ.verā pōt dici ꝙ ptes hñt licentiā
a lege ꝓrogandi iuriſditionē in ꝑiudiciū ſui ſuperioris ⁊ ſic qđ
ad ꝑſonas ſuas in vna cā pōt transferre quaſi poſſeſſionem ⁊
ꝓprietatē iuriſditionis que eſt penes ſuū ſuperiorē quā vť trāſ-
ferre in ſeipſos iudici ſꝫ bal.no.in.l.ij.in.v.char.C.de ſeruitu.
82 ⁊ aqua in.verſi.† ſed quero vbi dixit † ꝙ ſi penes ruſticos eſt

a ℂ Prorogatio iuriſdictionis quō fiet.

quaſi poſſeſſio iuriſdi.hoc ipſo ꝙ ſubiciant ſeipſos transfun-
ditur hec quaſi poſſeſſio in eum cui ſit ſubiecto ⁊ eſt ratio licet
ipſe non dicat quia ſubicere ſe alteri non videtur aliud eſſe niſi
tradere ſe alteri iuxta ea que no.bar.in.l.etiam.C.de excu.mu-
ne.lib.xj.modo quando traditio fit in conſpectu rei transfertur
ipſius rei poſſeſſio licet nullus interueniat actus facti vt.l.j.C.
de acquiren.poſ.⁊ ibi no.ergo cum ipſe partes ſint preſentes
que ſunt res in quibus eſt acquirenda iuriſditio reſultat quedā
ficta traditio que repreſentat vſum facti in iuribus incorpora-
libus.non obſtat tex.in.l.ſi patrem prealleg.⁊ not.per Barto.
in.d.l.quod meo.quia loquuntur vbi nulla erat poſſeſſio for-
mata que poſſet transferri vel ſi erat formata non erat in pote-
ſtate partium illam transfere vt eſt hic ⁊ iſta ſunt multum ſub-
tilia ⁊ not. ℂ Circa quartuꝫ dic breuiter ꝙ dicta domi.Abb.
que arbitror eſſe veriſſima ꝙ ipſius partes litigando lit.con-
te.non videantur prorogare iuriſditionem vt.ꝯ.tenui nihilo-
minus ſi prorogant expreſſe incontinenti eſt facta prorogatio
quia iura non videntur requirere aliud vt patet in.l.eſt receptū
ff.de iuriſdi.omni.iudi.ij.queſtio.vj.c.nos ſi incompetenter.
⁊ in.l.iij.ff.de iudi.⁊ bonus tex.in.c.ſignificaſti.in titu.proxi.
⁊ eſt ratio differentie q̄ vt dixi ante lit.conte.ſi non prorogať
iuriſditio per litigium factum a partibus in cauſa principali hic
ſurgit a preſumpto defectu conſenſus vt declaraui in ſecundo
articulo hic autem eſt expreſſus conſenſus partium vnde nihil
obſtat quin fiat prorogatio ⁊c.

Decernimus.

Layci eccleſiaſtica ne-
gocia ſua auctoritate
tractare nō debent vel ſic ⁊ magis perfecte laycus nō
intromittat ſe de negocijs eccleſiaſticis nec eius iudi-
cio nec precepto debent iudices eccleſiaſtici iuſticiam miniſtra-
1 re.ſecunda ibi ⁊ epiſcopi.tertia eſt ibi nec propter. ℂ † Not.
b primo ex iſto tex.iuncta glo.in ver.preſumant [b] ꝙ illud dicitur
proprie preſumi qđ fit propria auctoritate ſine mandato alicu-
ius.ad idem facit tex.in.c.tanta.extra de exceſ.prela.Et facit ad
ſtatutum ſm Abb.ſic diſponens ꝙ quicunqꝫ preſumpſerit in-
trare poſſeſſionem alterius vel turbare tanta pena puniatur vt
non habet locuꝫ in eo qui nomine alterius ⁊ vt miniſter ſuper
quo vide gloſ.no.in.l.in rem.§.tignum.ff.de rei ven.⁊ quod
2 ponit bal.in.l.nō eo minus.C.de accuſa. ℂ † Scdo not.ver-
bum tractare qđ eſt valde generale per qđ patet ſm Ja.bu.ꝙ
layco non licet ſe impedire de aliquibus negocijs eccleſiaſticis
non ſolum de iuriſdictionalibus de quo vide plene per gloſ.
Archi.xvij.q.iij.c.laycis.⁊ in.c.noua actione.vbi eſt caſus ⁊
per Jnnocen.in.c.ij.de eta.⁊ quali.per Hoſtien.⁊ Joā.an.in
3 c.j.ꝯ.de ſindi.⁊ plene dicetur in gloſ. ℂ † Tertio no.ibi epi ⁊
Abba.⁊c.ꝙ abbatia dř eſſe prelatura ⁊ Abbas diciť prelatus
ſtricto modo.vt in.c.cum ob eccleſiarum.⁊ ibi not.ꝯ.de offic.
ordi.ſuper quo vide glo.no.in cle.j.de elec.⁊ qđ no.Archidi.
⁊ Joan.an.in.c.romana.de ſo.compe.lib.vj.⁊ hic plene per
An.de bu.⁊ Moder.⁊ ꝓ iſto no.vide glo.xciiij.di.c.a ſubdia-
4 cone. ℂ † Quarto no.ibi laycorum iudicio ſm domi.An.ꝙ
laycus non pōt eſſe cōſultor iudicis eccleſiaſtici in cauſa eccleſia
ſtica vel ſpirituali ita ꝙ teneatur iudex eccleſiaſticus ſeq preciſe
eius conſilium al's bene poſſit eſſe ſm inn.ħ facit quod no.per
hoſti.⁊ alios in.c.ſi pro debilitate.ꝯ.de offi.dele.⁊ eodē mō di-
xit hic Hoſtien.ꝙ poterit eſſe aſſeſſor de quo plenius dicetur
5 in perſecutione materie. ℂ Jn glo.poſita ſuper ver.perſumat.
pro declaratione materie ⁊ gloſ.videndum eſt primo vtrum

b ℂ Preſumere ꝓprie qd ſit iu vo vide fely.i.c.ij. in.ij.col.de excep tio.⁊ no.ꝙ vbi ꝑſumere qñqꝫ accipit i bona pte tex. eſt i.c.ad ei°.v.d.

Universidad del Rosario Archivo Histórico

indiſtincte iudex eccleſiaſticus poſſit delegare cauſam ciuilem
layco.ſecundo vtrum laycus poſſit conſtitui generalis procu‑
rator eccleſie circa temporalia.tertio nunquid laycus poſſit col‑
lector conſtitui principalis oblationū que fiūt in eccleſia vel de
cimarū ita ꝙ ipſi recipiant oblationes ꝑ ſe de altari vel de loco
vbi fiunt.quarto vtrū poſſit cōſtitui ꝓcurator ad vendendū rez
eccleſie. ¶ Circa p̄mū [a] dicit Franciſcus vercelenſis † ꝙ lay‑
co nō pōt delegari cā ciuilis inter clericos ſi reperiatur clericus
ydoneus.allegat tex.in.c.inter quattuor.ĩ.de reli.do.⁊ in.c.
relatum.ĩ.ne cle.vel mō.que iura parum faciūt ſm Modernos
vnde Jo.de ligna.hic ⁊ cōiter doc.ſequuntur gloſ.ſimpliciter
qꝛ ſi clerici poſſunt cōpromittere in laycū de re temporali vt in
c.expoſita.š.tit.proxi.⁊ traditur in.c.contingit.eo.titu.eadem
ratione vr̄ ꝙ cauſa layco poſſit cōmitti qꝛ arbiter procedit ad
6 inſtar iudicis.vt.l.j.ff.de arbi. ¶ † Tu aūt ſuper iſta mā di‑
ſtingue ꝙ aut iudex eccleſiaſticus vult laycum facere vicarium
ſuū etiam temporalibus dūtaxat vel delegatū ad vniuerſitatez
cauſarum temporalium.Et hoc fieri nō poteſt primo per tex.
qui de hoc clare loquitur in.c.in noua actione.xvj.qō.vij.in
ver.indecorum eſt in laycum vicariū epiſcopi fieri aut iudicare
clericos.ſecundo qꝛ ille pōt ſubrogari regulariter in locuz alte‑
rius ad vniuerſitatē cauſarum qui ad tale officiū poterat a p̄n‑
cipio aſſumi iure ordinario al's non vnde dicit Bald.not.ad
propoſituz in.l.parabolani iuxta fin.C.de epi.⁊.cle.per illum
7 tex.† ꝙ iuſticiarij vel aſſeſſores nō poſſunt cū abſentant ſe ab
officio ſubrogare loco ſui illū qui a principio non poterat eligi
ad illud officium pro quo eſt tex.no.quē ipſe no.alleg.in.l.j.C.
de propoſi.agen.in rebus lib.xij.per quem tex.dicit no.ibi bar.
8 † ꝙ doctor qui eſt cōdutus ad legendū nō pōt legere per ſcho‑
larem q̄uncunq̄ peritū dato ꝙ poſſit ſeruire per ſubſtitutum
9 † Aut iudex eccleſiaſticus vult delegare vnā cauſam inter cle‑
ricos layco ⁊ tunc ſubdiſtingue qꝛ aut hoc facit de cōſenſu ꝑ‑
tium ⁊ indiſtincte pōt ar.c.expoſita.š.tit.proximo aut nō facit
de conſenſu partiū ⁊ tunc dixit Archidi.in.d.c.in noua actio‑
ne ꝙ hoc fieri non pōt.qō dictum credo eſſe verum qñ reperie‑
tur clericus idoneus ſicut dixit Franciſ.per tex.in.d.c.in noua
vbi tex.dixit indecorum eſſe clericos iudicare ⁊ per rationez aſ‑
ſignatā in primo membr.Sed vbi non inuenietur clericus ido
neus credo ꝙ poſſit fieri delegatio qꝛ in tali caſu etiā reperitur
in ſimili ꝙ ille admittitur ad adminiſtrationem publicam qui
alias non admitteretur caſus eſt in.l.j.qui ⁊ aduerſus quos ⁊
10 in.l.nō tantū.§.j.vbi ex cauſa.⁊ ibi glo.ff.de decurio.† Vtrū
autē in caſibus in qbus nō pōt fieri delegatio in laycū ſi fiat ꝓ‑
ceſſus ſit nullus ipſo iure.an vero ſit opponenda exceptio bal.
ſentit in ſimili queſtione.in.d.l.parabolani.in fi.ꝙ ꝓceſſus ſit
nullus ipſo iure.Sed tu ꝑ iſto articulo recurre ad ea que ſcribūt
Innoc.Hoſti.⁊ Jo.an.in.c.ſciſcitatus.š.de reſcrip.⁊ qō no.
Bar.in.l.quidā cōſulebat.ff.de re iudi.⁊ in.l.iij.ad fi.ff.ad.l.
iul.de vi.priuata ⁊ qō no.Inno.in ſimili in.c.antepe.ĩ.ne cle.
vel mo. ¶ Circa ſm inq̄ſitū Inno.⁊ Jo.do.Ant.hic ⁊ in.c.
11 j.š.de ſindi.tenet † ꝙ adminiſtratio [b] vniuerſalis rectuz tem‑
b poraliū layco cōmitti nō pōt adde ꝙ dn̄s collecn̄t.hic ⁊ Abb.
modernus vr̄ aliter dicere.Nā ſm eos fatendum eſt ꝙ genera‑
lis adminiſtratio eccleſie ⁊ rerum eius per quā laycus acquire‑
ret aliquam preeminentiam in perſonas eccleſiaſticas cōmitti
12 non pōt vt in.c.iudicatū.lxxxix.di.⁊.c.ij.š.de eta.⁊ qua † ſed
ſi cōmittitur temporaliū adminiſtratio retenta adminiſtratione
ſpiritualium penes ipſum vel cōmiſſarium qui ſit perſona ec‑
cleſiaſtica videtur ꝙ iſta commiſſio fieri poſſit vt ſentit gl.cla‑
re in.d.c.iudicatum.Et qꝛ ceſſat ratio propter quā eſt inducta
iſta ꝓhibitio.ſ.ne laycus ſit ſuperior clericis in eccleſia ⁊ ipſis
imperet vel de ipſis diſponat ſiue iudicet vt in.c.in noua.xvj.
13 q.vij. ¶ † Preterea qꝛ ſi cōmittitur ſeu conceditur laycis ꝙ
poſſint cōducere res eccleſie ad firmam.⁊ in.c.veſtra.ĩ.de lo‑
cato.⁊ no.in.c.fi.ĩ.ne prelatus vices ſuas eadem ratione videt̄
cōcedenda ſimplex adminiſtratio.Sed iſta opi.prima facie vr̄
dubia qꝛ ſi bn̄ ꝓſpicies tex.in.d.c.in noua aſſignatur duplex cā
propter quā prohibet̄ laycis eſſe adminiſtratores eccleſie.pria
eſt ne habeant p̄eminentiā in clericos. ¶ Secunda eſt diſpari
tas profeſſionis ⁊ habitus ex qua preſumptiue inducitur diuer‑
ſitas voluntatum ⁊ morum vt ibi dicitur ⁊ iſta cauſa ſiue ratio
non ceſſat in illo cui committitur adminiſtratio temporalium.
ergo ſatis eſt ad hoc vt remaneat probibitio legis vt.l.libero‑
rum.§.j.ff.de his qui no.infa.⁊ in.l.ſi neutri.§.fi.ff.de priuil.
credi.⁊ ꝙ ille tex.loquatur etiam in caſu noſtro patet ex fine
ipſius dum dicit ꝙ qui h̄ facit eſt obnoxius pauperibus qbus
bona eccleſie ſunt erroganda.patet etiam ex princip.tex.iuncto
c.quoniam eadem cauſa.⁊.q.nam in prin.confirmatuz eſt ſta‑
tutum concilij calcedonenſ. ꝙ proprie loquitur in cōmiſſione
adminiſtrationis rerum eccleſie vt pȝ ex ver.facultates eccleſie

a ¶ Circa p̄mū an cā ciuilis cleri‑ corū poſſit cōmitti layco vltra au‑ ctoritates allega‑ tas hic ꝑ barb. vide fely.in.c.fin.de offic.ordi.

b ¶ Adminiſtratio rerū tpaliū ge‑ neralis nō poteſt cōmitti layco.

poſitaz in tex.Secundo oſtenditur ꝙ iſta concluſio non ſit va
ex ratione quare aſſignat tex.in.c.iudicatum.prealleg.nam ibi
prohibetur res eccleſiaſtica cōmitti layco ⁊ iubetur cōmitti cle‑
rico vt ille q adminiſtrat res eccleſie tanq̄ ſubiectus epiſcopo
facilius poſſit puniri ex hoc enim preſumitur ꝙ erit diligentior
vt ibi dicit in tex.ſed iſta ratio pariter excludit ēt in adminiſtra‑
tione temporalium ergo in illis etiam dȝ intelligi tex.maxime
qꝛ ibi non apparet ꝙ fuerit cōmiſſa adminiſtratio ſpiritualium
14 confirmat̄ iſta concluſio per tex.in.c.ij.š.de eta.⁊ quali.† vbi
laycus prepoſitus vniuerſaliter adminiſtrāde eccleſie remouet̄
in totū tanq̄ male prepoſitus lȝ hoc nō eſſet faciendū ſaltim
in temporalibus poſſit preſſe ⁊ videt̄ ꝙ deberet valere cōmiſ‑
ſio quo ad illa lȝ non quo ad ſpiritualia vt dicit Fe.de ſenis in
ſimili de cōpromiſſo generali facto in laycū conſilio ſuo.cxxv.
per tex.⁊ gl.in.c.cū tempore.š.tit.proxi.ergo ſatis patet ex illo
tex.ꝙ etiam in temporalibus laycus perfici non pōt non ob.c.
15 veſtra.ĩ.de loca † qꝛ magis intereſt eccleſie haberet illū q non
adminiſtrat vniuerſaliter res eccleſie vt ꝓcuratorez nō ſubiectū
iuriſditiōi ſue qꝛ cōfidit de ipſo ⁊ faciliter poteſt fraudare illū q
conducit fructus eccleſie tamen ratio non eſt tanta ſuſpitio frau
16 dis ⁊ detrienti ecclie.† Vtrū aūt poſito ꝙ adminiſtratio vl'is
layco cōmitti non poſſit in tpalibus ſi cōmittitur mandatuȝ ſit
nullū ipſo iure.an vero laycus ſit potius remouendus vel ob‑
ſtat exceptio ſibi agenti vr̄ dicendum ꝙ cuȝ iſta ꝓhibitio ſit de
iure poſitiuo in tpalibus valeat cōmiſſio ipſo iure lȝ obſtet ex‑
ceptio vel poſſit reuocari pro hoc faciunt no.in.d.c.ſciſcitatus.
de reſcrip.hoc tȝ ſimpliciter feder.de ſenis.conſi.ſuo.cclxx.fere
17 in eadem qōne † vbi dixit ꝙ ēt in caſibus in quibus clericus
non pōt eſſe procurator layci de quibus in.c.ſacerdotibus.ĩ.
ne cle.vel mo.ſi clericus ſit ꝓcurator cōmiſſio non eſt nulla ipſo
iure.ſed dȝ opponi exceptio ante lite.conte.iuxta not.in.c.nr̄a
š.de ꝓcur.allegat ea que no. Inno.in ſimili in.c.antepe.ĩ.ne
cle.vel mo.pro qua cōcluſione vide que ſingulariter ponit bar.
in.l.poſt mortem.in fi.ff.de adop.vbi dixit allegans quandā
18 glo.not.† ꝙ q̄uis ad petendam legitimationem non poſſit
conſtitui procurator valet tn̄ conſtitutio ſi fiat ⁊ per hoc eſt ex‑
19 peditus ſecundus articulus. ¶ † Circa tertiū dixit an.de bu.
hic ꝙ laycus non poteſt deputari principalis collector oblatio
num eccleſie nec ēt operarius in eccleſia eadem rōne qꝛ ſpūalia
non poſſunt committi laycis vt in.c.ſacroſancta.⁊ in.c.maſſa‑
na.š.de elec.pro hoc facit tex.x.queſtio.ij.c.ſanctorum.⁊.c.hāc
conſuetudinem.vbi pȝ ꝙ oblationes nō poſſunt neq̄ debent
vſurpari a laycis vel per ipſos accipi.⁊ hoc tenet Hoſtien.in
c.ij.de eta.⁊ qua.⁊ ibi plene per do.an.ſed do.abb.moder.hic
impugnat iſta dicta quia q̄uis ius decimādi nō poſſit cōmitti
layco tanq̄ ſpūale vt in.c.cauſamq̄.de preſcrip.⁊ in.c.apoſto
20 lica.ĩ.de his qui fiunt a prela.† tn̄ ipſa facultas percipiendi ⁊
actualis perceptio tanq̄ aliquid temporale vr̄ poſſe cōmitti ꝙ
pȝ h̄ȝ eū qꝛ decime pn̄t locari layco vt i.c.veſtra.ĩ.de loca.tȝ gl.
ĩ.de deci.c.a nobis ſicut dicimus in ſimili ꝙ q̄uis ius prebende
ſit ſpūale ipſa tn̄ perceptio eſt tpalis ſm gloſ.in.c.is cui.de ſen.
21 excō.in.vj. ¶ † In ꝯtrariū ſm ipſuȝ facit qꝛ cōiter ꝓhibitio fa‑
cta in ſpūalibus extendit̄ ad annexa ſpūalitati vt ꝓbat̄ in.c.cuȝ
laycus.ĩ.de reb.ec.nō alie.⁊ in.c.queſitū.de re.ꝑmu.iō ꝯ ipſuȝ
facit qꝛ ꝓhibitio que ſit de iure ſpūali cōiter extendit ad facul‑
tatē temporalē que a iure ſpūali ꝓcedit vt in.c.dilecto.ĩ.de ꝑ‑
bē.⁊ tȝ Hoſtien.an.de bu.in.c.maioribus eo.tit. ¶ Non ob.
tex.in.c.veſtra.⁊ in.c.fi.ne prela.vices ſuas qꝛ pōt dici ſaluan‑
do cōmunem ſnīam ꝙ cōductor q ꝑcipit fructus ſoluendo pen
ſionem vr̄ percipere ab adminiſtratore eccleſie nec aliter facere t
eos ſuos niſi de voluntate adminiſtratoris percipere videntur
iuxta ea que habentur in.l.ſi his qui.§.fi.ff.de furtis.ſed non
eſt ita in nudo ⁊ ſimplici miniſtro. nam eccleſia potuiſſet per
clericuȝ percipere decimas cum nihil aliud recipiat a layco ad‑
miniſtrator ſed in caſu penſionis ipſe percipit aliquid imediate
per ſe in penſionem ⁊ ſic non videtur fructus principaliter per‑
cipi.a layco ſed ab eccleſia ⁊ ꝑſona eccleſiaſtica.Et per ratiōes
p̄dictas al's ſcribendo ſuꝑ hoc paſſu tenui cōem ſnīaȝ.ſed nūc
conſiderando melius plus placet opi.do.abb.qꝛ q̄uis cōdu‑
ctor rei videatur fructus percipere de voluntate rectoris eccle‑
ſie nō tn̄ ſequitur.ergo videtur eos percipere de manu rectoris
eccleſie.ſed ex facultate quam hȝ virtute locationis.vnde non
videtur eſſe dr̄ia inter iſtos caſus recte conſideranti illud quod
cōiter dictū eſt ꝙ prohibitio facta de iure ſpūali ⁊c.procedit vbi
eſt eadem rō.ſed in caſu in quo eſt diuerſa rō cū rō ceſſet in nu‑
da facultate que eſt in iure ſpūali cū ſit ius temporale quod ca‑
dit in laycū de ſui natura.igitur actualis perceptio videt̄ poſſe
cōmitti layco vt dicit hic abb.⁊ retuli ſupra.
22 ¶ † Circa quartū ⁊ vltimum dicit hic do.an.ꝙ laycus non
pōt conſtitui procurator ad vendendum rem eccleſie quia tunc
actus

actus ſubſtantiaretur in perſona ꝓcuratoris: ſȝ do.an.⁊ Joā.
de imo.impugnāt hoc dictū qꝛ ſi poteſt laycus eē ꝓcurator in
cā ſpūali ⁊ in iudicio vt in.c.j.de ꝓcu.lib.vj.multo fortius in
cā tpali ⁊ extra iudiciū ꝑ rōnem tex.in.d.c.j.qui dicit ꝙ quili‑
bet pōt eſſe procurator q nō reperitur ꝓhibitus.ſed nō reperit̄
prohibitus eſſe laycus ꝙ ſit procurator in vna cā particulari ec
23 cleſie.ergo poterit eſſe procurator confirmat̄ iſta cōcluſio † qm̄
per lit.conte.ſubſtātiātur actus iudici ⁊ oēs proceſſus in perſo
na procuratoris vt in.l.j.C.de ſentē.⁊ no.in.c.querelam.š.de
elec.⁊ tn̄ laycus pōt eſſe ꝓcurator vt in.d.c.j.rn̄.qꝛ in ipſo actu
principalis alienationis procur.qui vendit noīe eccleſie cenſet̄
miniſter.ſ.in trāſferendo dn̄iuȝ ꝙ eccleſia hȝ penes ſe ſicut eſt
nudus miniſter in acquirendo vt.l.quod meo.§.procur.ff.de
acq.poſ.⁊.l.certe.§.ſi ꝓcur.ff.de precario.⁊ lȝ ꝯctus ex quo ſit
alienatio actiue ⁊ paſſiue fundetur in perſona ꝓcuratoris vt.l.
procur.q pro euictione.ff.de ꝓcu.⁊ qō ibi no.nō tn̄ ꝓꝑ hoc de
bemus dicere ꝙ laycus ſit inhabilis ꝓcur.qꝛ hoc ius alienatio
nis nunq̄ fuit apud eccleſiā ante ꝯctū.vnde nō pōt dici ꝙ ius
eccleſie ſubſtāciet̄ in perſona ꝓcuratoris.⁊ ideo plȝ opi.mode.

Uando cauſa iuri patronatus nō pōt tra
ctari per iudicem ſecularez ſȝ per
eccleſiaſticuȝ vel ſic annexa ſpūalibus tractantur co‑
rā iudice eccl'aſtico ſicut ⁊ ipſa ſpūalia nō diuidunt̄.
1 ¶ † Nota p̄mo ꝙ diſpoſitio facta aliquo iure regulariter tra‑
hitur ad connexum ⁊ dependens concordantes.in.c.ſane ⁊.c.
preterea ſupra de officio.delega.⁊ in cle.diſpendioſam.de iudi
ci.⁊ in.l.ij.ff.de iuriſ.om.iud.propter quod dicit hic do.Abb.
veram eſſe glo.quam quidam reprehendunt in.c.litteris.ĩ.de
iura.calum.que dixit ꝙ ſicut in cauſa ſpirituali olim non iura‑
batur calumnioſe de veritate ita cauſa iuriſpatronatus que eſt
annexa ſpirituali niſi eſſemus in materia exorbitanti ⁊ multuȝ
odioſa quo caſu forte non fieret extenſio ad annexum ⁊ depen‑
dens de hoc tamen remittet ſe ad not.in.d.c.litteras ⁊ dicetur
2 ibi plenius cū gl. ¶ † Scdo not.ꝙ iuſpatronatus nō dicit̄ ꝓprie
ſpirituale ſed connexu ſpiritualitati.Goffre.tamē dixit in ſum‑
ma de iurepa.in.§.j.ꝙ origine ⁊ natura ſua p̄mordiali eſt ius
mere ſpirituale.ſed accidentaliter ex diſpoſitione eccleſie poteſt
dici temporale annexū ſpirituali qꝛ cadit in laycum ⁊ per hoc
infert dic do.An.ex quo ad omnia preterq̄ in his que ſunt ex‑
preſſe conceſſa layco iuſpatronatus dicitur eſſe ſpirituale.Di‑
xit ēt glo.no.ꝙ pōt dici ius mixtum diuerſis reſpectibus in.c.
pie mentis.xvj.q.vij.ſed melius eſt dicere ꝙ eſt ius temporale
annexum ſpiritualitati ſicut hic tȝ do.Abb.latiſſime diſcutiēs
articulū ⁊ in rubrica.š.eo.vbi plene ſcripſi poſt eum hic autem
ſcias ꝙ quo ad effectus qui ſequatur ex conceſſione facta layco
iuſpatronatus ſemper cenſetur eſſe res temporalis:⁊ ideo tran
ſit ad heredes etiam extraneos.xvj.q.vij.c.conſiderandum.⁊
no.glo.in.c.filijs ea.cauſa ⁊.q.⁊ hic per doct.vt in.c.cum ſm
ĩ.de iurepatro.⁊c.

Et ſi clerici confeſſio vel ꝓbatio facta
coram iudice incompeten
ti eſt nulla ipſo iure ſi autez ſit facta coram iudice in
competenti probatio aut confeſſio dȝ iudex punire
ſm qualitatē criminis vel ſic ⁊ clarius iudex eccleſiaſticus non
dȝ condēnare clericū conuictū vel cōfeſſum coram iudice ſecu‑
lari ſed probato crimine vel confeſſo corā ſe pōt clericū depone
re vel ſuſpenderē ſm delicti qualitatē.ſcda ibi ſicut tn̄ tertia ibi
1 ſi vero. ¶ † No.primo dr̄iam eſſe inter confeſſum ⁊ conuictū
qꝛ ille proprie dicitur conuictus contra quem.Eſt probatuȝ ex
trinſecus crimen preter ſuam confeſſionem vt.l.euȝ qui in p̄n.
2 ff.de iureiu.⁊.l.ij.C.quorū appel.non reci. ¶ † Et ex iſto tex.
pȝ ſm Modernos duplex cōcluſio.prima eſt ꝙ ſicut confeſſus
de crimine pōt cōdēnari ita ⁊ ille qui eſt conuictus lȝ nō cōfeſ‑
ſus ad idem tex.in.l.qui ſnīa.C.de penis.vn̄ dicit glo.no.ij.q.
v.c.preſul.ꝙ ēt ſummus pōtifex ad dictū duorū teſtiū poſſet de
3 poni ad idē bonus tex.in.l.j.in prin.ff.de queſti. ¶ † Secun
da cōcluſio ꝙ appellatione cōuicti nō cōtinet̄ cōfeſſus de pro‑
4 prietate ſermonis ⁊ ideo dicit hic Abb.Modernus † ꝙ ſi ſta‑
tutum facit mentionē de cōuicto non extenditur ad confeſſum
ad idem adducit tex.in.l.eū qui in prin.ff.de iureiur.⁊ qō tra‑
ditur.in.c.de hoc.ĩ.ſymo. ¶ Et aduerte quia hoc eſt dicere ꝙ
materia ſtatuti appellatione ꝓbationis nō venit cōfeſſio.⁊ eſt
fatendū iſtud dictū vbi nō eſſet eadē rō alias dictū eſſet magis
dubiū ſuper quo vide qō ſingulariter ponit Bal.in.l.fi.⁊ auc.
ibi poſita.C.ſi cer.peta.⁊ in rubrica.C.de ꝓba.⁊ do.ant.de bu.
in rubrica.ĩ.de ꝓba.⁊ ibi pleniſſime ſcripſi ſuper hoc articulo.
5 ¶ † Secunda no.ibi aliquatenus ⁊c.nam ex iſto text.videtur
probari ſm quoſdam ꝙ confeſſio facta coram iudice incom‑
petenti ⁊ maxime coram layco per clericum nullum facit indi
6 cium ad cōdemnationez.† Et ſic vr̄ ꝙ ille qui ſic eſt confeſſus
non poſſit cogi perſeuerare in confeſſione corā iudice incompe
tenti.ita ꝙ propter hoc poſſit poni ad torturaȝ quod tenet hic
domi.An.licet alij multi contra de quo dicitur in prima gloſ.
7 ¶ † Et aduerte ſm do.abb.ꝙ qñ confeſſio eſt nulla qꝛ iudex
eſt incōpetēs nō differt cōfeſſio a ꝓbatiōe.vn̄ ſumit̄ talis regu
la ꝙ qñ ꝓceſſus eſſet nullus ex defectu incōpetētie ita eſt nulla
cōfeſſio ſicut alia probatio.Sed qñ ꝓceſſus eēt nullus ex defe‑
ctu forme.puta ꝙ libellus erat ineptus vel qꝛ non preceſſit litis
conteſta.tunc lȝ probationes ſint nulle non eſt inualida con‑
feſſio alleg.tex.⁊ quod ibi not.in.c.piſanis.ĩ.de reſtitu.ſpoli.
⁊ qō habetur in.c.penitentibus.l.di.in glo.per quam limitat
concluſionem predictam ſm diſtinctionem Bart.in.l.fi.con‑
feſſus ibi omnino videas.ff.de cuſto.reo.⁊ qꝛ de iſto articulo
dicetur pleniſſime in.c.examinata.ĩ.eo.vbi tangit do.Anto.
8 ideo non proſequor vlterius hic. ¶ † Tertio no.ibi ſicut ⁊c.
ꝙ cui non nocet ſnīa non nocent acta ēt ipſa confeſſio ſicut ecō
tra cui nocet ſnīa nocent acta ſm Innocen.c.cāmq̄.ĩ.de teſti.
9 ⁊ per Bar.in.l.ſi mater.§.fi.ff.de excep.rei iudi. ¶ † Quar‑
to no.ibi iureiur.⁊c.ad hoc vt confeſſio facta coram ſuo iudi‑
ce preiudicet dȝ fieri in ipſo iudicio iudice ſedente pro tribunali
vt.l.pe.ff.de iuſti.⁊ iure. ¶ Aliquando nō p̄iudicat vt.l.iube‑
mus.C.de libe.cau.vbi forte cā non requirat plenariam cogni
tionem ſm moder.hic per tex.cū glo.in.l.voluit.ff.de interro.
ac.⁊ quod habetur in.l.ictus fuſtium de his qui not.infa.
10 ¶ Quinto not.ꝙ confitenti crimen in iudicio non parcitur
neq̄ minoratur pena vr̄ confeſſus timore ꝓbationum vt dicit
glo.no.in.c.de hoc in ver.in iur.circa prin.ĩ.de ſymo.ſi confi‑
teretur ante motum iudiciuȝ.dicit tamen Inno.in.d.c.de hoc
ſequuntur hic moder.ꝙ adhuc eē equum vt confitenti ſponte
11 in iudicio aliqualiter diminuetur pena. ¶ † Vltimo no.ꝙ nō
omne crimē eſt dignum depoſitione imo dȝ eſſe graue crimen
xvj.q.vij.c.inuentum.⁊ que crimina ſint digna depōne.dic vt
habetur in.c.ex tenore.⁊ in.c.fi.ĩ.de temp.or.⁊.lxxxij.diſtin.c.
12 apoſtolus in glo.⁊ plene in.§.ſequenti per doct.† Et vlterius
collige ex eo verſic.ꝙ q̄uis pena excōicationis nō imponatur
niſi precedente contumacia ſm gloſ.not.xj.q.iij.c.epi.⁊ dixi‑
mus in.c.j.š.e.tamē pena ſuſpenſionis poteſt imponi imedia
te pro delicto.cōcor.tex.⁊ qō ibi no.moderni in.c.reprehenſibi
lis.in prin.ĩ.de appella.in glo.poſita ſuper.ver.condēnandi.
ibi dȝ puniri quaſi conuictus interpretatiue ⁊ ex hac glo.doc.
13 colligunt principaliter duas cōcluſiones.prima eſt † pro infa
mia orta contra clericum de qua grauata eſt eius opi.pōt indi‑
ci clerico purgatio etiam ſi habuit originez a laycis.ſed domi.
Hoſtien.dicit hic ꝙ non de facili neq̄ ſemper ex forma orta a
laycis.i.ex dictis laycorū debebit indici purgatio.alleg.tex.ij.
q.vij.c.laycos.⁊ in.c.clericis.de imu.ec.lib.vj.In quibus pȝ
ꝙ layci preſumuntur eē feſti clericis ⁊ inimicis.ergo per dictuȝ
eorum nō dȝ indici purgatio vt in.c.cū intuente.§.j.ĩ.de pur.
cano.⁊ quod ibi no.Do.Abb.hic dicit glo.noſtram optime
loquitur qꝛ intelligit ꝙ inducitur purgatio qñ nimis eſt graua‑
ta opi.clerici quo caſu credit glo.eſſe veraȝ propter ſcandalum
quod orit̄ ex nimia infamia alleg.duas glo.pro iſta glo.in.c.
qualiter.la.ij.in ver.a maliuolis.ĩ.de accu.alia in.c.cum dile‑
cti.In.gl.pe.de purg.cano.que voluit expreſſe per.c.quoties
eo.tit.ꝙ etiā ſi fama habeat ortū a maliuolis ⁊ inimicis dum‑
modo ſit apud bonos ⁊ graues poſſit indici purgatio ⁊ ſic ſen
tit do.Abb.ꝙ vbi ex infamia nō timeretur ſcandalū tunc non
indiceretur purgatio in caſu gl. ¶ Tu aūt pro veritate iſtius
14 articuli premitte † ꝙ qñ infamia eſt multum vehemens in du
bio preſumitur ex ea oriri ſcandalū niſi delictuȝ puniatur vt in
c.fi.circa prin.ĩ.de collu.⁊ in.c.qualiter ⁊ qñ.§.ij.ĩ.de accuſa.
15 ¶ † Scdo ꝓmitte qꝛ ſicut ex ſola infamia pōt indici purgatio
ita ex ſola ſuſpitione.ita probat tex.no.in.c.inter ſolicitudines.
16 in prin.ĩ.de purga.cano.hoc premiſſo dicēdū eſt ad.q.† ꝙ ſi
ex infamia orta a layco verifit̄r oriri ſcādalū indiſtincte pote‑
rit indici purgatio qꝛ tunc nō indicitur penitentia propter in‑
famiā ſed propter ſcandalū.Si vero ſit infamia ſimplex ⁊ non
violenta p̄ſumptio ⁊ ſcandaloſa tunc eſt diſtinguendum vltra
doc.ꝙ aut infamia oritur a laycis vel ab alijs inimicis hoc m‑
curantibus ⁊ tunc p̄ſumitur ꝙ malo zelo hoc faciāt nec indicet̄
purgatio ſic probant tex.in.d.c.cū in intuente.§.j.ver.nos igi
tur.Aut infamia hȝ originē a laycis vel ēt a maliuolis non tn̄
principaliter hoc intēdentibus diffamare ⁊ tunc poterit indici
purgatio de laycis ꝓbat̄ in.c.ſemꝑ p̄ſbyter ſi a plebe.ij.q.v.⁊
optime facit tex.in.c.oībus.iuxta ea cā.⁊.q.vbi dr̄ ꝙ ſi clericus
ſit infamatus apud ep̄m ſiue apō clericos apud plebē quā regit
dummō ſint ꝑſone graues ⁊ honeſte indicitur purgatio.Sicut
ergo hec qualitas ꝙ aliquis ſit laycus dūmodo al's ſit ꝑſona
honeſta nō facit vt infamia dicat̄ eſſe apud perſonaȝ idoneam
17 † ita nec vr̄ facere ꝙ laycus nō ſit perſona idonea ad inducen

Universidad del Rosario | Archivo Histórico

dam originẽ fame.arg.c.de cetero.j.de teſtibus vbi pꝫ ꝙ ſicut laycus non accuſat clericũ propter odiũ pſumptũ vt dictũ eſt. ita non teſtificatur cõtra clericũ de maliuolis vr̃ text.in.c. inter ſolicitudinis. in prin.preall'. vbi pꝫ ꝙ infamia que habet ortũ ob accuſationẽ propoſitã ꝗuis accuſatus fuerit abſolutus eſt ſufficiens inducere purgationẽ ꝛ tñ habuit originem ab inimico vt pꝫ in auc.de teſti.ſ.ſi vero odioſus.ꝛ ex notatis in.c. cũ
18 oporteat.j.de accu. ¶ † Scðo colligunt ex iſta glo. ꝙ ſi ſtatutum facit mentionẽ de confeſſo ꝛ cõuicto noſtro nõ intelligit de ficte cõfeſſo ꝛ cõuicto ẽm do.an.ꝛ Moder.hic ꝑ h facit op
19 time hic tex.dicit Bald.no.in.l.qm̃.ff.eo. † ꝙ bannitus qui ficte habetur pro cõfeſſo non efficitur infamis.qꝛ lex que loquit de confeſſione vera non hꝫ locũ in ficta ſicut ẽ cõfeſſio que fit per procuratorem facit.l.iij.ſ. hec verba.ff.de neg.geſt.cũ ſi.ꝛ qð ſingulariter tradidit Guil. in ſpec.in tit. de confeſſis.ſ.vi dendum v̇.ſed nunqd.vbi dixit ꝙ ꝗuis confeſſio facta in vno iudicio aliqñ faciat fidẽ in alia inſtãtia nunꝗ tñ hoc eſt verũ ſi cõfeſſio hec ſit facta per ꝓcuratorẽ. ¶ Et ad p̃dicta benefacit glo.quã hic allegat do.an.in.l.ij.ſ.diuus.ff.ð iu.fiſ.ꝛ qð no. Bar.in.l.eius q delatorẽ in fi.eo.ti.ꝛ Bal.in.l.ij.C. de eden. Sꝫ tñ aduerte ꝙ in mã exorbitãti ꝛ ſtricti iuris ſicut eſt qñ ſtatutum vel lex nollit appellationem confeſſo ꝛ conuicto vel cõfeſſo tantum nõ ſolum cõprehendit ficte confeſſus ꝛ conuictus ſed non cõprehendit confeſſus ſi non ſit confeſſus ſponte ẽm Bal.in exemplo.ſ. poſito ꝙ ſi ex forma ſtatuti bãnitus habet pro confeſſo ꝛ conuictus nõ poterit appellare talis bãnitus qꝛ hoc ipſo ꝙ habetur ꝓ confeſſo ꝛ conuicto ius commune trahitur ad ſtatutum per interpretationem paſſiuam iuxta.l.j.ſ. l.falcidia.ꝛ qð ibi not.ff.ad.l.fal.ꝛ faciet ius commune ꝙ bannitus non poterit appellare ita dicit Bal.no.in.l. omnes populi.ff. de iuſti. ꝛ iur. qð dictum in ſimili queſtione approbat Ja.bu.i ſua diſputatione quã refert no.Bart.in.l.ictus fuſtiũ
20 ff.de his q no.infa. ¶ † Pro eadẽ rõne hec tñ dicta debes intelligere vbi ſtatuens expreſſe poſſit appellationem remoueret. Sed ibi hoc non poſſet qꝛ eſſet appellandum ad ſuperiorẽ iuxta.c.veniẽtes.j.de iureiur.ꝛ qð tradit per glo.ꝛ Bart.in.l. preſcriptione.C.ſi ꝯ ius vel vti.pub.ꝛ per Bart.in.l. oẽs populi.ff.de iuſti.ꝛ iur.ꝙ ſi tũc nõ põt ſtatutũ directe inducere nõ poteſt inducere ꝑ indirectũ vt.l. pupillus.ſ.ſi.ff. de aucto.tu.ꝛ l.fraus.ff.de legi.ita determinat ſingulariter Bal.l.l.ita demũ
21 in vlti.col.C.de procur. ¶ † Illud aũt ſcias ꝙ qñ lex vel ſtatutum hꝫ aliquem pro confeſſo intelligitur de confeſſione iudiciali ꝛ ſolẽni ẽm Cy.ꝛ Bal.poſt eum in.l.qm̃ circa principiũ commenti.ff.de his qui no.infa. ¶ In ea.gloſ.in fi.ibi.ij.q. j.in.c.multi ꝓ ſolutione iſtius cõtrarij dic vt plene ſoluit gloſ. in.d.c.j.inter alias ſolutiones ponit vnã que magis congruit littere ꝛ cõiter approbatur.vꝫ ꝙ ille text. loquitur de layco qui fuit confeſſus vel conuictus de crimine corã ſuo iudice ſeculari ꝛ ibi dicitur ꝙ talis proceſſus facit fidem coram iudice eccleſiaſtico ita ꝙ conuictus coram iudice ſeculari poterit per eccleſiaſticum excõicari quã glo.do.Abb.Moder.hic approbat in caſu ſuo intelligens ꝙ ibi peccator excõicator in foro penitẽtiali iuxta formam.c.nouit.j.eo. nec eſt mirum hic qꝛ in foro penitentiali admittuntur probationes nõ plene ꝛ non perfecte vt in.c. preterea.j.de ſponſa.xxij.qð.v.c.hic vr̃. Unde eccleſia in tali foro recipit informationem etiã ab heretico.xxiiij.q.j.c. quiſqꝫ.
22 ¶ † Sed magis dubium.nunquid ſi reus eſt cõuictus vel cõfeſſus corã iudice ſeculari.an iudex eccleſiaſticus teneatur ſequi proceſſum iudicis ſecularis ꝛ econtra. An iudex ſecularis debeat ſtare proceſſui iudicis eccleſiaſtici quã.q. tetigit hic domi. An.hic ſuper qua dixit Guil.de cu.ꝛ Bar.poſt eum in.l.magiſtratibus.ff.de iuriſdi.om.iudi.ꝛ in.l.ij.in princi.ff.de cuſto. reo. ꝙ neuter iſtorum iudicum tenetur ſtare proceſſui alterius per tex.in auc.de ſan.epi.ſ. ſi vero crimine. vnde infert Bart.
23 in.d.l.diuus † ꝙ ſi inquiſitor cõdemnat hereticum ꝛ tradit eũ curie ſeculari iudex ſecularis nõ tenetur ſtare proceſſui iudicis eccleſiaſtici ꝛ ꝗuis dictum in ſe poſſit eſſe verum vt.j. videbimus ſi ponatur exemplum in crimine non mere eccleſiaſtico in
24 exemplo tamen poſito per Bart.eſt falſum † qꝛ hereſis eſt eccleſiaſticum crimẽ de quo iudex ſecularis nõ poteſt ad modum cognoſcere vt in.c.inqſitionis.ſ.prohibemus debere.in vj.ꝛ per hanc rationem hic tenet contra eum tenet Pet.de anch.in ea fuerit in.ix.q.iuxta fi.Bal.vero in.l.magiſtratibus prealle. ſimpliciter ſequitur opi.Bar.ſed in auctẽ.clericus iuxta fi.C.de epiſ.ꝛ cleri.diſtinguit.ꝙ aut remiſſio fit ad inſtructionẽ.Aut
25 ad pene impoſitionem. ¶ † Primo caſu tenetur ille cui fit remiſſio ſtare ꝓceſſui alleg.no. in cle.paſtoralis. de re iudic.vbi colligit contrarium per glo.impoſitam qꝛ ibi concluditur ꝙ iudex domicilij qui remittit reum ad locum delicti priuſꝗ remittat debet ſe ſummarie informare ꝛ ſic ſatis patet ꝙ tali infor

matiõe ſummarie iudex qui habet plene cognoſcere de delicto nõ dabit fidem vt in.c.veniẽs.j.de teſti.ꝛ in.c.cum dilectis.j.ſi. j.de ordi.cogn. Anu ergo lectura mea eſt corrupta aut dictum ſuum non eſt verum in caſu.c.de.c.paſtoralis.ſed poteſt eſſe verum in omni caſu.l.non dubium.ff.de cuſto.reo.de cuius intellectu vide per Bar.in.d.l.diuus primo poteſt eſſe verum qñ alicui de iure pertineret cognitio criminis exemplum in.l.ij.c.vbi ſenator vel clarius.ij.q.vj.c.ſi quis.ꝛ qð plene dixi.in.c.j.ſ. eod.
26 ¶ † Secundo caſu ſubdiſtinguit ꝙ aut queritur vtrum iudex ſecularis teneatur ſtare proceſſui iudicis eccleſiaſtici ꝛ tenet ꝗ iudex inferior qui tenetur ſtare proceſſui ſuperioris nihil tamen allegat.aut queritur vtrum iudex eccleſiaſticus teneatur ſtare probationi facte coram iudice ſeculari ꝛ non tenetur per.d.ſ. ſi vero crimen do.Abb.hic in effectu tenet ꝙ ſi iudex eccleſiaſtic adiſ omnino ad eundem finẽ ꝛ inter eaſdẽ pſonas vel inuocatur in auxilium a iudice ſeculari tenetur ſtare pceſſui iudicis ſecularis primũ pꝫ in.c.ſi.de excep.lib.vj. ¶ Scðm ex tex.ꝛ qð ibi no. per Jo.an.in.c.j.ſ.de offi.or. de quo tñ dic vt ibi. Aut agitur corã iudice eccleſiaſtico ad diuerſum finẽ.l.ad imponendũ nouam penam coram iudice eccleſiaſtico,vel ſeculari.ꝛ tunc tꝫ ꝙ probationes facte corã vno iudice nõ faciũt fidẽ corã alio.tñ qꝛ agit ad diuerſum finẽ iuxta.c.veniens.j.de teſti.ꝛ qð no.do.in.c.ſi. c.ex penitẽtibus.tñ qꝛ dicit de eodẽ delicto ſi quo nõ dꝫ ſepius queri.vt.l.j.ſ.ſi.ff.de nau.cau.ſta. ſꝫ iſta dicta nõ videntur
27 † qꝛ pbatiões facte in vno iudicio vbi plene cognitũ ẽ cã faciunt fidẽ in alio iudicio eque plenario ſꝫ intẽtato ad aliũ finẽ ẽꝫ Bar.q.ð plene declarat in.l.ij.ſ.hedicto.ff.vi bo.rap.ꝛ in l.q rome.ſ.duo fres.ff.de vbo.ob.ꝛ ẽ cõis õia modernorum in.c.cũ dilectus.in ſi.j.de or.cog.ꝛ in.d.c.veniens.nõ.ob.tex. quẽ allegat bar.ad h in.d.l.diuus.ꝗ tñ ibi iudex ſecularis declarat glo.ſup v.adeat.ꝛ tñ ibi iudex ſecularis hẽbat cognitionẽ ſup crimine ad finẽ pene.vꝫ tñ reſpectu pene imponẽde per cũ vnde de iuris rigore dꝫ ſtare ſuo pceſſa ꝛ h indicat ibi tex.maniſeſtiſſime. ¶ Primo qꝛ ibi nõ eſt ꝙ eꝰ abſolute poſſit nõ ſtare actus iudicii ſecularis ꝛ qð recuſat ſtare debeat acta trãſmitti ad ſuperiorẽ ſecularis iudicis ꝙ iudicabit vtrũ illis actis ſit ſtandũ ex quo ſatis dꝫ intelligi ꝙ ibi inducitur ꝙ diſpenſatiõe quedã in fauorẽ clericorũ vt nõ preciſe iudex eccleſiaſticus dꝫat ſtare actis non tamẽ eſt in arbitrio ſuo illa acta non conſequi. ¶ Scðo qꝛ ibi h nõ pmittitur epiſcopo ſimpliciter ſed ſi dicat iudicẽ ſecularẽ iniuſte proceſſiſſe allegando forte aliqua cauſas coloratam ergo ſi hoc nõ dicat ſtãdum eſt proceſſui iudicis ſecularis.vnde indubitanter exiſtimo illum tex.loqui in alio caſu ꝛ ſi dicatur in caſu illo iudex eccleſiaſticus non tenet ſtare proceſſui quãdo iudex ſecularis poterat cognoſcere ad vtrũqꝫ finẽ multo minus tenetur ſtare quando iudex ſecularis proceſſit ad finem diſtare imponendi penã temporalẽ. poſſet reſponderi ꝙ in caſu dicti.ſ. clericus grauatur in vno qꝛ datur electio accuſatori ꝙ poſſit eũ conuenire corã iudice ſeculari vel eccleſiaſtico.vnde nõ ẽ mirũ ſi in altero releuatur iuxta.l.cum q.in pn. ff.de iureiurã. ſꝫ tamen placet inductio pdicta.ſ.facta pro opinione doctorũ ꝛ cõis opi.Nõ ob.qð no.Bar.in.l.ij.ſ.h edicto.ff.vi bo.rap.qꝫ loquitur quando reo deducitur in diuerſis iudicijs ad diuerſum finem ſicut cum agitur ciuiliter ꝛ criminaliter de eodem crimine tunc.n.ita nocẽt acta ꝛ pſunt ſicut prodeſſẽt ꝛ nocerent ſnia abſolutoria iuxta ea que not.Innoc.in.c. cauſamqꝫ.j.de teſti.ꝛ Bar.in.l.ſi mater.ſ.ſi.ff.de excep.rei iu
28 di.Sed in caſu noſtro recte cõſiderãti ꝫ ex vno facto reſultãtis duo crimina propter duas perſonas offenſas. vel propter duo genera perſonarũ offenſarum que ponunt.xij.q.j.c. duo ſunt vt.l.ij.ſ.ſciant pluresꝰ ꝛ ibi per Bar.ff.de ſepul.vio.ꝛ iõ vꝫ deduci in iudicio coram iudice eccleſiaſtico diuerſa reo ergo probationes facte in vna re nõ pderunt in alia vt.l.habebat.ꝛ ibi no.ff.de inſtito.ꝛ.l.cũ queritur.ff.de excep.rei iudi.ꝛ ꝙ iſta ſint duo crimina reſultantia propter duas perſonas offenſas tenet Jo.bu.in.l.placet.C.de ſac.ſan.eccle.ꝛ ſequitur ibi Bal. ꝛ propterea dicit Bal.no.in quodam ſuo conſilio ꝙ refert pro de aucto.ꝛ ſuper.ſ.ſequitur in regula ea qui fiunt.de regu.iur.in.ij.q.ꝙ
29 † abſolutoria lata a iudice ſeculari vel eccleſiaſtico non tollit facultatem alteri iudici procedẽdi ſup crimen ꝙ iſta ſunt duo
30 crimina. ¶ † Etaduerte ꝙ h doctrina pcedit quãdo ex vno facto reſultant duo crimina ꝙ due perſone ſunt offẽſe.ſecus ſi reſultarent duo crimina pter duas qualitates coherentes delicto ſeu facto.nam tũc abſolutoria lata ſuper vno crimine pareret exceptionem rei iudicate ſuper altero ſi eẽt idem accuſator ſecus ſi diuerſus.primum tenet Bart.no.in.l.denũciaſſe.ſ.qd tamen in vlti.q.ff.de adul.ſcðm probatur in.l.q de crimine.C. de accu.ꝛ declarat Bar.in.l.ſi adulterijs. cũ inceſtu in prin.ff. de adul.ꝛ per hoc expeditus iſte articulus. Secundo adde dlct io doc.ſuper iſta glo.inquãtũ allegant Jnn.in.c.per inquiſitionem.

31 ſitionem.de elec.volente † ꝙ confeſſio facta coram iudice in cõpetenti hꝫ hanc virtutem ꝙ confeſſus cogitur in ea perſiſtere ꝛ per eam poterit dãnari niſi eam exponat vel reuocet ꝙ hoc dictum ex mente doctorum h ꝛ prout exponit Bal. magis clare dꝫ declarari hoc modo.non ꝙ confeſſio ipſa plene probet crimen ſed ꝙ operabitur ꝗtum confeſſio extraiudicialis de qua vtrum plene probet crimen. an vero ſolum faciat indicium ad torturam dicetur.j.in.iij.arti. ¶ Et pro veritate huius paſſus
32 conſidera duos caſus ẽm do.Abb.Moder. † nam aut clericus trahitur inuitus vel quilibet alius ad iudicẽ in competentẽ ꝛ tunc iſta confeſſio nihil penitus operabit. ꝛ ita videtur probare tex.noſter in ver.aliquatenus.ꝛ ſic ſentit Jnno.ẽm euꝫ in d.c.per inquiſitionẽ.ꝛ eſt ratio huius dicti qꝛ ille qui ẽ tractus inuitus ad examen vetitum preſumitur coacte confeſſus ꝛ non volũtarie qꝛ cle.layci opido ſunt infeſti.ij.q.vij.c. laycos ꝛ hñ facit tex.in.c.imperialem.in ver.duas. de prohibi.feu.alie.per Fede. Aliquando clericus litigat voluntarie coram layco vel quilibet alius coram iudice incõpetenti ꝛ tũc iſta confeſſio vtrũ aliquid operet̃ ſunt opi.nam Jnno. dixit ꝙ ſic vt ſupra declarauit.ſed ꝯtriũ ſentit ipſe idem in.c.cuꝫ ſupra.j.de confeſ.ꝛ in.c. ꝗꝫ ſit graue.j.de exceſ.prela.primam op. ſecuti ſunt quidam cõſulentes ꝛ bene diſputantes vt refert hic do.An. per regulam vtilẽ de regu.iur.qꝛ vtile per inutile non debet vitiari. ſꝫ huic rationi reſpondit do.An.ꝛ hñ ꝙ ẽm intentionem partis confitentis hic nõ ſunt duo actus q poſſit ab inuicem ſeparari ſicut dicitur in ſimili in.c.cum dilecti.j.de do.ꝛ contu.ꝛ in.l. ſi cum dies.ſ.ſi.ff.de arbi.ꝛ per Bar.in.l.j.ſ.nunciatio.ff.de op.no. nun.ſed ẽ vnus actus dũtaxat.ſ.cõfeſſio iudicialis vnde argumentum nõ vr̃ valere. ¶ Scðo arguũt ex.l.ij. ꝛ qð ibi no.C.
33 communia vtriuſqꝫ iudi. † vbi patet ꝙ ſi nõ valet ſnia vt ſnia ad minus ex conſenſu partium valet vt pactũ ꝛ traditur in .c. ſignificaſti in glo.j.de fo.compe. Sed ad hoc argumentũ qð magis tangit põt reſponderi dupliciter.primo quidem qꝛ illa glo.non habet locum qñ ille partes ſtant in vim ſimplicis conſenſus ita ꝙ non ſequitur exẽptio al's exceptio facti poſt cõſenſum glo.eſt ſing.quã ponderat ibi Bal. ad hoc in.l.ſi diuerſa
34 in prin.C.de tranſac. † Uel aliter ꝛ meliꝰ quãdo eſt lata ſnia ſi partes expreſſe approbant ſniam ad hoc vt aliqd operetur operatur conuentio partium.Et qꝛ in partiũ cõſenſu non eſt dare actum forme inductũ,iccirco valet ſnia vt pactum. ſed quando pars confitetur corã iudice incompetenti dato ꝙ tantum videt velle ꝙ actus valeret eo modo quo poſſet ẽ peccatum forme in quo ſtet regula ꝙ ſi nõ valet ꝙ ago vt ago,nõ vꝫ vt valere põt vt.c.cum ſuper.ſ.de offi.delega.ꝛ.l. an inutil'.in prin.ff.de ac
35 ceptil. ¶ † Et ꝑ hanc rationẽ dicunt doct.in.d.c.ſignificaſti ꝙ ſi partes ſcienter litigant corã iudice incompetenti, eius non poſſunt prorogare iuriſdictionẽ, ſentẽtia lata de conſenſu par
a tium [a] non valebit in vim pacti.ſicut etiam tradidit Bal.poſt glo.in.l.j.in fi.C.qui pro ſua iuriſdi.ꝛ per iſtam rõnẽ tenet h do.An.ꝯ prefatos doc.ꝛ ꝑ tex.noſtrum in ver.aliquatenus ꝛ concludit ꝙ confeſſio facta coram iudice incompetenti nõ habebit effectũ cõfeſſiõis extraiudicialis. Et ipſe idẽ do.An. hic iuxta finẽ cõmenti ſui expreſſe tenet contrariũ ꝙ iſta cõfeſſio extraiudicialis ipſius valet do.Abb.nititur ſaluare verba ſua.vt hic per eũ ipſe aũt ſequitur opi.Jnno. in hoc ſcðo membro po
36 ſita in.d.c.per inquiſitionem quã tñ limitat ſingulariter † niſi confeſſio fiat coram iudice incompetenti corã quo ciuiliter agebatur de crimine qꝛ tunc illa nil probat coram iudice competenti allegat tex.in.c.olim.ſ.de reſcrip.vbi etiam hoc poſuit Bal. aũt in iſto articulo varie loquitur.nam in.l.magiſtratibꝰ tenet ſimpliciter ſententiam Jnno.in loco prealleg. ſed in.l.vna.C. de confeſſis in pe.col.dicit ꝙ iſta confeſſio facit indiciũ ad torturam,niſi reuocet̃,qꝛ ex quo fuit indicium ad torturaꝫ.niſi reuocetur,ei preiudicabit,ꝛ fuit nulla,nec habet probare errorem,ex quo fuit nulla,eſt reuocabilis,ex ꝛ cõfeſſione nulla non põt qs damnari,ẽm glo.in pe.l.ff.de queſti. Sꝫ iſta opi.eſt falſa qꝛ cõfeſſio fuit nulla vt iudicialis,nõ vt extraiudicialis,ꝛ hoc vltimũ ꝯ Jnno.videtur ẽt ponere Bal.ibi vnde ipſe idẽ in.l. clarum
37 de auct.pſtan.diſtinguit aliter vꝫ. † ꝙ aut talis cõfeſſio iuuat̃ alijs coniecturis ꝛ preſumptionibus,ꝛ tunc cogitur quis perſeuerare in cã corã iudice competenti,aut non iuuatur alijs coniecturis,ꝛ tunc nihil operatur,pro primo dicto vltra ipſuꝫ vide glo.not.ꝗꝫ ibi ponderat Bar.in.l.ictus fuſtium.ff. de his qui
38 no.infa.que voluit † ꝙ cõfeſſio extraiudicialis cõiuncta cũ iudicijs veriſimilibus bene probat crimen iuxta regulam quã ponitur in.l.ij.ſ.ſi.ff.de excuſ.tuto. Tu aute in iſta mã potes ſeq opi.cõem pmo ꝑ glo.no.quã ibi põderat Bar.ad hoc in.l.cũ ſcimus.in fi.C.de agri. ꝛ cẽ.li.xj.que voluit ẽm vnũ intellectũ
39 † ꝙ cõfeſſio facta corã notario ꝗuis non valeat vt iudicialis vꝫ tñ vt extraiudicialis,ꝛ ſic limitat gl.in.l.iubemus.ſ.ſi.ff. de lib.cã ꝛ in.l.hac cõſultiſſima.ſ.ſi.ꝛ qð ibi no.C.ð teſt. ¶ Secundo per tex.ẽm vnã lecturã in.l.ictus fuſtium.ff. de his qui no.infa.vbi pꝫ ꝙ cõfeſſio facta corã iudice in tortura nõ in forma iudicij põt valere quo ad impediendam penã extraordinariam ergo vr̃ ꝙ fortius valeat quo ad iudiciũ quã ad torturã. ¶ Tertio pro hac cõcluſione adduco caſuꝫ no.in.l.diuus.in pe.ꝛ vltimo Rub.ff.de cuſto.reo.per quã tex.dixit ibi Barto.
40 † ꝙ confeſſio facta coraꝫ officialibus de quibus ibi in tex. nõ põt eſſe ſufficiens ſola ad condemnationẽ ſed tex.innuit in dicto pe.rub.ꝙ niſi eſſet fraus que communiter ſolebat committi per dictos officiales qꝛ aliqñ dixerunt reũ dixiſſe ꝙ non dixerat iſta confeſſio aliquid operaretur ꝛ eſſet ei credendum. Intelligo quo ad torturam qꝛ quo ad cõdẽnationẽ nõ poſſet operari vt ibi declarat Bar. ¶ Nõ ob.tex.no.in.l.iij.C. de repu. here.ꝛ qð ibi per Bal.vbi probatur ꝙ in actibus iudicialibus ſi non valeat qð ago vt ago non valet vt valere põt. Et ad ſupra allegata per domi.Ant. reſponde qꝛ ad iſta duo dicimus
41 † ꝙ eſt differentia inter actum diſpoſitiuum ꝛ actuum probatorium.nam actus diſpoſitiuus qꝛ recipit eſſentiam totaliter a voluntate partium ꝛ vltra non extenditur.vt.l.non omnis.in principio.ff.ſi cert.peta.non valet vt valere poteſt ſi peteretur in forma qꝛ lex preſumit partem ita velle vt.l. non codicillum C.de teſta.actus autem probationis magis pendet a iuris diſpoſitione ꝛ iudicis ꝗꝫ actus diſpoſitiuus ꝛ ꝗꝫ a voluntate ptis: vnde dicit Jnno.ſingulariter in.c.cum olim. de cenſi.ꝛ ſequit̃
42 An.de bu.in.c.licet cãm.de ꝓba. † ꝙ ꝗuis pars impugnet inſtr̃m productum in iudicio ſi tñ illud inſtr̃m probat ius ſuuꝫ iudex ex officio põt illi probationi credere ꝛ per hoc eſt expedi
43 tus iſte articulus. ¶ † Circa tertium articulum quo queritur vtrum confeſſio extraiudicialis facta de crimine plene probet
b crimen [b] fuerunt opi.nam glo.vr̃ ſingulariter dicere in.l.capite quinto.in prin.ff.de adul.ꝙ iſta confeſſio facit iudicium ſufficiens ad torturam etiam ſi fiat pte preſente vt pꝫ ex glo. relata ad tex.Sed Jac.de are.quem ibi ſequitur Bal.in.l. quoniam ff.de his qui no.infa. diſtinguit vtrum ſit facta diſcrete ꝛ parte preſente.vel indiſcrete ꝛ parte abſente. ¶ Primo caſu dicit ꝙ preiudicat plene in criminalibus per illum tex.ꝛ qꝛ ſicut in ciuilibus cõfeſſio facta parte preſente preiudicat in.c.ſi cautio.j.de fide inſtru.ꝛ.l.cũ de indebito.ſ.ſi.ff.de proba. ita dꝫ preiudicare in criminali qꝛ ẽm modernos hic non eſt diuerſa ratio quãtum ad hoc: ergo idem dꝫ cenſeri in vtroqꝫ vt.l. abſentem.ff. de penis.ꝛ ibi no.ꝛ hanc opi.ſequitur hic do.Ant.de but.Et clarius ꝛ diffuſius in.c.veſtra.de coha.cle.ꝛ mu. ideꝫ ſequitur do.Abb.Moder.hic allegans Jnno.quem dicit ſic debere in
44 telligi in.c.per inquiſitionem.ſ.de elec.vbi dixit. † ſi cõfeſſio ſit facta de certo crimine ꝛ interueniant alie ſolẽnitates cogitur reus perſeuerare in illa ar.l.generaliter.C.de non nu.pe. ꝛ per illud verbum ſolemnitates intelligit alias partis preſentiam. Bar.auteꝫ in.d.l.capite quinto.ꝛ in.l.ſi confeſſus.ff. de cuſto. reo.ꝛ in.l.ſi.ff.de queſtio.ꝛ Saly.in.l.ſi.C.eo.ti.tenent ꝙ ſolũ faceret indiciũ ad torturã.que opi.vr̃ verior ꝛ magis placet nõ
45 qꝛ lꝫ pars recipiat cõfeſſionem ſup crimine fatendum eſt † ꝙ iſta cõfeſſio ꝓbabit crimen ſi agatur ciuiliter de ipſo.ſed ſi agat criminaliter ad vindictam publicam iuxta.l.licitatio.ſ.ꝙ illicite.ff.de publicanis.pſentia partis nihil operabitur qꝛ ſi acta in crimine vbi agitur ciuiliter de ipſo crimine non faciunt fideꝫ in iudicio criminali iuxta ea que tradidit Bar. in.l.ij.ſ. hoc edicto.ff.vi bo.rap.fortius erit dicendum idem in cõfeſſiõe extraiudiciali.vnde quoniam ad rempublicam iſta confeſſio vr̃ fa
46 cta parte abſente † niſi pars preſens acceptaret nomine ſuo ꝛ reipublice quo caſu poſſet eẽ vera opi.moder. per ea que tradidit Bal.eleganter poſt Dy.in.l.j.in fi.C. qñ lice.ab emp.diſ. ꝛ do.An.allegans dicta ſpec.in.c.ſi cautio.j.de fide inſtru.
¶ Pro iſta cõcluſione optime facit tex.ꝛ qð ibi per Bal.in.c.
47 j.ſ.ſi enim quid ſit inueſti.in vſi.feu.vbi pꝫ † ꝙ per confeſſionem factam a teſte extra iudicium non conuincitur teſtis de falſo ſi poſtea contrariuꝫ dicat in iudicio ꝛ tenent communiter Moder.reprehendentes Bar.in.c.cum cauſam. in vlti.glo.j. de teſti.pro his ẽt bene facit qð no.ponit Joã.an. in ti.de confeſ.ſ.qualiter ver.qd ſi latro. in illa queſtione qualiter virtute confeſſionis que emanauit in iudicio criminali poſſit tertio qñ
48 fuit accuſator al's ſuccurri ad dãna ꝛ intereſſe. ¶ † In gl.poſita ſuper verbo tenet.vr̃ glo. tria concludere ꝙ clericus in cauſa
c mere ciuili corã iudice layco [c] reconueniri poteſt per regulã generalem poſitam.iij.q.viij.c.cuius in agendo.ꝛ idẽ tenuit glo. ij.q.j.c.multi. Sꝫ cõtrariũ tenuit Archi.in.c.j.de cle.cõiu.lib. vj.ꝛ Pet.de bella pti.Marti.ſilima.ꝛ Cyn.in aucten.ꝛ conſequenter.C.de ſen.ꝛ interlo.om.iudi.ꝛ do.An. de but.hic do. Flo.Abb.Moder.rationes eorum que magis vrgent ſunt iſte. ¶ Primo adducunt text.in .c.j. de cleri. coniuga.libro.vj.

a ¶ Snĩa lata ẽt de cõſenſu partiũ ꝑ iudicẽ incõpetẽtẽ nõ hꝫ viꝫ pacti.

b ¶ Cõfeſſio extraiudicialis fcã ð crie an plene probat crimẽ vide de hac.q.ꝑ Fely.i.c. auditis.col.xix.ð pſcrip. ꝛ qd pulchre iferat Ang. in cõſi.ſuo.x.inci. in cauſa predicta.

c ¶ Clericus an poterit recõueniri corã iudice layco. vide plene ge. mi.ꝛ q̃ ibi apoſti. in.c. cuius i agendo in.iij.co.iij.q. viij. Lãcelo. in.l. g'non cogit.ff.de iudi. do. Maria. ſoc. in.c.j.i.v.ar. prin.de muta.pe.

Universidad del Rosario Archivo Histórico

vbi vr ꝙ clericus non pōt cōueniri de crimine corā iudice lay
co ne ꝙ directo negat per indirectū videat cōcedi per quā rō
nē vr poſſe dici ꝙ ſicut clericus non poſſet directe conueniri co
ram iudice layco ita nec per viam recōuentionis que eſt via in
directa ſed ad illum tex. reſpondet Jo. de imo. ⁊ bene ꝙ ibi lo
quitur de cā ciuili no. ſup crimine ⁊ ſic nō attinet ad queſtionē
49 noſtrā † preterea lz illud qđ ē phibitū directo videatur phibi
bitum attentari per indirectū vt. l. j. C. de natu. lib. ⁊ l. fraus ⁊
l. § legem. ff. de legi. nō tñ illud qđ ē prohibitū pncipaliter vr
prohibitū in pntia pme conuētōis vt ſtatim dicetur. ℂ Scđo
adducunt tex. in. c. qualiter. §. eo. vbi dixit ꝙ omnino phibitū
eſt clericos trahi ad forū ſeculare que dictio omo preciſe vr ſi
gnificare ꝙ nulla via poſſit trahi. ad hoc faciunt iura oīa que
hoc ſimpliciter prohibēt imponēdo penā trahēti ⁊ reſpondēti
vt in. c. ſi diligēti. j. ti. proxi. cuz ibi allegatis ſed ad iſta omnia
eſt facilis rñſio ꝙ loquuntur in cōuentione non in recōuentiōe
in qua ē diuerſa rō. ℂ Tertio arguunt ſic reconuētio pcedit
virtute tacite prorogationis fundate ſuper electione facta de iu
dice vt patet in. d. c. cuius in agendo. ſed progatio non poteſt
fieri de ſpecie ad ſpeciē penitus diuerſam ſicut ē iuriſdictio de
ri. ⁊ layci vt patet in. c. ſi imperator. ⁊ in. c. cui ad verū. lxxvj.
di. ⁊ l. ij. §. j. ff. de iudi. ergo talis reconuentio fieri non poterit.
ℂ Confirmatur iſta ratio ab ipſis ꝙ nō pōt fieri expreſſe
non pōt fieri tacite vt. l. non intelligit. §. tacita. ff. de iure fiſ. ſed
clericus non pōt expreſſe iuriſdictionem prorogare in laycum
alias nec tacite. ℂ Sed huic rationi reſpondent Jo. cal. ⁊ alij
tenentes oppoſitum ꝙ iſta non cōcludit ꝙ licet ex iſta ra
tione vltima ꝙ ſicut clericus non poteſt expreſſe cōſentire in iu
dicem nō ſuum eccleſiaſticū vt in. c. ſignificaſti. j. ti. proxi. ita nō
poſſit reconueniri coram iudice non ſuo eccleſiaſtico hoc autē
eſt §. c. j. ⁊ §. q. j. de mutatis peti. ergo iſta ratio non
procedit. ſed ab hac impugnatione defendit dicta pe. ſubtan
tialiter hic do. Ant. dicens ꝙ aliquando prorogatio fit ſm na
turam iuriſdictionis ⁊ tunc aliquid permittitur fieri tacite ⁊ in
cōſequentiam ꝙ non permittitur expreſſe vt patet in. c. dilecti
de fo. cōpe. ⁊ in iuribus prealleg. vnde dicit Bal. no. in. l. nulli
C. de iudi. ꝙ in recōuentione cognoſcit iudex ſic de incidenti
ad cauſam principalem. ℂ Sed cōtra naturas ipſius iuriſdi
ctionis nec principaliter ⁊ expreſſe nec tacite ⁊ in cōſequentiam
pōt iuriſdictio in alterū prorogari. vt patet in. c. tuam de ordi.
cog. ⁊ in. c. latoz. §. ꝙ ſili ſint legi. hoc autem ē contra naturam
iuriſdictionis eccleſiaſtice ꝙ clericus ſubſit iudici ſeculari vel ꝙ
iudex ſecularis habeat iuriſdictionem maxime per rationem que
redditur. xcvj. di. c. denique ergo nec tacite nec in conſequentiaz
pōt iſta iuriſdictio prorogari. Tertij circa iſtas rationem que
eſt difficilis dicas ꝙ aſſumptū eſt falſum. qꝛ lz ſubiectus in quo
eſt iuriſdictio verbi gratia. Clericus nihil proſus pertinet ad
iudicem ſecularem cā non ipſa ē eē temporalis ⁊ ſm naturā
50 ſuam eſt iuriſdictionis iudicis ſecularis. † Vnde non eſt bo
num ſimile de cā ſpūali in qua ē inhabilitas in materia ad cāz
temporalem in qua ē ſolum inhabilitas rōne perſone. ⁊ ita di
cit Bal. in. l. cum papinianus. ⁊ in auc. ⁊ cōſequēter nam ſola
inhabilitas perſone non facit actum proprium ⁊ naturam fa
ciendi ſicut inhabilitas māe vt pz in. l. ſi is qui duos. ⁊ ꝙ ibi p
Bar. ff. de lib. leg. ⁊ ideo vna prohibitio eſt fortior alterat vt pz
ex no. p glo. in. l. non dubium. C. de legi. ⁊ in. l. cum. l. ff. de fi.
51 deiuſ. ℂ † Pro his facit optime ter tutor. ff. de aucto. tut. ⁊ qđ
not. Bar. in. l. pupillus. ff. eo. ti. vbi patet ꝙ quis tutor. ſit pro
hibitus emere re pupilli in cōſequentiaz tamen permittitur ſibi
emptio ⁊ tñ eſt res pupilli que prohibetur alienari in cōſequentiā
ſicut ⁊ principaliter vt. l. fin. ⁊ ibi no. C. de legi. tu. ⁊ lz in clerico
non ſit iuriſdictio iudicis ſecularis propter hoc tamē ratione dz
dici ꝙ prorogatio que fit in iudicem ſecularem ſit contra naturā
iuriſdictionis. ſed ꝙ priuilegium perſone que nullo modo perti
net ad laycū veruntñ ꝙ tenentes. iſtam partē principaliter ſunt
52 fundati ſup tacita prorogatione. ℂ † Alterat ad rōnem hut. qꝛ
illa procederet qñ principaliter fieret prorogatio de diuerſa ſpē
ad diuerſam ſpēm qñ in cōſequentia illa hz pmittit vt ē caſus
in. l. quoties. C. de iudi. ⁊ in. l. interdū. §. ꝙ fure ⁊ ibi p Bar. ff.
de fur. lz pe. de ancha. ſubtilis doctor attingens ſolemniter iſtū
articulū in regula ea ꝙ fiūt de reg. iur. q. xiij. lz opi. glo. noſtre
quā approbant hic in cā mere ciuili Hoſti. ⁊ Jo. an. ⁊ Bar. in
auc. ⁊ conſequenter. C. de ſen. ⁊ interlo. om. iudi. per ratiōes de
quibus hic p doc. ℂ Et ad argumenta que fiunt in oppoſitū
53 reſpondet melius ⁊ clarius dicēs † ꝙ facultas reconueniendi
non erit tantum ex prorogatione nec ex aliquo cōſenſu actoris.
ſed ſurgit immediate ex diſpoſitione. l. ꝙ fundat ex equitate cō
nexitatis pſonarum ⁊ neuo ⁊ codem type partes trahentur ad
diuerſum tribunal vt pz in auc. de execu. §. j. ⁊ in. c. diſpendia
§. reus quoqꝫ de reſcrip. lib. vj. ℂ Hanc concluſionem pro

a ℂ Clericus cō dēnatus ciuiliter de crimie nō pōt ex pceſſu ciuili cō dēnari criminali ter coram iudice ſuo.

bat ipſe duplici rōne prima qꝛ ſi reconuentio procederet virtu
te tacite prorogatiōis tunc nō fieret in inuitū nec ab inuito ſed
fit in inuitū vt pz in. l. cuz papinianus. ⁊ ab inuito qꝛ reus qui
vult reconuenire pendente iudicio cogitur agere coram eodem
iudice vt pbat tex. in auc. ⁊ conſequenter ergo non ſurgit ex vi
tacite prorogationis que oritur a conſenſu voluntario vt. l. ij. in
prin. ff. de iudi. ℂ Sed iſta ratio nō procedit qꝛ ſi actor cogit
reſpondere inuitus hoc procedit ex virtute tacite prorogatiōis
precedētis que vr facta hoc ipſo ꝙ elegit iudicē nec ēt valet ꝙ
reus cogatur agere coram eodē iudice qꝛ lz iſta alia ſit ratio cō
currens cogit agere inuitus non tñ ſequit ergo a principio nō
vr prorogata iuriſdictio licet tamē a principio fuiſſet proroga
ta actor tamē qui erat reus in cā pncipali non cogebatur prius
agere in illo iudicio ſi nō volebat. ſed poſtea cogitur ⁊ hoc eſt
introductum cauſa finiendarum litium vt in auc. de execu. §. j.
54 ℂ † Scđo mouetur qꝛ cū prorogatio procedat ex conſenſu.
clericus qui nō agit voluntarie corā iudice ſeculari cū de neceſſi
tate ſequatur forū rei vt in. c. cū ſit. j. ti. proxi. non pōt videri ex
hoc actu neceſſario conſenſiſſe in iudicem non ſuū vt pz in. l. ij.
ff. de iudi. ar. rē legatā. ff. de admi. lega. Sz aduerte qꝛ do. ant.
hic concedit ꝙ actualiter nō videt actor prorogare iuriſdictio
nem vt poſſit reconueniri coraz eodē iudice qꝛ reus trahitur ad
iudicium inuitus cōiter vt. l. inter ſtipulantem. §. j. ff. de verbo.
obli. Sed dicunt ꝙ equitas reconuentionis ſurgit ex hoc quia
licet actor non prorogauerit equuz eſt ꝙ prororoget ſi pōt. vnde
qꝛ iſta equitas ceſſat in clerico qui non pōt etiā ſi velit non po
terit clericus reconueniri corā iudice layco ſed iſta ratio nō aſſi
gnatur in corpore quā ipſi aſſignant vt. j. videbis. ℂ Prete
rea ex ea ſequitur incōueniens qꝛ ſm hoc corā iudice ordinario
eccleſiaſtico clericus nunꝗ pōt reuocari qꝛ non poteſt proroga
re in eum iuriſdictionem expreſſam vt in. c. ſignificaſti. j. ti. p
xi. vnde reiectis rationibus premiſſis placet mihi ſententia gl.
Jo. an. Bar. ⁊ aliorum ſequacium glo. que probatur noua ra
tione ⁊ pulchra. nam actor ⁊ reus ſunt pſone cōnexe vbi ratio
eſt expreſſa vel extenditur ad alterum vt in. l. ſi. C. de fruc. ⁊ lit.
expen. ſed tex. in aucten. de execu. §. j. cogit reum inuitum agere
coram eodem iudice ne pp diuerſitatem tribunalis lites impli
centur ⁊ nō poſſint finiri ergo circūſcripto oī conſenſu actoris
in perſona ipſius hz locum rō predicta ⁊ cogitur inuitus reſpō
dere cum. l. generaliter dicat ꝙ agens tenetur reſpondere recō
uenienti. Nec ſit ratio diuerſitatis cur clericus comprehēdi nō
debeat cōprehendetur ēt clericus qui lex cum nō diſponat par
ticulariter de clericis videtur approbata a canōe vbi canon nō
ꝯdixit vt in. c. j. de no. oper. nun. x. di. c. ſi in adiutorium. cum
ſi. non eſt aūt reprobata a canone in hoc caſu qꝛ in canone dr
ꝙ clericus non poteſt conueniri coraz iudice layco. aliud ē aūt
cōueniri ⁊ aliud reconueniri vt dixit text. in. c. diſpēdia. §. reus
quoqꝫ. de reſcrip. lib. vj. Propterea ēt ex mēte canonis in. c. j.
⁊. ij. j. de mut. peti. iſta regula eſt approba. lz illa iura loquātur
55 in iudicio delegato † pōt aūt canō cōcedere iuriſdictionem lay
co in clericum. xxiij. q. v. c. adminiſtratores. ij. q. v. c. metianus
cum ſi. ℂ Nō ob. ꝙ hic dicit. d. Anto. ꝙ gnālis diſpoſitio cu
ius in agendo non venit ad derogandum particulari priuile
gio clericorū vt. l. doli clā. ff. de verbo. obli. ⁊ in aucten. qua in
prouincia. in text. ⁊ gloſ. C. vbi de crī. agi opz. Quia vt inquit
hic Jo. de imo. ⁊ bene iſta rō procedat ſi gen⁹ ⁊ ſpecies diſpo
nerent circa idem ſed hic non diſponunt circa idem qꝛ conuē
tio ⁊ reconuētio ſunt diuerſa: vt ſupra oſtendi/ Eſt autem ma
xime vera iſta opi. qñ recōuētio procedit ex eadē mā qꝛ tūc alia
rōne nō deberet ad eūdē iudicē. ſ. ne cauſe cōtinentie diuidant
vt. l. nulli. C. de iudi. ⁊ in. c. j. de cā poſ. ⁊ ppri. vñ dixit Jnno.
56 in. c. ſi vero. de ſen. excōi. † ꝙ lz excōicatus nō poſſit recōueni
ri: vt. c. cū inter. j. de excep. pōt tñ qñ recōuētio ſurgit ex eadem
57 cā vel cōnexa. ℂ † Jn ea. gl. in ver. ſed pone cōcludit nrā gl.
a iuxta finē ꝙ clericus cōdēnatus ciuiliter [a] de crie nō pōt ex pro
ceſſu ciuili cōdēnari criāliter corā ſuo iudice qꝛ ē actū ad alium
finē vt in. c. cū dilectus. j. de ord. cog. hāc gloſ. approbāt cōiter
hic doc. ⁊ tractat hic diffuſe. d. Abb. vtrū pbatiōes facte in iu
dicio ciuili faciant fidē in iudicio criminali referēdo dicta bart.
58 in. l. ij. §. hoc edicto. ff. vi bo. rap. Et breuiter qbus adde † p
bationes facte in iudicio ciuili ꝗuis nō faciant regulariter ple
nam fidē in criminali operant tñ idē ꝙ fama precedens vt iu
dex poſſit pcedere ſuper crie p inquiſitionē. ita determinat ſin
gulariter Bal. in. l. ꝙ euitādi. C. de ꝯdi. ob tur. cau. ℂ Scđo
59 adde † ꝙ operantur ſufficiēs indiciū ad torturaz in nouo p
ceſſu criali. caſus ē no. in. l. iij. §. ſi quis dolo. ff. de tabu. exhi.
quē tex. allegat Ang. ad hoc in. l. j. C. ſi quis aliquē teſta. phi.
60 ℂ † Tertio adde ꝙ predicta regula eſt vera in iudicijs pu
blicis in quibus pena ordinaria imponitur. ſed in iudicijs pri
uatꝫ in quibus imponitur pena extraordinaria videtur ꝙ non
ſolum

ſolū ſit oblationes facte in ciuili faciant fidem in criali. ſed ꝙ ex
eodem proceſſu reus poſſit puniri ꝙ eſt mirabile. caſus eſt no.
quē ibi ponderat Bart. ad hoc in. l. pe. in ſi. ff. de calum. hanc
ſniam dicit Ang. eſſe verā ⁊ Bal. ēt in. l. j. C. ſi qs aliquē teſta.
probi. p illum tex. ⁊ idem ſentit Bar. in. l. diuus. ff. de re iud. ſz
cōtrarium credit Bart. ⁊ melius in. l. ij. §. hoc edicto. ff. vi bo.
61 rapto. circa princ. cōmenti vbi dixit in paucis verbis † ꝙ iu
dex qui cognoſcit ciuiliter de crimine nō pōt ex eodez proceſſu
⁊ eiſdem pbationibus punire criminaliter qꝛ fortiores pbatio
nes requirunt in iudicio criminali vt. l. ſciant cuncti. C. de pro
ba. ⁊ hanc partē tz Bal. expſſe in. d. l. ꝙ euitandi. ſ. allegata ⁊
placet mihi iſta opi. per rōnes eoꝝ. Nō ob. tex. in. l. j. C. ſi quis
ali. teſta. phi. qꝛ ille tex. nō dicit ꝙ ibi crimē incidit qōni ciuili
iudex poſſit puniri ex ciuili pceſſu ſed incidat aliud qđ forte dz
ſuperſederi in iudicio ciuili: iuxta no. in. l. ſi. C. de or. iudi. vel ꝙ
de illo facto poteſt reus accuſari non ſolū ciuiliter ꝯdēnari nec
ob. text. in. l. ſi ab eo. ff. de calū. qꝛ intelligo illā. l. ꝙ vbi princi
paliter fuerit actum criminaliter ⁊ incidenter fiet reſtitutio pecu
nie ⁊ expediatur cā ciuilis iuxta. l. interdū. §. qui furem. ⁊ qđ ibi
62 per Bar. ff. de fur. ℂ Quarto adde † ꝙ cōfeſſio facta in iu
dicio ciuili ſemper plene pbat in iudicio criminali. ita no. Jnn.
in. c. per inquiſitionē. ſ. de elec. ⁊ tz hic abb. moder. cuius con
cluſio cōfirmatur ex his que tradidit Jnn. ⁊ doct. in. c. cū dile
ctus. j. de or. cog. vbi dixit ꝙ cōfeſſio facta in iudicio ſumma
rio facit fidem in plenario. optime facit glo. ⁊ qđ ibi ponūt mo
63 derni in. c. veniens el. ij. j. de teſti. † hoc aūt eſt verū non ſolū
ſi confeſſio fiat principaliter in iudicio ciuili de crimine ſed etiaz
ſi fiat incidēter ſic declarat ſingulariter Bal. in. l. mercalē in ſi.
C. de cōdi. ob tur. cau. Et vide oīno ad materiam qđ ipſe idem
no. ſcribit in. l. ij. in ſi. C. de re iudi.

De adulterijs.

Epiſcopus pōt diſpēſare cū clericis criminoſis ſup adul
terio ⁊ minoribus criminibus clericum autē depoſitum non dz
1 tradere curie ſeculari. ℂ † Secunda eſt ibi ſed non dz. Not.
ibi poteſt epiſcopus ⁊c. ꝙ diſpenſatio in adulterijs ⁊ crimini
bus minoribus eſt conceſſa epō ⁊ ex hoc arguunt hic moder
ni ꝙ hic ſimpliciter dicatur de epiſcopo ꝙ in ea nō requiritur
conſenſus capituli ⁊ hoc tenet gloſ. no. in. c. cum ex eo. de elec.
lib. vj. diſpenſatio. n. cōpetit epiſcopo de iure ſpeciali vt. j. vide
his in glo. ergo non eſt communis cum capitulo facit optime
2 qđ no. in. c. j. ne ſe. va. lib. vj. † Ex qua ēt vr ſeq ꝙ ſede epiſco
a pali vacante capitulum [a] non ſuccedit in ptāte diſpenſandi ſm
regulam que tradit in. c. de maio. ⁊ obe. li. vj. cuius contrariuz
tenuit Fede. de ſe. cōſi. ſuo. xxviij. ⁊ ſequitur do. abb. moder. q
etiam tz ꝙ epſ non poſſit diſpenſare ſine conſenſu capituli de
3 quo plenius in voce dicam. ℂ † Not. ſcđo ex verbo pōt ⁊c. ꝙ
epſ non cogitur neceſſario diſpenſare ſuper crimine corā ſe p
bato ſi non vult hoc iudicat verbum poteſt vt. l. j. qūo ⁊ qñ iu
dex ſuper quo vide glo. j. q. vij. c. exigūt ⁊ in. c. miror. l. di. ⁊ tex.
in. c. ꝙ conſtituitur ea. di. ⁊ in. c. dño ſancto ⁊ plene hic per mo
4 der. ⁊ tradetur in explanatione gloſarum. ℂ † Tertio no. ibi
cum ſuo ſit functus officio ꝙ iudex poſt ſententiam latam nō
pōt penam augere. l. j. §. calumniatoribus. ff. ad turpil. ⁊ ſic vr
econtra ꝙ non poſſit penam diminuere. vnde dicunt quidam
hic ꝙ epiſcopus non poteſt poſt ſententiam latam diſpenſare
cum clerico in caſibus permiſſis de quo plenius dicemus cum
5 materia. ℂ † Quarto no. pro eodem delicto non debere quez
puniri his de penis. di. iij. §. his auctoritatibus ⁊. l. lz. §. fin. ff.
6 nau. cau. ſtab. ℂ † Ultimo no. clericum depoſituz verbaliter
non perdere priuilegium clericale ſecus ſi actualiter ſit degra
datus vt in. c. ij. de penis lib. vj. ⁊ plene dicetur in. c. cum non
7 ab homine. j. eo. ℂ † Jn gloſ. poſita ſuper verbo minora in
ſi. ipſius declarando gl. dicas ſm Hoſti. ⁊ Jo. an. quos ſequū
b tur cōiter Moder. ꝙ epſ in criminalibus grauioribus [b] adulte
rio non pōt diſpenſare regulariter niſi vbi ſibi diſpenſatio eſt
permiſſa ita probat iſte tex. Et bene facit tex. in. c. dilectus. de tē
8 po. or. ⁊ eſt ratio ſm doc. † qꝛ diſpenſatio vulnerat ius ⁊ tollit
inquātum diſpenſat. xxiij. q. iiij. c. diſplicet ⁊ p glo. j. qđ. vij. §.
niſi rigor. ſz inferior non pōt tollere ius ſuperioris. xxj. di. infe
rior. ⁊ in. c. ſuper his de malo. ⁊ obe. ergo non poterit contra
leges ſuperior diſpēſare. ℂ Sed ꝯ hanc cōmunem poſitionez
vr eſſe regula cōmunis que ponitur in. c. de cauſ. ſ. de offi. de
lega. ⁊ in. l. quid ergo. §. pena grauior. ff. de his qui. not. infa.
9 vbi pz † ꝙ in quocūqꝫ delicto iudex poteſt ex cauſa penam al
terare per arbitrium ꝙ ſibi conceditur in. l. hodie. ff. de penis.
ℂ Que cōcluſio confirmatur ex tex. in. c. inquiſitionis. ver. ij.
10 j. de accu. vbi generaliter dr † ꝙ cū pcedit p inquiſitionē iudex
pōt penā moderari ⁊ diminuere ēt ſi tale ſit crimē ꝙ de ſe eſt di
gnū depoſitione ⁊ tñ ēt in iudicio inquiſitiōis p crimine graui
eſt ſtatuta certa pena vt in. c. qualiter ⁊ qñ. §. ſz cū ſup eo. ti. fa
cit optime tex. in. c. dilectus. in ſi. ſ. de temp. ordi. vbi ſummus
pontifex p crimine periurij ⁊ alijs criminib⁹ ſimul mentis im
poſuit minorē penā ꝗ deberet imponi de iure. ℂ Sz rñden
do ad ꝯriū dico ⁊ ſaluando cōmunez opi. ꝙ iura ciuilia quo
ad perſonas eccleſiaſticas ⁊ forum eccleſie debent limitari ſm
diſtinctionem predictam ſi proceditur coram iudice eccleſiaſti
co per viam accuſationis. iſta concluſio no. in. d. c. inquiſitio
nis. ver. quo caſu iuncto ver. alioquin ſtatim ſequēti. ex qb⁹ pz
11 † ꝙ cum proceditur per viam accuſationis iudex non poteſt di
minuere penam ſtatuti a canone intelligo in criminibus gra
uioribus adulterio. nec ob. tex. nr. vbi aūt procedit per inquiſi
tionem fatendum eſt ſuper quocūqꝫ crimine grauiori adulterio
iudicem poſſe diminuere penā vt probat text. in. d. c. inqſitiōis
12 ⁊ in. d. c. dilectus in ſi. ℂ † Et ē ratio diuerſitatis qꝛ cū pcedit
per inquiſitionē de iure canonico recipiuntur pbationes que
in cā accuſationis non deberēt recipi vt pbat tex. in. c. per tuas
in ſi. j. de ſymo. ⁊ ideo equū eſt ꝙ qꝛ reus grauatur in hoc poſ
ſet diminui pena ordinaria alſ imponenda. ita determinat ſin
gulariter Bar. in. l. ictus fuſtiū. in vlti. q. ff. de his qui no. infa.
vbi oīno videas ⁊ eſt hec pma limitatio q dat ad dicta docto.
ℂ Scđa limitatio eſt Jo. de ligna. ⁊ Jo. calde. ⁊ fuit origina
le doctrina Jnn. in. c. dilectus. ſ. de tempo. ordi. ⁊ ꝙ pdicta p
13 cedunt † niſi conſtō canonica imponēs penā pro grauiorī tūc
vel inhabilitans aliquē pp aliquem defectū dicat imperſonali
ter ꝙ aliquando poſſit ſuper illa pena diſpenſare. nam tūc vi
debitur conceſſa ptās diſpenſandi epō ſm glo. in. c. quibuſdā.
in ſi. j. de penis. ⁊ probatur rōne qꝛ aliter verba iſta nihil ope
rarentur ſi referātur ad ſummum pontificē qꝛ ipſa etiaz hoc nō
expreſſe poſſit diſpenſare cum ſit ſupra ius: vt in. c. propoſuit.
de conceſ. preb. ⁊ in. c. poſt trāſlationē. ſ. de renū. vt ergo ver
ba aliquid operentur: iuxta. c. ſi papa de priuile. lib. vj. dicemus
ꝙ videbitur cōceſſa ptās diſpēſandi epō. Ad idem facit qꝛ cō
ceſſio ptātis diſpēſandi eſt fauorabilis ſz Bar. in. l. ij. in prin.
ff. de ver. ob. ⁊ plene h per Moder. ergo debet fieri latiſſima in
terpretatio vt in. c. cū dilecti. j. de dona. ⁊ in regula odia. de reg.
iur. Sed iſta cōis doctrina in hac ſcđa limitatiōe limitatur du
14 pliciter. qꝛ † nō habet locum in pena que pōt imponi ſolum p
pontificem. exemplum in depoſitione epi. iij. q. vj. in. c. ꝗuis cū
multis. tūc. n. ſicut ſolus papa pōt deponere ita vr actum ꝙ ſo
lus poſſit diſpenſare. ita ſingulariter dicit Hoſti. ⁊ declarat ibi
15 Ant. de but. in. c. ij. de biga. in vlti. col. ℂ † Scđo limitat hic
per do. Ant. niſi ſit conſtō edicta in conſilio ꝙ tūc ēt ſi ſint ap
poſita dicta verba nō vr cōceſſa diſpenſatio epō. alleg. gloſ. in
c. cum dilectus. ſ. de elec. ⁊ in cle. j. eo. ti. ⁊ qđ not. in. c. ſi. de fil.
preſby. ſed do. Abb. modernus impugnat hoc dictum dicens
ꝙ etiam quando cōſtitutio ſic loquit ⁊ eſt edicta in conſilio ni
hilominus pōt epſ diſpenſare qꝛ epſ non diſpenſat tunc con
tra concilium ſed de voluntate concilij vnde ceſſat ratio quam
aſſignat glo. allegata p. d. Ant. que nō loquit qñ in cōſtōne eſt
appoſita iſta clā neg. verba conſtitutionis ſint ſuperflua vt di
ctum eſt: idē eſt dicendum in hoc caſu ſm eum. p do. Ant. fa
cit qꝛ verba que proferunt in perſonaz in dubio referuntur ad
eum ad quem illud factum ſpectat de iure vt. l. ſi ſeruus. §. que
margaritā. ⁊ ibi no. ff. de leg. j. ⁊ not. in auc. ſi qñ. C. de conſti.
pecu. facit regula que ponitur in. c. j. ſ. de reſcrip. vz ꝙ illa ṽba
priuilegij vel legis ſi poſſunt aliquid operari debent reduci ad
ius cōe quantū fieri pōt vt in. c. cū dilectus de conſue. operabit
aūt hoc caſu iſta clauſula duos effectus per illa verba inducitur
16 validitas diſpenſationis. † Ubi alſ allegat bene papa diſpē
ſat ꝯ concilium non ſufficit clauſula non obſtante in genere vt
ſingulariter tradidit archi. in. c. j. de cōſti. lib. vj. ⁊ Bald. in. l.
humanum. C. de legi. ſcđo operabitur qꝛ ſummus pōtifex red
detur facilior ad diſpenſandum contra conciliuz maxime ſi eēt
vnum de quattuor conſilijs contra que papa difficulter diſpen
ſat vt dicit in. c. ex poſt tranſlationem. in ſi. ſ. de renun. Credo
ergo verum eſſe dictum domi. Anto. in conſtitutione concilij.
17 in alia ſit vera opi. cōis. ℂ † Tertia limitatio ponitur hic per
domi. Abb. modernum qui dixit ꝙ epiſcopus poteſt diſpenſa
re etiam in grauioribus criminib⁹ ēt ex iuſta cauſa de nouo ſu
peruenienti vel ex antiqua de qua conſtituens veriſimiliter nō
cogitauit iſta. ita intelligit dicta do. de rota qui hoc videatur te
nere concluſione ſua. cclv. per. l. ſi hominem. ⁊ ꝙ ibi per bart.
ff. manda. hanc eandem cōcluſionem poſuit ipſe do. Abb. alle
gans eadem iura in. c. dilecti. j. de appel. ibi ēt not. doctrinam
Jo. an. in. c. ſtuduiſti. ſ. de offi. leg. vbi dixit ꝙ legatus ordina
rius puincie poteſt de noua cauſa venire contra commiſſionē
ſuperioris pro iſta concluſione eſt tex. ſingularis ſm iſtum in
18 tellectum Hoſti. in. c. cōſtitutus. j. de app. † vbi pz ꝙ de iuriſdi
tione pertinente ad ſedem apoſtolicam poteſt ſe intromittere le
gatus de latere preiudicādo cognitioni ſuperioris propter tol

a ℂ Sedevacante capitulūz nō pt diſpenſare.

b ℂ Epiſcopus in criminib⁹ grauioribus adulterio non diſpēſat niſi vbi eſt ſibi pmiſſum.

Universidad del Rosario | Archivo Histórico

Pertenece al Colegio M.r de N.ra S.a del Roſario de Santafe

lendum ſcandalum de nouo emergens. Ad pdicta etiam facit
optime qđ tradidit Bart.in.l.ambitioſa.ff. de decre. ab ordi.
faci.⁊ Jo.an.in ti.de inſtru.edi.§.compendioſe.v. ſed nunqd
in illa qõne qđ inferiori poſſit per conſuetudinē diſponere ꝯ
legē ſuperioris. Sed poſſet dici generaliter vt ſentiant dñi de
19 rota † ꝙ vbicūqȝ ſubeſſet neceſſaria ⁊ euidēs cauſa diſpēſatio
nis que concerneret principaliter bonū publicū tūc ſemper videa
tur data licentia epō diſpenſare ꝯ canonē ēt in criminibus gra
uioribus.p hoc adduco tex.ſolenē in.l.vt gradatī.§.quotiēs
ff.de mu.⁊ one.⁊ qđ tradit no.bar.in.l.nauicularium.C. naui.
cula.li.x.facit qđ no. Inno.in.c.j.ſ.de cōſti.vbi dicit ꝙ ex ma
20 gna cā iudex poteſt tranſgredi legē. † Eſſet aūt maxime verū
iſtud dictum vbi non poteſt de facili adiri ſuperior pro diſpen
ſatione vbi periculū eēt in mora.arg. eoꝝ que hīr in.c.nihil.
in fi.ſ.de elec.⁊ qđ tradit no.doc. poſt Innoc.in.c.lȝ ex ſuſce.
pto.de fo.compe.⁊ bñfacit tex.in fi.in.c.j.in vj. ¶ In adul
terio aūt ⁊ delictis minoribus pōt diſpēſare epūs niſi ſit ſibi ex
preſſe prohibitum ſuper quo dixit archi.ſingulariter quē refert
21 hic do. Anto.de but.⁊ ſequitur † ꝙ iſtud eſt verum niſi p cri
mine inferatur pena ipſo iure vt quia ſi eſſet lata ſniam lataȝ
ſe non poſſet diſpenſare cum pena.ij.q.vj.c.ideo ⁊.l. diui fra
tres.ff.de penis ⁊.l.j.§.fi.ff.de queſtio.⁊.j. plenius videbis.
ita non poterit diſpenſare cum pena qñ eſt lata ſnia a canone.
¶ Pro h dicto facit optime tex.⁊ qđ ibi no.per Bar.in.l.j.in.fi.
22 ff.ſi preto.ſtip. vbi patet † ꝙ quis interlocutoria als poſſet re
uocari per iudicē non tñ poteſt reuocari trahat ſecū executionē
ipſo iure vel ſi ſit facta executio.⁊ ideꝯ tradit in.l. qđ iuſſit de
iud.⁊ in.c.eū ceſſante.j.de ap.per doc.⁊ ſit ſuſcipiendo dicta arc.
exemplum ſi propter delictum aliquis eēt priuatus ipſo iure vel
ſuſpenſus ab officio vel bñficio. Tractat.n.tunc ſnia ſecum exe
cutionem vnde non poteſt corrigi per iudicem ne in ea omittit
purgatio more vel penitentie.ēt vbi als in delictum concederet
fm gloſ.not.in cle.ne in agro.§.j.de ſtatu.mona. quā allegat
Bal.in auc.habita.C.ne filius pro patre ⁊ eſt caſus in.l. his q
ff.de leg.ij.⁊ tradit Bar.in.l.ſi vnus als inſulam.ff. de verb.
obl.⁊ in.l.ſodrew.ff.de condi.inde.vbi autem pena eſſet als
inflicta illicita ipſo iure nō tñ eēt facta executionem pene ſecuta
ſententia declaratoria.videret poſſe dici ꝙ iudex poſſit diſpen.
ſare quis eſſet lata ſnia ipſo iure ſicut dicemus in purgatione
more ꝙ admittitur purgatio more quis ſit facta nouatio obli
gationis preſentis per motā iuxta.l.j.§.itē ſi ita.ff.ad.l.fal. ꝓ
batur no.iſta cōcluſio in.c.accuſatus.§.ſi vero ⁊ qđ ibi clare no.
Jo.an.de hereti.lib.vj.iūcto.c.vergente. circa medium eo.tit.
23 in antiquis dr in.d.§.ſi vero † ꝙ hereticus cuius bōa ſunt cō
fiſcata ipſo iure vt in.c.cū ſm eo.ti.reuertitur aū ſniam decla
ratoriā ipſo iure recuperat bona ſecus ſi vellet reuerti poſt ſnīaȝ
vt dicit tex.in.d.c.vigēti.Ex qbus pȝ ꝙ facilius admittur pur
gatio more ⁊ remiſſio pene ante ſniam declaratoriam ꝗ poſt.
24 ¶ † Circa aūt eps poſſit diſpenſare contra conſtitutionem
propriam a dicendum eſt lȝ Ant.de bu.⁊ moder. hic ꝙ pōt q̄
ille poteſt legem tollere q potuit cā condere de peni.di.j.c. ver
bum.⁊.l.j.ff.de re iudi. ⁊ hoc lȝ Inno.in.c.cum ad monaſte.
rium.j.de ſta.mona. ¶ Fallit hic in duobus caſibus fm do.
Ant.primus qñ cōſtitutio eēt tranſiret in priuilegiū vel in ꝯ.
ctum.q tunc non poſſet reuocari ipſum epiſcopum ita in
telligit Inno.⁊ ſua.d.in.c.dilectus.ſ.de cōſti. vbi dixit ꝙ
epiſcopus contra ſuam conſtitōnem nō diſpēſat ⁊ qđ no. archi.
in.c.licet canō de elec.lib.vj.⁊ hoſti.in.c.j.de excel.prela.co.ti.
¶ Sed iſta limitatio nō videtur eſſe vera ſi priuilegium ſit cō
ceſſum ſubdito epiſcopi q cum diſpēſatio nō debet fieri niſi ex
cauſa vt.j.videbis ſi cauſa ſubeſt iuſta videꝯ ꝙ eti lex epi tra.
ſueniti in priuilegium ex iuſta cā reuocari poſſit ſicut poſſet reuo
cari priuilegium cōceſſum ſubdito vt not.Inno.in.c. nouit.j.
eo.⁊ ibi dicet ⁊ ipſe idem do.Ant.in.c.j.ſ.de conſti.vbi plene
ſcripſit de hoc articulo ſuper quo vide plenius Bal.in.l.qui ſe
patris.C.vnde libe. ¶ Miſſi forte dicas ꝙ ille doctor loquitur
in principe q hȝ ſupremā poteſtatem ſecus eēt inferiori a prin.
cipe ſicut eps eēt cui regulariter nō aut auferre ius queſitum.ter
tio diſponēdo contra aliquā particularem perſonam vel in ali
quo caſu particulari vt plene tradit ipſe do.Ant.in.c. cum oēs
ſ.de cōſti.⁊ Barto.in.l.antiocenſium.ff.de priuile.credi.ſ3 illa
doctrina non eſt vera vt plene ſcripſi in.c.quē in eccliarum de
conſti.⁊ maxime per tex.in.l. vt gradatim.§.quotiēs prealleg.
Si autem permittitur ibi reuocari priuilegiū ſubditi priuilegiati.
tanto fortius pōt inferior a principe reuocare priuilegiū cōceſſū
a ſe ex cā. ¶ Preterea ēt ſi opi.dñi Ant.eēt vera in.d.c.cum
oēs nō poſſet pcedere dicti ſuum hic qñ diſpēſatio ꝯ fieret cū
vno non tñ fieret ad preiudiciū vnius vl̄ ad preiudiciū oium
quibus eēt queſitū ius ex conſtitutione epi. ¶ Scđo dicit hic
25 domi.Ant. † ꝙ qñ eps iuraſſet ſeruare conſtitutionem ſuam

a ¶ Epiſcopus an diſpenſat contra conſtitutionē propriam.

tūc non poſſet diſpenſare ꝯ ipſam q̄ nō poſſet ſeipſum abſol
uere a iuramento vt in.c.dilecto.⁊ qđ ibi no.j.de preben.ſed tu
aduerte q̄ ꝯrium lȝ Bal. expreſſe in.l. ⁊ ſi ſeuerior in.ij.col.C.
26 ex quibus cau.infa.irroga.vbi dixit † ꝙ lȝ ptās iuret ſimplr
ſeruare ſtatuta pōt tñ diſpenſare cōtra penam poſitam a ſtatu
to ꝙ iuramentum reſtringitur ad equitatem.i. niſi ſubſit iuſta
cauſa vt in.c.quēadmodū.j.de iureiur.⁊ ſortitur naturam ſue
principalis diſpōnis vt.l.fin.C.de nō nu.pecu.⁊.l.fi.qui ſatiſ.
cog.⁊ benefacit tex.in.c.j.de iureiurā.lib.vj.⁊ hec eſt ſnia bart.
27 in.l.fi.ff.de penis.vbi tenuit † ꝙ ptās poſſit diſpenſare ꝯ pe
nam ſtatuti ſicut ꝯ penam iuris ꝗuis non ponat exemplum
ſpecifice in eo qui iurauit ſeruare ſtatuta ſed tñ credenduȝ eſt eū
ita intellexiſſe q̄ ꝯñter iſta iuramenta preſtantur ſicut ēt debent
preſtari de iure vt traditur in.c.j. de iureiur.li.vj. ⁊ in auc.iuſiu
randum ꝙ preſtatur ab his per totuȝ ⁊ hec opi.eſt equior licet
Bal.dicat ꝯrium in eiſdem terminis in.l.j.C. ſi aduer.delic. ⁊
in.l.quid ergo.§.pena grauior.ff. de his q no.infa. p h eſt ex
peditus primus pncipalis articulus. De ſo principali articulo
28 vȝ † vtꝝ diſpēſatio extēdaꝰ vel nō dic pleniſſime per Ant. de
but.cuius tñ dictis breuiter adde.⁊ breuiter adde.⁊ pmo inquā
tum tractat vtrū diſpenſatio facta a lege incluſa in corpore iu
ris trahatur ad alium caſum. vel ad aliā perſonam declarādo
dicta ſua ꝙ hoc querere in effectu nihil aliud ē querere niſi vtrū
in mā exorbitanti fiaꝰ extenſio de caſu ad caſum vel de perſona
ad perſonā que eſt materia lōgiſſima de quo ipſe plene tractat
in.c.fi.ſ.de conſue.⁊ Bar.in.l.ſi cōſtante.in princ.ff.ſo.ma.⁊
Jo.de Jmo.plenius in.l.ſi vero.§.de viro eo.ti.de quo dic vt
29 ibi. † Scias tñ ꝙ lex cōdita ad poſtulationē partis nō ſortiꝰ
naturam legis ſed priuilegij extra ius cōceſſi.ita dicit not.bar.
30 per illum tex.in.l.j.C.de bo.vacā.lib.x. † ⁊ lȝ lex incluſa i cor
pore iuris preſumaꝰ facta motu ꝓprio: ſecus eſt in extrauagāti
nō incluſa ſm Bar.ſingulariter in.l.fi.C.de pet.bo.ſubla.li.x.
31 ¶ † Secūdo adde inquātū ipſe ponit pro regula ꝙ diſpenſa
tio conceſſa ad petitionē partis non incluſa in corpore iuris eſt
odioſa ⁊ non extenditur regulariter per ea que habentur in.c.
j.de fil.preſby.in vj.⁊ in.c.ꝙ dilecto.j.de conſan. ⁊ affi. ⁊ per
glo.in.c.litteras.ſ.de fil.preſby.⁊ in.c.ordinarij.de offi.or. in
vj.ꝙ moderni hic vȝ do.Abb.nō vꝰ ſequi ſimpliciter hoc di
ctum.ſed dicūt predictam cōcluſionem eſſe limitandam niſi di
ſpenſatio concedatur ex cā fauorabili q̄ tunc ipſa dicetur fauo
rabilis:vt.l.qui exceptionem.in prin.ff. de condi.inde. ⁊ cōſe
quenter extenditur diſpenſatio iſto caſu.Jſta concluſio probaꝰ
optime in.c.ex parte.j.de deci.⁊ in.c.per venerabilem in.ij.col.
32 j.qui fil.ſint legi.⁊ in.c.fi.circa prin.de ſymo.† ſȝ que ſit cauſa
fauorabilis non declarāt ipſi: vnde poſſet dici ſequendo regu
las iuris communis ꝙ vbi eſſet fauor publicus vel fauor reli
gionis fieret extenſio ſicut fit in materia exorbitanti extenſio le
gis in iſtis duobus caſibus vt.l.ſi quis in graui.§.ſi quis.ff.ad
ſyll.⁊.l.⁊ hoc modo.ff.de condi.⁊ demon.⁊ per glo.in.l.illud
C.de ſacroſan.eccle.⁊ in.l.fi.C.eo.ti. ¶ Aduerte tñ q̄ nō cre
33 do excepta cā fauoris publici ⁊ religionis † ꝙ vbi als lex exor
bitans extenderetur:extendatur diſpenſatio non incluſa in cor
pore iuris:ſed conceſſa alicui particulariter:maxime per text.in
c.ꝙ dilectio preallegatū vbi ꝗuis agatur de fauore matrimo
nij ſit tñ in diſpenſatione ſtricta interpretatio ⁊ non larga. ⁊ p
dicta diſtinctio pōt procedere qñ aliqs diſpenſat ꝯ legē ꝓpriā
tunc hec diſpenſatio cum fiat ab habente ptātem tollendi legē
dr eſſe quedam lex priuata.iiij.di.c.deniqȝ.⁊ ideo non ē miruȝ
ſi extenditur quia hec eſt natura legis: vt.l.nō poſſunt.⁊.l. de
quibus.⁊.l.fi.ff.de legi.non tñ ita extendiꝰ iſta lex ſicut lex in
cluſa in corpore iuris vt.ſ. dixi q̄ preſumitur obtenta per im
portunitatem partis vt.l.j.C.de peti.bo.ſubla. Et propterea ē
34 minus fauorabilis vt in.c.ꝗuis.de prebē.lib.vj. † ſed vbi di
ſpenſatio fieret ab inferiori ⁊ principalr ſeu ab illo q poteſt legē
tollere ex permiſſione condentis.l.ſicut in.§.noſtro.tunc videꝰ
dicendum ꝙ nullo modo fiat extēſio in quocūqȝ caſu ⁊ ſic pōt
intelligi tex.in.c.ꝙ dilectio. de conſan.⁊ affi.q̄ ibi diſpenſatio
erat facta per legatū de latere h vꝰ ꝓbari notabiliter in.l. ſi pu
pillorū.§.j.ff.de rebus eo.iūctis his qui habenꝰ in.l. in quorū
ff.de pigno. ¶ Tertio adde dictis do.Ant. inquātū tan.ſen.
35 vult † ꝙ diſpenſatio facto ſuper principali extendatur ad id
qđ neceſſario antecedit per glo.vij.q.j.c.ſi quis in clero.⁊ in.c.
q̄ in tantum.j.de prebē.⁊ per Jo.an.in.c.cum ex eo.de elec.li.
vj.in nouella.⁊ eſt caſus ſm do.meuȝ in.c.ex litteris. in fi.j.de
excel.prela.Secus eſt vbi principale poteſt ſtare ſine acceſſorio
vel antecedēti:ita ꝙ oino non eſt neceſſarium conſequens vel
antecedēs ſm eum ꝙ vltimū ꝓbaꝰ in.l.fi.§.lucius.ff.de cōdi.
inde.hoc tñ limitat Bal.i.l.⁊ ſi ſeuerior in.ij.col.C.ex qb.cau.
infa.irroga.niſi diſpēſatio habeat cām fauorabilē:q̄ tūc trahiꝰ
ad cōſequens ſine quo diſpenſatio vꝰ ſtare poſſe ſup principali
vt probatur

36 vt probatur in.d.l.vbi pȝ † ꝙ ſi iudex diſpēſat ſuper pena vꝰ
etiam diſpenſari ſuper infamia conſecutiua ad penā ⁊ tamē di
ſpenſatio poſſet ſtare ſup principali lȝ nō tolleret acceſſoriuȝ ſȝ
hoc ſuum dictum vꝰ ꝯ tex.in.d.§.lucius.vbi reſtitutio in inte
grum cōcedit minori fauore etatis ⁊ tā nō extēditur ad acceſſo
rium ⁊ hoc credo verius. ¶ Non ob.tex.in.l.⁊ ſi ſeuerior. q̄
ibi remoto principali non poterat ſtare acceſſorium aliquo mo
dis quoniam remota pena que imponiꝰ pro crimine mitigatur
cā pene ⁊ vꝰ declarare per iudicem ꝙ delictum in vno caſu nō
eſt atrox ſicut eſt illud pro quo imponitur infamia: ergo nō dȝ
infamare ⁊ ſicut non vꝰ diſpenſatum in iſto caſu ſup acceſſorio
vel antecedenti ita nō vꝰ diſpenſatuȝ qñ id ſuper quo diſpenſaꝰ
poſſit ſortiri effectum licet non ſit diſpenſatum in antecedenti
vel conſequēti ꝗuis non ita fauorabiliter.ſatis ergo vt diſpen
ſatio non extendatur ꝙ principale poſſit ſortiri effectuȝ aliquo
modo lȝ nō ita plene ſicut ſi eſſet diſpenſatū in antecedenti vel
cōſecutiue.Ad hoc adduco ſingularem doctrinam Bart.in.l.
in qōnibus.ff.ad.l.iul.maio.cuiꝰ dicta approbat Bal.in auc.
ſi dicaꝰ.in fi.C.de teſti.⁊ ꝙ diſpō hominis nō extendatur etiaȝ
vbi extēderetur diſpoſitio legis vide text. ſolemnem quem ibi
ponderat ad hoc in.l.iij.§.illud.ff. rem pu.ſal.fore. ¶ Sup
tertio articulo vꝰ eſſe verior opi. Jo.cal. quam ipſe tenuit in di
ſputatione ſua publica ⁊ ſequitur Jo.an.hic ⁊ in addi.ſpec. in
ti.q filij ſint legit.ſuper rubrica ⁊ aliq moderni in.l.ij.ff. de vb.
37 obli. † ꝙ non poſſit diſpenſare cuȝ adultero ⁊ inceſtuoſo filꝰ
modo per rationes ipſorum.ſed ipſis reſpōdet optime. d. abb.
38 hic ⁊ do.meus in.l.ij.in prin.preallegata. † Et q̄ etiā in ma
teria non fauorabili vbi eſt maior vel eadē ratio ſit extenſio de
ſimplici caſu admixtū primum ꝓbatur ſingulariter in.l. is qui
in puteum.§.illud.ff.ꝙ vi aut clam ſiue ergo iſta conceſſio ſit fa
uorabilis ſiue odioſa deberet fieri extenſio. ſcđȝ ꝓbatur in.l.fi.
§.hec actio.ff.nau.cau.⁊ in.l.ſi viua matre.in fi.C.de bo.mꝛi.
⁊ bñfacit tex.in.c.fi.circa principium de ſymo.⁊ in.c. per vene
rabilem in.j.col.q fi.ſint legit. ¶ Sed alia ratio multū facit ꝓ
39 opinione Jo.cal.† q̄ non pōt negari ꝙ natus ex adulterio ⁊
inceſtu filꝰ eſt magis odibilis ꝗ natus ex adulterio ſimplr vel
ex inceſtu ſimplr vt pȝ in.c.niſi cum pridem ver. illo diſcretio
nis ⁊ qđ ibi not.ſ.de renū.facit optime qđ tradit Bal.in.l.eaȝ
quā circa medium.C.de fideicom.ergo ſi conceditur ptās legit
timandi in altero ex iſtis caſibus non videbitur cōceſſa vtraqȝ
qualitate concurrente q̄ cui conceditur ꝙ eſt hominibꝰ nimis
nō vꝰ conceſſuȝ ꝙ ē pius iuxta no.in.l.ij.⁊.iij.ff.de ſer.expor.
⁊ iſta eſt regula cōis ꝙ ēt vbi als fieret extēſio in materia extēdi
bili nō fit vbi non eſt eadem ratio.l.lege iul.§.hoc capite.ff. de
ritu nu. ¶ Pro iſta cōcluſiōe adduco tex. optimū in rōne ſui
40 in.c.fi.ſ.de tranſla.prela.vbi pȝ † ꝙ diſpenſatio conceſſa pp
vtilitatem publicam non extēditur ad caſum in quo eſt minor
⁊ tñ als fieret extēſio vt.ſ. dixi in proximo articulo ⁊ probatur
in.c.ex parte.j.de deci.p hoc ēt facit optime tex. in.c. qōnē.§.
ſi vero.ſ.de offi.deleg.vnde dicit Bal.no.in.c.j.§. naturales
41 iuxta fi.ſi de feu.fue.contro.inter do.⁊ agna.† ꝙ ſi conceditur
ptās diſpenſandi cum nato ex adulterio non poterit virtute cō
ceſſionis diſpenſari cuȝ inceſtuoſo vel cum nato ex monacha.
42 Et ſimilibus q habent atrocioreȝ quātitatē † ſecus eſſet dixit
ipſe in principio commenti eiuſdem.§. ſi concederetur ſimpli
citer poteſtas diſpenſandi cum ſpurio vel ſi papa ſimpliciter
diſpenſaret cum ſpurio q̄ tunc vȝ diſpēſatio ēt ſi non exprime
retur qualitas ſpurietatis quātūcunqȝ illa eſſet odibilis alleg.
Jo.an.in.c.fi.de fil.preſby.in nouella. ¶ Pro quo ergo alle
go caſum ſingularem in.l.ſpurij.in pn.ff. de decu.in v. ⁊ ideo
vbi iure.cō.ita arguit q̄ ſpurius pōt creari decurio iō inceſtuo
43 ſus poterit creari † eſt.n.nomen ſpurij nomen generis qđ in
ſe cōtinet oēs ſpēs quātūcūqȝ odibiles ſm Bar.in.l.fi. in pn.
ff.de his q.vt indig. ⁊ per hoc eſt expeditus tertius articulus.
¶ In glo.poſita ſuper verbo penitentiam vbi vel ſaltem par
tem penitentie hanc glo.ſequitur hic do.Ant. ſed domi.Abb.
44 ipſam reprehendit per iſtum tex. † qui vꝰ requirere ꝙ tota pe
nitentia ſic peracta. ¶ Non ob.text.in.c.ex tenore de tempore
ordi.⁊ in.c.preſbyter.lxxxij.dſ. q̄ ibi loquitur in crimine occul
to in quo peracta penitentia pōt quis adminiſtrare ſine diſpē
ſatione vt in.c.fi.eo.ti.vnde non videꝰ eſſe eadem ra. ¶ Sed
poteſt ſaluari opi.gloſ.q̄ iura antiqua dicebant ꝙ occulte cri
minoſus poſt per actam penitentiam poterat miniſtrare vt in
c.de his in fi.l.di.⁊ in.d.c.fi.⁊ tamē pontifex declarās illa iura
in.c.ex tenore ſupplet vel partem penitentie ita ergo poſſumus
ſupplere hic. ¶ Hoc auteȝ qđ dicitur in iſto tex. intelligit Jo.
an.ante latam ſententiam etiam ſi clericus per viam accuſatio
nis fuerit confeſſus vel cōuictus de crimine ex quo libera pote
ſtas conceditur epō diſpenſandi poſt ſententiam vero latam nō
poteſt epiſcopus diſpenſare cum pena nec habet locum iſta de

cre.ij.q.vj.c.ideo vij.queſtio.j.c.ſi quis preſbyter ſm Jo.an.⁊
do.Ant.⁊ hanc opi.ſequiꝰ glo.in.d.c.ſiqs preſbyter ibi cleri
cus eſt depoſitus ꝓ delicto ſecus ſi pro contumacia vt ibi no.⁊
45 eſt intelligendū ꝙ nō pōt reſtitui de gratia. ¶ † Sed de iu
ſticia ēt ſi ſit degradatus actualiter pōt petere reſtitui ſm gl.x.
q.iij.c.eps. ¶ Sed aduerte q̄ in depoſito verbaliter glo.te
nuit oppoſitū.ſ.ꝙ eps poſſet diſpenſare in.c.ideo prealleg.Et
hanc ſniaȝ ſequiꝰ Guil.in ſpe.in ti.de leg.§.nūc dicendū ver.
ix.⁊ Arch.xv.q.j.c.vlti.⁊ dñs collatarius hic ⁊ ſequiꝰ hic hāc
ſniam do.Abb.Moder.allegans glo.pro hoc in.c.ꝗuis.de
reſcrip.li.vj.que tñ forte rectius intelligitur in priuatione a be
neficio ꝗ ab officio.Mouentur per iſtum tex.iuncto principio
ipſius diciꝰ enim in principio ꝙ ꝓpter graue crimē clerici ſunt
deponendi ⁊ poſtea in.§.noſtro datur poteſtas eps diſpenſan
di ⁊ ſicut ex continuatione pȝ ꝙ loquitur etiam de depoſitis.⁊
q̄ tex.iſte ſimpliciter loquiꝰ ergo ſimpliciter debet intelligi pro
hac cōcluſione vltra ipſos vꝰ eſſe caſus in.c.vt cōmiſi.ō here.
lib.vj.vbi pȝ ꝙ inquiſitor vna cum epiſcopo diſpenſat contra
penam etiā poſt executionem facti. ¶ Sed cōtra iſtud arguit
fortiter do.Abba.q̄ damnatus de adulterio poſt ſniam effi
citur infamis ſed ad famam non poteſt reſtituere epiſcopus
q̄ eſt de reſeruatis principi vt.l.j.§.de qua re.ff.de poſtula.⁊
traditur in.c.cum te.j.de re iudi.ergo eps non poterit tollere
infamiā ⁊ per cōſequens non poterit diſpenſare cum depoſito
q̄ durante infamia durat irregularitas qui impedit executio
nem officij:vt no.Jo.an.in.c.niſi cum pridem.§.pro crimine
ſ.de renū.Sed ad hoc rñdet ipſe ꝙ reſtitutio ad famā nō per
mittitur principaliter:ſed in conſequentiam bene permittiꝰ qñ
diſpenſat cū pena principaliter impoſita.ꝓ hoc adducit tex.in
d.§.de qua re.vbi pȝ ꝙ inferior a principe cum reſtituit aduer
ſus ſniam in cōſequētiam etiā reſtituit ad famam.⁊ hec eſt cō
deratio Bald.in.l.⁊ ſi ſeuior.circa mediū.C.de infa.in ſimili
queſtione. ¶ Sed tu aduerte circa hoc dictū q̄ ꝯtrariū tenuit
expreſſe Bar.in.l.qd ergo.§.pena grauior.in pe.col.de his q
46 no.infa.vbi dixit † ꝙ qñ iudex alterat penam poſt ſniam ex
promiſſione legis non vꝰ diſpenſatū cū infamia q̄ poſt ſniaȝ
ad famam illataȝ reſtituit ſolus princeps.Sed credo opi.do.
Ab.veriorem ſuppoſito ꝙ epō dareꝰ ptās diſpēſandi cum de
47 poſito poſt ſniam maxime in caſu ſuo † q̄ cui cōceditur ante
cedens cōceditur ⁊ cōſequens ſine quo antecedēs ſtare nō pōt
vij.q.j.c.ſiquis in clero.per glo.⁊ in.c.q̄ in tm̄.j.de preben.
⁊ in.c.ex litteris.j.de excel.prela.⁊.ſ.plene fuit dictum:ſed im
poſſibile eſſet clericū depoſitū reſtitui ad executionem ordinis
durante infamia.q̄ illa impedit ordinis executionē vt dictum
eſt ergo etiā ptās ſuper infamia vꝰ cōceſſa.Sed dubium rema
net nunquid iſta ptās ſit cōceſſa vel denegata epō per tex.in.c.
ideo.⁊ in.c.ſiquis preſbyter preallegatis q̄ tex.in.c.ideo log
tur reſtitutione epi de quo non eſt mirum ſi non poteſt reſti
tui niſi a ſummo pontifice q̄ ⁊ ab ipſo ſolo pōt deponi.iij.q.
vj.c.ꝗuis.nec ēt pōt dici ꝙ videaꝰ negata p.c.ſi qs preſbyter
in ver.ſine ſpe rōnis q̄ illud ver.intelligiꝰ vel ſer.ꝙ regulari
ter non dȝ reſtitui non tñ negat quin cā hoc poſſit facere ſupe
riori reſpicit ergo illud verbuȝ depoſitum vel deponēdum vel
id qđ regulariter debet fieri. ¶ In cōtrarium arguitur de his
que habentur in.c.felix.⁊.c.ſinaūt.xv.q.vij.in quibus dr ꝙ
ſolus eps non poſſit diſpenſare.vt.l.fi.vt ꝓponis.C.de nup.
⁊ in.l.fi.⁊ ibi per bar.C.pro ſocio.ſed iſta ratio nō cōcludit ꝙ
non poſſit diſpenſare ſed ꝙ ſolus hoc facere nō poſſet de quo
48 hic plene per doc.† ⁊ ꝓpterea hodie de ꝯſuetudine ſolus eps
vel eius vicarius deponit verbaliter vt no.Joā.an.in.c.ij.de
pe.lib.vj.⁊ hic per modernos. Una ſola ratio repugnat for
tius huic opi.q̄ in ptās diſpenſandi competit epō de iure ſpāli
ſicut hic cōiter tenēt doc.tūc.debet poſſe diſpēſare poſt ſniam
49 non.† q̄ ſic cōcurreret duplex ſpālitas circa ideȝ vȝ ꝙ iudex
pōt diminuere penā ſtatutā a iure ⁊ ꝙ poſſit retractare ſniam
latam de gratia cōtra.l.j.§.fi.ff.de queſti.⁊ ꝯtra.l.diui fratres
ff.de penis.ſed duplex ſpālitas non dȝ concurrere circa idē vt
l.j.⁊ ibi no.C.de dotis premiſ.⁊.l.fi.C.de dona.ante nup.⁊
bene declarat Bar.in.l.ſi is qui ꝓ emptor.ff.de vſucap.ergo
non vꝰ premiſſa hec ptās epō ⁊ hoc argumentū concludit de
neceſſitate in criminibus grauioribus adulterio in quibus vt
vidiſti diſpenſatio eſt generaliter prohibita niſi vbi reperitur
permiſſa.nam in caſibus in quibus eſt permiſſa nō pōt nega
ri ꝙ eſt permiſſa de iure ſpāli ꝯtra regulas iuris ⁊ ēt in cā adul
terij ⁊ inferioribus lȝ hic do.Ab.in alia qōne ꝙ ptās ſit per
miſſa epō de iure cōi nō ō iure ſpāli ⁊ hoc eſt vex vera eſt opi.
ſua hic in iſta qōne in crimine adulterij ⁊ minoribus: ſed hoc
non vꝰ verum q̄ cum regulariter inferior non poſſit depone
re cōtra legem ſuperioris vt in.c.inferior.⁊.c.ꝙ ſuper his.de
50 ma.⁊ obe.nō pōt negare.† ꝙ ptās diſponēdi ꝯ ius ſcriptū cō

Universidad del Rosario | Archivo Histórico

petit epõ de iure ſpeciali ꝛ hac ratione attenta vꝫ eſſe cõis opi. que ſatis bene probatur in.d.c.ſi quis preſbyter.non cauillãdo litteram. ¶ Non ob.tex.in.c.vt commiſſi.qꝛ ſpãle ẽ ibi in cri-
51 mine hereſis † in quo facilius permittitur penitẽtia ꝙ in alijs ꝛ multa ſpecialia ſtatuuntur.

Ceterum. De caſu feudi inter vaſallos cognoſcit ſolus dñs ꝙdiu poteſt vel non negligit exhibere iuſticiaꝫ. Scda ibi nos. Tertia ibi ꝙdiu. ¶ No.
1 primo † ꝙ rõne feudi:dñs habet ſuos vaſallos iuriſditionem ordinariam qð probatur ex iſto tex.ſm Abb.moder. qꝛ iſta iuriſdictio conceditur ſibi a lege vt hic.ꝛ in.c.verum.j.eo.ſed iuriſdictio que conceditur a lege eſt in dubio ordinaria.vt.l.ꝛ qꝛ ꝛ ibi no.de iuriſd.om.iu.ꝛ.xj.q.j.c.de perſona.ꝛ no.Inno.in c.cum ab eccleſiarũ prelatꝫ.ꝛ.c.quãto.ſ.de offi.ordi.Et ex hoc infert hic do.Abb.ꝙ iuriſdictio iſta qꝛ ordinaria poterit prorogari de perſona ad perſonaꝫ dũmodo non tranſcendant ad aliam ſpeciem iuriſdictionis. vnde poterit dominus feudi cognoſcere inter vaſallos alterius domini ſi prorogẽt in eum iu-
2 riſdictionem † intellige dño cõſentiente iuxta ea que tradit gl. in.c.imperialeꝫ.§.preterea.de probi.feu.alie.per fede.Sed nõ poterit cognoſcere ex prorogatione in alia ſpẽ iuriſdictionis: puta in cã non feudali.ad hoc adducit tex.ꝛ qð ibi per Cy.in l.teſtamenta omnia.C.de teſta.ꝛ in.l.reperita.C.de epiſ.ꝛ cler.
3 † ꝙ prãs iure conceſſa vni iudici ſoli non poteſt prorogari in alterum qui non bꝫ eãdem iuriſdictionem in ſubditos ſuos:vt ibi plene declarat Bal.in.l.ſolemus.§.latrũculator.ff.de iudi. ſed ꝯ primum dictũ facit qð no.ſingulariter Hoſti.ꝛ ſequitur
4 ibi Ab.moder.in.c.excõicatꝰ.ſ.de offi.leg.vbi pꝫ † ꝙ iuriſdictio ordinaria que alicui concedit ex priuilegio non põt prorogari de loco ad locũ ergo nec de perſona ad perſonã per eãdẽ
5 rõnẽ. † Sꝫ põt dici ꝙ difficilior eſt prorogatio de loco ad locum ꝙ de pſona ad perſonam vt pꝫ ex his que hñr in.c.ſtatutum.§.in nullo.de reſcrip.lib.vj.ꝛ in.l.ſi qui ex conſenſu.C.de epiſ.audi.habet tñ hec iuriſdictio conceſſa in priuilegiũ hoc minus ꝙ iuriſdictio ordinaria qꝛ citatus coraꝫ ordinario tenetur comparere ſi ſit dubiũ vtrũ ſit de iuriſdictione ſua necne ẽt ſi nõ ſit ſuus ſubditus vt.l.ij.ꝛ qð ibi no.ff.ſi qs in ius vo.non ierit qð tñ fallit in eo q habet iuriſdictionẽ ex ꝑuilegio reſpectu certi generis perſonaꝝ vel cãe ita ꝓbat text.ſing.ſm Bal.qui h ibi not.in.c.j.circa princip.de inueſti.in mari.fac.in vſi.feudo.
6 ¶ † Scdo no.ex principio tex.in verbo cõſtat iũcto fine ꝙ ſi conceditur alicui iuriſdictio reſpectu certe qualitatis oportet ꝙ prius conſtet de illa qualitate ꝙ ipſe ſit iudex vnde non ſufficit allegatio talis qualitatis.ꝛ ita tenent communiter doc.in.c.cuꝫ ſit ꝛ in.c.ſi qs ꝯ clericũ.j.ti.pxi.ꝛ ibi dicemus. de hac aũt qualitate nõ põt ipſe idẽ dominus feudi cognoſcere vt.j.videbis. ¶ Et eſt rõ ſm.d.Ant. ꝛ Modernos qꝛ in iſta iuriſdictione eſt annexum cõmodum ipſius iudicantis ergo non põt de ſua iuriſdictione cognoſcere ſm glo.in.l.de iure.in prin.ff.ad munici.ꝛ Bar.in.l.ij.ff.ſi quis in ius vo.non ie. ¶ Tertio not.
7 perpetuo ſꝫ Moder. † ꝙ iuriſdictio que conceditur ex priuilegio per quã iudex ordinarius priuatur iuriſdictione reddit ad iudicem ordinarium data negligẽtia iudicis priuilegiati. Amplius putat.d.Abb.moder. ꝙ iudex ordinarius põt prefigere terminuꝫ iudici priuilegiato.j.quẽ cognoſcat poſtꝙ iuriſdictio deuoluitur ad eum allegat tex.in.c.irrefragabilis.§.exceſſus.ſ. de offi.ordi. per quẽ cõpellet iſtũ ꝛ qð no.in.c. ex trãſmiſſa ꝛ.c. verũ.j.ti.pxi.ꝛ.c.ex tenore vbi eſt caſus facit qð hꝛ in.c. ab excõicato.ſ.de reſcrip.in glo.in.c.ad reprimendaꝫ.ſ. de offi.or. vtrũ aũt regulariter ex negligentia iudex ordinarius perdat iuriſdictionem vide tex.in glo.ꝛ qð ibi ponunt moderni in.c.ea que.j.de ſta.mona.ꝛ in.c. cum cã matrimonij.in fin.gloſ.magne.ſ.de offi.deleg.ꝛ in auct. ſtatuimus.C.de epiſco.ꝛ ibi per
8 Bal.ꝛ per eundem in.l.mancipia.C.de ſer.fugit. ¶ † Quarto.ſm.d.Abb.moder.ꝙ vbi cõceditur alicui iuriſdictio ſuper certo genere cauſaruꝫ iſta iuriſdictio competit ẽt iudici layco ꝯ clericos vt probatur hic ꝛ in.c.verum.j.ti.proxi.ꝛ eſt ratio ſm ipſum qꝛ iſta diſpoſitio legalis poteſt ita reſpicere fauorẽ clerici ſicut grauamẽ qꝛ ſi ipſe ſit dñs bꝫ iuriſdictionẽ ẽt inter laycos ar.eorũ que habent in.c.ꝙ clericis.j.titu.proxi.xxxiij.q.viij.c.
9 reprehenſibilis in glo.ꝛ ꝓ hoc arguit † ꝙ rector ſcholariũ ꝙuis ſit laycus bꝫ iuriſdictionẽ i clericos de quo tñ remittitur ad ea que dicentur in.c.ſi diligenti.j.ti.pxi. ¶ Tu adde ꝙ ꝙuis ex approbatione iuris canonici in cã feudali laycus habeat iuriſdictionẽ in clericũ hoc tñ nõ ẽ dicendũ gñaliter vbi lex cõcedit iuriſdictionem layco reſpectu certe qualitatis vel in certo genere cãrũ. ¶ Primo qꝛ cõceſſio de qua hic ẽ odioſa ergo nõ eſt extẽdẽda vt in.c.tua nobis.ꝛ qð ibi no.j.de deci. ¶ Scdo
10 † qꝛ ſequeret ex hoc ꝙ ſi clericus eẽt negociator alicuius artis incontinenti poſſet conueniri ſub iudice layco per.l.ſi.C.de iuriſdi.om.iu.ꝛ ſic perderet priuilegium clericale ꝫ tex.in.c.ſi de vita ꝛ honeſt.cleri.ꝛ benefacit tex.in.c.ij.ꝫ ne cleri. vel mona. ¶ Preterea cum imperator vel cõditor legis nullã bꝫ iuriſdictionem in clericos impoſſibile eſt dicere ꝙ in alium tranſtulerit ꝙ non habebat.ij.q.vij.c.ꝺ ſaberti.ꝛ in.l.nemo plus iuris.ff. de reg.iur. ¶ Nec ob.ꝙ in hmõi caſibus poſſit continere priuilegium clericorum ꝙ ſatis eſt ad hoc vt non valeat ꝙ etiã contineat grauamen vt plene dicit in.c.ꝙ clericis.j.titu.proxi. ¶ Non ob.tex.in.c.j.ꝫ de oper.no.nun.ꝙ quo ad iuriſdictionem exercendam in clericos ſatis eſt ꝙ ea generaliter cõtradicat leg.xj.q.j.per totum.ꝛ in.c.ſi diligenti.j.ti.proxi. Dicit tamen
11 Bal.ſingulariter in.l.teſtamenta omnia.C.de teſta.ꝙ ſi iudex laycus deputatus ſuper certo genere cauſarum vel formaliter vel virtualiter citat clericum non quidem ſimpl'r ſed ſub cõditione ſi voluerit contradicere tunc videtur ꝙ clericus teneatur comparere ſi ſuper illa qualitate nõ eſt deputatus aliquis iudex eccleſiaſticus ꝛ multo fortius vt ipſe ſentit ibi tenebitur comparere clericus ſi citetur per proclama generale condemno. ſuper quo qð ſubtiliter ponit Ang.ꝛ poſt eum Joã.de imo.in.l.j.§. hec ſtipulatio.ff.ſi cui pluſꝙ per.l.fal.ꝛ Pe.de anch. in regu-
12 la ea que ſiunt.circa mediũ.de reg.iur.in ſua repe. ¶ † Quinto not.ſm do.Ant.de but. ꝙ quãdo cõceditur iuriſdictio alicui in certum genus perſonarũ reſpectu dicti generis cauſarũ particularis cõmiſſio talis iuriſdictionis derogat iuriſdictioni ordinarie ſecus ſi particularis iuriſditio cõcedatur reſpectu territorij vt in.c.cum ab eccleſiarũ.ꝛ in.c.quanto.ſ.de offi.or.ſed do.Abb.dicit ꝙ iſta diſtinctio non eſt ſimpliciter vera per.l.ſi. C.de iuriſ.om.iud.vbi pꝫ ꝙ iudex ordinarius nõ pdit iuriſdictionem in poſſeſſorem alicuius artis lꝫ ipſi haberent iudicem particularem non habentem territoriũ. Unde ipſe dicit ꝙ dictum.d.Ant.poſſet pcedere qñ alicui concederetur iuriſdictio particularis intereſſe ꝙ nõ haberet iudex ordinarius vel rõne maioris cuiuſdã ſubiectionis ꝙ haberet iudex particularis in ſubditum que omnia concurrunt in domino reſpectu vaſalli qꝛ propter dominium directum bꝫ particulare intereſſe ꝛ quia vaſallus eſt obligatus domino propter rẽ quã tꝫ ab eo ad ſer-
13 uicia quedam preſtanda dicitur eſſe magis ſubditus. ¶ Pro iſta diſtinctione adducit bonum ſiſe de monacho de quo patet ꝙ in his qui pertinent ad regulas magis debent parere abbati ꝙ epiſcopo in alijs aũt eſt locus preuentioni ſm Innocẽ.in.c. quanto.ſ.de offi.ordi.ꝛ glo.xj.q.iij.c. qui reſiſtit. Tu aũt de iſto articulo dic vt pleniſſime tradit Ang.vltra omnes in.l.teſtamenta omnia.vel in.l.cõſulta diualia.C.de teſta.ꝛ in.l.ſi vacantia.C.de bo.va.lib.xj.in repetitiõe ſua. ꝛ Jo.an.in nouella in.c.per hoc de hereti.lib.vj.ꝛ Bal.diffuſe in auct. habita.C. ne filius pro patre. ꝛ in.l.j.ff.ne offi.conſul. ꝛ in.l.j.§.vbi aũt C.de cadu.tol.ꝛ qð not.Bart.in.l.j.C. de offi.prefec. preto.ꝛ vltra ea que dicunt in dictis locis vide tex. ſolemnem in materia in.l.j.in ſi.C.ne licet pari. vnde etiam Bar.ſingulariter in
14 l.viros.C.de diuer. offi.lib.xij.vbi dicit per illum tex.† ꝙ qñ competit iudici ordinario iuriſdictio ex cõſuetudine nunꝗ per conceſſionem ſpecialem alteri factam videt illa iuriſdictio ſublata. ¶ In glo.vnica ſuper verbo parati.vbi nullus alius ꝛc. pro declaratione totius materie ꝛ eorum que hic diffuſiſſime ſcribunt doc.tria principaliter ſunt videnda. ¶ Primum ẽ vtrũ eo caſu quo cognitio feudi pertinet ad dominũ valeat ꝓfeſſi factus coram alio iudice. ¶ Scdo vtrum iudex ordinarius in cauſa poſſeſſorij poſſit adiri.an vero ſit adeũdus dominus feudi de neceſſitate. ¶ Tertio ſi qð diſpoſo feudo vel de iure feu-
15 di vel ꝙ pertinet cognitio. ¶ † Circa primum ꝙ diffuſe tractat do.Abb.ꝛ d. Ab. inquãtum dicunt ꝙ domino inſcio vel ignorante non valet iudicium agitatum coram iudice ordinario ꝫ vaſalli ſponte coram eo litigent ꝙ iuriſdictio non poteſt per vaſallos prorogari ſine cõſenſu domini vt tradit Bar. plene poſt Innoc.hic in.l.j.§.ꝛ poſt operis.ff.de oper.nun.ꝛ in l.j.ff.de iudi.ꝛ Bar.in.c.j.de inueſti.in maritũ facta. ꝛ in.c.j. §.ſi.de pbi.feu.alie.qð predicta ſint vera niſi feudum ſit francum ſm Bal.no.in.l.j.C.ſi a non compe.iudi.vel non habeat naturã feudi vt ipſe ibi ſentit.Sed h dictum non vẽ verum per ea que habentur in.c.j.de feu.non habente propriam naturaꝫ feu.vbi pꝫ ꝙ huis natura feu.ſit alterata in aliquo in reliquis tamen remanet vt feudum. ¶ Preterea ſicut dicit not. Joã.
16 an.in addi.ſpec.in titu.de preſcrip.ſuper rubrica † licet feudũ ſit franchum.i.liberum ab omni ſeruitio non tamen p hoc remitur vaſallus a iuramento fidelitatis nec ab obligatione eorũ que continentur in iſto iuramẽto de quo in.c.j.de no.for.fideli.Cum ergo adhuc remaneat vaſallus obligatus domino relinquit:vel ſubeſt eadem rõ que eſt in alijs vaſallis cui non pñt
17 prorogare iuriſdictionem. ¶ † Scdo adde inquantum dicit domin.Anto. ſuper hoc articulo ꝙ ſi vaſalli ſponte litigent coram

corã ordinario ipſo dño ſciente ꝛ non ꝓhibente ꝙ non vꝫ iudiciũ qꝛ cũ agaꝛ de preiudicio dñi non vꝛ dñs cõſentire tacendo per regulam is qui tacet.de regu.iur.ꝛ.l.qui patiꝛ cum ibi no.ff.man.nam do.Ab.moder.hic ſequẽdo dicta andree de iſernia tꝫ opi. Primo per ea que hñr in.c.olim ꝛ in.c.ex parte
18 ſ.de reſcri.vbi no.Inn.† ꝙ ſi patior aliquem agere nomine meo videor ſibi dare mandatũ:ſed hoc non eſt bonum ſimile qꝛ maior preſumptio reſultat qñ quis agit actum noie meo ꝙ patiendo videor dare mandatum ꝙ qñ quis agit nomine ſuo
19 vnde non bene infertur de vno ad aliũ † ꝛ facilius ratificatur actus geſtus noie meo ꝙ noie alterius.vt in.l.ſi pupilli.§.hoc queritur.ff.de neg.geſt.ꝛ no.ix.q.ij.c.longo mẽſis.ꝛ etiã de ſe pꝫ ꝙ aliquid plus dꝛ eſſe ad exprimẽdum conſenſum ꝙ actus fiat noie meo ꝙ ſi nõ:qꝛ facilius poſſum ꝓhibere ne fiat ꝛ impedire actũ gerẽdum. ¶ Scdo adducũt ea que habẽtur in.l.
20 ſepe.ff.de re iudi.ꝛ in.c.ꝙuis.eo.ti.in quibus pꝫ † ꝙ ſcientia preiudicat patienti ius ſuum deduci in iudicio ſed illi ſunt caſus ſpãles qui non ſunt tradendi ad cõſequẽtiam vt etiã dꝛ in d.l.ſepe quibus non eſt ſimilis caſus noſter qꝛ vaſalli non deducant ius dñi in iudicio ſed ſuum. ¶ Tertio hoc probat.d. Abb.qꝛ hic agitur de modico preiudicio dñi ergo tacens vꝛ cõſentire vt.l.quã tuberonis.§.j.ff.de pecul.ꝛ.l.ſabinꝰ.ff.cõi diui.eſt regula Bar.in.l.que dotis.in ſi.ff.ſolu.ma.Et iſta ratio multum viget contra do.Ant.ꝛ opi.d.Abb.ꝛ ſecutus eſt Bal.in.c.j.de inueſti.in mari.facta vbi hunc articulũ egregie
21 tractat ꝛ eſt ſatis equa opi.ſed contra hãc opi.facit.† qꝛ ſimplex ſcientia ꝛ patientia partium non prorogat iuriſditioneꝫ in iudicem vt dicit Inno.in.c.preterea.j.de dila.ꝛ eſt caſus ꝛ ibi hoc ponit Bal.in.l.ſi qui ex conſenſu.C.de epi.audi.vbi pa-
22 tet † ꝙ ſi iudex incompetens citat partem ꝛ patitur pars ſe poni in banno ꝛ procedit per hoc non videtur prorogata iuriſditio propterea quaſi poſſeſſio non dicitur acquiri ex tacito cõſenſu ſubditorum parti ꝛ non contra iudicem ſm Inno.notabiliter in.c.olim el.ij.j.de reſti.ſpo.ꝛ plene declarãt Bal.in.l. ij.circa medium.C.de ſerui.ꝛ aqua.pro iſta concluſione adduco tex.optimuꝫ.ix.q.ij.c.epm vbi tex.dicit ꝙ eps in aliena dyoceſi non poteſt exercere iuriſditionem aliquid ordinando ideſt aliquid diſponendo ſine voluntate ꝛ teſtimonio ipſius epiſcopi cui ſubeſt dyoceſis ex quo ſatis videtur colligi ꝙ non ſufficit tacita voluntas illicita per pacientiã.ſed requiritur expreſſus conſenſus ſaltim aliquo facto ꝛ hoc vꝛ verius eſſe ꝛ cũ dꝛ agitur de modico preiudicio poteſt dici ꝙ hoc non eſt ſemper verum.nam primo per iſtum actum turbatur iuriſditio iudicis ſm Bar.in.l.ſepulchri violati actio.ff.de ſepul.vio. ¶ Secundo poſſet dari materia frequenter ſimili attentandi iudici
23 ordinario. ¶ † Tertio videtur contemni dominus ꝛ honor eius cum receditur a iudicio ſuo argumento.l.litigatores.in prin.ff.de arbi.ꝛ hoc non videtur eſſe modicum preiudicium immo multum conſideratur vt.l.reprehendenda.C.de inſti.ꝛ ſubſti.ꝛ.l.filiũ.§.oibus.ff.de leg.preſtan.vnde ex iſtis rationibus ꝛ qꝛ forte intereſt dñi pro ſuo dño directo ſeruando vt magis ipſo cognoſcat ꝙ alius non vꝛ agi de leui preiudicio prima tamen opi.vt credo ſeruaretur in practica qꝛ vꝛ eſſe cõmu-
24 nior ꝛ equior. ¶ † Circa ſcdm articuluꝫ eſt cõis opi.quã poſuit Inn.in.c.ex parte.j.ti.pxi.vt cognitio incã poſſeſſori pertineat ad ſolum dñm ꝛ hoc ſequitur hic do.Abb.modernus ꝛ Jo.de Imo.fundamẽtum ipſoꝝ cõiter eſt ibi qꝛ dꝫ determinare cauſa poſſeſſionis vbi cã ꝓprietatis vt in.c.j.j.de cã poſ. proprie.ꝛ.l.nulli.C.de iudi. ¶ Scdo pro iſta parte adducitur tex.in ſimili ſm vnum intellectũ in.c.ſi.j.eo.ꝛ qð no.glo.in.c. litteras.j.de iura.calũ.ꝛ benefacit tex.ꝛ qð ibi not.in cle.diſpẽdioſam.de iudi.ꝛ in.c.cãmꝗ.j.de reſcrip. ¶ Non ob.tex.in
25 c.ex parte.† qꝛ ibi loquitur in perſona miſerabili oppreſſa in qua eſt ſpeciale ꝙ poſſit adiri iudex ordinarius eccleſiaſticus ꝛ hec eſt cõmunis reſponſio que datur ad illam decre.Bal.aũt in iſto articulo aliqualiter fuit varius nota.in.c.j.§.ſi.de ꝓhi. feu.aliena.per fede.ſimpliciter tꝫ ꝙ iudex ordinarius poſſit adiri.ꝛ idem dixit in.c.j.de inueſti.in ma.fac.ſed in.l.iij.C.ſi a nõ cõpe.iudi.§.inter pares de lege.corra.elegantius perſecutus eſt iſtum articulum ꝛ ponit veritatẽ. Diſtinguo ſm euꝫ ꝙ aut agitur poſſeſſorio cuius victoria adminiculetur ꝓprietati exemplũ ſi peto mihi poſſeſſionẽ ablatam reſtitui ſi peto te priuari iure qꝛ occupaſti rem a me poſſeſſam ꝓpria auctoritate.ſi ago interdicto vti poſſidetis petens pronunciari me eſſe poſſeſſorem ad me transferri vel me declarari eſſe poſſeſſorem magnuꝫ parat cõmodum in iudicio ꝓprietatis.vt in.§.cõmoduꝫ inſti. de interdic.ꝛ.l.ſicuti.§.ſed ſi queratur.ff.ſi ſerui.ven.pertinet cognitio ad dñm qꝛ nõ poteſt negari ꝙ iſta queſtio ſit de per-
26 tinentibus ad cãm ꝓprietatis.† vꝫ iuriſditio conceſſa dño feudi videatur eſſe reſtringẽda qꝛ eſt cõceſſa de iure ſpeciali contra regulas iuris qꝛ tñ habet cauſam formabilem ꝛ equum ꝙ eſt ſtatutum in cauſa principali.i.iuriſditio conceſſa in cã principali extenditur ad pertinentia ad ipſam vt.l.cum hi.in prin. ꝛ.§.tranſactionem ꝛ ibi per Bart.ff.de tranſac.pro hoc facit optime ꝙ eleganter tradit Bar.in materia ſtatuti ꝛ exorbitanti a iure cõi in.l.ſolent in vlti.q.ff.de ali.ꝛ ci.le.ꝛ qð no.Bald.
27 in.l.j.C.de reb.cre.pro his facit optime.† qꝛ etiã iuriſditio delegata eſt ſtricti iuris vt traditur in.c.ad hoc ꝛ in.c.nõnulli.de
28 reſcrip.† ꝛ tñ ſi cõmittiꝛ ſimpliciter cauſa vꝛ cõmitti cã poſſeſſionis ꝛ proprietatis vt in.c.j.ꝛ ibi no.j.de ſeq.poſ.ꝛ fru.ergo eodem modo ſi lex dat dominio cognitionem ſuper feudo videtur dare cognitionem vtriuſꝗ cauſe pro his facit text.in.c. j.in ver.rem reſtituat de mili.vaſal.qui contu.eſt.Ubi autem ratione poſſeſſionis propter dominum vel iniuriam illatã in ſua poſſeſſione vaſallus ageret ad iniuriam vel ad penam vel ad intereſſe ſimpliciter vel vbi pro poſſeſſione de qua eſt ſpoliatus vellet agere criminaliter tunc cognoſcit iudex ordinarius ꝛ non dominus quia hic non vertitur queſtio feudi ſm Imo.ꝛ moder.hic ꝛ Bal.in locis allegatis. ¶ Circa tertiuꝫ articulũ videndum eſt primo ſi vertitur queſtio inter dñm ꝛ vaſallũ quis ſit iudex. ¶ Scdo ſi vertiꝛ queſtio inter ipſos vaſallos. ¶ Tertio ſi vertiꝛ qõ inter vaſallũ ꝛ extra. ¶ Circa primũ diſtingue qꝛ aut vertiꝛ qõ de ipſo feudo aut vertiꝛ qõ d nouo cõſtituto ꝛ ſic de iure feu. ¶ Primo caſu dixit hic.d.Ab. mode.ꝙ erit adeũdus iudex ordinarius ꝛ nõ pes qꝛ hic nõ reperitur expreſſum in vſibus feudoꝝ ꝙ iſto caſu detur iuriſditio domino ergo ſtamus in diſpoſitione iuris cõis:vt in.c.ober-
29 tus.§.ſciemus de cognitione feu.† Ex quo dic no.ſimpl'r ꝙ ille qui eſt iudex ſuper iure reali ꝓcedente ex aliqua cã nõ intelligiꝛ ſuper obligatione perſonali ad ipſum ius cõſtituẽdũ.Sꝫ cõtra hoc facit tex.no.ꝛ qð ibi no.Bar.in.l.gallus.§.videndum.ff.de lib.ꝛ poſthu.ꝛ quod plene diximus in.c.quanto.ſ. eo.qꝛ ipſa promiſſio de conſtituendo feudum ꝛ preambulum quoddam immediatũ ꝛ ꝯctum de quo queritur ius reale.facit optime tex.ꝛ quod ibi per Bar.ꝛ moder.in.l.ſi tibi pecuniã. ff.ſi cer.pe.ꝛ propterea Bald.tenuit oppoſitum in terminis in c.j.§.ſi qua.de pa.cõſtan.in vltimis verbis.Sed poteſt defendi opi.do.Abb.per tex.in.c.j.de cõ.inter vaſal.ꝛ epm.vbi dꝛ ꝙ ſi vaſallus petit inueſtiturã a dño ꝛ dominus negat inueſtitum a predeceſſore ſuo pares curie prius debent curare vt vaſallus inueſtiatur in genere de ſuo recto feudo anteꝙ cognoſcat ꝙ opꝫ prius conſtet illum qui agit eſſe vaſallum ex quo negatur eſſe vaſallus a domino. Aut eſt queſtio inter dñm ꝛ vaſallum de iure feudi ꝛ tñ ſm omnes cognoſcunt pares curie etiã ſi dñs deneget ſe nunꝙ inueſtiuiſſe vaſallum ꝛ in.c.j.de cõtro.inter vaſal.ꝛ epm.ꝛ in.c.j.de controuer.feu.apud pares
30 termini. ¶ † Fallit niſi pares curie eſſent ſuſpecti hoc caſu cognoſcit iudex ordinarius ſm Bal.no.in.c.j.an apud iudi.vel
31 curiam in vſi.feu. ¶ † Scdo fallit niſi dñs vel vaſallus habent producere pares in teſtes qꝛ tunc non erant pares iudices ne fungãtur duplici officio vt in.c.dilecto.j.de teſt.ſed erit iudex ordinarius caſus eſt no.ꝛ menti tenẽdus quẽ ego ſolus pondero ad hoc in.c.j.circa mediũ.ſi de inueſti.fue.contro.inter do.ꝛ vaſ.ꝛ per illũ tex.determinatur queſtio longa quã faciũt hic doc.ſi pes curie deficiant,qs erit iudex.naꝫ cõiter dicũt ꝙ erit iudex ordinariꝰ ꝛ h eſt veꝝ vt pꝫ ex tex.predicto vt optime facit tex.in.c.j.circa mediũ.de cõtrouer.feu apud pares ſumẽdo ibi tex.dicit ꝙ inter dñm ꝛ vaſallum cognoſcunt pares ſi pares hẽnt.ꝛ ſic pꝫ ꝙ vbi pares deficiunt remittitur ad diſpõnem iuris cõis.ꝓ his facit optime tex.ꝛ qð ibi per Bart.in.l. vbi abſunt.de tu.ꝛ cu.datis ab his.ꝛ in auẽ.de man.ꝑn.§.ſi tibi cure.in ver.a ꝑmatibus.quẽ tex.Bal.no.in.l.ij.C.quõ ſiſ.
32 vel priua. ¶ Sed ꝓ declaratiõe huius primi mẽbri querũt h doc.quõ cognoſcũt iſti pares ꝛ ſunt duo.opi.vna ẽ ꝙ cognoſcẽt ſimul vel vnus vel duo ſeu plures deputati ab eis hoc pro-
33 bant.† qꝛ iſti pares hẽnt iuriſditionẽ a lege ergo ſunt iudices ordinarij vt plene tradiꝛ in.c.j.de inueſti.in mari.facta.ꝛ ꝓbaꝛ in.l.ꝛ qꝛ.ꝛ qð ibi no.de iure dño.c.cõdi.ordinariꝰ aũt põt cãꝫ delegare vt i.c.paſtoralis i ꝑn.e.ti.ꝛ.l.a iudice.C.de iudi.ergo iſti potuerũt dlegare.Et colligũt moderni ex iſta doc.ꝙ iudex ordinarius cuius iuriſditio nõ coheret territorio ꝛ cui iuriſditio cõpetit de iure ſpãli põt cãm delegare ſicut alius.ſed tu vide glo.fin.qui hoc limitat in prima cõſtitutione ffoꝝ.in vlt.col. ſuper ver.ꝓfeſſores.ꝛ hãc opi.ſequiꝛ hic.d.abb.tãꝙ veriorẽ. Alia fuit opi.Inn.ꝙ dñs eliget vnum ex paribus ꝛ vaſallus alium vt ſeruetur paritas in iudicijs ꝛ euitetur cõfeſſio ar.xj.q. j.c.ſi quicꝙ.ꝛ qð hꝛ in ſi.C.de fruc.ꝛ lit.ꝛ expen.Tu auteꝫ dic in iſto articulo ꝙ dñs primo debet eligere vnum vel plures deinde vaſallus eliget totidem numero niſi concordent in eiſdem caſus eſt clarus in.c.j.de controuer.feu.apud pares ter-

Universidad del Rosario Archivo Histórico

mi.⁊ in.c.j.circa mediũ.ſi de feu.fue.cõtrouer.inter do. ⁊ vaſ.
34 † Debes tñ ſcire ꝙ non oẽs pares curie cognoſcunt: ſed pa-
res curie illius loci in quo ſita eſt res.ita probat tex.no.quem
ponderat bal.ad hoc in.c.j.§.ſi quis.de pace cõſtan. niſi dicas
ꝙ vbi eſt ſpãle in principe qñ litigat cũ ſuis vaſallis.Equius
tñ eſt dicere per illum tex.generaleꝫ ꝙ ſi poſſunt haberi pares
in loco vbi aguntur iudiciũ.vbi dꝫ agitari inſpecto iure ordi-
nario non dentur alij.Illis vero deficientibus vocabuntur vi
ciniores ſm Bal.qui ita not.in.c.imperialem.§.fin. de probi.
feu.alie.per Fede. ¶ Et aduerte qꝛ lꝫ qñ dñs negat ſe iueſtiſ-
ſe vaſallũ ſimplr ſuper cã principali cognoſcunt pares curie ꝑ
35 pter cautelam que datur in.c.j.de cõtro.inter vaſ.⁊ epm † ex
quo vaſallus negat ſe eſſe inueſtitũ a dño ⁊ ꝑ ꝯñs opponit de-
clinatoriã ꝯ pares dicens ſe debere cõueniri coraꝫ iudice ordi-
nario tunc non procedunt pares incõtinenti ſup cã principali
ſed cognoſcent ſummam vtrũ ſua ſit iuriſdictio ſicut dicitur in
l.ij.ff.ſi quis in ius voc.nõ ie.⁊ in.c.ſuper lr̃is.ſ.de reſcri.⁊ ſi ꝑ
ſummariã cognitionẽ ꝓhibitur inueſtitura tunc ꝓcedent in cã
principali al's ſecus.⁊ hoc ſentit Bal.clare in.d.c.imperialem
§.ſi.⁊ vr̃ conſonũ iuri per ea que videbis in.c.cũ ſit.j.tit. ꝓxi.
¶ Circa ſcdm diſtingue ſm Ja.de bel.⁊ Bal.in.c.j. de inue
36 ſti.in ma.fa.⁊ Jo.de imo.hic † ꝙ aut eſt qõ inter principales
vaſallos ſicut ſunt capitanei comites ⁊ duces ⁊ tũc inter ipſos
cognoſcit princeps vt in.c.j.in prin.ad quẽ vel quos in vſib.
feu.⁊ idẽ eſt ſm Jo.hic in inferioribus vaſallis recognoſcenti
37 bus inueſtiturã a principe per tex.in.c.j.vltra doc. † qꝛ ẽt re-
mota qualitate feudi princeps etiã iudex ordinarius oĩum ſuo-
rum ſubiectorum.ix.q.iij.c.per principale.⁊ in.c. cũcta per mũ
dum.⁊ in cle.paſtoralis.de re iudi.vnde facilius permittitur ꝙ
in oĩ caſu cognoſcat inter vaſallos ẽt vt dñs feudi.Aut loqui
mur de habentibus inueſtiturã ab alio q̃ꝫ a principe ⁊ tunc ſub
diſtingue ſm predictos qꝛ aut vaſalli litigãt de vno feudo vel
parte ipſius ⁊ pro alio feudo ⁊ certum eſt vel pro alia parte feu
di ꝙ ambo ſint vaſalli domini ⁊ tunc ſemper cognoſcit dñs ꝑ
38 tex.in.§.preterea.⁊ in.c.noſtro.ſed ſalua reuerentia † hoc eſt
limitãdum niſi duo vaſalli ſint quorum vnus cõtendit de feu-
do nouo alter de feudo antiquo.i.qꝛ aliter dicit ſibi debere feu
dum tanq̃ꝫ antiquum.alter tanq̃ꝫ nouum.tunc enim lꝫ conſtet
iſtos eſſe vaſſallos domini per alia feuda.dñs non poterit co
gnoſcere qꝛ eſt ſuſpectus vt iudex in cã.i. an apud iudicem vel
curiam.⁊ ideo tũc cognoſcent pares curie.olim aũt cognoſce-
bat iudex ordinarius vt in.c.j.de inueſt.in mari. facta.⁊ q̃ꝫuis
Ja.de bel.⁊ doc.intelligãt illũ text.quãdo non cõſtet vaſallos
eſſe inueſtitos de alio feudo rõ tamẽ tex.repugnat.ſ.ſuſpitio do
mini que eſt pariformis in vtroq̃ꝫ caſu ergo in vtroq̃ꝫ dꝫ habe
re locum ⁊ in.l.j. circa medium.c.ſi rector prouincie ⁊ in.l.j.
C.ne lice.potẽ. ¶ Aut eſt contentio inter duos vaſallos quo-
ruꝫ de vno cõſtet ꝙ pro alio feudo vaſallus eſt domini de alio
non conſtet ⁊ tunc ſunt iudices pares curie ſm eos vt in.c.j.ij.
rñſo apud quem vel quos in vſi.feu.⁊ in.c.j.circa finem princi
pij de.l.corra. ¶ Sed tu aduerte qꝛ tex.in.c.j.apud quem vel
quos nihil facit ad rumbum qꝛ loquitur quando eſt contentio
inter do.⁊ vaſalluꝫ ⁊ ſic intelligit ibi glo.⁊ bene qꝛ patet ex tex.
ꝙ ibi erat contentio inter maiorẽ vaſallum ⁊ minorem text.aũt
in.c.j.in fi.prin.de.l.corra.non patitur hunc intellectum vt re-
ſtringatur ad vaſallos huius generis ꝑꝑ verbum quicunq̃ꝫ ſit
poſitum in tex.ibi eſt ſolũ diſtinguere vaſallos inueſtitos a ṗn
cipe ex vna parte ⁊ inueſtitos ab inferiori ex alia vnde poſſu-
39 mus dicere ⁊ melius † ꝙ ibi loqr̃ de conſuetudine loci me-
diolanenſiũ que nõ extẽdit̃ ad alia loca ſicut dr̃ in ſimili in auc.
de aliena.emphy.circa principium.⁊ ideo in hoc membro di
cunt in ſequenti.Aliquando vertitur queſtio inter duos vaſal
los quorum vnus pretendit feudum antiquum ⁊ alter preten-
dit feudum nouum.⁊ tunc cognoſcunt pares curie vt in.d.c.j.
an apud iudicem vel curiã.ſ. fuit dictũ ⁊ aſſignata ratio deci-
40 dendi † aliquãdo vertitur qñ inter duos vaſſallos de feudo
nouo qꝛ vnuſquiſq̃ꝫ contendit ſe de nouo inueſtitum a domi-
no ⁊ tunc cognoſcunt iudices ordinarij ſm prefatos doct. per
tex.in.c.j.§.ſi inter pares de.l.corra.ſed Bal.videtur intellige
illum text.in.c.j.an apud iudi.vel curiam quando pares curie
eſſent ſuſpecti al's dicunt ꝙ cognoſcunt pares curie qꝛ nõ vide
tur dari poſſe bona ratio diuerſitatis cur cognoſcũt pares qñ
ambo feuda dicuntur noua.vnde ipſe idem Bal.in.c.j. de in-
ueſti.in ma.fa.ſimplr̃ tꝫ ꝙ quando eſt cõtentio inter vaſſallos
41 de feudo nouo cognoſcit iudex ordinarius ⁊ nõ pares. † Ali
quando eſt contentio de feudo antiquo inter duos vaſallos ⁊
tunc ſꝫ eos cognoſcit dñs cũ curia.i.cũ paribus curie ita ꝓbat
tex.in.c.j.in fi.de inueſti.in mari.fac. ¶ Sed tu adũte qꝛ inter
hũc caſum ꝓcedentẽ nõ vr̃ eſſe bona rõ diuerſitatis cur magis
in hoc cognoſcat dñs q̃ꝫ in precedẽti. ¶ Preterea ſi iudex or-
dinarius cognoſceret quando ambo vaſalli pretendunt feudũ
nouum tunc ẽt debent cognoſcere quando vnus pretendit feu
42 dũ nouũ ⁊ alter antiquũ † qꝛ cũ hic concurrant due qualita-
tes ꝯrie quarum vna dat iuriſdictionem iudici ordinario alia
dño feudi dꝫ ꝓferri qualitas que cõfert iuriſdictionẽ ordinario
cuius iuriſdictio eſt fauorabilior ita ꝓbat tex.no.⁊ ibi ꝑ bar.
in ſimili qõne in.l.ſi pupillus.ff.ad.l.fal.facit optime qõ ponit
Bar.in.l.in ſacris.C.de proximis ſacro.ſcrineorum.li.xij.⁊ in
extrauaganti ad reprimẽ.in ver.non obſtãtibus ver.ſi.⁊ quod
tradit̃ per doct.in.l.ij.in prin.ff.de ver.ob.⁊ tñ hoc eſt falſum
qꝛ immo tunc iuriſditio cõpetit dño originaliter ſed pares curie
cognoſcunt eius loco qꝛ ipſe eſt ſuſpectus vt.ſ.declaraui.vnde
poſſet aliter dici in iſta materia ꝙ aut queritur qñ eſt contentio
de feudo nouo vel antiquo. vel feudo antiquo ⁊ nouo ſimul.
vtrum vaſallus conuentus coram iudice ordinario poteſt ipſe
declinare iuriſdictionem iudicis ſic intelligo tex.in.c.j.§. ſi in-
ter pares.de lege corra.aut queritur vtrum dñs cum curia ſua
ad petitioneꝫ actoris teneatur ⁊ debeat cognoſcere ⁊ compella
tur vaſallũ reſpondere coram ſe ⁊ non cogitur.caſus eſt clarus
43 in.c.j.in fi.de inueſti. ma.fac. Aut queritur vtrum dñs cum
curia ſua ſi vult poſſit cogere vaſalluꝫ reſpondere coram ſe vel
corã actorẽ litigare corã ſe ⁊ ſua curia ⁊ hoc põt. ita probat tex.
44 in.d.§.fin.ſ.allegato † aliqñ ⁊ eſt vltimus caſus qõ vertitur
inter vaſallos q pretendunt inueſtiturã a diuerſis dñis ⁊ tũc co
gnoſcit iudex ordinarius vt in.d.§.ſi inter pares.⁊ in.c.j.§. ſi
duo.de pace tenẽda.⁊.§.ſe.Circa tertium dic vt hic plene.per
doc.quibus nihil eſt addendum Fra.are.

Dilecti. De iure canonico actio non eſt ex-
primenda in libello ſed ſufficit factum
proponere ex quo agendi reſultet. diuiditur in tres
partes.in prima ponitur querela deciſa.In ſecunda
ibi pro iudicatis ponitur remotio cuiuſdam ſubtilitatis ſuper-
flue. ¶ In tertia ibi ſed ſimpliciter declaratur quid ſit neceſſa-
1 rium proponere in libello. ¶ † Primo no.ſm Bald.hic ꝙ
lꝫ legatus durante legatione non poſſit conueniri ordinarie.
vt.l.pars lr̃arum.ff.de iudi.⁊.l.j.⁊.ij.⁊ ibi no.ff. de in ius vo.
põt tamen aduerſus factum eius iniquũ ſuperior adiri per viã
querele.facit optime text.in auc.vt diffe.iudi.in prin. ⁊ in.c.ad
reprimendam.ſ.de offi.or.⁊ in.c.venerabilibus.in princip.de
ſen.excom.in.vj.⁊ poteſt aliqñ ſuperior adiri per viam querele
vbi non poteſt per viam appellationis:vt eſt tex.no.ſm Bar.
in.l.arbitrio.ff.qui ſatiſ.cog.⁊ no.in.c.ij.prouideatis ⁊c.prout
iſte tex.intelligitur.de arbi.ꝙ iuſti iudices eſſent delegati ab ar
chiepiſcopo cum cõmiſſione expreſſa ꝙ deberent cogere acto-
rem ad ꝓponendum nomẽ actoris in libello ꝙ inferior a prin
cipe non poteſt delegare cauſam ſub forma que ſit ꝯtra ius im
mo que ſit vltra ius etiã ſi ſit legatus de latere ſm glo.in.c.fin.
de hereti.lib.vj.Quinimo intelligitur iſte tex.ꝙ predicti iudi-
ces delegati ab archiepiſcopo non cogebantur ad faciendum
exprimi nomen actoris ex cõmiſſione ſpãli ſed per ſtatutũ gene
rale epiſcopi artabatur quilibet agens exprimere nomen acto-
ris. ¶ Et ex hoc ſecundo intellectu dicit duo notabilia domi.
2 Anto.primo † ꝙ inferior a principe nõ põt facere ſtatutuꝫ per
qõ aliquid addatur ſolẽnitati iudiciali q̃ꝫ qs non tenetur ſerua
re expreſſa canonis diſpõne qꝛ inferior nõ põt ſtatuere cõtra
legem ſuperioris de iure canonico vt in.c.ſi.ſ.de offic.arc. ſeu.
3 dele.⁊ in.c.vlt.de appella.lib.vj.in nouella.† Et ex hoc infert
hic do.anto.de bu.ꝙ non valet ſtatutum ciuitatis ꝙ agens in
iudicio eccleſiaſtico non tenetur proponere nomen actoris hoc
4 tamen magis ſentit q̃ꝫ dicat eſſe.† Illud autem expreſſe dicit ꝙ
non vꝫ ſtatutũ diſponens ꝙ in iudicio eccleſiaſtico teſtamentũ
non poſſit probari per duos teſtes iuxta.c.relatum.⁊.c.cum eſ
ſes.de teſta. ¶ Circa primũ dictũ dictũ dico ꝙ dictũ plꝫ mihi
5 ſed nõ ratio.† qꝛ lꝫ prelatus inferior nõ poſſit ſtatuere contra
canões populus tñ põt ſtatuere ꝯ ius vt.l.iij.§.xv.ff. de ſepul.
vio.⁊.l.oẽs populi.⁊ ibi plene de iuſti.⁊ iure. Sed tamen alia
ratione hoc eſt verum qꝛ cum exprimere nomen actoris perti-
neat ad ordinaria iudicij dꝫ ſeruare quo ad illa ius fori in quo
agitur vt in.c.pro clericis.j.ti.proxi.⁊ in cle.diſpendioſam. de
iudi.in gloſ. ¶ Tertio no.ꝙ de iure canonico non eſt neceſſe
exprimere nomẽ actoris in libello.Et aduerte diligenter qꝛ per
hũc tex.dicit do.ant.hic ꝙ de iure canonico ⁊ i eodẽ i foro põt
agi ex quacũq̃ꝫ obligatiõe vel diſpõne q̃ꝫ equitas canonica vel
naturalis dictat ſeruari.lꝫ nulla ex tali diſpõne oriat̃ actio ſicut
ex pacto nudo qꝛ cum hodie vſus actionis ſit ſublatus per text.
noſtrum non attendimus vtrũ ex diſpõne oriatur actio necne
ſed ſimpliciter ⁊ indiſtincte.vtrũ inſpecto iure gentiũ ſit equum
mihi ſubueniri ⁊ iõ dicit ꝙ in talibus caſibus non eſt opus de-
ciatione euangelica qꝛ cõpetit remedium ordinariũ in foro ec-
cleſiaſtico que dicta do.abb.Moder.repħendit ⁊ merito. nam
tex.nr̃

tex.noſter non intendit inducere de nouo aliud remedium:ſed
hoc ſolum qꝛ videtur remediũ actionis repellere q̃ꝫ nõ ſit ſpeci
fice neceſſario exprimẽtibus in libello ⁊ ponderat iſtum tex.ad
hoc qui non reicit ſubtilitatem iuris ciuilis ⁊ quorũdam iudi-
cum qui vltra debitum ſubtilitate vtebantur. ¶ Scdo addu-
cit tex.in.c.examinata.in ſi.j.eo.⁊ in.c.j.j.tit.proxi.⁊ poſſunt
adduci oĩa iura que allegantur in prin.ſecunde gloſ.Ex qui-
bus patet ꝙ ꝑ iure ſuo ꝓſequendo actio ſaltim virtualiter pro
6 ponitur in iudicio ergo eſt neceſſariũ ꝙ cõpetat. ¶ † Quarto
no.ibi prouideatis ⁊c.ꝙ iudex ex officio ſuo põt libellũ ineptũ
vel obſcurum reicere.concordat tex.in.l.j.ff.de offi.aſſeſ.⁊ ple
ne tradit Bar.in.l.iiij.§.hoc autẽ.ff.de dam.infec.⁊ eſt ratio
7 ſm doc.† qꝛ intereſt iudicis ne iudicium coram ſe agitandum
ſit fruſtratoriũ vt in.c.cãmq̃ꝫ.j.e.⁊ in.c.ij.de libe.obla.ꝑ quo
vide glo.no.in.c.j.in ver.abſentia.de elec.lib.vj.q̃ꝫ alle.Bal.
in.l.exceptionẽ circa mediũ cõmenti.C.de proba.⁊ mode.hic.
8 ¶ † Vltimo.not.ibi ſed ſimpliciter ⁊ pure rei veritatem vel
ſola facti veritate inſpecta vr̃ remoueri ſubtilitas ſuperflua nõ
tamen ordo iudicioꝝ etiã a iure ciuili requiſitus ſm Abb.mo
der.ſed do.Ant.tenet hic cõtrarium de quo plenius.dicet̃ hic
prima glo. ¶ In glo.poſita ſuper ver.ſubtiliter de multipli-
ci ſubtilitate tradit hic Hoſti.⁊ Jo.an.poſt eum de qua dic vt
hic per doc.⁊ in.c.ſi cupis.xvj.q.j.⁊.xxxix.di.c.j.xxiiij.q.iij.
c.cũ ſancti. ¶ Pro declaratione eoꝝ que dicit hic do.Ant.⁊
moder.⁊ ẽt tex.noſter vidẽda ſunt principaliter tria. ¶ Pri
muꝫ eſt ſi cõmittitur cauſa reiecta iuris ſubti.vel iuris apicibus
quid importent iſta verba.Secundo ſi cõmittitur cã ſola facti
veritate inſpecta vel viſa veritate facti que cauſe equipollent in
effectu clauſule poſite in tex.noſtro quid importet ſimiliter iſta
clauſula. ¶ Tertio quid ſi apponitur in cõpromiſſo vel in cõ
miſſione ſeu ſtatuto clauſula de equitate ideſt procedẽs de equi
tate quid illa importẽt iſta verba in cõmiſſionibus nã ſolẽni-
tate vel iuris apicibus. ¶ Circa primũ dicit tex.in.l.ſi fideiuſ
9 ſor.§.quedã.ff.mã.hic allegatus in glo.† ꝙ ꝑ iſta verba ſigni
ficatur iudicẽ debere inſpicere ipſum factũ principale non autẽ
exceptiones non reſpiciẽtes factũ principale.Et per premiſſa
dixit bal.ſing.in additionibus ſuis in.l.mancipiũ.§.ſi cõi.ff.
de euictionibus ꝙ vbicũq̃ꝫ ſic dꝫ ꝓcedi cõuentus nõ põt oppo
10 nere exceptionẽ ordinis † qõ põt eſſe veruꝫ qñ ordo eſſet de cã
ad cãm in eadẽ perſona.Sed qñ eſſet de perſona ad perſonaꝫ
vt in fideiuſſore ⁊ principale tũc eſſet dubiũ qꝛ priuilegiũ cõceſ
ſum fideiuſſori per autẽ.preſente.C.de fideiuſ.eſt fundatuꝫ in
equitate ⁊ propterea non videret̃ poſſe tolli.Hanc ſniam tenet
11 Bal.ſingulariter in ſimili queſtione.† qñ agitur contra tertiũ
poſſeſſorem hypothecaria vtrum arbitrator qui procedit de
equitate poſſit reicere exceptionem excuſſionis ⁊ tenet ꝙ non
vt ipſe no.in.l.ſi.§.ſed ⁊ ſi quis.C.cõmunia delega.circa prin
cipium.Sed pro primo dicto multum facit qõ ſingulariter tra
dit Bart.ad propoſitum in.l.j.in vlti.col.ff.de condi.inde.in
12 ſua repetitione vbi dixit.† ꝙ exceptio fideiuſſoris duorum reo
rum ⁊ ſimiles qui reſpiciunt materiam procedẽdi ⁊ non ipſam
actionem vel ius partis dicuntur eſſe exceptiones que ſunt in
ducte ad rigorem iuris ſeruandum. ¶ Pro eodem auteꝫ ac-
cipio hic rigorem iuris ⁊ ſubtilitatem iuris ſicut patet ex hac
doctrina iuncta.l.ſi fideiuſſor.§.quedam . ergo iſta exceptio
tanq̃ꝫ reſpiciens ſubtilitatem iuris videtur eſſe reiecta. ¶ In
contrarium facit qõ ſolemniter poſuit ipſe idem Bart.in extra
uaganti ad exprimendam in glo.ſuper verbo videbitur iuxta
13 ſi.vbi dixit † ꝙ quecunq̃ꝫ clauſula apponatur in cõmiſſione
ſub quacunq̃ꝫ forma verborum nunq̃ꝫ pretextu talis cõmiſſio-
nis iudex poterit auferre exceptionem acquiſitam parti quan-
tũcunq̃ꝫ ſit de rigore iuris inducta quia iudex habet poteſtatẽ
per huiuſmodi clauſulas circa proceſſum ⁊ circa ea que facit
ipſe non circa ius queſitum parti ante proceſſum. ¶ Pro de-
claratione huius difficultatis poſſumus diſtinguere ꝙ aut ex
ceptio reſpiciens ſubtilitatem iuris eſt de emergentibus quia
opponitur ad proceſſum ſicut eſt exceptio fideiuſſoris ſeu exce
ptio excuſſionis de qua per Bar.in.l.exceptiones.ff.de excep.
⁊ per Bal.in.l.exceptionem.C.de proba.⁊ tunc videt̃ ꝙ non
poſſit opponi poſt litem conteſtatã ⁊ multo fortius ſi poſt ſen-
tentiam ſicut eſt beneficiũ diuiſionis cõpetens duobus reis vel
pluribus fideiuſſoribus.⁊ tunc non poterit auferri nec videbit̃
reiecta vt colligitur ex dictis Bart.in ver.videbitur ⁊ de iſtis
exceptionibus quando poſſint opponi vide plene per Bar.in
l.in duobus.§.vbi duo.ff.de duo.reis . ⁊ in.l.ſi dubitetur.ff.
de fideiuſ.Multum tamẽ repugnat equitati ꝙ fideiuſſor prius
conueniatur maxime ſi certum eſt principale eſſe ſoluendo vñ
hoc non affirmo pro nunc aliter. ¶ Sed venio ad ſequenteꝫ
articulum ſuper quo do.Ant.ponendo exempluꝫ in clauſula
decretalis noſtre ſatis clare vr̃ ſentire in notabilibus ꝙ poterit
procedere iudex nulla iuris poſitiui ſeruata ſolẽnitate ſicut cõ-
mittit̃ cauſa ſine figura iudicij dñ allegat cle.diſpendioſam de
iudi.⁊ cle.ſepe de ver.ſig.do.Abb.hic tenet totũ oppoſitũ ⁊ in
14 effectu ponit talẽ cõcluſionẽ † ꝙ per clauſulaꝫ appoſitã in iſto
tex.nulla videt̃ remota ſolẽnitas iuris poſitiui ſed ſingulariter
carrullatio ⁊ ſubtilitas ſuperflua ꝙ probat triplici rõne.primo
ſumitur ex iſto tex.iuncto.c.vnico.j.de lit.cõteſt.⁊ omnibus
ſequentibus titulis qui dicũt libellũ debere offerri ⁊ litem cõſta
ri ex quibus patet per iſta verba non eſt remota ſolẽnitas iuris
poſitiui. ¶ Secundo arguit ex cle.diſpendioſam de iudicijs
ſm ꝙ in cauſis mere ſpiritualibus hoc inducitur ſpeciale ꝙ
procedatur non ſeruata ſolẽnitate poſitiua iudicioꝝ ergo hoc
non eſt inductum generaliter per hanc decretalem. ¶ Ter-
tio hoc ꝓbat ſingulariter ſignificatur ꝙ debeat procedere ſm
canones ⁊ ſine duplicitate.ſine publica vt.l.j.§.ſi quis ſimpli-
citer ⁊ ibi plene.ff.de verbo.obli.ſed ordo iudicioꝝ nõ tendit
ad deceptioneꝫ ⁊ duplicitateꝫ ſed potius ad excludendaꝫ ma-
litiam vt.l.ij.§.ſed quia veremur.C.de iura.calũ.ergo per iſta
verba nõ videt̃ ſublatus.Tu aũt aduerte qꝛ ad queſtionẽ pro
poſitaꝫ tex.iſte nõ multũ facit lꝫ do.Ab.dicat veꝝ quo ad in-
tellectum dẽre.ſed illatio eius eſt dubia qꝛ hic nõ dat̃ ꝑtãs ſim-
pliciter ꝙ ꝓcedatur inſpecta rei veritate ſed cũ adiuncto.ſ.ſm
formaꝫ canonũ.vñ nõ eſt mirũ ſi ſolẽnitas iudicialis nõ vr̃ re
miſſa qꝛ canones contrariũ diſponant expreſſe ad quos refert
15 ſe iſta decre.Sed ꝑpterea iſta clauſula nimis operat̃.† naꝫ ⁊
de iure ciuili dicit tex.ꝙ iudex dꝫ habere equitatẽ pre oculis vt
l.ꝙ ſi eſeſi.in ſi.ff.de eo q̃ꝫ cer.lo.⁊ tñ per hoc nõ põt recedere a
iure ſcripto qꝛ vt dicit Bal.eleganter ad propoſitũ in.c.j.cir-
16 ca fi.de mili.vaſ.qui cõtu.eſt † qñ lex cõcedit arbitriũ rectori in
telligitur ſuper determinatis a iure.allegat Joã.an.in nouel.
in.c.cum vniuerſis.de elec.⁊ tex.in.l.j.§.calũniatoribus.ff.ad
turpil. ¶ In qõne aũt noſtra ſentit Bal.⁊ clare in.c.j.§.inue
ſtitura.de noua.for.fideli.in vſi.feu.⁊ in.l.ſi.iuxta princi.C.de
iure deli.ꝙ per iſtam clauſulã totaliter vr̃ remotus ordo iuris
17 poſitiui.† qꝛ qui ſic iudicat.ſ.ſola facti veritate inſpecta dicit̃
iudicare vt deus qui ſemper veritati mittit̃:⁊ ideo nõ eſt opus
ſolẽnitate iudiciali.dñi õ rota in deciſi.ſuis deci.clx.ſicut refert
dñs meus in rubrica.ff.de arbi.vidẽtur velle ꝙ per hec verba
ꝑñt abbreuiari ⁊ quodãmodo iudiciũ ſit ſummariũ inde videt̃
ꝙ per iſta verba ſicut dicit do.ab.nulla ſit remota ſolemnitas
18 ſubſtantialis qua obmiſſa proceſſus eſſet nullus † ⁊ ſolẽnitas
ideſt ordo iuſticie ſicut ſunt exceptiones reſpicientes proceſſum
de iure credo ꝙ videant̃ remiſſe.probo primũ rõne manifeſtiſ
ſima qꝛ verba reſcripti ſi ꝑñt aliud operari ſemper reſtringun
tur vt minus ledant ius cõmune q̃ꝫ poſſint vt in.c.j.⁊ ibi ple-
ne traditur.ſ.de reſcrip.⁊ in.c.cum dilectus.ſ.de conſue.cum
ergo verba iſta poſſint operari reſpectu ordinis non ſubſtan-
tialis vt.j.ergo non reſpectu ſubſtantialis. Scdo ego probo
qꝛ iſta clauſula viſa facti veritate idem in effectu videtur porta
re ꝙ clauſula proxime precedens vt clare probat text. in.d.§.
quedam.ſicut ergo per illũ videntur reiecte exceptiones reſpi-
ciẽtes ꝓceſſum vt.ſ.dixi ita ⁊ per iſtã. ⁊ pro iſta cõcluſione eſt
19 caſus optimus in.c.lr̃as.j.de iura.cal.vbi pꝫ † q̃ꝫ in cãis ſpi
ritualibus qꝛ ꝓceditur in ipſis de eq̃tate q eſt cl'a ꝯformis huic
vr̃ remiſſum iuramẽtũ calũnie q̃ꝫ non eſt de ordine ſubſtantia
li vt ſis ſm cõem opi.⁊ hec ſunt vera que diximus in hoc arti-
culo ⁊ precedẽti qñ daretur ꝑtãs iudici procedendi ſub formis
20 ſ.dictis.† Secus ſi daretur ſibi poteſtas diffiniendi ſeu deci-
dendi qꝛ tũc ſuper mõ procedẽdi nullũ videretur hẽre arbitriũ
niſi forte quatenus proceſſus reſpiceret ꝓbationẽ facti ṗncipa
lis qõ eſt dedicendũ pro primo dicto ex tex.no.ꝑ quẽ ſingula
riter ita ibi determinat bar. in.l.ſi in lege.§.j.ff.loca. vbi dixit
21 † ꝙ ſi cõcedit plenũ arbitriũ ꝑtãti in diffiniendo nõ põt ꝓro-
gare terminũ qꝛ hoc nõ ꝑtinet ad diffinitionẽ ſꝫ ad ꝓceſſum.
22 Scdꝫ ꝓbatur ex his que dixit Jo.cal.in diſputatione ſua que
incipit clericus cõuentus ⁊c.quẽ refert bal.in.l.ij.C.que ſit lon.
23 cõſue.† ꝙ qualitas ⁊ modus ꝓbandi nõ reſpicit ſingulariter
ordinatoria iudicij ⁊ ꝓceſſui:ſꝫ merita cauſe ⁊ deciſoria ⁊ hic di
xit Bar.ſingulariter quem nullus allegat ad hoc in.l.ictus fu-
ſtium in vlt.q.ff.de his q no.infa.iudex ergo qui hꝫ arbitriuꝫ
circa decidendum vtiq̃ꝫ ⁊ circa iſta videbitur habere arbitriuꝫ
que pertinet ad deciſionem ⁊ per hoc eſt expeditus ſecundus
24 articulus. ¶ Circa tertium articulũ vꝫ † qñ cõmittitur ali-
cui qõ procedit de equitate dicendũ eſt idem ꝙ in precedenti-
bus articulis quantum ad exceptiones reſpicientes proceſſum
quas dixi videri remotas per clauſulas ſupradictas. ſed du-
bium remanet nũquid iſta cl'a importet aliquid pluſq̃ꝫ clauſu-
le precedentes ita ꝙ iudex poſſit reicere exceptiones inductas
de rigore iuris reſpiciẽtis merita cauſe vel queſitas parti ante
iudicium motum ſup quo dixit Barto.no.in extrauaganti ad

videndus ad hoc Rober. Marant. in sua pract. 4. p. 9 distin. n.32.

Universidad del Rosario | Archivo Histórico

25 reprimenda in glo.ſuper ṽ.videbitur.iuxta finē ⁊ † ꝙ ſub qua
cunq; forma verborū cōcipiatur cl'a non videbitur auferri ius
queſitū parti quantumcunq; rigoroſum ⁊ de apicibus iuris q̄ꝛ
hoc eſt ꝯ equitatem naturalem q̄ꝛ ius queſitum alicui auferatur
vt in.l.iuſticia.ff.de iuſti.⁊ iure.⁊.l.ex hoc iure gētium.eo.tit.⁊
l.nam hec natura.ff.de condi.inde.⁊ ideo non infert expreſſe
26 † ꝙ arbitrator qui dꝫ procedere de equitate non poteſt reicere
exceptionē preſcriptionis ⁊ ſimiles q̄ꝛ illud verbū procedas de
equitate intelligitur de equitate que ſit conformis iuri per.l.bo
na fides.in prin.ff.depoſi.⁊ ita tꝫ ibi Bar.⁊ in.l.fideiuſſor.§.
quedam.ff.man.hanc ſniam cōfirmat Bald.expreſſe in.l.j.in
prin.ff.de iuſti.iure.vbi dixit per illum text.ver.ars boni ⁊ eq.
27 † ꝙ ſi ſit compromiſſuꝫ in arbitratorem qꝺ procedat de equi
tate intelligit de equitate ſcripta que non repugnet iuri.ſꝫ do.
Ang.eius frater in.l.j.C.ꝺ preſcrip.xxx.an.⁊ in.l.ſequitur.§.
28 ſi viam.ff.de vſucap.tꝫ ꝯtrium dicens † ꝙ vbi pōt arbiter ꝓce
dere de equitate pōt reicere exceptionem preſcriptionis que in-
ducitur de rigore iuris verior tñ videtur eſſe opi.Bart.in ter-
minis predictis que tñ dꝫ limitari ſꝫ ea que notant tradit Bal.
in.l.ſi pro ea in pe.col.C.man.vbi dixit ꝙ per iſta verba iudex
non poteſt reicere exceptioneꝫ cui ius aſſiſtit.i.que competit de
iure iſte.nec poterit ſe ligare ſuper obligatione vel iure cui ius re
ſiſtit quantumcunq; ſit equum poterit tamē ſequi ſi habeat iudi
care de equitate ad equitatem cui ius nō aſſiſtit vnde poterit au
dire partem cogenteꝫ ex parte victo ſm Bart.qui ita not.in.l.
v.ff.man.de illa aūt cl'a procedens omni iuris ſolēnitate pre-
termiſſa vel ſimili procedas cum pleno ⁊ libero arbitrio tangit
hic do.Abb.vel prout volueris ⁊ vltra dicta bar.que aduerte
vide bal.in.l.milites.C.de teſta.mili.⁊ in.l.j.ff.eo.⁊ quod ipſe
ponit notanter in.l.preſbyteri.C.de epiſ.⁊ cle.⁊ in.l.prolatam
in pe.col.C.de ſen.⁊ tex.ſing.ſm ipſum ⁊ quod ipſe ibi no.in
c.j.in ſi.de ali.ſeu.⁊ in clericis premiſſis adde quod ſingulari-
ter dicit Bal.in.l.eos in.§.apoſtolos in.j.col.C.de ap.⁊ ſen
29 tit ⁊ non ita clare in auc.ei qui.C.de tempo.app.† ꝙ q̄uis ſit
conceſſa poteſtas arbitratori vel iudici prorogandi terminum
partibus ignorātibus vel non requiſitis ſꝫ tunc iſte actus poſſit
fieri non citata tamen poſt actum dꝫ fieri notificatio parti alias
iudex vltra procedens eſſet in dolo ⁊ idem poteſt dici de quo-
cunq; actu proceſſus vt hi non auferatur facultas parti quod
perpetuo tene menti.

Intelleximus. Excōicat⁹ pōt in iu
dicio ꝯueniri ſed nō
conuenire ⁊ ſunt due partes.ſcḋa ibi reſpōdeamus.
Nota regulam hic poſitaꝫ a ꝯrio ſenſu ꝙ excōicatus
generaliter in iudicio ſtare nō pōt preterq; vbi queritur ⁊ per
1 hoc arguunt docto.† ꝙ excōicatus nō poteſt petere ſi ſit reus
2 conuentus in iudicio reuocationē tenute † vel ꝙ abſente actore
procedatur ad expeditionem cauſe iuxta formam auctē.qui ſe-
mel.C.quomodo ⁊ quando iudex vt tꝫ hic.do.Anto.⁊ ſingu-
3 lariter ſm eū † non poteſt petere aſſignari terminum actori ad
agendum iuxta formā.l.diffamari.C.de ingenu.⁊ manu.quia
hoc eſſet cōmodum ſuum ⁊ nō incommodum de quo dicet in
glo.q̄ꝛ ſunt notabiles qōnes.¶ Reperitur tñ caſus ꝙ excōi-
4 catus agit verbigratia † ſi a principio egit ⁊ non fuit oppoſi-
ta exceptio.naꝫ reo hoc petente coget inuitus perſiſtere in actio
ne propoſita ita no.Inno.in.c.exceptioneꝫ.j.de excep.⁊ tenet
5 hic Abb.Moder.⁊ doc.in.c.cū inter de excep.¶ † Et q̄ꝛ tex.
iſte generaliter prohibet excōicatum ſtare in iudicio iccirco ſm
Jo.an.⁊ Moder.datur intelligi ꝙ quo ad nullum actum po-
terit in iudicio eſſe vnde non poteſt eſſe aduocatus neq; teſtis
neq; iudex vt probatur in.c.decernimus de ſen.excō.in.vj.⁊
in.c.ad probandum ⁊ qꝺ ibi no.j.de re iudi.neq; accuſator vt
in.c.a nobis de excep.neq; promotor inquiſitionis.vt in.c.cū
dilectus:in prin.j.de accu.neq; vt aſſiſtens cauſe nec eſſe nota
rius actorū ſm Moder.hic verū aūt oēs extraiudiciales actus
ſint ſibi prohibiti vel qui actus dic vt plene tradit in.c.verita-
tis.j.de do.⁊ contu.⁊ in.c.pia.de excep.lib.vj.in nouel.
6 ¶ † Secundo no.ibi dꝫ iuncta glo.ꝙ hoc verbum dꝫ nō ſem
per importat neceſſitatem ſed aliq̄ñ honeſtatē.nam excōicatus
ſi vult bñ pōt comparere in iudicio perſonaliter ſed tñ honeſtū
eſt ꝙ ꝯſtituat ꝓcuratorꝫ ꝯcordat tex.in.c.j.de deſpō.ipub.xxv.
q.j.c.j.in gl.⁊ in.l.obſeruare.§.ſi.ff.de offi.ꝓcōſul.⁊ lega.re-
gulariter tñ importat neceſſitatem vt traditur in predictis iuri-
bus ⁊ in cle.attendentes de ſtatu regu.de quo vide per Bart.
7 in.l.creditores circa prin.C.de pig.¶ † Vltimo no.ꝙ diſpo
ſitio quātumcūq; generaliter inducta ad vim alicuius reſtrin-
git ne inducat effectum ꝯtrium.ſ.fauorem ſicut econtra vt in re
gula ꝙ ob gratiam de reg.iur.⁊ eſt bonus tex.in.l.ſi relegato
rum.§.ſi.ff.de interdic.⁊ relega.In glo.vnica ſuper ver.con-
ueniri addēdo breuiter dic.doc.in iſta materia.¶ Primo in
q̄tum ipſi cōcludunt hic ꝙ reus excōicatus conuentus in iu-
dicio nō poteſt petere iudice vt expediat cauſam actore abſente
iuxta formam in auten.qui ſemel.C.qūo ⁊ q̄ñ iudex.ita nō pōt
petere aſſignari terminum actori ad agendum iuxta.l.diffama
re.C.de ingenu.⁊ manu.¶ Adde ꝙ ꝯ ipſorum cōcluſionem
eſt caſus in terminis quem reputo ſingularē ad hoc in.l.liber-
8 tū.ff.de in ius voc.ꝑ quē tex.ibi dicit Bar.† ꝙ ſi ex forma ſta
tuti bannitus non dꝫ audiri agendo ſi ſit reus cōuentus poteſt
petere ferri ſniam actore abſente ⁊ cām expediri non tñ pōt pe-
tere aſſignari terminum actori ad agendū.q̄ꝛ tunc ipſe vr̄ age
re cuꝫ ſit primus qui ꝓuocet iuxta.l.in tribus.ff.de iudi.Con-
9 firmat̄ iſta cōcluſio.† q̄ꝛ equitas vt non claudicet iudicium cō
ſideratur ēt ad fauores excōicati vt in.c.cum inter.j.de excep.
ſed claudicaret iudicium ſi actor poſſet petere cauſam expediri
⁊ non reus ergo eſſe non dꝫ.Nec obſtat ꝙ in odium excom-
municati introductum eſt ꝙ poſſit cōueniri ergo non dꝫ con-
uerti ad eius fauorem.⁊ iſto caſu videatur non neceſſarius ſed
voluntarius defenſor.nam rñdetur ꝙ q̄uis cōuentio ſit intro-
ducta in odium ipſius tñ defenſio eſt introducta non ad odiū
ſed ex equitate ne iudicium claudicet.nec dicitur eſſe volun-
tarius iſpecta origine:vt.l.ſi fideiuſſor.§.ſi neceſſaria.⁊ ibi bar.
ff.qui ſatiſda.cog.¶ Preterea ſatis dicitur neceſſarius ex quo
poteſt cogi ab actore ſi vellet ⁊ hoc iudicat ibi tex.ſi bene per
ſpicias in.d.c.cum inter.ver.porro.vbi dr̄ ꝙ excōicatus poteſt
petere ferri ſniam pro ſe.Confirmat̄ iſta concluſio ꝑ tex.no.in
c.venerabilibus.§.ſi.de ſen.excō.in.vj.vbi patet ꝙ ſicut per-
mittitur excōicato agere de iniuſta excōicatione ꝑ viā appella-
tionis ita permittitur agere de iniuria ꝯ iudicem quaſi ſit cōne-
xum ad cām excōicationis.Confirmat̄ iſta opi.ꝑ tex.in.c.ſolet
in ſi.e.tit.vbi excōicatus ꝓhibetur eē in iudicio vt actor ⁊ pon-
dero illud verbū ꝙ non repellitur niſi q̄ñ eſt in iudicio vt actor
qꝺ nō eſt in caſu nr̄o.ſed ille tex.poteſt adduci in ꝯtrium q̄ꝛ illa
dictio vt pōt ſignificare in proprietatē ⁊ tunc intellectus erit ꝙ
licet proprie non ſit actor dum tñ voluntarie in forma actoris
cōpareat poſſit repelli a iudicio.Reus aūt q̄ petit expediri cām
actore abſente vr̄ tenere formā actoris.Vñ dixit Barto.no.ad
propoſitū in.l.hi q̄ ad ciuilia.in prin.C.de ap.⁊.l.j.in.prin.ff.
10 ſi tu.vel cura.† ꝙ q̄ñ vnus ex his q̄ litigant in cā appellatio-
nis ſiue appellatus petit expediri cauſaꝫ altero abſēte ſemper illi
taliter petenti incumbit probatio etiā vbi alias nō incumberet.
⁊ ſic apparet ꝙ tꝫ partes actoris.ſed illa doctrina nunq; mihi
placuit quia ſm eam ſequeretur ꝙ ſi reus appellaſſet a ſententia
⁊ iuſte q̄ꝛ actor nihil probauit.Actor appellatus nūq; deberet
cōparere vt incumberet onus probandi reo ⁊ per conſequens
ſua contumacia ſibi eſſet lucrum ⁊ ſuum delictum ſibi fauora-
bile contra.c.eum qui de preben.lib.vj.vnde Bal.non ſequi-
tur hoc dictum ⁊ merito ſed aliter diſtinguit vt ibi per eum.
¶ Preterea ſm Innocen.in.c.cum inter.j.excep.⁊ bar.in.l.
11 cū mulier.ff.ſo.ma.† ille q̄ facit citare reū in iudicio vr̄ appro-
bare ꝑſonā eius in illo iudicio ergo reus q̄ ſemel fuit approba-
tus nō poterit repelli.Sed huic rationi poſſet rñderi ꝙ fuit vt
neceſſarius defenſor nō vt voluntarius.Rñdeo ꝙ hec appro-
batio nō pōt fieri in ꝑiudiciū iuris publici vltra q̄ ꝑmittat ius vt
pꝫ in.c.pia.de exce.li.vj.vñ prime rōnes ſunt meliores ꝑ quas
plꝫ iſta opi.contra doc.¶ Item adde inq̄tum hic moderni
tractant † vtrum excōicatus poſſit petere reuocari tenutam cō-
ceſſam contra ſe diſtinguendo ſm Bar.in.l.de pupillo.§.qui
procuratoris.ff.de oper.no.nū.ꝙ aut petit eā reuocari in ꝯñtiā
⁊ non principaliter.verbi gratia q̄ñ vult ſe defendere in iudi-
cio ⁊ vt poſſit ſe defendere vel vt admittatur vult ſatiſdare de
iudicio ſiſti ⁊ de iudicato ſoluendo ⁊ reuocare tenutam iuxta.l.
ſi pecuniam.§.j.vt poſ.lega.⁊ tunc poteſt per.l.ſi pupillus.§.
j.ff.de priui.cre.⁊ q̄ꝛ multa permittuntur in ꝯñtiam que non ꝑ
mitterētur principaliter.vt in.c.ex litteris de iure patro.⁊ in.c.
ſuper eo.de preben.li.vj.⁊.i.in ſi.⁊ ibi per Bar.ff.de auc.tut.
aut principaliter tenutam renouari.exemplum ſi dicat tenutam
nullam vel petit eam reſcindi aliquo remedio competenti ⁊ tūc
non poſſit quia ille qui primo prouocat proprie dicitur actor
vt.l.in tribus.ff.de iudi.⁊ talis videtur eſſe excommunicatus
in caſu predicto.¶ Adde ꝙ contrarium tenuit Specu.⁊ ſequi
tur ibi Joan.and.in addi.in titu.de contumacia.§.ſina.in ver
ſicu.ſed pone.⁊ ſententiam Barto.ſecutus eſt Anto.de but.in
c.cum inter.j.de exceptio.⁊ Joan.de Jmo.⁊ Moder.poſt euꝫ
in.c.j.de reſcrip.lib.vj.⁊ hanc etiam ſequitur Joan.de Jmol.
12 in.d.§.qui procuratorio.de equitate.¶ Tu autem aduerte ꝙ
Jo.an.multum ſingulariter in addi.ſpec.in titu.de accu.§.ſe-
quitur.in additione magna in verſic.gradum ſeptimum que
ſtionis ⁊c.Refert domi.Mar.ſil.diſputando tenuiſſe ꝙ ſi ſta-
13 tutum dicit † ꝙ querele bannitorum non debeant audiri tamē
ſi bannitus de crimine eſt accuſatus poſſit accuſare ſuum accu-
ſatorem

ſatoreꝫ de falſo ꝙ produxerat falſos teſtes q̄ꝛ per hoc ipſe ab-
ſoluitur in iudicio vbi eſt reus per.l.qui cū maior.§.ſi libertus
ff.de bo.lib.⁊ lꝫ Jo.an.teneat ibi cōtrarium per ea que haben
tur in.c.cum inter.j.de except.ſentit tamē in fine additionis ꝙ
vbi bānitus non haberet remedium excipiendi eſſet admitten
dus ad hanc querelam.Et ideo videtur poſſe cōcludi in qōne
noſtra ꝙ ſi excōmunicatus qui petit reuocari tenutā vt nullaꝫ
vel vt reſcindendam poſſet per viam exceptionis ſibi cōſulere
verbigratia anteq; ſit interpoſitum ſm decretum dicendo ſcḋꝫ
non debere interponi q̄ꝛ primum eſt nullum vel reſcindendū
⁊ tunc non audiatur agendo principaliter de nullitate.Aut nō
pōt ſibi cōſulere per viam exceptionis ſicut interpoſito ſecūdo
decreto ⁊ tunc ſatis videretur poſſe dici ꝙ excōicatus ⁊ bāni-
14 tus admittātur ad hoc † ſicut excōicatus admittitur quādo aſi
ſtit in iudicio voluntarie lꝫ non ſit citatus q̄ñ alias ex proceſſu
generetur ſibi plenū preiudiciū ſm Anto.de but.in.c.dilecti.j.
de excep.Cōfirmatur iſta cōcluſio pulchra per tex.in.c.venera
bilibus.§.j.de ſen.excō.in.vj.inductū vt eum induxit in arti-
15 culo precedēti.¶ † Preterea remedium reſciſſionis equipa-
ratur remedio appellationis vt.l.ſi cā cognita ⁊ ibi nota.C.de
tranſact.ſicut ergo permittitur excōicato appellatio in qua tñ
excōicatus aliquo mō eſt actor.ita vr̄ permitti allegatio nulli-
tatis vel reſtitutionis beneficium per qꝺ reuocetur tenuta pro
his facit optime qꝺ tradit Barto.poſt Dy.in.l.iij.§.ſi ſeruus
ff.de acq.poſ.⁊ Bal.in.l.j.C.ſi a nō compe.iudi.⁊ iſta diſtin-
16 ctio hꝫ multū equitatis in ſe lꝫ alia opinio ſit cōior.¶ † Vlti-
mo adde dictum doc.in iſta materia inq̄tum hic dixit Jo.cal.
ꝙ excōicatus citatus in iudicio dꝫ cōſtituere procuratorem ita
ꝙ non auditur per ſe ⁊ cū dicitur ſm euꝫ pone ꝙ non inueniat
procuratorem vel idoneum.rñdet ꝙ imputādum eſt ſibi quia
hoc impedimentum oritur ex culpa ſua ſicut dicimus in banni
to vt.l.papinianus exul.ff.de mino.adde ꝙ iſta ratio eſt falſa.
17 † q̄ꝛ bannito imputatur ſi potuit dimittere ꝓcuratoreꝫ ⁊ non
dimiſit ſi aūt non potuit dimittere procuratoreꝫ nil imputatur
imo cōceditur reſtitutio cōtra ſniam ſm Bart.qui ita declarat
in.l.ſi.ff.de in integ.reſti.in tit.generali.¶ Preterea in mul-
tis cauſis hoc tenderet in odiū agentis ꝯ excōicatum vbi non
poſſet ferri ſnia lite non cōteſtata ⁊ in fauoreꝫ excōicati qꝺ nō
eſt dicendum vt in tex.noſtro iuxta finem.⁊ q̄ꝛ do.Abb.hic ꝑ
multa verba nititur reprehendere illud dictum Joā.cal.qui-
bus pōt rñderi in vnico verbo vt.j.videbis.iccirco omiſſis ra-
tiōibus ſuis formaliter ſuper iſta materia poſſumus diſtingue-
18 re vltra doc.† ꝙ aut excōicatus pōt inuenire idoneum procu-
ratorem ⁊ tunc nō dꝫ poſſe comparere per ſeipſum in iudicio
vt ſonat tex.noſter.Jſta concluſio probatur ratione fortiſſima
q̄ꝛ ſi excōicatus non auditur in perſona propria proſequendo
appellationē interpoſitā ab iniuſta excōicatione niſi prius ab-
ſoluatur vt.c.per tuas.j.de ſen.excō.⁊ in.c.ſolet eo.tit.in.vj.⁊
quantum minus dꝫ audiri vbi ſe defendit in alia cā in qua non
repugnat̄ ipſa excōicatio.Et ſi dicat̄ ergo ſequitur in quacūq;
alia cā ſi excōicatus vult cōparere pro ſe debebit abſolui vt dici
tur in.d.c.per tuas.nō vꝫ ꝯñtia q̄ꝛ in caſu illius.c.non eſt oīno
certum de viribus excōicationis ⁊ de iuſticia immo reuocatur
19 dubium † ideo pendēte illo dubio magis fauemus ſibi q̄ vbi
excōicatio vel eius iuſticia nō reuocat̄ in dubiū:vñ dicit Bal.
no.ad propoſitum in.l.ij.in vltimis verbis.C.ſi penden.app.
mors interuenerit † ꝙ ſi ex forma ſtatuti querele bannitorum
nō debēt audiri per hoc non impedietur bannitus dicere de iu-
20 ſticia banni vel de nullitate q̄ꝛ ex quo bannū pōt reſcindi non
dicitur totaliter bannitus qꝺ ſemper tenebis menti.† Preſu-
mitur aūt excōicatus ſi eſt in loco inſigni de facili poſſe inueni-
21 re ꝓcuratorem vt in.c.ſtatutū.§.de reſcrip.li.vj.⁊ per Bar.in
l.in bonorum.ff.de bo.poſ.aut excōicatus non poteſt inuenire
idoneum procuratorem.⁊ tunc potuit comparere per ſeipſum
† q̄ꝛ iſta eſt regula ꝙ q̄ñ aliquis debet cōparere per procurato
rem intelligitur ſi eum inueniat idoneum ita probatur tex.no.⁊
22 ibi per Bar.in.l.ideq; in prin.ff.pro ſocio.⁊ tetigit in.l.de pu-
pillo.§.ſi quis ipſi in tertia lectura.ff.de oper.no.nuncia.⁊ per
hoc tolluntur oīa argumenta do.Abb.Quia nō aufertur reo
defenſio ⁊ ideo nulla ſequitur abſurditas ⁊ cum do.Abb.dicit
ꝙ ſcḋm hoc in cauſa criminali.vbi non admittitur procurator
delegabitur reo excommunicato defenſio.Reſpondeo vt dixi
ꝙ tunc admittitur excōicatus in perſona propria tex.eſt not.⁊
ibi plene per Barto.poſt glo.in.l.is.qui reus in ſi.ff.de publi.
23 iudi.per quem text.dicit ibi Barto.† q̄ꝛ ſi bannitus accuſetur
de cā capitali iudex debet dare ſibi ſecuritatem vt ipſe accedat
ex quo non pōt ſe defendere per procuratorem.Nō obſtāt iura
que ſimpliciter vident̄ dicere ꝙ excōicatus poteſt proſequi ap-
24 pellationē ⁊ ꝙ pōt ſe defendere † q̄ꝛ ſatis dr̄ ꝓſequi qui proſe
quitur per procuratoreꝫ vt.l.ſi.⁊ ibi no.C.de procu.debēt ergo
illa limitari per hanc decretalem que ſpecialius loquitur.l.ſan
ctio legum ⁊ quod ibi habetur.ff.de penis.

Clerici. Nulla conſuetudine induci poteſt
vt clericus pro crimine conueniat̄
coraꝫ iudice ſeculari.ſecunda ibi non dꝫ.¶ † No.
1 primo ꝙ in materia ſpirituali vel eccleſiaſtica cum
agitur de perſonis clericoruꝫ vel de crimine mere eccleſiaſtico.
ſi ius ciuile cōtrariatur canoni.ſeruatur ius canonicum ⁊ non
ciuile.x.diſt.c.lege ⁊ no.xcj.diſt.bene quidem vnde dicunt hic
moderni ꝙ in huiuſmodi materijs non pōt dari diſcordia in
ter ius canonicum ⁊ ius ciuile q̄ꝛ leges ꝓfitentur velle canones
2 imitari.Et per hoc dicit abb.† ꝙ ēt de iure ciuili mulier vidua
poſſe nubere infra annum luctus ſine pena infamie q̄ꝛ canon
hoc permittit vt in.c.fin.j.de ſecun.nup.Et hoc etiā dixerunt
aliqui quos refert Jo.an.in regula peccatum de regu.iuris in
3 mercu.† qꝺ vſure oīno erant ꝓhibite de iure ciuili de quo ple-
nius vide in.l.ij.C.de ſum.tri.per Bar.⁊ Bal.pleniſſime per
Pe.de anch.in dicta regula peccatum in ſua repetitione poſt
Jo.an.in materia aūt indifferenti idest que poteſt pertinere ita
ad.l.ciuilem ſicut ad canonem vbi deficit canon non ſeruatur
lex etiā in foro canonico.x.di.c.ſi adiutoriū ⁊ in.c.j.⁊ ibi plene
j.de ope.no.nun.vbi aūt cōtradicunt ſibi vtrunq; ſeruatur in
foro ſuo vt in.c.ſi duobus in ſi.j.de app.⁊ in.c.ij.⁊ ibi per gl.
de arbi.lib.vj.⁊ ita diſtinguit glo.in regula poſſeſſore de reg.
iu.⁊ plene per Bar.⁊ doc.in.l.priuilegia.C.de ſac.ſan.ec.⁊ in
c.eccleſia ſancte marie.ſ.de cōſti.⁊ hic per do.anto.¶ Scḋo
4 no.ibi leges ⁊c.argumentū ſm Jo.an.⁊ fran.vercel.† ꝙ do-
ctor decretorū debet preferri doctori iuris ciuilis q̄ꝛ leges non
dedignantur ⁊c.hoc probat domi.Abb.modernus multum
prolixe q̄ꝛ illa ſcia dicit̄ eſſe nobilior que hꝫ nobilius ſubiectuꝫ
ſed ius canonicū hꝫ pro ſubiecto ⁊ fine deum ⁊ ſalutem anime
que prefertur omnibus alijs rebus.j.qōne.vij.c.ſancimus.⁊.l.
ſancimus.C.de ſac.ſan.ec.vt patet.ſ.in prohemio grego.lex
aūt ciuilis hꝫ pro fine bonum publicum vt.l.j.§.j.ff.de iuſti.⁊
iu.⁊.l.ius pluribus.ij.reſpon.ff.eo.ti.⁊ in auc.res que.C.cōia
5 de leg.ergo ſcientia iuris canonici dicetur nobilior † ⁊ per ean
dem rationem dicit ipſe doctor legum prefertur medico q̄ꝛ ſub
iectum medicine eſt corpus egrum ꝙ eſt longe inferius bono
cōi ⁊ bono publico.Predicta tamen limitat Pet.de anch.in
6 c.j.j.de parrochijs † aliquis mediocris doctori aliqua facul-
tate aſſumat graduꝫ in alia titulotenus.i.quia nullo modo ſit
peritus in illa facultate:nam tunc nō debet preferri doctori ex-
cellenti vnius facultatis per.l.nemo.C.de offi.magi.officiorū.
¶ Pro hac concluſione adducit do.Abb.que no.Archid.
7 xxxvij.diſt.c.de quibuſdam.† vbi dixit ꝙ doctor qui cōſecu-
tus eſt dignitatem a doctoribus corruptis vel per corruptionē
non gaudet priuilegio doctoratus per.l.j.C.de athletis.li.xj.
¶ Secundo adducit tex.cuꝫ glo.in.l.j.C.de anno.ciuili eo.
8 li.vbi pꝫ ſecundario glo.† ꝙ ſcholaris ydoneus prefertur do
9 ctori nō idoneo ⁊ per illum tex.dixit ibi Bar.† ꝙ doctor qui
nō bene legit non dꝫ habere ſalarium lꝫ habeat ſcholares.ſed
ille tex.potius facit in oppoſitum in prin.ſui dum dicit ꝙ illud
eſt ideo q̄ꝛ ſalarium non datur dignitati.ſed merito ergo priui
legium daretur dignitate non attenderetur meritum nec ſerui-
tium.¶ Pro hac concluſione facit optime quod ſingulari-
ter ponit Bar.in.l.iij.C.de tironibus.lib.xij.vbi dixit per illū
10 tex.† ꝙ doctor iuuenis qui diu nō laborauit in exercitio digni
tatis ſue non hꝫ priuilegium prelationis quod cōceditur ſue di
gnitati ſi hoc eſt in doctore iuueni lꝫ ſit eruditus quia nō diu fe
cit experimentum doctrine ſue quātofortius in illo qui non hꝫ
doctrinā vel modicam.⁊ hanc opi.approbat Bald.in prima
11 conſtitutione.digeſtorum in vlti.qō.vbi dixit † ꝙ doctor in-
ſufficiens non prefertur militi ſed doctor illuſtris q̄ꝛ parum me
retur.¶ Tertio pro his poteſt adduci tex.⁊ qꝺ ibi per Bar.
in.l.ſemper.§.quibuſdam.ff.de iure muni.⁊ in.l.ſi.in princip.
ff.de excu.tut.⁊ in.l.ſcrinearios.C.de teſta.mili.in quibus pꝫ
12 † ꝙ priuilegium cōceſſum artificibus vnius collegij vel militi
bus nō habet locum in his qui artem non exercent vel militiā
lꝫ forte exercere ſciant ⁊ poſſint ⁊ hoc notauit gloſ.de milite in
l.pe.ff.de teſta.mili.iuxta ſi.⁊ Bal.in.l.in teſtamento.in vlti.
q.eo.titu.ponēs exemplum de militibus noſtri tpis.ſi ergo illi
non gaudent priuilegio qui non exercent actum officij ſui mul
tominus debet gaudere ille qui non exercet nec poteſt exercere.
13 † ⁊ pōt iſte appellari doctor honorarius de quo verba ſit mē-
tio in ſimili.C.vt dignitatū ordo ſeruetur.¶ Sꝫ in cōtrariū
14 fortiter facit.† q̄ꝛ lꝫ doctor ignorans ſit indignus doctoratu
dignitas tñ in ipſum collata vr̄ valere vñ quouſq; nō priuatur
doctoratu dꝫ gaudere priuilegio cōceſſo dignitati vt videt̄ ꝓ-
bari in.d.l.j.C.de anno.ciui.circa princ.ꝙ aut dignitas con-
ceſſa in digno dummodo non ſit infamis valide conferatur

Universidad del Rosario | Archivo Histórico